

REPUBLIKA HRVATSKA
ISTARSKA ŽUPANIJA

GRAD PULA-POLA
URED GRADA

REPUBBLICA DI CROAZIA
REGIONE ISTRIANA

CITTA DI PULA-POLA
UFFICIO DELLA CITTA

Klasa: 022-05/16-01/24
Urbroj:2168/01-01-01-0019-17-60
Pula, 02. ožujka 2017.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PULE

Predmet: Zaključak o utvrđivanju prijedloga Strategije
razvoja urbanog područja Pula
- dostavlja se

U predmetu razmatranja i utvrđivanja prijedloga Strategije razvoja urbanog područja Pula, temeljem članka 61. Statuta Grada Pula-Pola («Službene novine» Grada Pule br. 7/09, 16/09, 12/11 i 1/13), Gradonačelnik Grada Pule dana 02. ožujka 2017. godine, donio je

ZAKLJUČAK

1. Utvrđuje se prijedlog Strategije razvoja urbanog područja Pula.
2. Akt iz točke 1. sastavni je dio ovog Zaključka.
3. Ovaj Zaključak proslijedit će se Gradskom vijeću Grada Pule, na nadležno postupanje.
Ovlašćuju se Boris Miletić, gradonačelnik Grada Pule, Fabrizio Radin, zamjenik gradonačelnika Grada Pule, Elena Puh Belci, zamjenica gradonačelnika Grada Pule, Aleksandar Matić, pročelnik Ureda Grada i Damir Prhat, zamjenik pročelnika Ureda Grada, te u ime izrađivača Boris Sabatti, direktor IDA d.o.o. Istarska razvojna agencija Pula, Sanja Tišma, Sanja Maleković i Jakša Puljiz iz Instituta za razvoj i međunarodne odnose Zagreb, da sudjeluju u radu Gradskog vijeća po prijedlogu akta, te da se izjašnjavaju o amandmanima na isti.
4. Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

GRADONAČELNIK
Boris Miletić

Na temelju članka 15., stavka 5., Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine 147/14) i članka 39. Statuta Grada Pula-Pola („Službene novine“ Grada Pule broj 7/09. 16/09, 12/11 i 1/13), Gradsko vijeće Grada Pule na sjednici održanoj dana _____ srpnja 2016. godine donosi

STRATEGIJU RAZVOJA URBANOG PODRUČJA PULA

Članak 1.

Donosi se Strategiju razvoja urbanog područja Pula koja je sastavni dio ovog akta.

Članak 2.

Sukladno Smjernicama za izradu Strategije razvoja urbanog područja izdanog od strane Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Klasa: 011-01/15-02/4, Urbroj:538-06-1-2/011-15-5 od 15. rujna 2015., Strategija razvoja urbanog područja Pula obuhvaća i sljedeće dodatke:

- Odluku o osnivanju partnerskog vijeća urbanog područja Pula, Klasa: 022-05/16-01/24, Urbroj:2168/01-01-01-0371-16-31 od 15. veljače 2016., te Odluku o izmjeni Odluke o osnivanju partnerskog vijeća urbanog područja Pula, Klasa: 022-05/16-01/24, Urbroj:2168/01-01-01-0371-16-46 od 19. travnja 2016.,
- Cjelovitu analizu stanja,
- Završno izvješće o provedenom postupku prethodnog vrednovanja SRUP-a Pula i
- Odluku kojom se utvrđuje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš Strategije razvoja urbanog područja Pula, Klasa: 350-02/16-01/17, Urbroj:2168/01-03-04-0341-17-15 od 18. siječnja 2017.

Članak 2.

Strategija razvoja urbanog područja Pula stupa na snagu danom donošenja.

Klasa: 022-05/16-01/24
Urbroj:
Pula,

GRADSKO VIJEĆE GRADA PULE

PREDSJEDNIK
Robert Cvek

STRATEGIJA RAZVOJA URBANOG PODRUČJA PULA

veljača 2017.

Sadržaj

SAŽETAK.....	1
1. TERITORIJALNA POKRIVENOST	3
1.1. Teritorijalni obuhvat	3
1.2. Teritorijalni kontekst	4
2. ANALIZA STANJA - SAŽETAK.....	6
2.1. Društvo	6
2.2. Gospodarstvo	14
2.3. Urbano okruženje	27
3. SWOT ANALIZA.....	34
4. PREPOZNAVANJE RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA	38
4.1. Analiza prednosti, slabosti, prilika i prijetnji za društvo	38
4.2. Analiza prednosti, slabosti, prilika i prijetnji za gospodarstvo.....	40
4.3. Analiza prednosti, slabosti, prilika i prijetnji za urbano okruženje	42
5. STRATEGIJA	44
5.1. Vizija	44
5.2. Strateški ciljevi	44
Cilj 1. Razvijati zeleno i pametno urbano područje	45
Cilj 2. Koristiti kulturnu baštinu za osnaživanje razvoja urbanog područja	48
Cilj 3. Osnaživati uključivost urbanog područja	50
5.3. Razvojni prioriteti i mjere.....	52
Razvojni prioritet 1.1. Zeleno i inovativno gospodarstvo	52
Razvojni prioritet 1.2. Povezivanje kroz zeleni promet	55
Razvojni prioritet 1.3. Očuvanje okoliša.....	57
Razvojni prioritet 1.4. Inovativni obrazovni programi	59
Razvojni prioritet 2.1. Valorizacija kulturne i povijesne baštine	62
Razvojni prioritet 2.2. Očuvanje tradicijskih vrijednosti	64
Razvojni prioritet 3.1. Jačanje održivog upravljanja urbanim područjem	66
Razvojni prioritet 3.2. Unapređenje kvalitete života u lokalnim zajednicama	69
6. PLAN PROVEDBE STRATEGIJE	73
6.1. Financijski okvir za provedbu Strategije	73
6.2. Institucionalni okvir (uključujući shematski prikaz provedbene strukture)	74
6.3. Strateški projekti.....	79

7. PARTNERSKO VIJEĆE	83
8. HORIZONTALNA NAČELA	85
9. IZVJEŠĆE O PROVEDENOM POSTUPKU PRETHODNOG VREDNOVANJA - SAŽETAK.....	86
10. IZVJEŠĆE O STATEŠKOJ PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ - SAŽETAK	88

Popis tablica

Tablica 1. Udio ukupnog broja dnevnih migranata u ukupnom broju zaposlenih 2011. godine (%).....	4
Tablica 2. Kopnena površina jedinica lokalne samouprave urbanog područja Pula (km ²).....	4
Tablica 3. Broj stanovnika po naseljima 2001.– 2011.	6
Tablica 4. Kretanje prirodnog prirasta u urbanom području Pula 2001.–2014.....	6
Tablica 5. Stanovništvo urbanog područja Pula prema dobi 2011.....	7
Tablica 6. Kretanje broja kaznenih djela prema vrstama na urbanom području Pula 2010.– 2015. godine	8
Tablica 7. Stanovi prema načinu korištenja u 2011.	9
Tablica 8. Broj ustanova predškolskog odgoja, upisane djece i zaposlenih na urbanom području Pula 2011. –2015.....	10
Tablica 9. Kretanje broja osnovnih škola, razrednih odjeljenja te učitelja i učenika na urbanom području Pula 2011. –2015. godine.....	11
Tablica 10. Broj učenika upisanih u srednje škole na urbanom području Pula od 2010./2011. do 2014./2015.....	11
Tablica 11. Broj upisanih studenata na preddiplomskim i diplomskim studijima na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli od 2012./2013. do 2015./2016.	12
Tablica 12. Broj upisanih i diplomiranih studenata na studijskim programima Visoke tehničko-poslovne škole Politehnika Pula 2000. –2016.....	13
Tablica 13. Bruto domaći proizvod 2011. –2013 u mil. HRK	14
Tablica 14. Vrijednost osnovnih pokazatelja i indeksa razvijenosti urbanog područja Pula 2013.....	15
Tablica 15. Registrirana nezaposlenost na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republike Hrvatske 2008. –2016.	16
Tablica 16. Registrirana nezaposlenost u 2016. godini prema dobnim skupinama na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj	17
Tablica 17. Registrirana nezaposlenost prema trajanju u 2016. na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj	17
Tablica 18. Stopa zaposlenosti na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2011. *	18

Tablica 19. Kretanje broja zaposlenih kod poduzetnika na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2008. –2014.....	18
Tablica 20. Broj zaposlenih prema spolu na urbanom području Pula 2013. –2016.**	19
Tablica 21. Broj poduzetnika i zaposlenih kod poduzetnika na urbanom području Pula 2014.	19
Tablica 22. Kretanje broja poduzetnika na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2008. –2014.....	20
Tablica 23. Gustoća poduzeća na urbanom području Pula i u Istarskoj županiji 2011.*	20
Tablica 24. Prihodi i financijski rezultat poslovanja poduzetnika na urbanom području Pula 2014. prema djelatnostima	21
Tablica 25. Broj aktivnih poduzetnika i zaposlenih u poduzetničkim zonama na urbanom području Pula i u Istarskoj županiji.....	22
Tablica 26. Broj i vrste aktivnih obrta na urbanom području Pula 2015.	23
Tablica 27. Turistički promet na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2014. i 2015.	24
Tablica 28. Broj postelja po vrstama smještajnih kapaciteta na urbanom području Pula 2014.* ..	24
Tablica 29. Registrirana kulturna dobra na urbanom području Pula.....	25
Tablica 30. Potrošnja električne energije (u MWh) u distribucijskom sustavu Elektroistre Pula, prema kategorijama kupaca 2008.–2012.....	30
Tablica 31. Telekomunikacijski pokazatelji na urbanom području Pula	31
Tablica 32. Podaci o trajanju putovanja do najbližih gradova	32
Tablica 33. Promet putnika u Zračnoj luci Pula 2007.– 2016.....	32
Tablica 34. Ključne razvojne potrebe i potencijali za društvo	39
Tablica 35. Ključne razvojne potrebe i potencijali za gospodarstvo.....	41
Tablica 36. Ključne razvojne potrebe i potencijali za urbano okruženje	42
Tablica 37. Radna mjesta ustrojstvene jedinice Grada Pula za provedbu ITU mehanizma.....	77
Tablica 38. Popis strateških projekata koji će se realizirati na urbanom području Pula do 2020. godine*	80

Popis slika

Slika 1. Urbano područje Pula.....	3
Slika 2. Shematski prikaz institucionalnog okvira za provedbu Strategije razvoja urbanog područja Pula.....	79

SAŽETAK

U teritorijalni obuhvat urbanog područja Pula ulazi sedam jedinica lokalne samouprave – dva grada i pet općina: Grad Pula-Pola, Grad Vodnjan-Dignano, Općina Barban, Općina Ližnjan-Lisignano, Općina Marčana, Općina Medulin i Općina Svetvinčenat.

Obuhvat urbanog područja definiran je prema odredbama Zakona o regionalnom razvoju (NN 147/14) i metodološkim smjernicama Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje.

Urbano područje Pula obuhvaća 40% ukupnog broja stanovnika Istarske županije. 2011. godine na urbanom području Pula bilo je 83.201 stanovnika od ukupno 208.055 u Istarskoj županiji. Najviše stanovnika ima Grad Pula (70% ukupnog broja stanovnika urbanog područja). Najmanje je stanovnika na području općina Barban i Svetvinčenat, koje obuhvaćaju oko 6% ukupnog broja stanovnika urbanog područja.

Temelji institucionalnom okviru, ali i suradnji među jedinicama lokalne samouprave i pristupu upravljanju razvojem urbanog područja, utvrđeni su sklapanjem Sporazuma o suradnji na izradi i provedbi Strategije razvoja urbanog područja između svih jedinica lokalne samouprave (siječanj 2016.) te osnivanjem Partnerskog vijeća (15. veljače 2016.). Osnivačka sjednica Partnerskog vijeća održana je 24. veljače 2016.

Sporazumom je utvrđeno pridržavanje načela partnerstva i suradnje svih jedinica lokalne samouprave, uspostavljena je Koordinacija za izradu i provedbu Strategije koju čine gradonačelnici i načelnici jedinica lokalne samouprave i kojom predsjednik predstavnik Grada Pule te su Gradu Puli povjereni stručni i administrativni poslovi za pripremu i provedbu Strategije kao nositelju izrade Strategije.

Prepoznavanje ključnih razvojnih potreba i potencijala urbanog područja Pula rezultat je detaljne analize stanja društvene, gospodarske i okolišne razvojne dimenzije te konzultacija s relevantnim lokalnim dionicima. Nalazi analize stanja i SWOT analize te razvojni problemi i potencijali prezentirani su na sjednici Partnerskog vijeća koja je održana 13. travnja 2016. godine u Puli.

Na drugoj sjednici Partnerskog vijeća (koje je održana 09. svibnja 2016. godine) potvrđena je vizija:

Zelen, pametan i uključiv razvoj i rast urbanog područja Pula.

Ova vizija ostvariti će se kroz postizanje 3 strateška cilja:

- 1) Razvijati zeleno i pametno urbano područje;
- 2) Koristiti kulturnu baštinu za osnaživanje razvoja urbanog područja;
- 3) Osnaživati uključivost urbanog područja,

Dosezanje postavljenih strateških ciljeva će se ostvariti kroz 8 prioriteta i 18 mjera.

Ukupni procijenjeni financijski okvir potreban za provedbu Strategije razvoja urbanog područja Pula iznosi 3.335.766.965,00 kuna. Najveću financijsku vrijednost ima strateški cilj

1, za ostvarenje kojeg se planira utrošiti 75% ukupno procijenjenih sredstava potrebnih za realizaciju Strategije, a ostatak sredstava uložiti će se u ostvarenje ostalih strateških ciljeva (14% za cilj 3 i 11% za cilj 2).

Radna skupina uključena u proces izrade Strategije usuglasila se o izboru deset projekata koji su ocijenjeni strateškima s obzirom na njihov očekivani doprinos razvoju urbanog područja Pula. Pet strateških projekata identificirano je u sklopu cilja 1 – Razvijati pametno i zeleno urbano područje, a uglavnom su orijentirani na „ozelenjivanje“ javnog prometa, razvoj poduzetništva i zaštitu okoliša. U okviru cilja 2 planirana je provedba preostalih pet strateških projekata kojima će se pridonijeti obnovi kulturno-povijesnih spomenika na urbanom području. Za cilj 3 nijedan projekt nije istaknut kao strateški. Ukupna je vrijednost svih strateških projekata 1.377.571.775,00 kuna ili 41,30% ukupno procijenjene financijske vrijednosti provedbe Strategije.

Tijekom procesa izrade Strategije, osim razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera, dogovoren je i utvrđen okvir za njezinu provedbu, temeljna načela provedbe Strategije i odgovornosti ključnih aktera.

U ime nositelja procesa izrade, odgovornost za pripremu Strategije preuzela je ustrojstvena jedinica Ured Grada koja je koordinirala izradu prijedloga Strategije i proces izrade, surađivala s izrađivačem Strategije, organizirala proces prethodnog vrednovanja, pripremala materijale za uspostavljenu Koordinaciju i Partnersko vijeće te koordinirala rad tih dvaju tijela. Ured Grada bio je pored stručnih poslova na izradi Strategije zadužen i za sve tehničko–administrativni poslove.

U procesu izrade Strategije aktivno je sudjelovalo i Partnersko vijeće urbanog područja, koje je pridonijelo izradi samog dokumenta osiguranjem potrebnih podataka i informacija te aktivnim sudjelovanjem u konzultacijskom procesu.

Strukture uspostavljene tijekom procesa izrade nastavljaju raditi i u fazi provedbe Strategije, čineći okosnicu institucionalnog okvira za njezinu provedbu.

1. TERITORIJALNA POKRIVENOST

1.1. Teritorijalni obuhvat

U teritorijalni obuhvat urbanog područja Pula ulazi sedam jedinica lokalne samouprave: Grad Pula-Pola, Grad Vodnjan-Dignano, Općina Barban, Općina Ližnjan-Lisignano, Općina Marčana, Općina Medulin i Općina Svetvinčenat.

Slika 1. Urbano područje Pula

Izvor: Grad Pula, 2016.

Obuhvat urbanog područja definiran je prema odredbama Zakona o regionalnom razvoju (NN 147/14) i metodološkim smjernicama Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje. Formiranje urbanog područja Pula je započelo ishodom suglasnosti od jedinica lokalne samouprave za uključivanje u sastav urbanog područja. Suglasnost je dobivena od sedam jedinica lokalne samouprave, temeljem čega je 7. ožujka 2016. Gradsko vijeće Grada Pule donijelo je Odluku o sastavu urbanog područja, s kojom se usuglasilo i Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Uz navedene proceduralne uvjete, temeljni kriterij određivanja obuhvata urbanog područja bio je postotak dnevnih migracija prema

središtu urbanog područja, Gradu Puli. Sve općine u sastavu urbanog područja bilježe više od 45% dnevnih migranata prema Gradu Puli u ukupnom broju zaposlenih, pri čemu prednjače općine Ližnjan-Lisignano i Marčana s više od 60% dnevnih migranata.

Tablica 1. Udio ukupnog broja dnevnih migranata u ukupnom broju zaposlenih 2011. godine (%)

Naziv urbanog područja	Jedinice lokalne samouprave			Dnevne migracije	
	Ukupan broj JLS-ova (ukupno – središte i JLS-ovi koji ulaze u urbano područje)	Naziv središta urbanog područja	Naziv JLS-ova koje ulaze u urbano područje	Ukupan broj dnevnih migranata u središte	Udio dnevnih migranata u ukupnom broju zaposlenih (%)
Veće urbano područje					
Pula	7	Grad Pula-Pola	Grad Pula-Pola		
			Grad Vodnjan-Dignano	1185	53,40
			Općina Barban	546	49,37
			Općina Ližnjan-Lisignano	991	61,17
			Općina Marčana	1045	64,79
			Općina Medulin	1463	59,23
			Općina Svetvinčenat	390	46,76

Izvor: Grad Pula, 2016.

1.2. Teritorijalni kontekst

Urbano područje sastoji se od dva grada (Pula i Vodnjan) i pet općina (Barban, Ližnjan, Marčana, Medulin, Svetvinčenat). Ukupna površina kopnenog dijela urbanog područja iznosi 557,03 km² odnosno 19,8% kopnene površine Istarske županije (2813 km²). Grad Vodnjan i Općina Marčana zauzimaju najveći dio površine urbane aglomeracije, gotovo 42%.

Tablica 2. Kopnena površina jedinica lokalne samouprave urbanog područja Pula (km²)

Jedinica lokalne (područne) samouprave	Površina (km ²)
Pula	53,55
Barban	90,10
Ližnjan	67,99
Marčana	131,20
Medulin	34,15
Svetvinčenat	79,43
Vodnjan	100,61
UKUPNO URBANO PODRUČJE	557,03
ISTARSKA ŽUPANIJA	2.813

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Istarske županije 2007.–2012.

Urbano područje objedinjuje dvije (od ukupno četiri) prostorne-funkcionalne cjeline Istarske županije, Središnji vapnenački ravnjak („Crvena Istra“) dio kojeg su Barban i Svetvinčenat, te Istarsko primorje, dio kojeg su Pula, Vodnjan, Medulin, Ližnjan i Marčana.

Urbano područje karakterizira mediteranska klima blagih zima i toplih ljeta s prosječnom insolacijom 2.316 sati godišnje ili 6,3 sata dnevno, uz prosječnu godišnju temperaturu zraka od 13,2° C (od prosječnih 6,1° C u veljači do 26,4° C u srpnju i kolovozu) i temperaturnom oscilacijom mora od 7 do 26° C.

Prometna povezanost urbanog područja s ostatkom Županije, prvenstveno cestovnim prometnim pravcima, relativno je dobra, no za potrebe budućeg razvoja potrebno jačati kvalitetu cestovne infrastrukture. U južnom dijelu urbanog područja (Medulin i Pula) smješteno je oko 40% svih istarskih luka. Luka Pula je i najveća morska luka u Županiji i jedna od dviju najvećih teretnih luka u Istri. Pula nije dostatno razvila potencijal trgovačke luke koji proizlazi iz blizine drugih lučkih središta (Rijeka, Kopar, Trst). Željeznički promet karakterizira nepovezanost istarske pruge s ostatkom mreže u Hrvatskoj, pa stoga ne pridonosi značajnijem povezivanju urbanog područja s ostatkom države. Razvojni potencijal urbanog područja očituje se i u mogućnostima snažnijeg povezivanja posredstvom zračnog prometa, zahvaljujući izgrađenoj infrastrukturi zračnog prometa (Zračna luka Pula, aerodrom Campanož).

Urbano područje Grada Pule se nalazi u blizini drugih urbanih područja u Republici Hrvatskoj i susjednim zemljama zbog čega postoji još veća potreba za osnaživanjem prometnih veza kojima će se jačati preduvjeti za zajedničku suradnju i osnaživanje ukupnog razvoja¹. Kvalitetnoj povezanosti urbanog područja Pula s ostatkom Republike Hrvatske i međunarodnim okruženjem doprinose u najvećoj mjeri cestovne prometnice, te brodske linije i linije zračnog prometa. Brza poluautocesta Istarski ipsilon istočnim krakom omogućuje uključivanje urbanog područja, preko Grada Rijeke, na mrežu hrvatskih autocesta. Zapadni krak Istarskog ipsilona omogućuje izravnu povezanost s cestovnom mrežom susjedne Republike Slovenije, te posredno i s ostalim zemljama Europske unije. U tijeku je projekt proširenja i dogradnje Istarskog ipsilona u puni profil autoceste, po čijem završetku će se dodatno osnažiti prometna integraciju urbanog područja u prostor RH i EU. Osim cestovnog prometa, značajnu ulogu za prometnu povezanost urbanog područja imaju i trajektne i brodske linije (Venecija, Zadar i dr.) te zračne linije prema domaćim i međunarodnim destinacijama (npr. Amsterdam, Berlin, Oslo i dr.).

¹ Npr. cestovna udaljenost Pula – Zagreb iznosi 266 km, Pula – Rijeka 107 km, Pula-Ljubljana 206 km, Pula-Venecija 143 km, Pula – Koper 102 km i dr.

2. ANALIZA STANJA - SAŽETAK

2.1. Društvo

Demografski pokazatelji

Urbano područje Pula obuhvaća 40% ukupnog broja stanovnika Istarske županije. Najviše stanovnika ima Grad Pula (70% ukupnog broja stanovnika urbanog područja). Najmanje je stanovnika na području općina Barban i Svetvinčenat, koje obuhvaćaju oko 6% ukupnog broja stanovnika urbanog područja. U razdoblju 2001.–2011. na urbanom području Pula zabilježen je rast broja stanovnika od 1,32%, što odgovara trendu rasta broja stanovnika u istom razdoblju na području Istarske županije (0,83%).

Tablica 3. Broj stanovnika po naseljima 2001.– 2011.

Naselja	Broj stanovnika 2001.	Broj stanovnika 2011.
Pula	58.594	57.460
Barban	2.802	2.721
Ližnjan	2.945	3.965
Marčana	3.903	4.253
Medulin	6.004	6.481
Svetvinčenat	2.218	2.202
Vodnjan	5.651	6.119
UKUPNO	82.117	83.201
ISTARSKA ŽUPANIJA	206.344	208.055
RH	4.437.460	4.284.889

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Prirodni prirast na urbanom području se smanjuje (-10,93% 2014./2001.), pa je rezultat rasta broja stanovnika mehanički prirast.

Tablica 4. Kretanje prirodnog prirasta u urbanom području Pula 2001.–2014.

	2001.			2011.			2013.			2014.		
Naselja	Živođeni	Umrli	Prirodni prirast	Živođeni	Umrli	Prirodni prirast	Živođeni	Umrli	Prirodni prirast	Živođeni	Umrli	Prirodni prirast
Pula	466	594	-128	500	689	-189	454	595	-141	476	653	-177
Barban	18	48	-30	24	50	-26	17	48	-31	24	36	-12
Ližnjan	25	31	-6	30	42	-12	40	32	8	33	39	-6
Marčana	28	47	-19	37	45	-8	35	46	-11	32	63	-31
Medulin	40	31	9	71	53	18	55	55	0	70	50	20
Svetvinčenat	15	31	-16	19	31	-12	27	35	-8	23	28	-5
Vodnjan	58	51	7	63	57	6	55	55	0	72	64	8
UKUPNO	650	833	-183	744	967	-223	683	866	-183	730	933	-203
IŽ	1.572	2.124	-552	1.827	2.222	-395	1.801	2.167	-366	1.813	2.226	-413
RH	40.993	49.552	-8.559	41.197	51.019	-9.822	39.939	50.386	-10.447	39.566	50.839	-11.273

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

U spolnoj strukturi stanovništva urbanog područja dominiraju žene (52%), a ostatak čine muškarci (48%). U etničkoj strukturi dominiraju Hrvati (70%), a utjecajem na društveni i

kulturni život se, među etničkim manjinama, osobito ističu Talijani (4,43% ukupnog stanovništva). Pozitivne utjecaje multikulturalnosti na urbanom području treba i dalje osnaživati i promovirati kao bitnu sastavnicu obogaćivanja javnog života.

Na urbanom području izražen je proces demografskog starenja stanovništva, kao i na području Istarske županije i Republike Hrvatske. Stanovništvo starije od 35 godina čini više od 60% ukupnog stanovništva urbanog područja.

Tablica 5. Stanovništvo urbanog područja Pula prema dobi 2011.

Jedinica lokalne (područne) samouprave	Starost				Indeks starenja	Koeficijent starosti
	0-14	15-34	35-64	>65		
Pula	7.596	13.914	24.846	11.104	145,5	26,1
Barban	331	631	1.113	646	189,3	30,5
Ližnjan	589	1.021	1.749	606	111,2	21,5
Marčana	597	957	1.825	874	147,1	27,7
Medulin	906	1.440	2.932	1.203	152,4	27,7
Svetvinčenat	271	520	947	464	152,8	27,6
Vodnjan	999	1.607	2.587	926	191,6	22,0
UKUPNO	11.289	20.090	35.999	15.823	142,0	26,0
IŽ	27.816	51.752	91.028	37.459	136,8	24,9
RH	652.428	1.089.520	1.784.308	758.633	115,0	24,1

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Prosječna gustoća naseljenosti urbanog područja Pula iznosi 149,3 st./km² pri čemu gustoća naseljenosti značajno varira, i to od 1073 st./km² u Gradu Puli do 27,7 st./km² u Općini Svetvinčenat. Gustoća naseljenosti u urbanom području Pula znatno je veća nego u Istarskoj županiji (73,9 stanovnika na km²) i Republici Hrvatskoj (75,7 stanovnika na km²).

Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi

Na urbanom području najviše ustanova socijalne skrbi smješteno je na području Grada Pule. Uz specijalizirane ustanove socijalne skrbi namijenjene različitim vrstama korisnika (npr. žene i djeca žrtve obiteljskog nasilja, psihički bolesne odrasle osobe itd.), kao najvažnija institucija izdvaja se Centar za socijalnu skrb Pula koji pruža usluge socijalne skrbi za oko 1.200 korisnika na području Grada Pule, Vodnjana i općina u sastavu urbanog područja Pula.

Od 2007. do 2013. godine porastao je broj gotovo svih korisnika svih oblika socijalne pomoći Centra za socijalnu skrb Pula, pri čemu prednjači rast iznosa socijalne pomoći za uzdržavanje nezaposlenih osoba (+124%), djece i mladih do završetka redovnog školovanja (+37,70%) i osobnih invalidnina (32,55%). Razvoj usluga socijalne skrbi treba biti snažnije usmjeren prema procesu deinstitutionalizacije te jačanja uključenosti volontera i organizacija civilnog društva u sklopu programa pomoći najranjivijim društvenim skupinama.

Najznačajnije ustanove za pružanje usluga socijalne skrbi za stare i nemoćne na urbanom području Pula nalaze se u Gradu Puli gdje se kapacitetima i obuhvatom usluga izdvaja Dom za starije i nemoćne osobe Alfredo Štiglic. U Puli je također najviše privatnih domova za smještaj i brigu o starijim i nemoćnim osobama (npr. Dom sv. Polikarp, Dom Katarina, Dom

Esperanza i dr.). Na području općina domovi za starije i nemoćne izgrađeni su u Svetvinčentu, Medulinu i Barbanu, a u Marčani, Ližnjanu i Vodnjanu nema domova za skrb o starijima i nemoćnima.

Stanje kriminaliteta

Na urbanom području Pula bilježi se trend smanjenja ukupnog broja kaznenih djela. U razdoblju od 2010. do 2015. godine ukupan broj kaznenih djela smanjio se 14,12%.

Tablica 6. Kretanje broja kaznenih djela prema vrstama na urbanom području Pula 2010.–2015. godine

Godina	Vrsta kaznenog djela						Ukupno
	Opći kriminal	Organizirani kriminal	Kriminal vezan uz droge	Gospodarski kriminal	Terorizam	Kriminal na štetu djece	
2010.	2.148	32	232	101	6	129	2.648
2011.	2.270	18	176	185	3	147	2.799
2012.	2.458	13	228	70	3	84	2.856
2013.	2.006	17	72	119	0	124	2.338
2014.	1.771	50	91	128	1	243	2.284
2015.	1.743	24	81	88	3	335	2.274

Izvor: MUP, PU Istarska, 2016.

Društvena i zdravstvena infrastruktura

Bolnička zdravstvena skrb

Zdravstvenu djelatnost na urbanom području Pula obavljaju županijske i privatne zdravstvene ustanove, čije je koncentracija najveća u središtu urbanog područja, Gradu Puli (Istarski domovi zdravlja, Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, Opća bolnica Pula i dr.). Na području Grada Vodnjana i općina u sastavu urbanog područja stanovnicima se zdravstvena skrb pruža u zdravstvenim ambulantama primarne i opće medicine te stomatološkim ordinacijama i ljekarnama.

Specijalistička zdravstvena zaštita na urbanom području pruža se u Općoj bolnici Pula te u više privatnih specijalističkih ordinacija, poliklinika i lječilišta, uglavnom na području Grada Pule.

Grad Pula prvi je grad u Istarskoj županiji koji je 1991. godine pristupio europskom pokretu Zdravih gradova kojem je cilj uspostava suradnje među gradovima na unapređenju stanja javnog zdravlja. Na snazi je Slika zdravlja Grada Pule za 2014. godinu s Planom za zdravlje koji je podloga provedbe zdravstvene politike na području Grada u razdoblju od 2015. do 2018. godine.

Za vrijeme ljetne turističke sezone na urbanom području Pula djeluje turistička ambulanta koja pruža usluge zdravstvene zaštite za turiste. Ambulanta djeluje od lipnja do sredine rujna i ima dva tima koje čine dva liječnika i dvije medicinske sestre.

Stanovanje

U 2011. godini na urbanom području Pula evidentirane su ukupno 51.142 stambene jedinice ili 38,45% ukupnog broja stambenih jedinica na području Istarske županije. Više od polovice stanova na urbanom području nalazi se u Gradu Puli (55,90%), a najmanje ih je u općinama Svetvinčenat i Barban (2,55% odnosno 2,63%).

Tablica 7. Stanovi prema načinu korištenja u 2011.

	Istarska županija		Grad Pula		Grad Vodnjan		Općina Barban		Općina Ližnjan		Općina Marčana		Općina Medulin		Općina Svetvinčenat	
	broj	m ²	broj	m ²	broj	m ²	broj	m ²	broj	m ²	broj	m ²	broj	m ²	broj	m ²
Stanovi za stalno stanovanje	102.108	7.885.869	27.681	1.959.977	3.126	245.362	1.254	104.941	2.309	188.413	2.504	195.325	3.864	321.201	1.130	91.339
Stanovi koji se koriste privremeno	23.125	1.433.612	381	27.081	2.557	123.397	50	3.865	226	15.390	1.085	51.975	2.238	144.760	146	10.331
Stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost	7.757	434.311	528	33.085	55	4.807	44	3.409	158	10.221	80	5.515	1.695	95.259	31	2.521
UKUPNO	132.990	9.753.792	28.590	2.020.143	5.738	373.566	1.348	112.215	2.693	214.024	3.669	252.815	7.797	561.220	1.307	104.191

Izvor: DZS (popis 2011.)

Vatrogasna zaštita

Vatrogasna zaštita većinom je organizirana putem djelovanja dobrovoljnih vatrogasnih društava u svim općinama i u gradovima Puli i Vodnjanu (dva DVD-a u Općini Barban te po jedan DVD u općinama Svetvinčenat, Ližnjan i Medulin). U pogledu infrastrukturnih kapaciteta (adekvatni prostori), opreme (uključujući vatrogasna vozila, navalna vozila i s.) i ljudskih kapaciteta sva vatrogasna društva i vatrogasne postrojbe imaju potrebu za daljnjim unapređenjem i osnaživanjem.

Sportske aktivnosti

Sportske su aktivnosti na urbanom području mahom organizirane putem djelovanja brojnih sportskih udruga i klubova u različitim granama sporta. Na urbanom području Pula registrirano je ukupno 67 sportskih klubova sa 9.783 člana ili u prosjeku 146 članova po klubu, a registriranih je sportaša 4.067 (10,10% svih sportskih klubova i 25% svih registriranih sportaša u Istarskoj županiji). U ukupnom broju sportskih klubova registriranih na urbanom području najzastupljeniji su nogometni i boćarski klubovi (oko 20% ukupnog broja) te košarkaški, odbojkaški i karate klubovi (18%). Najmanje sportskih klubova zabilježeno je u sportovima kao što su streljaštvo, vaterpolo, veslanje, golf, tenis i drugi.

Uspjesima na županijskoj, državnoj i lokalnoj razini osobito se ističu odbojkaški, atletski, jedriličarski, veslački i drugi klubovi iz Pule. Među školskim sportskim društvima uspjesima se ističu sportska društva Šijana iz pulske Osnovne škole Šijana i školsko sportsko društvo Gimnazijalac iz gimnazije u Puli, dobitnici posebnog priznanja za uspjeh u 2015. godini.

Na urbanom području Pula nema odgovarajuće sportske infrastrukture, osobito za primarne sportove poput atletike, plivanja i gimnastike. Postojeći sportski objekti zahtijevaju sanaciju unutarnjih i vanjskih dijelova.

Udruge građana

Raspored udruga na urbanom području Pula nije ravnomjeran. U 2016. godini na urbanom području Pula ukupno je evidentirano 1.313 udruga građana, od čega je većina registrirana na području Grada Pule (74,18%) i Općine Medulin (9,67%). Uz sufinanciranje njihovog rada iz javnih proračuna, organizacije civilnog društva podupiru se i ustupanjem prostora za djelovanje bez naknade. Udruge na urbanom području susreću se s problemima nedostatnih financijskih, ljudskih i prostornih kapaciteta.

Organizacije civilnog društva djeluju na različitim područjima od sporta, kulture, zdravstva, socijale, humanitarnog rada, preko vatrogastva, djece i mladih do ljudskih prava i slično.

Najmanje udruga registrirano je na području općina Svetvinčenat i Barban (4,57% ukupnog broja udruga na urbanom području Pula).

Obrazovanje

Na urbanom području Pula pružaju se usluge obrazovanja na svim obrazovnim razinama (predškolsko, osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje). Ustanove predškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja djeluju u svim gradovima i općinama urbanog područja, a srednje škole i ustanove visokoškolskog obrazovanja samo u Gradu Puli.

Predškolski odgoj

Predškolski odgoj najbolje je organiziran na području grada Pule gdje se nalazi 59,52% svih ustanova predškolskog odgoja i obrazovanja na urbanom području, a i u dječje vrtiće u Gradu Puli upisano je najviše djece (75,74%). Kvalitetom predškolskog odgoja također se ističe Grad Vodnjan (tri dječja vrtića) te Općina Medulin (Dječji vrtić Medulin s područnim objektima u Premanturi, Vinkuranu i Pomeru). U općinama Barban, Ližnjan i Svetvinčenat postoji po jedan dječji vrtić koji djelomično zadovoljava potrebe, a osobit problem predstavljaju manjak jaslica, zastarjela infrastruktura i nedostatna opremljenost predškolskih ustanova.

Tablica 8. Broj ustanova predškolskog odgoja, upisane djece i zaposlenih na urbanom području Pula 2011. –2015.

Godina	Broj ustanova predškolskog odgoja	Broj upisane djece	Broj zaposlenih			
			Ukupno	Odgojitelji	Zdravstveno osoblje	Ostali
2011.	42	2.836	482	304	8	170
2012.	43	2.979	506	323	6	177
2013.	42	2.973	582	331	20	231
2014.	42	2.914	500	328	6	166
2015.	42	3.021	528	333	11	184

Izvor: Grad Pula, Upravni odjel za društvene djelatnosti, 2016.

Osnovnoškolsko obrazovanje

Programi osnovnoškolskog obrazovanja na urbanom području Pula provode se u ukupno 23 osnovne škole, od čega 11 u Gradu Puli, 3 u Općini Marčana, po dvije u Gradu Vodnjanu i Općini Barban, a po jedna u općinama Medulin, Ližnjan i Svetvinčenat. Od 2011. do 2015. godine broj razrednih odjeljenja povećao se 2,37%, broj učitelja 10,33%, a broj učenika 3%.

Tablica 9. Kretanje broja osnovnih škola, razrednih odjeljenja te učitelja i učenika na urbanom području Pula 2011. –2015. godine

Godina	Broj osnovnih škola	Broj razrednih odjeljenja	Broj učitelja	Broj učenika
2011.	21	337	668	6.117
2012.	21	339	671	6.071
2013.	21	337	688	6.120
2014.	21	343	691	6.179
2015.	21	345	737	6.300

Izvor: Grad Pula, Upravni odjel za društvene djelatnosti, 2016.

U pojedinim općinama izražen je problem neadekvatnih prostornih uvjeta u kojima rade osnovne škole (npr. u Marčani i Svetvinčentu).

Srednjoškolsko obrazovanje

Srednjoškolsko obrazovanje provodi se uglavnom u Gradu Puli gdje se nalazi više od polovice svih srednjih škola u Istarskoj županiji (12 od ukupno 21)².

Tablica 10. Broj učenika upisanih u srednje škole na urbanom području Pula od 2010./2011. do 2014./2015. godine

Srednja škola	Broj učenika				
	2010./2011.	2011./2012.	2012./2013.	2013./2014.	2014./2015.
Škola za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu Pula	566	583	612	608	619
Gimnazija Pula	746	757	775	779	774
Industrijsko-obrtnička škola Pula	312	249	205	142	121
Škola primijenjenih umjetnosti i dizajna	101	105	108	108	108
Talijanska srednja škola Dante Alighieri Pula	188	190	187	178	161
Ekonomska škola Pula	318	322	313	319	312
Medicinska škola Pula	203	236	272	321	348
Tehnička škola Pula	525	520	484	498	478
Strukovna škola Pula	337	324	328	312	295
Glazbena škola Ivana Matetića Ronjgova Pula	113	107	94	76	83
Škola za odgoj i obrazovanje Pula	31	33	30	29	28
Privatna gimnazija Juraj Dobrila Pula	-	43	39	35	33
UKUPNO	3.440	3.469	3.447	3.405	3.360
UKUPNO IŽ	7.267	7.272	7.178	7.098	6.931

Izvor: Grad Pula, Upravni odjel za društvene djelatnosti, 2016.

² Srednje škole u Gradu Puli kojima je osnivač Istarska županija: Škola za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu Pula, Gimnazija Pula, Industrijsko-obrtnička škola Pula, Škola primijenjene umjetnosti i dizajna Pula, Talijanska srednja škola Dante Alighieri Pula, Ekonomska škola Pula, Medicinska škola Pula, Tehnička škola Pula, Strukovna škola Pula, Glazbena škola Ivana Matetića Ronjgova Pula i Škola za odgoj i obrazovanje Pula. Pored spomenutog, u Gradu Puli djeluje jedna privatna srednjoškolska ustanova, Privatna gimnazija Juraj Dobrila.

Srednje škole u Puli pohađa 48,48% svih učenika upisanih u sve srednje škole u Istarskoj županiji.

Od 2012./2013. godine smanjuje se broj učenika upisanih u pulske srednje škole, pa je u školskoj godini 2014./2015. njihov broj bio 2,52% manji nego školske godine 2012./2013.

U Gradu Puli nalazi se i jedini učenički dom na području Istarske županije. U školskoj godini 2015./2016. u njemu je bilo smješteno 115 djece. Potrebe za smještajem veće su od postojećih kapaciteta, pa je na listi čekanja dvadesetero djece.

Sustav srednjoškolskog obrazovanja karakterizira dobra kvalifikacijska struktura stručnog osoblja, no izražen je nedostatak pojedinih stručnih profila (npr. pedagozi, psiholozi, defektolozi). U prostornom smislu srednje škole rade u relativno zadovoljavajućim uvjetima, iako postoji manjak sportskih dvorana.

Visokoškolsko obrazovanje

Na urbanom području Pula djeluju jedine dvije visokoškolske ustanove na području Istarske županije, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli i Visoka tehničko-poslovna škola s pravom javnosti – Politehnika Pula. U sklopu Sveučilišta, koje je osnovano 2006. godine, djeluju Fakultet za ekonomiju i turizam, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Filozofski fakultet, Muzička akademija, Odjel za interdisciplinarne, talijanske i kulturne studije, Odjel za prirodne i zdravstvene studije, Odjel za informacijsko-komunikacijske tehnologije, Studentski centar i Sveučilišna knjižnica. Pri Sveučilištu djeluju Centar za kulturološka i povijesna istraživanja (CKPIS), Centar za kompetencije u obrazovanju, a u sklopu Fakulteta ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ formiran je Centar za empirijska društvena istraživanja i trendove (CASTER), te Centar za europska istraživanja (CEIPU), zatim Centar za glazbenu djelatnost (CGD) Muzičke akademije, dok su pri Filozofskom fakultetu ustrojani Centar za interdisciplinarna arheološka istraživanja krajolika (CIRLA) i Centar za istarska onomastička istraživanja.

Mobilnost studenata i uključenost u međunarodne projekte Sveučilište ostvaruje putem razgranate mreže suradnje s fakultetima iz europskih zemalja (Austrija, Njemačka, Francuska, Italija, Španjolska, Portugal, Belgija, Poljska, Mađarska, Slovačka) te iz zemalja izvan Europske unije (Izrael i Armenija). U sustavu visokog obrazovanja postoji potreba osmišljavanja i uvođenja studijskih i istraživačkih programa s inovativnim elementima, a s ciljem smanjenja financijskog opterećenja za osiguranje prostornih uvjeta je poželjno stavljanje u funkciju napuštenih brownfield objekata.

Tablica 11. Broj upisanih studenata na preddiplomskim i diplomskim studijima na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli od 2012./2013. do 2015./2016.

2012./2013.			2013./2014.			2014./2015.			2015./2016.		
Redovni	Izvanredni	Uk.	Redovni	Izvanredni	Uk.	Redovni	Izvanredni	Uk.	Redovni	Izvanredni	Uk.
2.223	1.029	3.252	2.259	1.310	3.569	2.266	1.200	3.466	2.385	1.086	3.471

Izvor: Grad Pula, Upravni odjel za društvene djelatnosti, 2016.

Broj upisanih studenata na studijima u sklopu Sveučilišta Jurja Dobrile kontinuirano raste, pa je 2015./2016. godine njihov broj bio 0,14% veći nego godinu prije odnosno 6,73% veći nego u akademskoj godini 2012./2013. Prema vrsti fakulteta, odnosno odjela, u ukupnom su broju najzastupljeniji studenti upisani na Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“

(48,14% ukupnog broja upisanih studenata 2015./2016.) a slijede Filozofski fakultet (10,54%) i Odjel za informatičko-komunikacijske tehnologije (10,31%).

Smještaj studenata s prebivalištem izvan urbanog područja Pula organiziran je u studentskom domu u Puli. Dom raspolaže kapacitetom od 136 postelja za studente te 8 za nastavničko osoblje; postoji potreba za dodatnih 300 ležajeva.

U sklopu Fakulteta ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ organizirana su i dva poslijediplomska specijalistička studija (Europske integracije, regionalni i lokalni ekonomski razvoj te studij Ljudski resursi i društvo znanja) i poslijediplomski doktorski studij iz područja ekonomije (s pet modula: Financije, Računovodstvo, Marketing, Menadžment i Turizam), poslijediplomski doktorski studij Nova ekonomija i poslijediplomski međunarodni doktorski studij Međunarodni ekonomski odnosi i menadžment u suradnji s partnerskim institucijama iz Austrije, Mađarske i Slovačke. Pri Odjelu za interdisciplinarne, talijanske i kulturološke studije ustrojen je također poslijediplomski specijalistički studij Prevođenje u okviru hrvatsko-talijanske dvojezičnosti.

Tablica 12. Broj upisanih i diplomiranih studenata na studijskim programima Visoke tehničko-poslovne škole Politehnika Pula 2000. –2016.

Godina	Ukupno upisani studenti	Diplomirali po 4-god. programu	Diplomirali po Bologni – 3 god.	Diplomirali na spec. stud. KMP	Ukupno diplomirani
2000.	81				
2001.	48				
2002.	110				
2003.	89	3			3
2004.	70	14			14
2005.	83	23			23
2006.	115	22			22
2007.	83	29			29
2008.	68	46	2		48
2009.	87	36	8		44
2010.	123	22	15		37
2011.	49	30	14	5	49
2012.	56	12	33	28	73
2013.	45	9	30	14	53
2014.	62		25	20	45
2015.	60		28	10	38
2016.			14		14
Ukupno	1229	246	169	77	492

Izvor: Visoka tehničko-poslovna škola Politehnika Pula, 2016.

Politehniku Pula odnosno Visoku tehničko-poslovnu školu osnovala je Istarska županija 2000. godine s ciljem pružanja kvalitetnih tehničkih i ekonomskih znanja inženjerima. Od osnutka 2000. godine na svim studijima u sklopu Politehnike diplomiralo je 492 studenata ili oko 40% ukupnog broja upisanih. Najviše upisanih studenata bilo je 2010. godine, nakon čega dolazi do smanjenja broja, a trend pada zaustavljen je 2013. godine.

U sustavu obrazovanja odraslih sve veći značaj imaju pučka otvorena učilišta (POU) koja svojim djelovanjem potiču usklađenost sustava obrazovanja s potrebama tržišta rada. Za urbano područje Pula značajna su ona na području gradova, a na području općina nema pučkih otvorenih učilišta ni drugih ustanova za cjeloživotno obrazovanje. S obzirom da na urbanom području ne postoji dostupnost neformalnih obrazovnih programa za sve društvene skupine, u narednom razdoblju je potrebno uklanjanje ovog problema kako bi se omogućilo zapošljavanje što većeg broja nezaposlenih građana urbanog područja Pula, a posebice ranjivih skupina stanovništva.

Zaključci i preporuke

Kvaliteta usluga društvenih djelatnosti jedna je od temeljnih odrednica kvalitete života na urbanom području Pula. Rasprostranjenost, kvaliteta i obuhvat usluga društvenih djelatnosti variraju između općina i gradova što je jedan od razloga izrazito nejednake prostorne distribucije stanovništva (70% ukupnog broja stanovnika koncentrirano je na području Grada Pule). Također, slabosti povezane s kvalitetom i brojem usluga društvenih djelatnosti mogu bitno utjecati na demografsko stanje. Kvalitetu života ranjivih društvenih skupina je potrebno jačati kroz osnaživanje procesa deinstitucionalizacije sustava socijalne skrbi. U pogledu obrazovanja je najveća potreba iskazana za osnivanjem novih inovativnih studijskih i istraživačkih programa, za što je prostorne uvjete moguće osigurati stavljanjem u funkciju neiskorištenih brownfield objekata. Postojeće demografske značajke urbanog područja Pula su izražen proces starenja stanovništva i negativan prirodni prirast izazvan padom nataliteta. S ciljem poticanja demografske obnove potrebno je u idućem razdoblju podizati kvalitetu svih vrsta društvenih djelatnosti (financijske, infrastrukturne, ljudske kapacitete), osobito u općinama koje pripadaju urbanom području.

2.2. Gospodarstvo

Opća gospodarska kretanja

Urbano područje Pula pripada Istarskoj županiji čiji je bruto domaći proizvod (BDP) u 2013. godini iznosio približno 20 milijuna kuna (2,6 milijuna eura) ili 6,1% ekonomskih aktivnosti Hrvatske. U istoj godini, BDP po stanovniku bio je 96.268 kuna ili 12.711 eura, što je 24,3% iznad prosjeka Hrvatske.

Tablica 13. Bruto domaći proizvod 2011. –2013 u mil. HRK

Prostorna jedinica	2011.		2012.		2013.	
	BDP	BDP po stanovniku	BDP	BDP po stanovniku	BDP	BDP po stanovniku
Istarska županija	20.101	96.576	19.797	95.298	20.000	96.268
Jadranska Hrvatska	104.340	73.900	104.709	74.305	105.164	74.751
RH	327.737	76.755	330.456	77.407	329.571	77.465

Izvor: DZS, 2015

Urbano se područje dakle nalazi u ekonomski relativno aktivnom okruženju što svakako određuje i njegov razvojni put. Prosječne vrijednosti osnovnih pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti gradova i općina urbanog područja Pula upućuju na neznatno višu stopu nezaposlenosti te povoljnije kretanje stanovništva u odnosu na županijski prosjek, a ostali osnovni pokazatelji (prosječni dohodak per capita, prosječni izvorni prihodi per capita i udio obrazovanog stanovništva 16-65 god.) u prosjeku su niži od županijskih vrijednosti. U odnosu na Republiku Hrvatsku, urbano područje Pula ima povoljnije prosječne vrijednosti svih osnovnih pokazatelja izuzev udjela obrazovanog stanovništva, koji je -2,58% manji od državnog prosjeka. Vrijednosti osnovnih pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti svrstavaju većinu gradova i općina urbanog područja Pula u skupinu najviših vrijednosti indeksa razvijenosti (IV., odnosno V. skupina) čime se ubrajaju u najrazvijenije jedinice lokalne samouprave u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj. U odnosu na 2010. godinu, kad je prosječna vrijednost indeksa razvijenosti za urbano područje Pula iznosila 117,94%³, u 2013. godini je ostvaren blagi pad ovog pokazatelja (za 0,84 postotna poena). Provedbom ovog strateškog dokumenta očekuje se doprinos osnaživanju rasta i razvoja urbanog područja, temeljem infrastrukturnih i „mekih“ projekata, kojima će se učvrstiti ključne razvojne poluge i umanjiti razvojne slabosti urbanog područja. Shodno tome, po provedbi strategije moguće je očekivati rast ovog pokazatelja i dodatno osnaživanje pozicije jedinica lokalne samouprave urbanog područja Pula na ljestvici visokorazvijenih područja Republike Hrvatske.

Tablica 14. Vrijednost osnovnih pokazatelja i indeksa razvijenosti urbanog područja Pula 2013.

	Vrijednosti osnovnih pokazatelja					Indeks razvijeno sti (%)	Skupina	
	Prosječni dohodak per capita	Prosječni izvorni prihodi per capita	Prosječna stopa nezaposlenosti (%)	Kretanje stanovništva	% obrazovanog stanovništva 16-65 godina			
	2010. –2012.	2010. –2012.	2010. –2012.	2010. –2001.	2011.	2013.		
Pula	34.422	3.684	9,8	99,8	84,55	117,61	100-125%	IV.
Barban	33.016	2.077	7,1	96,4	81,3	107,36	100-125%	IV.
Ližnjan	26.184	4.201	7,3	138,0	84,87	122,82	100-125%	IV.
Marčana	29.735	2.900	7,2	113,2	53,25	112,91	100-125%	IV.
Medulin	31.343	6.774	6,1	128,1	59,40	142,67	>125%	V.
Svetvinčenat	30.052	2.303	6,7	99,5	78,46	105,32	100-125%	IV.
Vodnjan	27.014	4.284	10,5	111,5	73,09	111,04	100-125%	IV.
Prosječna vrijednost za urbano područje	30.252,3	3.746,14	7,81	112,4	73,56	117,1	100-125%	IV.
Istarska županija	31.997	4.884	7,8	104,1	80,78	156,80	>125%	IV.
Republika Hrvatska	28.759	3.310	16,0	99,4	77,7	100,00	100,00	

Izvor: MRRFEU, 2013.

³ Izračun autora, prema vrijednostima indeksa razvijenosti jedinica lokalne samouprave, objavljenog od strane Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije za 2010. godinu

Tržište rada

Nezaposlenost

Broj nezaposlenih na urbanom području Pula rastao je do 2014. godine, a nakon toga se broj nezaposlenih smanjuje. Najveći rast nezaposlenosti zabilježen je 2010. godine kao posljedica gospodarske krize, kada je broj nezaposlenih porastao 20,61% u odnosu na 2009. godinu. U 2016. godini zabilježeno je 3.634 nezaposlenih ili 43% broja nezaposlenih u Istarskoj županiji i 1,24% ukupno nezaposlenih u Republici Hrvatskoj. Najveći broj nezaposlenih bio je 2016. godine u Puli gdje je registrirano 74% ukupnog broja nezaposlenih na urbanom području Pula odnosno 31,53% nezaposlenih u Istarskoj županiji.

U spolnoj strukturi nezaposlenih prevladavaju žene (oko 54%) što upućuje na nepovoljan položaj i nisku zapošljivost žena na lokalnom tržištu rada.

Tablica 15. Registrirana nezaposlenost na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republike Hrvatske 2008. –2016.

Prostorna jedinica	2008.		2009.		2010.		2011.		2012.		2013.		2014.		2015.		2016.	
	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene
Barban	74	57	82	60	91	54	88	51	102	59	111	64	89	53	71	43	75	48
Ližnjan	70	43	94	56	112	62	118	66	126	69	149	80	143	77	121	67	153	82
Marčana	96	61	107	67	125	64	130	60	148	66	164	67	155	72	138	71	165	88
Medulin	137	82	160	96	192	107	188	102	178	100	216	111	198	103	171	88	211	112
Pula	1.749	1.115	2.199	1.303	2.681	1.429	2.717	1.375	2.823	1.418	3.228	1.527	2.785	1.404	2.327	1.203	2.682	1.425
Svetvinčenat	48	33	63	34	66	35	71	36	67	37	79	42	80	39	67	37	87	53
Vodnjan	210	152	259	173	317	171	297	151	298	156	348	177	269	143	235	137	263	165
Ukupno:	2.416	1.512	2.965	1.790	3.583	1.923	3.609	1.840	3.742	1.904	4.295	2.068	3.720	1.891	3.131	1.646	3.634	1.972
IŽ	5.325	3.464	6.740	4.070	7.949	4.379	7.914	4.193	8.185	4.348	9.071	4.727	7.953	4.258	6.665	3.662	8.506	4.831
RH	236.741	147.200	263.174	156.059	302.425	165.619	305.333	163.924	324.323	172.244	345.112	182.042	328.187	174.702	285.906	155.208	291.333	158.795

Izvor: HZZ, 2016.

Prema dobnim skupinama, najizraženija je nezaposlenost mladih osoba u dobi između 25 i 29 godina. U toj skupini registrirano je 15,24% ukupnog broja nezaposlenih osoba na urbanom području Pula odnosno 44,56% ukupnog broja nezaposlenih u toj dobnoj skupini na području Istarske županije.

Tablica 16. Registrirana nezaposlenost u 2016. godini prema dobnim skupinama na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj

	Dobna skupina										
	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60 i više	Ukupno
Barban	5	10	13	9	5	4	11	5	11	3	76
Ližnjan	3	20	29	17	16	12	13	18	20	9	157
Marčana	3	26	25	16	22	14	12	15	24	10	167
Medulin	6	21	40	24	23	19	19	23	25	13	213
Pula	91	310	410	289	285	263	255	297	326	159	2.685
Svetvinčenat	2	16	7	10	10	5	12	11	13	3	89
Vodnjan	14	34	33	27	21	27	29	27	46	8	266
Ukupno	124	437	557	392	382	344	351	396	465	205	3.653
Istarska županija	243	971	1.250	1.018	912	774	806	984	1.111	439	8.508
Republika Hrvatska	13.939	36.715	35.918	30.839	29.535	28.167	29.961	33.428	36.373	16.461	291.336

Izvor: HZZ, 2016.

Oko 77,71% ukupno nezaposlenih na urbanom području Pula čeka na zaposlenje kraće od godine dana što upućuje na kratko trajanje nezaposlenosti.

Tablica 17. Registrirana nezaposlenost prema trajanju u 2016. na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj

	Do 1. g.	1 g. i više
Barban	62	13
Ližnjan	127	26
Marčana	124	41
Medulin	170	41
Pula	2.070	612
Svetvinčenat	70	17
Vodnjan	202	61
Ukupno	2.825	811
IŽ:	7.018	1.490
RH:	158.861	132.473

Izvor: HZZ, 2016.

U obrazovnoj strukturi nezaposlenih prevladavaju osobe sa srednjom stručnom spremom (64,47% svih nezaposlenih), što približno odgovara i njihovom udjelu u ukupnom broju

nezaposlenih u Istarskoj županiji (62,81%). Na drugom mjestu po nezaposlenosti na urbanom području Pula osobe su s osnovnoškolskim obrazovanjem (17,47%), a najmanje je nezaposlenih s nekim oblikom visokoškolskog obrazovanja (13,69%).

Zaposlenost

Stopa zaposlenosti na urbanom području Pula iznosi 29,15%% što je ispod prosjeka Istarske županije (31,46%) te neznatno manje od prosjeka Republike Hrvatske (29,62%).

Tablica 18. Stopa zaposlenosti na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2011. *

Prostorna jedinica	Broj zaposlenih	Broj radno sposobnog stanovništva (15-64 god.)	Stopa zaposlenosti (%)
	1	2	(1/2) * 100
Republika Hrvatska	851.386	2.873.828	29,62
Istarska županija	44.926	142.780	31,46
Urbano područje Pula	16.351	56.089	29,15

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva, 2011., FINA

*broj zaposlenih odnosi se na zaposlene kod poduzetnika

Na urbanom području Pula kontinuirano se smanjuje broj zaposlenih. U 2014. godini bilo je kod pravnih i fizičkih osoba zaposleno 15.847 osoba ili 1,23% manje nego 2013. godine i 11,34% manje nego 2008. godine, kada je zabilježeno najviše zaposlenih.

Tablica 19. Kretanje broja zaposlenih kod poduzetnika na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2008. –2014.

Prostorna jedinica	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Pula	15.546	15.105	14.511	14.202	13.937	13.794	13.510
Barban	140	124	160	193	263	208	259
Vodnjan	842	865	921	826	809	785	881
Ližnjan	181	52	219	202	230	260	245
Marčana	185	162	120	113	102	113	112
Medulin	820	743	707	643	645	748	701
Svetvinčenat	161	121	160	172	146	136	139
Ukupno	17.875	17.172	16.798	16.351	16.132	16.044	15.847
IŽ	48.513	46.112	44.998	44.926	43.886	44.761	45.701
RH:	933.625	889.396	859.808	851.386	829.874	830.928	830.116

Izvor: FINA, 2016.

Najznačajniji izvor radnih mjesta je prerađivačka industrija, koja zapošljava približno 30% ukupno zaposlene radne snage, a prema broju zaposlenih slijede djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (14,3% svih zaposlenih), građevinarstvo (11,21%) i djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane (9,46%).

Tablica 20. Broj zaposlenih prema spolu na urbanom području Pula 2013. –2016.**

	2013.			2014.			2015.			2016.*		
	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno
Barban	122	52	174	142	65	207	173	77	250	184	81	265
Ližnjan	51	26	77	64	34	98	74	69	143	85	72	157
Marčana	116	102	218	134	123	257	153	135	288	153	142	295
Medulin	347	326	673	369	381	750	445	474	919	460	494	954
Svetvinčenat	67	43	110	85	61	146	97	74	171	111	74	185
Vodnjan	579	375	954	580	409	989	607	409	1.016	591	414	1.005
Pula	16.553	14.299	30.852	16.295	13.954	30.249	15.896	13.896	29.792	15.981	14.020	30.001
UKUPNO	17.835	15.223	33.058	17.669	15.027	32.696	17.445	15.134	32.579	17.565	15.297	32.853

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, 2016.

*podaci za prva tri mjeseca 2016.

**podaci obuhvaćaju broj zaposlenih u pravnim osobama, samostalnim profesionalnim djelatnostima te kod obrtnika i poljoprivrednika

Tablica 21. Broj poduzetnika i zaposlenih kod poduzetnika na urbanom području Pula 2014.

	Djelatnost	Broj poduzetnika	Zaposleni	Udio zaposlenih u pojedinoj poduzetničkoj djelatnosti u odnosu na ukupan broj zaposlenih kod poduzetnika
0	Fizičke osobe bez djelatnosti	12	1	0,01%
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	89	187	1,2%
B	Rudarstvo i vađenje	4	18	0,11%
C	Prerađivačka industrija	339	4.866	30,71%
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	8	49	0,31%
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	13	485	3,06%
F	Građevinarstvo	611	1.778	11,21%
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	659	2.264	14,28%
H	Prijevoz i skladištenje	81	685	4,32%
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	265	1.500	9,5%
J	Informacije i komunikacije	115	912	5,75%
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	14	31	0,19%
L	Poslovanje nekretninama	297	146	0,92%
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	493	1.446	9,12%
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	249	795	5,01%
P	Obrazovanje	44	182	1,15%
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	20	160	1,01%
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	60	168	1,06%
S	Ostale uslužne djelatnosti	75	174	1,1%
Z	UKUPNO SVE DJELATNOSTI	3.448	15.847	100,00%

Izvor: FINA, 2016.

S obzirom na spolnu distribuciju broja zaposlenih, u od 2013. do 2016. godine bilježi se veći broj zaposlenih muškaraca nego zaposlenih žena.

Na lokalnom tržištu rada prisutna je neusklađenost između ponude i potražnje što se očituje u prevelikom broju profila radne snage koja je teško zapošljiva te nedovoljnom broju stručnih profila za koje poslodavci iskazuju interes. Manjak radne snage postoji unutar zanimanja srednje stručne spreme kao što su konobari, zidari i pekari. Kod radne snage s visokom odnosno višom stručnom spremom najizraženija je potreba za stručnjacima u području prirodnih znanosti (medicina, kemija, matematika, biologija), a suficit stručne radne snage prisutan je u području ekonomije, predškolskog odgoja, prava i drugih društvenih znanosti.

Poslovno okruženje

Na urbanom području Pula primjetan je trend rasta broja poduzetnika, pa je 2014. njihov broj bio 16,67% veći nego 2008. godine. Na urbanom području Pula posluje 36,58% svih poduzetnika u Istarskoj županiji i 3,3% svih poduzetnika u Republici Hrvatskoj.

Najveći broj poduzetnika je registriran u djelatnostima trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (19,11%), građevinarstva (17,72%) i stručnih, znanstvenih i tehničkih djelatnosti (14,3%).

Tablica 22. Kretanje broja poduzetnika na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2008. –2014.

Prostorna jedinica	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Urbano područje Pula	2.957	3.109	3.215	3.293	3.212	3.323	3.450
IŽ	8.509	8.768	9.090	9.090	9.053	9.241	9.429
RH	89.656	91.320	96.758	98.530	97.254	101.191	104.470

Izvor: FINA, 2016.

Iz trenda rasta broja poduzetnika i istodobnog pada zaposlenosti u poduzetništvu proizlazi zaključak o nelikvidnosti i smanjenju poduzetničkih aktivnosti u sektoru poduzetništva. Na ta obilježja sektora poduzetništva upućuje i gustoća poduzeća (broj poduzeća/10.000 st.), koja potvrđuje znatno slabiju poduzetničku aktivnost na urbanom području Pula u odnosu na Istarsku županiju. Za unaprjeđenje poduzetničke klime i kvalitete poslovnog okruženja je potrebno razvijati obrazovne programe za poduzetnike, osobito na području općina, te jačati opremljenost poduzetničkih zona i poticajnih mjera za razvoj poduzetničkih aktivnosti.

Tablica 23. Gustoća poduzeća na urbanom području Pula i u Istarskoj županiji 2011.*

Prostorna jedinica	Gustoća poduzeća
Urbano područje Pula	396
Istarska županija	437

Izvor: izračun autora prema podacima o broju stanovnika iz Popisa stanovništva 2011. i podacima FINA-e o broju poduzetnika

U 2014. godini u prerađivačkoj industriji i trgovini generirano je više od polovice ukupnih prihoda iz svih gospodarskih djelatnosti (49,9%). Ukupan rezultat poslovanja svih poduzetnika

bio je pozitivan do 2010. godine, nakon čega dolazi do pada poslovnih rezultata poduzetnika 2011. godine i ponovnog oporavka. U 2014. godini ostvareno je smanjenje gubitka, ali se negativno poslovanje poduzetnika registriranih na urbanom području Pula nastavlja (-10,1 mil.kn). U gospodarskim djelatnostima, osobito onima koje su tradicionalno nositelji gospodarskog razvoja, postoji potreba jačanja inovacijskih potencijala, te razvoja novih proizvodnih procesa i usluga, kako bi se doprinijelo jačanju gospodarske konkurentnosti urbanog područja.

Tablica 24. Prihodi i financijski rezultat poslovanja poduzetnika na urbanom području Pula 2014. prema djelatnostima

	Djelatnost	Ukupni prihodi	Struktura	Neto dobit/gubitak
0	Fizičke osobe bez djelatnosti	2.163.861	0,03%	302.365
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	121.716.865	1,57%	8.729.640
B	Rudarstvo i vađenje	8.294.353	0,13%	3.608.989
C	Prerađivačka industrija	2.056.916.314	25,38%	-231.088.447
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	65.554.964	0,81%	-1.164.086
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	215.067.415	2,70%	-14.722.349
F	Građevinarstvo	895.558.057	11,13%	111.900.392
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	1.771.657.370	25,86%	53.386.180
H	Prijevoz i skladištenje	308.199.127	3,79%	53.559.708
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	605.697.825	8,51%	-16.771.260
J	Informacije i komunikacije	268.247.127	3,31%	12.803.943
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	7.417.314	0,11%	1.618.068
L	Poslovanje nekretninama	77.753.715	0,96%	-27.456.763
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	427.433.648	5,30%	18.201.133
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	621.303.659	7,72%	13.452.691
P	Obrazovanje	29.982.622	0,38%	2.731.841
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	36.013.808	0,44%	2.569.323
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	114.608.695	1,41%	-2.107.494
S	Ostale uslužne djelatnosti	38.255.665	0,47%	357.904
Z	UKUPNO SVE DJELATNOSTI	7.671.842.404	100,00%	-10.088.222

Izvor: FINA, 2016.

Na urbanom području Pula se nalazi 6 od ukupno 34 poduzetničke zone u Istarskoj županiji.

Dovršena je izgradnja poduzetničkih zona u Vodnjanu (PZ Tison i PZ Galižana) te u općinama Barban (PZ Barban) i Svetvinčenat (PZ Bibiči) i Medulin (PZ Banjole Kamik, Zona Male privrede Medulin), a u izgradnji je PZ Aerodrom Pula u Općini Ližnjan. Na području Općine Marčana te u Gradu Puli nema izgrađenih poduzetničkih zona. Pojedine zone su izvan funkcije zbog nedovoljne opremljenosti infrastrukturom za obavljanje poduzetničkih aktivnosti. Kvaliteta potporne poduzetničke infrastrukture i mjera za poticanje razvoja poduzetništva osobito je niska na području općina (npr. Svetvinčenat, Barban, Ližnjan), ali i na području Grada Vodnjana.

Tablica 25. Broj aktivnih poduzetnika i zaposlenih u poduzetničkim zonama na urbanom području Pula i u Istarskoj županiji

JLS	Naziv poduzetničke zone	Broj aktivnih poduzetnika	Broj zaposlenih
Grad Vodnjan	Galižana	26	211
	Vodnjan Sjever	2	121
Općina Svetvinčenat	Bibići	13	60
Općina Barban	Barban	3	176
Grad Vodnjan	Tison	0	0
Općina Ližnjan	Aerodrom Pula	0	0
Općina Medulin	Banjole Kamik	4	36
	Zona male privrede Medulin	1	10
Ukupno:		49	614

Izvor: IDA, 2014.

Središte poduzetničkih aktivnosti je Grad Pula čije je prostorno uređenje znatno prilagođenije razvoju poduzetništva nego u drugim jedinicama lokalne samouprave. Na području Grada predviđena je urbanističkim planom 21 namjena prostora od značaja za gospodarski razvoj.⁴

Dosad su na području Istarske županije osnovana 4 poduzetnička klastera. Potencijali za osnivanje klastera veći su od realiziranih, pa se planira njihovo osnivanje u području brodogradnje, duhanske industrije i u uslužnim djelatnostima.

Na urbanom području Pula kao glavna potporna poduzetnička institucija ističe se Poduzetnički inkubator koji je 2005. osnovala Istarska razvojna agencija IDA s ciljem poticanja osnivanja i djelovanja poduzetnika početnika. Izražena je potreba jačanja uloge poduzetničkih potpornih institucija u povezivanju poduzetnika i promoviranju poduzetništva, osobito na području općina, a ističe se i potreba razvijanja dodatnih te proširivanja postojećih obrazovnih programa za poduzetnike.

Razvoj društvenog poduzetništva na urbanom području Pula je u začetima. Djelovanjem u smjeru osnaživanja društvenog poduzetništva ističe se Grad Pula, gdje djeluje Savez udruga Rojc koji je u 2015. godini inicirao postavljanje sustava podrške razvoju društvenog poduzetništva i online platforme Društveno poduzetničkog generatora. Socijalno poduzetništvo treba sustavno osnaživati na čitavom urbanom području, sa svrhom uspostavljanja učinkovitog modela borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti ranjivih društvenih skupina. U Gradu Puli također je

⁴ Mješovita stambeno-poslovna, javna i društvena, gospodarsko-proizvodna, gospodarsko-poslovna, gospodarsko-ugostiteljsko turistička i gospodarsko-proizvodno poslovna namjena, luke poslovne namjene, luke otvorene za javni promet te sportsko-rekreacijska namjena; Izvor: Strategija gospodarskog razvoja Grada Pule, 2013: 94-97.

2004. godine osnovana ustanova za zapošljavanje osoba s invaliditetom, Tekop nova, koja zapošljava osobe s invaliditetom. Planira se i osnivanje socijalne zadruge u kojoj bi se, po završetku školovanja, omogućilo zapošljavanje učenika Škole za odgoj i obrazovanje, a započet je i projekt osnivanja Centra za zapošljavanje osoba s poteškoćama u razvoju. Na području općina urbanog područja nema značajnih inicijativa za razvoj društvenog poduzetništva.

Jedan je od prioriteta u sektoru poduzetništva i razvoj zelenog poduzetništva. Grad Pula planira uvođenje stimulativnih mjera kojima se jača razvoj zelenog gospodarstva, a već postoje i pozitivni primjeri zelenih inicijativa u javnom sektoru (npr. sunčane elektrane na javnim zgradama itd.).

Obrtništvo

Dominantne su obrtničke djelatnosti uslužne i ugostiteljske djelatnosti u kojima je registrirano 47,4% svih obrta. Proizvodni obrti su slabo zastupljeni (7,56% ukupnog broja obrta u 2015. godini). Promicanje obrtništva i zastupanje interesa obrtnika provodi Obrtnička komora u Puli.

Tablica 26. Broj i vrste aktivnih obrta na urbanom području Pula 2015.

	Broj aktivnih obrta u 2015. godini							Ukupno:
Vrsta obrta	Medulin	Vodnjan	Pula	Marčana	Ližnjan	Svetvinčenat	Barban	
Proizvodni	8	24	106	8	7	7	9	169
Uslužni	79	39	494	22	27	11	18	690
Ugostiteljstvo	116	25	179	23	14	8	4	369
Prijevoz	25	10	85	12	17	6	8	163
Građevinarstvo	1	23	170	13	10	10	9	236
Trgovina	40	24	232	3	9	2	5	315
Frizerski i kozmetički saloni	11	9	129	1	3	1	0	154
Ribarstvo	18	5	85	16	14	0	0	138
UKUPNO:	298	159	1.480	98	101	45	53	2.234

Izvor: Grad Pula, 2016.

Napomena:

- poljoprivreda je uključena u proizvodne djelatnosti

- u građevinarstvo su uvrštene sve djelatnosti podizanja građevina te sve građevinske usluge (instalacijski i završni građevinski radovi)

Turizam i kultura

Turizam je jedna od najznačajnijih gospodarskih grana za razvoj urbanog područja Pula. Razvoj turizma određen je bogatstvom prirodne baštine i materijalne i nematerijalne kulturne baštine. Najvažnije turističke atrakcije područja su povijesne znamenitosti, arheološka nalazišta, muzeji i muzejske zbirke, povijesne crkve i freske. Od prirodnih atrakcija ističu se u turističkom smislu ljepote i raznolikost morske obale te čistoća mora i atraktivnost morskih plaža (npr. plaže Peroj i Barbariga u Vodnjanu, plaža Bijeca u Medulinu i dr.). Kupališni turizam tijekom ljetnih mjeseci

glavni je oblik turizma na urbanom području Pula. U 2015. godini ostvareno je na urbanom području Pula 20,4% ukupnih turističkih dolazaka i 20,15% ukupno ostvarenih turističkih noćenja u Istarskoj županiji. Turistička atraktivnost urbanog područja Pula kontinuirano raste što se očituje u rastu turističkog prometa. Turistički promet najintenzivniji je u Medulinu (47,01% ukupnih dolazaka i 50,62% ukupnih turističkih noćenja) i Puli (41,11% svih dolazaka i 32,12% svih noćenja). Prema zemlji podrijetla, prevladava turistički promet koji ostvaruju strani turisti.

Tablica 27. Turistički promet na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2014. i 2015.

	2014.		2015.	
Prostorna jedinica	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja
Barban	6.549	60.816	7.024	69.950
Ližnjan	15.485	127.046	19.211	157.870
Marčana	21.891	153.928	20.505	150.876
Medulin	277.201	1.910.888	323.285	2.138.789
Svetvinčenat	7.654	74.434	8.124	77.184
Pula	263.462	1.363.474	282.732	1.441.850
Vodnjan	18.834	133.034	26.791	188.381
Ukupno	611.076	3.823.620	687.672	4.224.900
IŽ	3.059.226	19.545.303	3.369.905	20.966.561
RH	13.128.416	66.483.948	14.343.323	71.605.315

Izvor: DZS, Dolasci i noćenja turista u 2014. i 2015., Priopćenja, 2016.

Sezonalnost je jedna od ključnih karakteristika turizma na urbanom području Pula. U 2014. godini 58,38% svih turističkih noćenja ostvareno je tijekom srpnja i kolovoza, a u 2015. njihov se udio povećao na 61,10% u odnosu na ukupan godišnji broj ostvarenih noćenja.

Tablica 28. Broj postelja po vrstama smještajnih kapaciteta na urbanom području Pula 2014.*

JLS	Ukupno	Od toga u:			
		Hotelima i slično	Kampovima, kampiralištima i kamp-odmorištima	Kućanstvima	Ostalim objektima
Pula	22.482	6.469	6.431	8.053	1.529
Barban	-	-	-	-	-
Ližnjan	2.708	63	-	2.601	44
Marčana	3953	595	276	1309	1773
Medulin	30.413	-	15.658	10.003	-
Svetvinčenat	1.378	-	-	1.378	-
Vodnjan	1.776	-	-	-	642
UKUPNO	58.840	6.532	22.089	22.118	1.774

Izvor: DZS, Statistička izvješća, Turizam u primorskim gradovima i općinama u 2014..

*pojedini podaci kod kojih postoje razlozi za povjerljivost u skladu sa Zakonom o službenoj statistici nisu iskazani

Općine u sastavu urbanog područja Pula imaju potencijal razvoja selektivnih oblika turizma, prije svega ekoturizma i seoskog turizma. Turistički potencijali općina u unutrašnjosti (npr. Barban, Svetvinčenat) očituju se u mogućnosti razvoja turizma komplementarnog s razvojem turizma na obali, kao i razvojem samostalne turističke ponude. Za snažnije korištenje potencijala općina za razvoj turizma potrebno je proširiti i unaprijediti turističke atrakcije, kao i broj i kvalitetu smještajnih kapaciteta te prateću turističku infrastrukturu.

Najveći broj smještajnih kapaciteta u turizmu nalaze se u Općini Medulin i Gradu Puli. U ukupnom broju smještajnih kapaciteta dominiraju privatni iznajmljivači (37,6% postelja u ukupnom broju postelja u svim vrstama smještajnih kapaciteta). Broj i kvaliteta hotelskog smještaja nisu dovoljni, te je izražena potreba za dodatnim ulaganjima u modernizaciju i povećanje smještajnih kapaciteta u hotelima (npr. u Puli).

Materijalna i nematerijalna kulturna baština urbanog područja Pula iznimno je vrijedna i jedinstvena svojom brojnošću i raznolikošću na malom prostoru. Nematerijalna baština uključuje između ostaloga tradicijske manifestacije kao što su Fešta od Rožic, Smotra istarskih ovaca, Fešta mladega vina i Trka za prstenac u općinama Barban i Svetvinčenat, Smotra vina i ekstra djevičanskih maslinovih ulja u Vodnjanu i druge.

Temeljni planski dokument kojim se usmjerava razvoj kulture na urbanom području Pula je Kulturna strategija Grada Pule za razdoblje 2014.–2020. godine. Kao ključni problemi koje treba riješiti do 2020. godine istaknuti su nedostatak kapaciteta u kulturi (financijskih, materijalnih, ljudskih i sl.), manjak vrijednosne orijentacije i nerazvijenost tržišta kulture te nejednak položaj aktera u kulturi.

Brojem turistički atraktivnih kulturnih događanja ističe se Grad Pula (koncerti, izložbe, plesne večeri, međunarodni festivali, Festival igranog filma, folklorne večeri i sl.). Na godišnjoj razini može se pratiti povećanje broja i kvalitete kulturnih događanja što upućuje na znatnu pažnju koja se pridaje obogaćivanju kulturne ponude. Najviše kulturnih manifestacija i događanja organizira se tijekom najintenzivnije turističke sezone u srpnju i kolovozu.

Tablica 29. Registrirana kulturna dobra na urbanom području Pula

	Vrsta kulturnog dobra						Ukupno:
	Pokretno kulturno dobro – zbirka	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	Pokretno kulturno dobro – pojedinačno	Nepokretno kulturno dobro – kulturno povijesna cjelina	Pokretno kulturno dobro – muzejska građa	Nematerijalno kulturno dobro	
Pula	5	36	10	5	4	1	60
Barban	0	5	1	0	0	0	6
Svetvinčenat	1	4	0	1	0	0	6
Ližnjan	0	1	0	0	0	0	1
Marčana	1	0	1	0	0	0	2
Medulin	0	7	2	1	0	0	10
Vodnjan	3	8	6	1	0	0	18

Izvor: Ministarstvo kulture, Registar kulturnih dobara, 2016.

Od materijalne baštine naročito je vrijedna antikna baština Grada Pule, u kojoj se ističu pulska Arena, Augustov hram, Malo rimsko kazalište, Slavoluk Sergijevaca, mletačka utvrda Kaštel.

Rekonstrukcija kulturno-povijesnih objekata na području Grada Pule istaknuta je kao ključni prioritet za jačanje razvoja kulture na urbanom području. Punu valorizaciju kulturno-povijesne baštine u turizmu ograničavaju nedostatna financijska sredstva kao i nedovoljno korištenje alternativnih izvora financiranja za razvoj turizma (npr. fondovi EU-a, fondacije i sl.). Na području općina u sastavu urbanog područja Pula sačuvane su vrijedne povijesne poluurbane i seoske cjeline te fortifikacijski sustavi koji nisu sustavno istraženi (npr. ostaci gradskih zidina, Velika i Mala vrata te gradska kula u općini Barban). Zabilježen je i značajan broj arheoloških spomenika koji nisu zaštićeni na odgovarajući način niti se njima održivo upravlja.

Inicijative brendiranja najintenzivnije su na području gradova. Pula je 2010. godine postala prvi hrvatski grad kojem je dodijeljeno prestižno međunarodno priznanje za brending. Za brendiranje i jačanje prepoznatljivosti Pule u međunarodnom okruženju značajna je bila i kandidatura grada za europsku prijestolnicu kulture 2020. godine. Grad Pula ističe se i najvišim stupnjem suradnje u području kulture, i to unutar lokalne zajednice (mladi, volonteri, donositelji odluka, djeca, supkulturne skupine) i na međunarodnoj razini na kojoj su ostvarena partnerstva sa 27 europskih gradova. Aktivnosti usmjerene na brendiranje slabije su zastupljene na području općina.

Kulturna i kreativna industrija važan je dio kulturno-turističke ponude, međutim svi njeni potencijali nisu iskorišteni. Na području općina je potrebno dodatno razvijati kreativne i inovativne načine održivog korištenja kulturno-povijesne baštine, čime bi se dugoročno doprinijelo širim razvojnim učincima (npr. kroz zapošljavanje, povećanje turističke atraktivnosti, rast prihoda, diverzifikacija gospodarstva i dr.). U tom se smislu svakako ističe Pulski filmski festival, jedan od četiri najstarija svjetska festivala s tradicijom duljom od 60 godina i s više od 70.000 posjetitelja godišnje. Dobru osnovu za daljnji razvoj kreativnih industrija i multimedije predstavljaju uspostavljena brojna partnerstva i suradnja s međunarodnim organizacijama. Kreativnošću u prezentaciji kulturno-povijesne baštine ističu se i druga kulturna događanja, na primjer međunarodni festival Visualia koji se svakog svibnja održava u Gradu Puli.

Jedan od infrastrukturnih potencijala za kulturne sadržaje su i bivši vojni objekti koji demilitarizacijom mogu postati privlačni punktovi kulturnog života. Samo na području Grada Pule postoji više stotina takvih objekata različite veličine koje je moguće staviti u funkciju razvoja kulture, ali i turizma i gospodarstva.

Zaključci i preporuke

Urbano područje Pula pripada Istarskoj županiji, području dinamičnih gospodarskih aktivnosti. Gospodarska snaga gradova i općina u sastavu urbanog područja Pula očituje se visokim stupnjem indeksa razvijenosti i vrijednostima osnovnih ekonomskih pokazatelja iznad državnog prosjeka. Dinamičnom gospodarstvu pridonose razvijenost poduzetništva i dobra poduzetnička klima te kontinuirano jačanje turističkih aktivnosti. Postoje potencijali dodatnog jačanja gospodarske konkurentnosti kroz razvoj inovativnih proizvodnih procesa, usluga i primjenu novih tehnologija, posebice u djelatnostima koje su tradicionalna okosnica razvoja gospodarstva (npr. turizam, prerađivačka industrija i dr.). Osnježivanju razvoja urbanog područja doprinijele bi snažnije inicijative u smjeru povećanja uloge kreativnih industrija kroz inovativne načine uključivanja kulturno-povijesne baštine u turistički, kulturni i ukupni razvoj. Aktivne politike zapošljavanja trebaju biti usmjerene na jačanje kompetencija ranjivih skupina na lokalnom tržištu rada, kojima najviše pripadaju žene, mladi bez radnog iskustva i starije osobe. Također, potrebno je razvijati poticajne mjere zapošljavanja u područjima i sektorima u kojima se iskazuje deficit stručne radne snage. Razvoju poduzetništva pridonose sustavni naponi da se poduzetničko ozračje

popravi, a to se očituje u dobroj institucionalnoj i financijskoj podršci poduzetničkim ulaganjima. Započete inicijative jačanja podrške razvoju poduzetništva treba i dalje osnaživati, osobito putem jačanja opremljenosti poduzetničkih zona, poticanja poduzetnika na udruživanje i razvijanja poticajnih financijskih mehanizama za razvoj novih oblika poduzetništva (zeleno, socijalno itd.). Potencijale socijalnog poduzetništva posebice treba sagledati u kontekstu borbe protiv siromaštva, diskriminacije i socijalne isključenosti. U sektoru turizma bilježi se kontinuiran porast turističkih dolazaka i noćenja, no postoji mogućnost dodatnog razvoja različitih selektivnih oblika turizma (kulturni, outdoor, eno-gastro itd.). U tu svrhu potrebno je sustavno podizati kvalitetu turističke infrastrukture, smještajnih kapaciteta i ukupne turističke ponude. Bogatstvo materijalne i nematerijalne kulturne baštine posebno je vrijedan potencijal koji pruža mogućnost brendiranja urbanog područja Pula kao prepoznatljive destinacije kulturnog turizma.

2.3. Urbano okruženje

Kvaliteta urbanog okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima

Zbog specifičnih geomorfoloških osobina, gospodarskih aktivnosti, guste naseljenosti u pojedinim dijelovima, urbano područje Pula karakterizira osjetljivost okoliša.

Posljednjih dvadesetak godina na urbanom području Pula najčešće evidentirane elementarne nepogode bile su suša, tuča, olujno nevrijeme i poplave.

Zrak

Mjerne postaje za praćenje kakvoće zraka na urbanom području ne upućuju na prekoračene granične vrijednosti ni za koju onečišćujuću tvar. Potencijalni rizik pogoršanja kakvoće zraka su tvornice (npr. tvornica cementa Calucem u Puli) i promet (osobito u turističkoj sezoni).

Vode i more

Na urbanom području Pula nema površinskih vodotoka. Na kakvoću i stupanj čistoće podzemnih voda najviše utječu gospodarstvo, poljoprivreda, neadekvatna kanalizacijska infrastruktura i nepostojanje pročišćava otpadnih voda u svim naseljima, nesanirano ilegalno i legalno odlaganje otpada te neplanska gradnja u zonama sanitarne zaštite.⁵

More je važan gospodarski i ekološki resurs Istarske županije, pa tako i urbanog područja Pula. S obzirom na koncentraciju lučke infrastrukture i aktivnosti, gustoću stanovništva koja se povećava tijekom ljetne sezone u obalnom dijelu urbanog područja, velik je rizik od onečišćenja mora i podmorja. Periodične analize mulja i sedimenta u podmorju pulske luke upozorile su na koncentracije teških metala i drugih onečišćujućih tvari iznad graničnih vrijednosti. Uzrok onečišćenja pulskog podmorja su industrijska postrojenja u luci (Uljanik, Tehnomont, Cementara, INA...) te ispuštanje otpadnih voda u more.

⁵ Zeleni plan Istarske županije

Tlo

Dosad provedena istraživanja kakvoće tla nisu ukazala na prekoračenja graničnih vrijednosti onečišćujućih tvari u tlu na urbanom području Pula.

Zaštićena područja, prirodna baština i bioraznolikost

Na području obuhvata Strategije nalaze sljedeća zaštićena područja temeljem Zakona o zaštiti prirode:

- nacionalni park Brijuni;
- značajni krajobrazi Donji Kamenjak i Medulinski arhipelag;
- Gornji Kamenjak;
- Rovinjski otoci i priobalno područje;
- park šume Šijana, Busoler, Kašteja i Brdo Soline.

Sukladno Uredbi o proglašenju ekološke mreže (NN br. 124/2013, 105/2015) unutar obuhvata Strategije nalazi se dio područja ekološke mreže kako slijedi:

a) Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)

- HR2001207 Pliškovićeve jama;
- HR2001360 Šire rovinjsko područje;
- HR2001349 Dolina Raše;
- HR2001238 Bušotina za vodu Rakonik;
- HR2001388 Budava;
- HR2001145 Izvor špilja na Velom Vrh;
- HR2000522 Luka Budava-Istra;
- HR5000032 Akvatorij zapadne Istre;
- HR2000604 Nacionalni park Brijuni;
- HR3000173 Medulinski zaljev;
- HR3000174 Pomerski zaljev;
- HR2000616 Donji Kamenjak;

b) Područja očuvanja značajna za ptice (POP)

- HR1000032 Akvatorij zapadne Istre.

Sustavna se istraživanja flore i faune na urbanom području Pula ne provode, iako su primijećene brojne životinjske vrste od kojih su mnoge zaštićene (npr. bjeloprsi jet, rovka, šišmiš, obični dupin i dr.). Bogatstvom i rasprostranjenosti flore i faune odlikuju se mediteranske lokve. Na urbanom području evidentirana su ugrožena i rijetka staništa biljnih vrsta kao što su submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci, bušici, primorske, termofilne šume i šikare medunca i dr.

Urbani okoliš

Zelene površine čine 72.348 ha površine urbanog područja Pula ili 0,86 ha po glavi stanovnika. Upravljanje i održavanje zelenih površina obavlja komunalno poduzeće Pula Herculana d.o.o. Od ukupnih zelenih površina 95,67% čine obrasle površine, a 4,33% obuhvaćaju parkovi. Unatoč

nedostatku financijskih i ljudskih kapaciteta kontinuirano se povećavaju površine održavanih zelenih površina. U razdoblju 2008.–2014. godine održavane zelene površine povećane su 33,14%. Također, rastu kvaliteta i broj opremljenih dječjih igrališta na otvorenom čiji je broj u istom razdoblju porastao 24,5%.

Gospodarenje otpadom

Na urbanom području Pula uspostavljeno je organizirano zbrinjavanje otpada i većina stanovništva obuhvaćena je organiziranim skupljanjem otpada. Na cijelom području još uvijek postoji problem ilegalnih odlagališta (51 ilegalno odlagalište) koje je potrebno sanirati. Najveći rizik za okoliš i javno zdravlje predstavljaju dvije najveće lokacije ilegalno odloženog otpada, Valelunga i Paganor, obje na području Grada Pule. Značajan pomak u gospodarenju otpadom očekuje se s početkom rada Županijskog centra za gospodarenje otpadom Kaštijun. Na odlagalište Kaštijun, koje je još uvijek aktivno, dovozi se otpad s gotovo cijelog urbanog područja. Jedinice lokalne samouprave na urbanom području otpad zbrinjavaju putem svojih komunalnih poduzeća ili za to koriste usluge drugih poduzeća.

Nije uspostavljen cjelovit sustav odvojenog skupljanja otpada, pa se tako odvojeno skupljaju papir, plastika, staklo i metal, ali ne i druge vrste otpada (npr. tekstil, namještaj, glomazni otpad i sl). Na području Grada Pule postavljeno je 150 zelenih otoka za selektivno prikupljanje komunalnog otpada, a otpad se u pojedinim područjima prikuplja i „od vrata do vrata“.

Materijalna i energetska uporaba otpada, kao i recikliranje, nedovoljno se provode kako bi se pridonijelo ispunjenju ciljeva direktiva EU-a i nacionalnih ciljeva vezanih za uspostavu modela cirkularne ekonomije. U postojećem sustavu gospodarenja otpadom ne koriste se mogućnosti materijalnih i financijskih ušteda ponovnim korištenjem otpadnih materijala i smanjenjem količine otpada. Prelazak s postojećeg modela gospodarenja otpadom na model cirkularne ekonomije zahtijeva jačanje provedbe preventivnih mjera nastanka otpada te promoviranje ponovne uporabe materijala u proizvodnim procesima.

Primarna infrastruktura

Upravljanje vodama

Na urbanom su području gotovo potpuno zadovoljene potrebe stanovništva za pitkom vodom (99% stanovništva priključeno je na sustave javne vodoopskrbe). Kvalitetu i kontinuitet javne vodoopskrbe umanjuju dotrajali vodoopskrbni sustavi, neodgovarajući pritisak vode u razdobljima najvećeg opterećenja (npr. ljeti) i nedostatak vodosprema.

Vodovod Pula d.o.o. isporučitelj je vodnih usluga na području Grada Pule i to iz četiri vodoopskrbna sustava: VOS Pulski bunari (uključuju se prema potrebi, ovisno o potrošnji), VOS Rakonek, VOS Gradole i VOS Butoniga. Na sustav javne vodoopskrbe priključeno je 95% stanovnika s područja gradova Pule i Vodnjana te svih općina u sastavu urbanog područja Pula, osim Općine Ližnjan na području koje vodu distribuira Istarski vodovod d.o.o. Od 2003. godine provodi se Program smanjenja gubitaka vode u vodoopskrbnoj mreži. Time je vodoopskrbni sustav Vodovoda Pula među rijetkima u regiji uspostavio sustavno praćenje gubitaka vode u čitavoj vodoopskrbnoj mreži podjelom distributivnog sustava na manje samostalne cjeline (tzv. DMA zone). Gubici na vodoopskrbnoj mreži smanjeni su sa 34% na 23-25% godišnje što je znatno ispod državnog prosjeka (45%).

Zdravstvena ispravnost vode za piće kontrolira se putem internog laboratorija Vodovoda Pula i Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije. Svi analizirani pokazatelji potvrđuju zdravstvenu ispravnost vode.

Pokrivenost kanalizacijskom infrastrukturom

Kanalizacijska infrastruktura nejednako je razvijena na urbanom području. Značajan problem predstavlja nedovoljna i neujednačena izgrađenost mreže za odvodnju sanitarnih otpadnih voda te nepostojanje cjelovitih sustava oborinske odvodnje, a primjerice na području Općine Ližnjan nema izgrađene kanalizacijske mreže. Također, stupanj pročišćenja vode ne zadovoljava i treba ga unaprijediti. Priključenost stanovništva na javni sustav kanalizacije i odvodnje kreće se od 40% na području Grada Pule do 40-95% u naseljima u sastavu pojedinih općina.

U središtu urbanog područja uklanjanje otpadnih voda u djelokrugu je poduzeća Pula Herculanea d.o.o. U sklopu projekta Izgradnja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Grada Pule planirana je dogradnja uređaja za zbrinjavanje i obradu otpadnih voda, pa će na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda biti priključeno 90% Grada Pule. Dovršetak izgradnje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda minimalno drugog stupnja pročišćenja planiran je do 2018. godine korištenjem bespovratnih sredstava EU-a. Na području općina također su planirana ulaganja u modernizaciju, proširenje i rekonstrukciju kanalizacijske mreže.

Distribucija plina i energetske sustav

Plinska distributivna mreža slabo je razvijena u urbanom području, pa su plinifikacijskom mrežom pokriveni samo Grad Pula i dio Općine Medulin (naselje Pješćana uvala), u dužini od oko 180 km. Potrošnja plina kretala se od 2012. do 2015. od 6,2mil do 7,1 mil. m³.

Energetski sustav

Distribuciju električne energije za čitavo područje Istarske županije obavlja elektroenergetska tvrtka Elektroistra Pula sa sjedištem u Puli. Proizvodnja električne energije za cijelo područje Istarske županije, pa tako i za urbano područje Pula, ostvaruje se u termoeenergetskom kompleksu TE Plomin (I i II) i potpuno zadovoljava potrebe. Kućanstava ostvaruju oko 60% ukupne potrošnje električne energije, slijedi sektor poduzetništva s oko 35% ostvarene potrošnje, a za potrebe javne rasvjete troši se oko 5% ukupne električne energije koju distribuira Elektroistra Pula.

Tablica 30. Potrošnja električne energije (u MWh) u distribucijskom sustavu Elektroistre Pula, prema kategorijama kupaca 2008.–2012.

	Poduzetništvo	Javna rasvjeta	Kućanstva
2008.	259.471	26.683	474.448
2009.	279.724	25.920	451.643
2010.	278.096	26.887	489.420
2011.	274.469	26.938	455.142
2012.	275.356	27.333	455.382

Izvor: HEP, 2014.

Na cijelom urbanom području provode se strukturirane i planirane mjere energetske održivosti razvoja. Najznačajniji rezultati u području povećanja energetske učinkovitosti ostvareni su na području Grada Pule (npr. energetska obnova gradskih zgrada, energetska učinkovitost u sustavu javne rasvjete, energetska učinkovitost u javnom prijevozu, informiranje i educiranje građana itd.).

Za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na urbanom području Pula najznačajnija je energija sunca. Na području Općine Barban počela je 2014. godine raditi solarna elektrana u čiju je izgradnju uloženo 1,2 milijuna eura. Prema snazi (0,57 MW) je druga solarna elektrana u Istarskoj županiji, a treća u Republici Hrvatskoj.

Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost

Udio kućanstava s pristupom širokopojasnom internetu na području urbanog područja Pula kreće se u rasponu od 70,39% u Medulinu do 47, 17% u Barbanu.

Tablica 31. Telekomunikacijski pokazatelji na urbanom području Pula

JLS	HALO	ADSL	IPTV	DTH	ULL	Bitstream	CPS/WRL
Barban	869	367	136	47	0	130	134
Ližnjan	1.167	713	421	37	0	172	173
Marčana	1.375	700	351	50	0	134	211
Medulin	2.655	1.727	931	94	31	315	344
Pula	13.441	7.234	4.129	351	9.026	808	1.231
Svetvinčenat	827	368	130	56	0	89	106
Vodnjan	1.859	1.111	661	78	5	215	296
Ukupno:	22.193	12.220	6.759	713	9.062	1.863	2.495
Ukupno Istarska županija	60.797	34.612	17.527	2.516	15.195	5.461	7.361

Izvor: HAKOM, 2011.

Cestovni promet

Dovršenjem izgradnje prve faze Istarskog ipsilona urbanom području Pula i Istarskoj županiji osigurana je cestovna prometna povezanost s ostatkom države, kao i sa susjednom Italijom i Slovenijom.

Mreža javnih cesta (državnih, županijskih i lokalnih) koje povezuju gradove i općine urbanog područja gusta je i razgranata, no njezina kvaliteta i stupanj sigurnosti ne zadovoljavaju povećane potrebe cestovnog prometa. Najznačajnija infrastrukturna unapređenja (asfaltiranje, proširenje, popravci) potrebna su na lokalnim i nerazvrstanim cestama. Postojeći cestovni promet u gradovima i središnjim naseljima urbanog područja znatno opterećuje gradsko središte zbog čega je potrebna izgradnja obilaznih prometnih pravaca kojima će se preusmjeriti promet izvan gradskih središta (npr. u Gradu Puli, Općini Medulin).

Sigurnost u cestovnom prometu povećava se što se očituje padom broja prometnih nesreća. Ukupan broj prometnih nesreća na području Grada Pule bio je 2015. godine 19,60% manji nego 2008. godine, a broj poginulih smanjio se 53,85%.

Željeznički promet

Željeznička infrastruktura na području cijele Županije, pa tako i na urbanom području Pula, nije zadovoljavajuća i povezana sa željezničkom mrežom u ostatku države, a promet putnika i tereta nedovoljan je u odnosu na postojeće kapacitete te kao takav nerentabilan. Željeznički promet u Istarskoj županiji, pa tako i na urbanom područjima, gubi važnost za teretni i putnički promet.

Tablica 32. Podaci o trajanju putovanja do najbližih gradova

Polazište	Odredište	Udaljenost	Vrijeme
Pula	Rijeka	106 km	1 h 20 min
Pula	Zagreb	267 km	2 h 50 min
Pula	Trst	118 km	1 h 40 min
Barban	Pula	27,8 km	27 min
Ližnjan	Pula	6,5 km	12 min
Marčana	Pula	14,3 km	17 min
Medulin	Pula	6,1 km	11 min
Svetvinčenat	Pula	30,9 km	32 min
Vodnjan	Pula	15,6 km	20 min

Izvor: HAK, 2016

Zračne luke

Za razvoj zračnog prometa na urbanom području najveći značaj ima Zračna luka Pula, otvorena za domaći i međunarodni promet putnika i robe. Njezin je kapacitet 1.000.000 putnika godišnje, a ukupan promet u 2015. iznosio je 359.426 putnika. Najviše putnika bilježi se u ljetnim mjesecima (lipanj – rujan) kada se bilježi i više od 70% godišnjeg prometa putnika.

Tablica 33. Promet putnika u Zračnoj luci Pula 2007.– 2016.

PROMET PUTNIKA (DOLAZAK I ODLAZAK)

GOD.	SIJ	VLJ	OŽU	TRA	SVI	LIP	SRP	KOL	RUJ	LIS	STU	PRO	ZBROJ	TRF & TRN	UKUPNO
2007	3329	4835	7301	10257	29649	64629	85524	79915	67161	14638	1897	1126	370261	14226	384487
2008	1431	1397	2781	18966	28874	63856	91496	89196	66620	12823	2114	2126	381680	15683	397363
2009	2070	1621	2261	9586	23878	51134	72629	77966	51032	11348	1800	1668	306993	11845	318838
2010	1312	1036	1763	7046	23706	53986	84043	83393	53256	12054	1347	1085	324027	8372	332399
2011	921	1219	1562	11711	26440	57408	88479	89806	57071	16053	1139	1020	352829	5491	358320
2012	1030	774	2796	12058	27141	66997	87056	88009	63179	15866	1512	1027	367445	9983	377428
2013	936	843	2154	12880	28719	62505	83297	86734	59184	14856	1028	975	354111	6445	360556
2014	1437	802	1164	15926	35374	60612	94768	88768	62411	12428	911	721	375322	7670	382992
2015	817	753	1577	9118	30486	58803	85900	87329	56099	18409	1667	700	351658	7768	359426
2016	692	803	1543										3038	45	3083

Izvor: www.airport-pula.hr, 2016.

Pomorski promet

Najviše luka Istarske županije nalazi se na urbanom području Pula (40% svih istarskih luka), i to na području Općine Medulin (16 luka) i u Gradu Puli (13 luka). Najveća morska luka je Luka Pula, koju karakterizira nedovoljna infrastrukturna opremljenost i manjak prostora za snažniji razvoj teretnog i trgovačkog prometa.

Urbani prijevoz

Javni je promet u ukupnom prometu na urbanom području slab (npr. 15% udjela javnog prometa u ukupnom prometu u Gradu Puli). Nedostatak parkirnih mjesta, pametnih sustava za nadzor prometa, parkiranje i sl. uvelike otežava prometovanje urbanim područjem posebice tijekom turističke sezone. Javni autobusni prijevoz putnika na urbanom području obavlja tvrtka Pula promet d.o.o. Gradskim i prigradskim linijama osigurana je povezanost između gradova Pule i Vodnjana te općina Medulin i Ližnjan, a autobusne linije na području općina Svetvinčenat, Barban i Marčana nisu uspostavljene. U autobusnom prometu potrebno je nadograditi postojeću infrastrukturu za dodatnih dvadesetak autobusa, osobito onih s pogonom na ekološki prihvatljiva goriva (npr. stlačeni prirodni plin). Inicijative „ozelenjivanja“ prometa na urbanom području tek su u začetku te još nisu polučile značajnije rezultate (npr. u Općini Svetvinčenat). Na urbanom području postupno se uvode zeleni oblici prometa (npr., uvođenje autobusa na ekološki prihvatljiva goriva, e-bicikli, e-skuteri, punionice za električna vozila) no ističe se problem nepostojanja planskog pristupa u upravljanju prometom. Primjenu zelenih mjera u sustavu urbanog prometa je potrebno poticati sustavnim ulaganjima na cijelom čitavom području, kako bi se dugoročno utjecalo na očuvanje kvalitete okoliša te povećanje mobilnosti stanovništva i kvalitete življenja. U sustavu javnog autobusnog prijevoza uvedeni su niskopodni autobusi što je povećalo prilagođenost javnog prijevoza osobama s invaliditetom.

Zaključci i preporuke

Među ključnim čimbenicima na kojima se temelji povoljno urbano okruženje urbanog područja Pula ističu se učinkovit sustav javne vodoopskrbe i zbrinjavanja otpada te prometni položaj. Sustavom javne vodoopskrbe gotovo su potpuno zadovoljene potrebe lokalnog stanovništva za pitkom vodom, no u sustavu odvodnje otpadnih voda prisutne su značajne slabosti jer urbano područje nije pokriveno cjelovitim kanalizacijskim sustavom s uređajem za obradu i pročišćavanje otpadnih voda. Jačanje ulaganja u kvalitetu svih oblika infrastrukture osobito je važno s obzirom na projekcije rasta turističkog prometa i povećanog pritiska na infrastrukturu u ljetnim mjesecima. Dosad ostvarene pozitivne inicijative, primjerice u području selektivnog prikupljanja otpada i recikliranja, „ozelenjivanja“ javnog prometa i razvoja infrastrukture za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora treba nastaviti i dodatno osnaživati. Ulaganjima u „zeleni“ mjere u sektoru prometa se dugoročno doprinosi očuvanju okoliša, povećanju mobilnosti stanovništva i jačanju ukupne kvalitete života. Također, mogućnosti primjene modela cirkularne ekonomije, sa stajališta ušteda za gospodarstvo i društvo u cjelini, nedovoljno se koriste. Izgrađenost mreže cestovnih prometnica (Istarski ipilon), morske luke i linije zračnog prometa s glavnim emitivnim turističkim tržištima osiguravaju dobru prometnu povezanost i jačanje ukupnih gospodarskih, osobito turističkih aktivnosti. Međutim, potrebno je dodatno osnaživati cestovnu prometnu povezanost između općina unutar urbanog područja Pula, kao i povezanost općina i gradskih središta.

3. SWOT ANALIZA

SNAGE	SLABOSTI
<u>Društvo</u> - Razgranata mreža organizacija civilnog društva, sportskih klubova i udruženja građana - Pokrivenost urbanog područja obrazovnim ustanovama na sve tri razine obrazovanja (predškolsko, osnovnoškolsko, srednjoškolsko, visokoškolsko) - Kvalitetni i bogati izvannastavni programi u školama, velik interes učenika i značajni uspjesi (npr. u području ekologije, suzbijanja ovisnosti i prevencije nasilja) - Relativno dobro organiziran sustav srednjoškolskog obrazovanja (učenički dom u Puli, dostupnost različitih strukovnih usmjerenja itd., dodatni sadržaji u školama) - Visok stupanj uspostavljenе suradnje srednjih škola i fakulteta s obrazovnim ustanovama u regiji i međunarodnom okruženju - Povoljna kvalifikacijska struktura ljudskih potencijala u obrazovanju - Uspostavljen sustav stipendiranja učenika i studenata te subvencioniranja troška dječjih vrtića i prijevoza djece do škola - Kvalitetan sustav srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja - Usmjerenost djelovanja POU prema oblikovanju obrazovnih profila usklađenih s potrebama na lokalnom tržištu rada	<u>Društvo</u> - Negativna demografska kretanja (smanjenje broja stanovnika, negativan prirodni prirast, starenje stanovništva) - Neujednačena pokrivenost urbanog područja institucijama i uslugama socijalne skrbi (npr. manjak postelja, opreme i usluga socijalne skrbi u općinama) - Nedovoljna opremljenost ustanova zdravstvene skrbi (npr. u ambulantama opće medicine) - Nedostatna opremljenost ustanova civilne zaštite i primjena programa usavršavanja i obučavanja (npr. u vatrogasnim postrojbama) - Nedostatna sportska infrastruktura (npr. školske sportske dvorane, sportski centri, vanjski sportski sadržaji) - Nedostatna iskorištenost brownfield objekata za rješavanje prostornih problema obrazovnih ustanova - Nedovoljni prostorni i financijski kapaciteti škola onemogućuju izvođenje nastave u jednoj smjeni - Izražena potreba hitne sanacije pojedinih škola, osobito u općinama (npr. Svetvinčenat) - Manjak studijskih i istraživačkih programa s inovativnim elementima - Manjak kapaciteta i ustanova predškolskog odgoja u pojedinim općinama, osobito jaslica (npr. Ližnjan, Svetvinčenat) - Na području općina ne provode se programi cjeloživotnog obrazovanja, usavršavanja i doškolovanja - Nedovoljna osnaženost civilnog sektora u financijskom, tehničkom i ljudskom pogledu - Nedovoljna osviještenost građana i mladih o volontiranju - Nedovoljna uključenost organizacija civilnog društva u proces donošenja odluka na lokalnoj razini. - Nedovoljna prepoznatljivost društvenog poduzetništva kao metode razvoja lokalne zajednice i poticanja borbe protiv socijalne isključenosti i diskriminacije. - Neiskorištenost potencijala za zapošljavanje putem organizacija civilnog društva - Politehnici Pula nedostaje prostor koji je
<u>Gospodarstvo</u> - Visok stupanj razvijenosti JLS-ova u sastavu urbanog područja Pula (iskazan indeksom razvijenosti) - Rast broja poduzetnika - Prepoznata mogućnost razvoja novih oblika poduzetništva i novih oblika potporne poduzetničke infrastrukture (npr. zeleno poduzetništvo – Grad Pula, izgradnja tehnološkog inkubatora u Puli) - Snažni i prepoznatljivi potencijali za razvoj turizma (čistoća i raznolikost morske obale, kulturna baština) - Rast turističkog prometa, osobito stranih turista	

- Jedinstvena, brojna i dobro očuvana materijalna kulturna baština (starogradske i seoske jezgre, utvrde, kašteli itd.) - Bogatstvo i raznolikost nematerijalne kulturne baštine (tradicijske manifestacije, običaji itd.) - Visok stupanj ostvarene suradnje u kulturi u lokalnim okvirima i međunarodnom okruženju (osobito u Gradu Puli) - Uspješne inicijative brendiranja prepoznatljivih obilježja gradova (Vodnjan, Pula)	- moguće urediti prilagodbom (obnovom) susjednih prostora na sadašnjoj lokaciji - Sveučilištu u Puli nedostaje prostor sveučilišnog kampusa koji je moguće urediti prenamjenom i revitalizacijom (brownfield) objekata - Studenti Politehnike Pula ne mogu potpuno koristiti usluge studentskog centra, prvenstveno smještaj u studentskom domu
<u>Urbano okruženje</u> - Postojanje cestovne prometnice Istarski ippsilon i razgranata mreža županijskih i lokalnih cesta - Blizina Zračne luke Pula - Veliki broj morskih luka - Visok stupanj pokrivenosti stanovništva sustavom javne vodoopskrbe	<u>Gospodarstvo</u> - Viša stopa nezaposlenosti, niži dohodi po glavi stanovnika i manja gustoća malih i srednjih poduzeća u odnosu na županijski prosjek - Kontinuiran pad zaposlenosti, osobito žena, mladih i starijih osoba te osoba srednje stručne spreme - Negativno poslovanje poduzetnika (neto gubitak) - Smanjena likvidnost i gospodarska snaga poduzetnika (pad zaposlenosti kod poduzetnika) - Nedostatne mjere aktivne politike zapošljavanja usmjerene na povećanje zapošljivosti ranjivih društvenih skupina na tržištu rada (npr. žene, mladi bez iskustva, stariji) te privlačenja deficitarne radne snage - Nedovoljna primjena novih tehnologija, inovativnih proizvodnih procesa i usluga u gospodarskim djelatnostima koje su okosnica razvoja i konkurentnosti (npr. prerađivačka industrija, turizam) - Neujednačena kvaliteta i dostupnost potpornih poduzetničkih institucija i programa poticanja poduzetništva (npr. u općinama – nedovoljno programa, poticajnih mjera za poduzetništvo, nepopunjene poduzetničke zone, manjak klastera) - Slaba zastupljenost proizvodnih obrta - Niska svijest o potrebi očuvanja lokalnog identiteta i tradicije, osobito s ciljem jačanja gospodarske i turističke atraktivnosti općina - Izražena sezonalnost turizma i jednoličnost turističke ponude (kupališni turizam) - Nedovoljna i neujednačena kvaliteta smještajnih kapaciteta u turizmu (npr. hoteli visoke kategorije) - Nedovoljna uključenost kreativnih industrija u jačanje gospodarskog i turističkog razvoja

	općina - Nesustavan pristup istraživanju, upravljanju i uključivanju kulturno povijesne i arheološke baštine u turističku ponudu - Neujednačena provedba inicijativa brendiranja (osobito u općinama) - Nedovoljno korištenje vanjskih izvora financiranja gospodarstva i turizma (fondovi EU-a, zaklade i sl.) - Nedovoljno iskorištene mogućnosti razvoja informacijsko-komunikacijske industrije za doprinos razvoju gospodarstva (diverzifikacija, zapošljavanje, pozitivni poslovni rezultati) i pojedinih gospodarskih sektora (npr. turizam) <u>Urbano okruženje</u> - Nesanirana ilegalna i legalna odlagališta otpada - Nedovoljna izgrađenost sustava odvodnje otpadnih voda i uređaja za pročišćavanje - Dotrajala vodovodna mreža - Neadekvatan energetska sustav u pojedinim naseljima - Nedovoljno korištenje obnovljivih izvora energije - Nepostojanje integriranog sustava gospodarenja otpadom - Nedovoljna primjena ekološki prihvatljivih vozila u sustavu javnog prijevoza na urbanom području i neadekvatno upravljanje sustavom urbanog prometa (manjak planskih dokumenata za upravljanje prometom) - Nedovoljna kvaliteta cestovne mreže - Loše stanje nerazvrstanih cesta - Zastarjelost željezničke pruge - Željezničke pruge nepovezane s hrvatskom i međunarodnim željezničkom mrežom - Loša opremljenost morskih luka - Nedovoljna opremljenost i iskorištenost zračnih luka - Materijalni i financijski gubici zbog neprimjenjivanja modela cirkularne ekonomije u sustavu gospodarenja otpadom
PRILIKE <u>Gospodarstvo</u> - Rastuća potražnja na europskim i drugim inozemnim tržištima za proizvodima i uslugama zelenog poduzetništva	PRIJETNJE <u>Gospodarstvo</u> - Česte izmjene zakonskih propisa i pravna nesigurnost otežavaju privlačenje investicija

- Međunarodno umrežavanje i uspostavljanje međunarodnih oblika suradnje - Mogućnost korištenja fondova EU-a i drugih međunarodnih izvora financiranja za razvoj poduzetništva i turizma - Povećanje turističke potražnje za selektivnim oblicima turizma (kulturni, ruralni, eno-gastro itd.) - Mogućnosti za bolje popunjavanje turističkih objekata cijele godine - Oporavak europskoga gospodarstva od recesije pruža mogućnost za jačanje izvoznog potencijala lokalnog poduzetništva i povećanje turističkog prometa - Percepcija Hrvatske kao sigurne turističke destinacije - Postizanje povoljnije konkurentske pozicije i osiguranje izlaska na inozemna tržišta primjenom novih tehnologija i razvojem inovativnih proizvodnih procesa i usluga <u>Društvo</u> - Dobro uspostavljeni oblici međuregionalnog i međunarodnog partnerstva škola i fakulteta omogućuju primjenu dobrih europskih iskustava i mogućnosti i njihovo repliciranje na urbano područje Pula - Jačanje kvalitete svih oblika društvene infrastrukture i usluga putem oslanjanja na fondove EU-a - Osnaživanje mobilnosti studenata i učenika u budućem razdoblju sudjelovanjem u programima EU-a <u>Urbano okruženje</u> - Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz fondova EU-a i nacionalnih fondova za vodnu i komunalnu infrastrukturu, ulaganja u obnovljive izvore energije, zeleni promet itd. - Učenje iz uspješnih iskustava drugih gradova i regija vezano za razvoj urbanog okruženja - Izgradnja optičke mreže - Razvijanje domaće i inozemne suradnje sa svrhom poticanja primjene modela cirkularne ekonomije u sustavu gospodarenja otpadom	- Nesigurnost na turističkom tržištu izazvana rizikom terorizma i izbjegličkog vala sa Srednjeg istoka može utjecati na smanjenje turističkog prometa inozemnih turista - Manjak sredstava javnih proračuna i restriktivna proračunska politika (državnog, županijskih, lokalnih proračuna) - Cjenovna nekonkurentnost hrvatskih turističkih destinacija u odnosu na glavne konkurente na turističkom tržištu (npr. Grčka, Španjolska, Italija) - Neriješeni imovinskopравни odnosi na turističkom zemljištu - Odljev stručne radne snage iz sektora informacija i komunikacija u druge zemlje <u>Društvo</u> - Iseljavanje stanovništva u zemlje EU-a - Nemogućnost korištenja fondova EU-a u području socijalne skrbi - Demografsko starenje stanovništva povećava pritisak na javne financije <u>Urbano okruženje</u> - Prekogranično onečišćenje morske obale i okoliša - Projekcije povećanja turističkog prometa mogu izazvati dodatne okolišne pritiske (npr. na sustav vodoopskrbe i odvodnje, prikupljanje i zbrinjavanje otpada) - Povećanje gubitaka i rizici sankcija zbog neispunjenja ciljeva EU-a vezanih za primjenu modela cirkularne ekonomije u sustavu održivog gospodarenja otpadom
---	--

4. PREPOZNAVANJE RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA

Prepoznavanje ključnih razvojnih potreba i potencijala urbanog područja Pula rezultat je detaljne analize stanja društvene, gospodarske i okolišne razvojne dimenzije, konzultacija s relevantnim lokalnim dionicima i SWOT analize.

4.1. Analiza prednosti, slabosti, prilika i prijetnji za društvo

Temeljem sveobuhvatne analize društvenih djelatnosti prepoznat je niz razvojnih prednosti koje su značajna odrednica budućeg razvoja urbanog područja Pula u tom području. Najznačajnije su prednosti identificirane unutar obrazovnog sustava, a očituju se u dobroj pokrivenosti urbanog područja obrazovnim ustanovama (osobito srednjoškolskim i visokoškolskim), kvalitetnim ljudskim resursima u sustavu obrazovanja i sustavnoj domaćoj i međunarodnoj suradnji škola i fakulteta.

Postoje dodatne potrebe za podizanjem kvalitete usluga predškolskog odgoja čiji manjak se ističe kao glavna slabost u segmentu obrazovanja. Također, u gradovima (Vodnjan, Pula) postoji dobro organiziran sustav pružanja usluga cjeloživotnog obrazovanja putem pučkih otvorenih učilišta, no u općinama se ne provode programi cjeloživotnog obrazovanja što umanjuje konkurentnost stanovništva na tržištu rada. S obzirom na visoku zastupljenost starijeg stanovništva i dugoročno nezaposlenih osoba u ukupnom broju nezaposlenih, ovu slabost treba sustavnim mjerama eliminirati kako bi se spriječilo povećanje nezaposlenosti, socijalne isključenosti i siromaštva.

Glavne slabosti u ostalim društvenim djelatnostima odražavaju se u nejednakoj pokrivenosti urbanog područja ustanovama i uslugama socijalne skrbi te nedovoljnoj opremljenosti zdravstvenih ustanova. Urbano područje se odlikuje relativno visokom kvalitetom i raznolikim brojem visokoobrazovnih programa što se može označiti kao razvojna snaga. Prilika za poboljšanje kvalitete visokog obrazovanja na urbanom području se očituje u razvoju novih studijskih i istraživačkih programa kojima će se dugoročno osnažiti inovacijski potencijali urbanog područja. Također, prilika za poboljšanje prostornih uvjeta poslovanja visokoobrazovnih institucija su neiskorišteni brownfield objekti čije stavljanje u funkciju bi značilo i smanjenje pritisaka na javne proračune. Ti su problemi većinom posljedica nedostatka financijskih sredstava što usporava proces modernizacije sustava socijalne skrbi i zdravstvene zaštite te umanjuje kvalitetu života osobito ranjivih skupina društva (npr. osobe s posebnim potrebama, stariji).

Prilike za unaprjeđenje društvenih djelatnosti postoje u već dobro uspostavljenim oblicima međuregionalnog i međunarodnog partnerstva škola i fakulteta što omogućuje primjenu dobrih europskih iskustava i mogućnosti njihova repliciranja na urbano područje Pula. Započete inicijative umrežavanja obrazovnih institucija i mobilnosti studenata i učenika moguće je dodatno osnaživati primjenom raspoloživih fondova EU-a. Jačanje kvalitete svih oblika društvene infrastrukture i usluga putem oslanjanja na fondove EU-a prilika je za smanjenje utjecaja prijetnji budućem društvenom razvoju urbanog područja (npr. negativna demografska kretanja, ograničena sredstva javnih proračuna u Republici Hrvatskoj i dr.).

Tablica 34. Ključne razvojne potrebe i potencijali za društvo

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI POTENCIJALI
- Daljnje jačanje kvalitete života u UP-u Pula kako bi se zadržali mladi i privukli talentirani mladi iz drugih područja - Podizanje kvalitete usluga predškolskog odgoja - Stvaranje uvjeta za sustavno i kontinuirano uvođenje inovativnih obrazovnih programa u svim fazama školovanja, posebice u sustavu visokoškolskog obrazovanja kroz razvoj inovativnih studijskih i istraživačkih programa - Povećanje pristupa obrazovnim programima za odrasle na području općina s ciljem jačanja konkurentnosti na tržištu rada i sprječavanja siromaštva - Povećanje financijskih ulaganja u modernizaciju i kvalitetu infrastrukture i usluga u području zdravstvene zaštite i socijalne skrbi - Unapređenje znanja i vještina o mogućnostima korištenja fondova EU-a za podizanje kvalitete društvenih djelatnosti - Jačanje obrazovanja u segmentima koji se odnose na ruralni razvoj, kulturu i turizam - Povećanje dostupnosti programa cjeloživotnog obrazovanja, usavršavanja i doškolovanja na području općina u sastavu urbanog područja - Osnježivanje organizacija civilnog društva putem razvoja društvenog poduzetništva i jačanje aktivnog građanstva - Daljnje jačanje multikulturalnosti - Stvaranje osnove za uvođenje novih pristupa za djelotvorno i učinkovito upravljanje razvojem UP-a Pula temeljem uvođenja integriranog i održivog urbanog upravljanja - Jačanje djelotvornog upravljanja urbanim područjem putem stvaranja uvjeta za razvoj društvenog poduzetništva i socijalnih inovacija	- Dobra pokrivenost urbanog područja obrazovnim ustanovama, osobito u srednjoškolskom i visokoškolskom obrazovanju - Kvalitetni ljudski potencijali u školstvu - Visok stupanj međunarodne i međuregionalne suradnje škola i fakulteta pruža priliku za jačanje prijenosa znanja i primjenu dobrih praksi - Kvalitetni programi cjeloživotnog obrazovanja na području gradova (Vodnjan, Pula) pružaju mogućnost bolje usklađenosti s potrebama na tržištu rada - Izražena multikulturalnost i dvojezične škole - Svijest i prepoznata važnost daljnjeg održivog i participativnog upravljanja urbanim područjem - Mogućnosti razvoja društvenog sadržaja u manjim sredinama putem suradnje jedinica lokalne samouprave i ustanova - Povezivanje i umrežavanje studijskih programa u Istarsko veleučilište - Razvoj inovativnih studijskih programa Sveučilišta u Puli - STEM i druga područja za potrebe tržišta rada urbanog područja i cijelog istarskog gospodarstva - Razvijanje volonterstva i filantropije, korporativne filantropije kao bitnih elemenata za razvoj socijalne kohezije i civilnog društva - Stvaranje uvjete i mogućnosti za veće uključivanje poslovnog sektora u financiranje programa organizacija civilnog društva - Podizanje svijesti djece i mladih o koristima volontiranja i rast broja građana koji volontiraju - Uspostava programe osposobljavanja dužnosnika i službenika na lokalnoj razini za učinkovitu suradnju s civilnim društvom u oblikovanju i provedbi javnih politika - Podupiranje razvoja i značaja socijalnih edukacija za društveno-ekonomski razvoj - Razvijanje društvenog poduzetništva kao poluge lokalnog razvoja i borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti - Značajan broj napuštenih brownfield objekata (industrijskih pogona, vojnih objekata) koje je moguće iskoristiti za rješavanje problema prostornih uvjeta u pojedinim sektorima (npr.

	u sustavu visokog obrazovanja) - Povećanje zapošljivosti u organizacijama civilnog društva - Osiguranje dovoljnog broja predstavnika organizacija civilnog društva pri donošenju plana prioriteta i razvojnih projekata u okviru dostupnih fondova EU-a - Kreiranje programe za povećanje ljudskih prava, prava manjina, jednakosti spolova, participativnog odlučivanja, jednakih mogućnosti za uključenost raznih ciljanih i potencijalno isključivih skupina u sve segmente društvenog života Istre
--	---

4.2. Analiza prednosti, slabosti, prilika i prijetnji za gospodarstvo

U usporedbi s Republikom Hrvatskom, urbano područje Pula ima visok stupanj općeg gospodarskog razvoja što potvrđuju i vrijednosti indeksa razvijenosti. Prema tom pokazatelju, jedinice lokalne samouprave u sastavu urbanog područja Pula pripadaju vrlo visokoj ili najvišoj skupini razvijenosti (IV., odnosno V. stupanj razvoja). Ključni su izvori gospodarskog rasta, koji predstavljaju i glavnu okosnicu gospodarskog razvoja, poduzetništvo i turizam. Razvoj poduzetništva temelji se na kontinuiranom unapređenju poduzetničkih praksi i poduzetničkog okruženja što je vidljivo iz započetih inicijativa „ozelenjivanja“ poduzetništva i sustavnog jačanja podrške razvoju poduzetništva putem usluga potpornih poduzetničkih institucija i poduzetničkih zona.

Prednosti urbanog područja Pula u razvoju poduzetništva očituju se u kontinuiranom rastu broja poduzetnika, no unatoč tome njihovi potencijali za doprinos gospodarskom razvoju nisu potpuno iskorišteni. Slabosti koje umanjuju potencijale poduzetništva očituju se u sporom oporavku poduzetnika od utjecaja gospodarske krize, padu broja zaposlenih kod poduzetnika i negativnim poslovnim rezultatima. Prema tome, jedna je od ključnih gospodarskih potreba dodatno osnaživati i unapređivati sve oblike podrške razvoju poduzetnika te razvijati mehanizme za privlačenje novih poduzetničkih ulaganja, osobito u općinama. Raspoloživost i kvaliteta potpornih poduzetničkih institucija je snaga urbanog područja, ali za jačanje doprinosa poduzetništva ukupnom razvoju urbanog područja postoji potreba osnaživanja inicijativa za jačanje povoljnog poslovnog okruženja (npr. kroz poticajne mjere privlačenja poduzetnika, opremanje poduzetničkih zona, obrazovne programe za poduzetničke vještine i dr.). Također, prilika jačanja gospodarske konkurentnosti je u snažnijoj primjeni novih tehnologija i razvoja inovativnih proizvodnih procesa i usluga, za što je osnovni preduvjet stvaranje učinkovitog partnerstva između gospodarstva, donositelja odluka i akademske zajednice.

Među ključnim gospodarskim i komparativnim prednostima ovog područja ističe se i raznolikost potencijala za razvoj svih oblika turizma. Ključna prednost u području turizma mogućnosti su diverzifikacije turističke ponude čime se jačaju prilike za produljenje turističke sezone i povećanje prihoda od turizma. Povećanju kvalitete usluga i proizvoda u turizmu te jačanju ukupnog gospodarstva pridonio bi i snažniji razvoj sektora informacija i komunikacija. Međutim, ključna je prepreka razvoju tog sektora manjak stručnih profila radne snage i nedostatna kvaliteta potrebne infrastrukture. Također, kulturno povijesna baština prednost je za oblikovanje jedinstvenih turističkih proizvoda i usluga. Potencijal bogatog kulturno povijesnog naslijeđa je

prepoznat, ali nedovoljno iskorišten u funkciji jačanja ukupnog gospodarskog razvoja urbanog područja Pula. Kao slabost se osobito očituje neujednačena primjena kreativnih industrija, uglavnom ograničena na Grad Pulu. Za općine je snažnija primjena kreativnih industrija prilika jačanja ukupnog razvoja kroz povećanje turističke atraktivnosti, diverzifikaciju gospodarstva, stvaranje novih radnih mjesta i jačanje lokalnih prihoda.

Osnovne su prepreke koje su uzrok nedovoljne zastupljenosti kulture u turizmu i gospodarstvu nedostatni kapaciteti ustanova u kulturi, nerazvijenost tržišta kulture i nedovoljna međusektorska suradnja. U području razvoja kulturnog turizma i brendiranja uspostavljena su uspješna međunarodna i međuregionalna partnerstva, iako ograničena na gradove urbanog područja (Pula, Vodnjan). Prednosti za pozicioniranje turizma kao glavne gospodarske okosnice urbanog područja Pula nisu potpuno valorizirane, pa je sezonski turizam utemeljen na „moru i suncu“ još uvijek glavna karakteristika turističke ponude. Postoji potreba za povećanjem broja i kvalitete smještajnih i pratećih kapaciteta turističke ponude, snažnijom uključenosti i promocijom kulturno-povijesnih vrijednosti i povećanjem ulaganja u inicijative brendiranja, naročito u općinama.

Tablica 35. Ključne razvojne potrebe i potencijali za gospodarstvo

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI POTENCIJALI
- Povećanje kvalitete smještajnih kapaciteta u turizmu i razvoj novih turističkih proizvoda i usluga - Osnaživanje svih oblika podrške poduzetnicima i potencijalnim poduzetnicima - Poticanje zelenog gospodarstva i inovacija - Jačanje primjene partnerstava u kulturi i provedba inicijativa brendiranja u općinama - Razvijanje kulturne i povijesne baštine za kulturni turizam - Vezivanje razvoja turizma s razvojem gastronomije - Ulaganja u diverzifikaciju turističke ponude - Osnaživanje ruralnog razvoja - Osnaživanje doprinosa kulture razvoju gospodarstva i turizma putem jačanja kapaciteta ustanova u kulturi, povećanja međusektorske suradnje i razvoja tržišta kreativnih kulturnih proizvoda i usluga - Unapređenje kvalitete mrežne i električne infrastrukture za podršku razvoju informacijsko-komunikacijske industrije te razvoj i primjena stimulativnih mjera za privlačenje i zadržavanje stručnih kadrova u IT industriji - Povećanje dostupnosti programa cjeloživotnog obrazovanja i obrazovanja odraslih na području općina	- Integracija gospodarskih kapaciteta i postizanje veće teritorijalne konkurentnosti - Jedinstvena kulturno povijesna baština pruža mogućnost za diverzifikaciju turističke ponude, produljenje turističke sezone i povećanje prihoda od turizma - Započete inicijative u smjeru razvoja „zelenog“ poduzetništva - Uspostavljena uspješna partnerstva u kulturi i provedene kvalitetne inicijative brendiranja - Postavljeni dobri temelji razvoja kreativnih industrija - Očuvanje i jačanje identiteta i tradicijskih vrijednosti kao osnove za razvoj alternativnih oblika turizma - Jačanje potencijala informacijsko-komunikacijske industrije u diverzifikaciji gospodarstva i jačanju kvalitete proizvoda i usluga u drugim sektorima (npr. turizam) - Povoljni preduvjeti za jačanje inovacijskog potencijala i primjene novih tehnologija u ključnim gospodarskim djelatnostima (raspoloživa znanja, resursi) - Primjena kreativnih industrija za stvaranje pozitivnih društvenih i gospodarskih razvojnih učinaka u općinama

4.3. Analiza prednosti, slabosti, prilika i prijetnji za urbano okruženje

Kvaliteta urbanog okruženja na urbanom području Pula temelji se na povoljnom prometnom položaju i dobroj prometnoj povezanosti zahvaljujući brzoj cesti Istarski ipsilon. Prednosti prometnog položaja i cestovne prometne povezanosti jedan su od ključnih čimbenika razvoja gospodarstva, osobito turizma na urbanom području Pula. Međutim, izražena je neujednačena kvaliteta cestovnih prometnica između gradova i općina. Postoji potreba za rekonstrukcijom i sanacijom nerazvrstanih cesta u općinama kako bi se poboljšala kvaliteta življenja, spriječili negativni demografski trendovi i osnažio gospodarski razvoj ruralnih područja. Među ključnim prednostima urbanog područja Pula ističu se i kvaliteta i raznolikost prirodnog okoliša (parkovi prirode, rezervati, park šume, nacionalni parkovi) te visok stupanj biološke raznolikosti što je osobito dobra pretpostavka za jačanje razvoja turizma. Biološka raznolikost nije dovoljno istražena, a izostanak nadzora osobito je velik problem uzmu li se u obzir očekivane projekcije rasta turističkog prometa u idućem razdoblju. Iz istog razloga postoji potreba za sustavnim i održivim pristupom upravljanju prirodnom baštinom u funkciji razvoja i proširenja turističke ponude. Najveće slabosti u urbanom okruženju proizlaze iz nedostatne pokrivenosti urbanog područja kanalizacijskim sustavima, zbog čega su more i podzemne pitke vode izloženi riziku onečišćenja. Problem neodgovarajućeg sustava odvodnje otpadnih voda slabost je osobito izražena na području općina.

Tablica 36. Ključne razvojne potrebe i potencijali za urbano okruženje

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI POTENCIJALI
- Veće ulaganje u suvremene sustave za prikupljanje i obradu otpadnih voda, osobito u općinama - Jačanje zaokreta prema primjeni modela cirkularne ekonomije u sustavu gospodarenja otpadom - Jačanje primjene načela održivog i cjelovitog upravljanja otpadom - Podizanje kvalitete cestovnih prometnica u općinama - Osiguranje autobusnog prijevoza za srednjoškolce koji trenutačno imaju vrlo slabu povezanost (npr. iz Svetvinčenta do Pule) - Jačanje zelenog integriranog prometa na području UP-a - Razvijanje parkirnih zona - Jačanje energetske efikasnosti i ulaganja u obnovljive izvore energije oslanjanjem na nacionalne fondove i fondove EU-a - Unaprijediti provedbu mjera i aktivnosti u području „ozelenjivanja“ urbanog prometa te izraditi i sustavno provoditi planske dokumente za održivi razvoj prometa	- Raznolika i bogata prirodna baština i visoka stopa biološke raznolikosti, uz uvjet održivog korištenja, mogu pridonijeti proširenju turističke ponude i povećanju turističke atraktivnosti urbanog područja - Očuvani okoliš osnova je za razvoj niza djelatnosti te jačanje prepoznatljivosti i atraktivnosti UP-a Pula - Povoljni prirodni resursi za dobivanje energije iz obnovljivih izvora (sunce, voda, vjetar) - Povoljan prometni položaj i dobra cestovna povezanost Istarskim ipsilonom - Razvijanje suradnje i učenja temeljem dobrih praksi u osnaživanju primjene modela cirkularne ekonomije u sustavu gospodarenja otpadom - Mogućnosti korištenja EU fondova za ulaganje u „ozelenjivanje“ urbanog prometa

U području upravljanja otpadom pokrenute su inicijative selektivnog prikupljanja otpada i recikliranja, no integriran održiv sustav upravljanja otpadom na urbanom području nije uveden. Neodgovarajući sustav zbrinjavanja otpada i vodno-komunalni sustav osobito su prijetnja ljeti za vrijeme najintenzivnije turističke sezone, što dodatno povećava rizik onečišćenja okoliša. Inicijative za povećanim korištenjem obnovljivih izvora energije tek su u začecima, osobito u općinama. Prirodni resursi predstavljaju dobru priliku za snažnije korištenje obnovljivih izvora za dobivanje energije (voda, vjetar, sunce), kao i mogućnost korištenja nacionalnih fondova i fondova EU-a za te svrhe. Kao ključna slabost u sektoru prometa se ističe spor napredak u provedbi mjera „ozelenjivanja“ urbanog prometa i neplanski pristup upravljanju razvojem prometa, što predstavlja prijetnju narušavanju kakvoće okoliša i kvalitete života stanovništva urbanog područja. Za eliminiranje ove prijetnje je potrebno iskoristiti mogućnosti EU fondova u financiranju „zelenih“ projekata u području urbanog prometa te oblikovati, usvojiti i sustavno provoditi planske dokumente iz područja upravljanja razvojem prometa.

5. STRATEGIJA

5.1. Vizija

VIZIJA
ZELEN, PAMETAN I UKLJUČIV RAZVOJ I RAST URBANOG PODRUČJA PULA

Vizija razvoja urbanog područja Pula, kao slika idealne budućnosti i temeljnih vrijednosti dogovorenih u širokom konsenzusu tijekom procesa izrade Strategije razvoja urbanog područja, jest našim zajedničkim djelovanjem i nastojanjima razviti i promovirati urbano područje kao

- zeleno područje u kojem se okoliš čuva, u kojem se njime upravlja s posebnom pažnjom i u kojem je gospodarstvo zelenije;
- područje s visokom stopom zaposlenosti i snažnom društvenom i teritorijalnom povezanosti u kojem se različitosti tretiraju kao bogatstvo;
- područje u kojem se znanje cijeni i potiče kao stup razvoja gospodarstva.

5.2. Strateški ciljevi

CILJ	PRIORITET	RB	MJERA
RAZVIJATI ZELENO I PAMETNO URBANO PODRUČJE	Zeleno i inovativno gospodarstvo	1.1.1.	Jačanje zelenog gospodarstva
		1.1.2.	Jačanje poduzetničke infrastrukture i programa
		1.1.3.	Jačanje malog gospodarstva umrežavanjem, obrazovanjem i poticanjem inovacija
	Povezivanje kroz zeleni promet	1.2.1.	Unapređenje cestovne prometne infrastrukture i prometne organizacije
		1.2.2.	Pametna, zelena i integrirana urbana promet
	Očuvanje okoliša	1.3.1.	Unapređenje komunalnih usluga i infrastrukture
		1.3.2.	Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije
	Inovativni obrazovni programi	1.4.1.	Poboljšanje ponude studijskih, istraživačkih i inovacijskih programa
		1.4.2.	Unapređenje strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja
KORISTITI KULTURNU BAŠTINU ZA OSNAŽIVANJE RAZVOJA URBANOG	Valorizacija kulturne i povijesne baštine (<i>uključujući demilitarizaciju objekata</i>)	2.1.1.	Održivo upravljanje materijalnom kulturnom baštinom u funkciji razvoja gospodarstva
		2.1.2.	Osnaživanje kulturno-umjetničke produkcije i kreativnih industrija

PODRUČJA	Očuvanje tradicijskih vrijednosti	2.2.1.	Promocija tradicijskih vrijednosti urbanog područja
		2.2.2.	Očuvanje tradicijskih vrijednosti i identiteta provedbom obrazovnih i informativnih aktivnosti te poticanjem umrežavanja i multikulturalizma
OSNAŽIVATI UKLJUČIVOST URBANOG PODRUČJA	Jačanje održivog upravljanja urbanim područjem	3.1.1.	Integrirano i održivo upravljanje razvojem
		3.1.2.	Primjena participativnog pristupa u planiranju razvoja i provedbi razvojnih politika
	Unapređenje kvalitete života u lokalnim zajednicama	3.2.1.	Poboljšanje dostupnosti socijalnih usluga u zajednici
		3.2.2.	Razvoj socijalnog poduzetništva i socijalnih inovacija
		3.2.3.	Podizanje kvalitete predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja
		3.2.4.	Razvoj programa sporta, rekreacije i pripadajuće infrastrukture

Cilj 1. Razvijati zeleno i pametno urbano područje

Relevantnost

Urbano područje Pula smješteno je Istarskoj županiji čiji je bruto društveni proizvod po stanovniku iznad nacionalnog prosjeka te iznad prosjeka Jadranske Hrvatske. Samo urbano područje, promatrano prema indeksu razvijenosti, ima visok stupanj općeg gospodarskog razvoja, te jedinice lokalne samouprave u njegovom sastavu pripadaju vrlo visokoj ili najvišoj skupini prema indeksu razvijenosti. Usprkos tome pokazatelji razvoja kao što zaposlenost, nezaposlenost, prihodi i financijski rezultati poslovanja još uvijek nisu dosegli vrijednosti otprije gospodarske krize. Dohoci stanovništva i gustoća malih i srednjih poduzeća niži su od županijskog prosjeka, a likvidnost i gospodarska snaga poduzetnika smanjena je posljednjih godina.

Gospodarski razvoj i rast temelje se prije svega na poduzetništvu i turizmu. Iako broj poduzetnika stalno raste, bilježi se pad zaposlenosti što je u skladu s općim kretanjima zaposlenosti i nezaposlenosti na urbanom području. Nezaposlenost je posebno izražena među mladima, a među ranjive skupine u tom smislu ulaze i starije osobe. Poduzetnička aktivnost slabija je u urbanom području nego u ostatku Županije, a programi poticanja poduzetništva nisu dovoljni o čemu svjedoče i nepopunjeni kapaciteti poduzetničkih zona i nedostatan broj poduzetničkih potpornih institucija. Promocija i razvoj zelenog poduzetništva i zelenog gospodarstva tek su u začetku, a suradnja sa znanstvenom zajednicom radi razvoja inovacija i poboljšanja konkurentne pozicije poduzeća na tržištu nije dovoljna.

Razvoj turizma temelji se na bogatstvu prirodne i kulturne baštine te očuvanom okolišu. Urbano područje ima velik potencijal za razvoj selektivnih oblika turizma, prije svega eko-turizma i seoskog turizma te razvoj komplementarnih turističkih usluga i ponude koja će povezivati obalu i unutrašnjost. Potencijali za razvoj turizma nisu potpuno iskorišteni te je naglašena sezonalnost i utemeljenost ponude na „moru i suncu“.

Povoljan prometni položaj i dobra prometna povezanost zahvaljujući razgranatoj cestovnoj mreži i zračnoj luci pridonose kvaliteti urbanog okruženja i unapređenju razvoja gospodarstva na urbanom području. Ipak, kvaliteta ukupne cestovne infrastrukture nije na zavidnoj razini, željeznički je promet zanemaren i u stalnom padu, potencijali zračne luke nisu dovoljno iskorišteni većinom zbog nedostatnih ulaganja u tehnološka, tehnička i sigurnosna poboljšanja.

Moderni i ekološki prihvatljivi oblici prometa, povezivanje različitih vrsta i oblika prometa u funkciji smanjenja prometnih gužvi, smanjenja negativnog utjecaja na okoliš i klimu te sigurnosti tek su u začetku.

Očuvani okoliš važan je razvojni resurs i kao takav prepoznali su ga glavni razvojni čimbenici. Usmjerenost razvoju zelenog poduzetništva i gospodarskih djelatnosti koje nemaju negativan učinak na okoliš, zelenog prometa i turističke ponude koja vodi brigu o okolišnim aspektima posljednjih godina sve više dobiva na značaju. Ipak, postoje rizik od onečišćenja okoliša i nužnost daljnjeg ulaganja u zaštitu okoliša te promociju i podizanje svijesti.

Urbano područje ističe se dobrom kvalitetom i organizacijom obrazovnog sustava, posebno na razini srednjoškolskog te visokoškolskog obrazovanja na području kojeg se Sveučilište Jurja Dobrile ističe ubrzanim razvojem te kao važan čimbenik povezivanja obrazovanja i gospodarstva. No, potrebe tržišta rada još uvijek nisu usklađene s obrazovnim sustavom. Djelomično rješavanju tog problema pridonose programi cjeloživotnog učenja, no oni nisu jednako dostupni na cijelom urbanom području niti u potpuno zadovoljavaju potrebe tržišta rada koje se često mijenjaju. Kvalitetan obrazovni sustav i obrazovna struktura stanovništva dobra su osnova za daljnje unapređenje obrazovnih programa i aktivnosti u smjeru inovacija i aktivne usklađenosti s potrebama tržišta na urbanom području i šire.

Ovaj cilj usmjeren je na daljnje jačanje onih razvojnih sastavnica za koje na urbanom području istodobno postoje značajne komparativne prednosti, ali i potreba daljnjeg unapređenja u svrhu povećanja njegove konkurentnosti i održivog razvoja. Svrha cilja je razviti urbano područje kao područje dobrih prometnih i komunikacijskih veza, uspješne i inovativne ekonomije i u kojem je briga za okoliš jedan od ključnih razvojnih elemenata.

Očekivani načini ostvarenja

Cilj će se ostvariti poticanjem i provedbom aktivnosti usmjerenih na jačanje malog gospodarstva pri čemu će se prednost dati zelenim i inovativnim projektima i aktivnostima koje imaju potencijal podizanja konkurentnosti uz poštovanje temeljnih vrijednosti održivog razvoja. U skladu s time poticati će se daljnja prostorna kohezija unutar urbanog područja razvojem zelenog prometa te svekolika kvaliteta života putem aktivnosti izravno usmjerenih na očuvanje i zaštitu okoliša, uključujući promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije. Nadalje, u sklopu ovog cilja poduprijet će se daljnja ulaganja u obrazovanje kao temeljni čimbenik pametnog rasta te jačanja ekonomske i socijalne kohezije, s naglaskom na inovativne obrazovne procese, programe i tehnologije u svrhu postizanja što pozitivnijeg učinka na ukupan društveno-ekonomski razvoj urbanog područja.

Dosljednost

Cilj 1 usklađen je s ciljevima nekih od ključnih strateških dokumenata na razini Europske unije, nacionalnoj te regionalnoj i lokalnoj razini.

Na europskoj razini komplementaran je s ciljevima Europske strategije za pametan, održiv i uključiv rast – EUROPA 2020., Akcijskim planom za razvoj poduzetništva do 2020. godine, Strategijom održivog razvoja.

Dokumenti nacionalne razine relevantni za ovaj cilj:

- Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.–2020. (OPKK), posebno njegove prioritetne osi 3 Poslovna konkurentnost, Prioritetna os 4 – Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, 6 – Zaštita okoliša i održivost resursa, 7 – Povezanost i mobilnost, 9 – Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje
- Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.–2020. (OPULJP), posebno prioritetna os 3 – Obrazovanje i cjeloživotno učenje
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike Hrvatske
- Strategija poduzetništva Republike Hrvatske 2013.–2020., čiji je opći cilj povećanje konkurentnosti malog gospodarstva.
- Industrijska strategija Republike Hrvatske za razdoblje do 2020. kojom se potiče jačanje konkurentnosti poduzetnika u industrijskim djelatnostima.

Na regionalnoj razini cilj se uklapa u ciljeve i prioritete sadržane u :

- Nacrtu županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020.
- Master planu turizma Istarske županije 2015. –2025.
- Zelenom planu Istarske županije.

Na lokalnoj razini cilj je komplementaran s ciljevima sadržanim u:

- Strategiji gospodarskog razvoja Grada Pule (2013.–2018.)
- Strategiji razvoja turizma grada Pule 2016.–2020.
- Kulturnoj strategiji Grada Pule 2014.–2020.
- Strateškom razvojnom programu Općine Medulin za 2015.-2020.
- Programima ukupnog razvoja/Strategijama razvoja Općina Barban, Ližnjan i Svetvinčenat
- Strategiji razvoja Grada Vodnjana 2015.-2020.

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(7)	(8)	(9)
Povećan stupanj razvijenosti urbanog područja	Prosječna vrijednost indeksa razvijenosti urbano područje	%	Indeks razvijenosti je kompozitni pokazatelj koji se računa kao ponderirani prosjek više osnovnih društveno-ekonomskih pokazatelja radi mjerenja stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te se na temelju odstupanja vrijednosti pokazatelja od državnog prosjeka jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave razvrstavaju u skupine razvijenosti	117,1	2013.	122	2020.	5 godina	MRRFEU, Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti

Povećana ulaganja u zaštitu i energetske učinkovitosti	Udio potpore projektima zelenog prometa u ukupnom ulaganju u promet (2016=indeks 100)	%	Ulaganja u zeleni promet, energetske učinkovitosti i upravljanje otpadom upućuju na „ozelenjivanje“ urbanog područja	100 (indeks)	2016.	130	2020.	Godišnje	JLS, IDA, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti, MINGO, MINPO
--	---	---	--	--------------	-------	-----	-------	----------	--

Cilj 2. Koristiti kulturnu baštinu za osnaživanje razvoja urbanog područja

Relevantnost

Urbano područje Pula obiluje iznimno bogatom i raznolikom materijalnom i nematerijalnom kulturnom baštinom koja pridonosi njegovoj atraktivnosti i predstavlja značajan predmet interesa na kulturnoj i turističkoj sceni. Kulturna je baština „nezamjenjiva riznica znanja i vrijedan resurs za gospodarski rast, zapošljavanje i socijalnu koheziju. Obogaćuje živote stotina milijuna ljudi, predstavlja izvor inspiracije za mislioce i umjetnike i pokretač je naših kulturnih i kreativnih industrija“⁶.

Povijesne znamenitosti, arheološka nalazišta, muzeji i muzejske zbirke, povijesne crkve i freske te različite manifestacije čine ovaj prostor prepoznatljivim ne samo u Županiji, već i šire. Aktivnosti vezane uz kulturnu baštinu i kulturu prepoznate su kao generator razvoja urbanog područja, no svekoliki potencijali tog resursa nisu valorizirani. Turistička ponuda ovog područja dijelom se temelji na kulturnoj ponudi, no još uvijek nedostaje organiziran pristup prezentaciji kulturnih vrijednosti kao jedinstvenom turističkom proizvodu ovog prostora kao zanimljive i važne turističko-kulturne destinacije. Mogućnosti povezivanja dobro očuvane arhitektonske baštine s kulturnim manifestacijama u svrhu proširenja i povećanja atraktivnosti turističke ponude nisu dovoljno iskorištene. Nedostaje integracija i povezanost kulturne baštine, manifestacija, kulturno-umjetničke produkcije s ostalim turističkim atrakcijama. U pogledu razvoja turističkih proizvoda temeljenih na baštini i kulturi više pažnje treba posvetiti analizi i izdvajanju različitih ciljanih skupina i njihovih interesa. Kulturna baština još uvijek nije potpuno iskorištena kao mogući korektiv sezonalnosti turizma i turističke ponude, a mogućnosti za to su velike posebice putem povezivanja baštine, suvremenog kulturno-umjetničkog i produkcijskog stvaralaštva i manifestacija s iznimno bogatom eno i gastro ponudom područja.

Nadalje, unatoč brojnim tradicijskim vrijednostima, nadaleko poznatim spomenicima kulture i povijesno graditeljskoj baštini (primjerice, pulska Arena, Augustov hram, istarski kašuni, starogradske i seoske jezgre, utvrde, kašteli), brojnim istarskim tradicionalnim proizvodima i zanatima, još uvijek ne postoji cjelovita „priča“ o ovom području koja bi predstavljala osnovu za razvoj turizma, pa tako i ukupnog gospodarstva. Turistička valorizacija i brendiranje tradicijskih vrijednosti tek su u začetku. Svijest o potrebi očuvanja lokalnog identiteta i tradicije, osobito s ciljem jačanja gospodarske i turističke atraktivnosti, valja dodatno jačati. Urbano područje Pula, a posebno njegovo središte, obiluje brojnim vojnim objektima koje je moguće valorizirati u kulturne, turističke i druge svrhe od značaja za društveno-ekonomski razvoj te koji predstavljaju značajan razvojni resurs. Upravo je temu „Demilitarizacija: od tvrđave do foruma“ Pula ponudila

⁶ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija; Usret cjelovitom pristupu kulturnoj baštini u Europi

u sklopu svoje kandidature za Europsku prijestolnicu kulture 2020. U sklopu koje je, između ostalog, predviđjela integraciju bivših vojnih objekata u moderan grad kao snažan kulturni poticaj lokalnom gospodarstvu.

Svrha je ovog cilja snažnije gospodarski valorizirati bogatu kulturno-povijesnu baštinu i tradiciju urbanog područja, smjestiti je u središte procesa unapređenja razvoja tog područja i tako pridonijeti diverzifikaciji lokalnoga gospodarstva.

Očekivani načini ostvarenja

Ovaj će se cilj ostvariti provedbom dvaju razvojnih prioriteta od kojih će jedan biti usmjeren na snažnije turističko i gospodarsko korištenje potencijala kulturne i povijesne baštine, povezivanje kulture i turizma i jačanje turističke ponude temeljene na kulturnoj baštini. Posebna će se pažnja posvetiti privođenju bivših vojnih objekata kulturnoj, turističkoj i gospodarskoj svrsi s prvenstvenom namjerom otvaranja novih radnih mjesta i podizanja standarda građana urbanog područja. Drugim će se prioritetom naglasak staviti na očuvanje tradicijskih vrijednosti i identiteta urbanog područja, također u svrhu unapređenja gospodarstva, ali i unapređenja i očuvanja multikulturalizma.

Dosljednost

Cilj 2 usklađen je s ciljevima nekih od ključnih strateških dokumenata na nacionalnoj te regionalnoj i lokalnoj razini.

Na europskoj razini komplementaran je s aktivnostima koje se provode u brojnim programima financiranim iz različitih izvora kao što su Europski strukturni i investicijski i fondovi, program Obzor 2020., Kreativna Europa, Erasmus+ i Europa za građane. Naime Europska unije, sukladno članku 3.3. Lisabonskog ugovora, osigurava očuvanje kulturne baštine, njezino svekoliko jačanje te poštovanje kulturnih različitosti ciljevima. Ovaj je cilj u skladu s Komunikacijom Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Ususret cjelovitom pristupu kulturnoj baštini u Europi.⁷

Dokumenti nacionalne razine relevantni za ovaj cilj:

- Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.–2020. (OPKK), posebno njegova prioriteta os 6 – Zaštita okoliša i održivost resursa“
- Strategija razvoja turizma RH do 2020.

Na regionalnoj razini cilj se uklapa u ciljeve i prioritete sadržane u :

- Nacrtu županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020.
- Master planu turizma Istarske županije 2015. –2025.

Na lokalnoj razini ovaj je cilj komplementaran s ciljevima sadržanim u dokumentima:

- Strategija razvoja turizma grada Pule 2016. –2020.
- Kulturna strategija Grada Pule 2014.-2020.
- Strateškom razvojnom programu Općine Medulin za 2015.-2020.
- Programima ukupnog razvoja/Strategijama razvoja Općina Barban, Ližnjan i Svetvinčenat
- Strategiji razvoja Grada Vodnjana 2015.-2020.

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2014:477:FIN>

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(7)	(8)	(9)
Povećan turistički promet u urbanom području	Registrirani broj turističkih dolazaka u urbanom području	Broj dolazaka	Turistički promet mjeri se, između ostalog, brojem turističkih dolazaka. Turistički promet upućuje na atraktivnost turističke ponude.	687.672	2015.	790.000	2020.	godišnje	DZS, Turistička zajednica
Povećan turistički promet u urbanom području	Broj dolazaka turista motiviranih kulturom, prirodom i gastronomijom	indeks	Turistički promet mjeri se, između ostalog, brojem turističkih dolazaka. Dolasci motivirani kulturom, prirodom i gastronomijom upućuju na atraktivnost turističke ponude.	100	2016	120	2020.	godišnje	TOMAS TZ Istarske županije

Cilj 3. Osaživati uključivost urbanog područja

Relevantnost

Urbano područje Pula oformljeno je početkom 2016. kao područje koje ne predstavlja jedinstvenu administrativno-teritorijalnu cjelinu (sastavljeno je od 7 jedinica lokalne samouprave) i za koje se kao takvo prvi put prionulo izradi strategiji razvoja, uvažavajući specifičnosti svake od sastavnica. Strategijom se uspostavila osnova za koordinirano upravljanje razvojem toga područja u čijem je središtu Grad Pula, najveća jedinica lokalne samouprave u urbanom području koja je s obzirom na svekolike kapacitete i potencijale (infrastrukturni, ljudski financijski kapaciteti, prometno čvorište i sl.) pokretač lokalnog pa i regionalnog/županijskog razvoja te predstavlja centar gospodarskih aktivnosti. Integrirani urbani razvoj i upravljanje potiče upravo ulogu gradova u promicanju progresivnog, uključivog i održivog rasta nekog područja. Različite dimenzije života u urbanom području kao što su okoliš, gospodarstvo, društveni razvoj, kultura, međusobno su isprepletene, često se ne poklapaju s administrativnim granicama te stoga zahtijevaju integrirano upravljanje kako bi pozitivni razvojni učinci bili što snažniji te djelovali na što širem području. Integrirano teritorijalno upravljanje na urbanom području Pula tek je u povojima. Razvoj se još uvijek promišlja u užem krugu dionika te mahom unutar administrativnih granica, ne vodeći računa o mogućem utjecaju i povezivanju razvojnih aktivnosti na širem području. U promišljanju razvoja i provedbi razvojnih mjera još uvijek se ne kombiniraju resursi i ne potiče se sinergija. Dobro upravljanje (*good governance*), koje se temelji na otvorenosti, participativnosti, koherentnosti, učinkovitosti, građanskoj participaciji u

planiranju i provedbi razvojnih aktivnosti ne promovira se dovoljno i ne provodi na cijelom urbanom području.

Ograničenje punoj provedbi integrirane teritorijalne vladavine predstavljaju na urbanom području i nedostatna ekipiranost stručnim kadrovima u upravnim i javnim institucijama, manjak specifičnih znanja za upravljanje razvojem, nedovoljna osnaženost civilnog sektora u smislu financijskih tehničkih i ljudskih potencijala. Stoga se upravo ovim ciljem nastoje poduprijeti mreže suradnje koje prelaze administrativne granice, potaknuti interakcija javnog i civilnog sektora, osnažiti participativno planiranje razvoja s naglaskom na međusektorski i integrirani teritorijalni pristup. Svrha je ovog cilja osnažiti svekoliku koheziju urbanog područja i učiniti ga prepoznatljivim na regionalnoj i nacionalnoj razini.

Nadalje, kvaliteta i dostupnost različitih društvenih usluga te uopće socijalni aspekt sastavni su elementi urbanog razvoja. Socijalna isključenost česta je u većim gradovima, ali ni ruralna područja nisu na to imuna. Urbano područje karakteriziraju negativna demografska kretanja, uključujući starenje stanovništva. Institucije i usluge socijalne skrbi neravnomjerno su raspoređene i razvijene. Usluge se mahom pružaju u ustanovama i nisu dovoljno razvijeni programi izvaninstitucionalne skrbi za sve korisničke skupine. Socijalno poduzetništvo i socijalne inovacije nisu dostatno razvijeni.

Kad su u pitanju ostale usluge iz područja društvenih djelatnosti, poput predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, javnih sportskih i rekreacijskih sadržaja, analizom stanja utvrđeni su mahom nedostatni prostorni kapaciteti, loša infrastruktura, nedostatna opremljenost modernim nastavnim pomagalicama, nedostatna sportska infrastruktura (sportske dvorane, sportski centri, vanjski sportski sadržaji).

Provedbom ovog specifičnog cilja na urbanom području želi se uspostaviti dobro upravljanje koje će karakterizirati kvalitetan javni i civilni sektor te kvalitetne usluge u zajednici koje će odgovarati na potrebe stanovništva i biti dostupne svima. Razvijeni kapaciteti za planiranje razvoja, dobra suradnja sastavnica urbanog područja, usmjerenost na postizanje sinergijskih razvojnih učinaka preduvjeti su i za ostvarenje zacrtanih rezultata u okviru ciljeva 1 i 2 čime dolazi do izražaja komplementarnost svih triju ciljeva.

Očekivani načini ostvarenja cilja

Za ostvarenje cilja predviđaju se mjere za unapređenje poslovanja javne uprave i procesa planiranja razvoja te za jačanje participativnog pristupa kreiranju i provedbi razvojnih aktivnosti i lokalnih javnih politika. Važan aspekt bit će i osnaživanje civilnog društva te poticanje inicijativa civilnog društva i građana, posebice inicijativa za podizanje kvalitete života te razvoj tolerantne i kohezivne lokalne zajednice. Također, ojačat će se kvaliteta socijalnih usluga u zajednici (s naglaskom na deinstitutionalizaciju usluga), poticati socijalno uključivanje i razvoj društvenog poduzetništva te podići kvaliteta uvjeta za predškolsko, osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje te sport i rekreaciju.

Dosljednost

Cilj 3 usklađen je s ciljevima nekih od ključnih strateških dokumenata na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Na europskoj razini cilj je komplementaran s ciljevima Europske strategije za pametan, održiv i uključiv rast – EUROPA 2020.

Dokumenti nacionalne razine relevantni za ovaj cilj:

- Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.–2020. (OP ULJP), posebno njegove prioritetne osi 2 – Socijalno uključivanje i 4 –Dobro upravljanje
- Strategija razvoja javne uprave za razdoblje 2015. –2020.

Na regionalnoj i lokalnoj razini cilj se uklapa u ciljeve i prioritete sadržane u:

- Nacrtu županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020.
- Strateškom razvojnom programu Općine Medulin za 2015.-2020.
- Programima ukupnog razvoja/Strategijama razvoja Općina Barban, Ližnjan i Svetvinčenat
- Strategiji razvoja Grada Vodnjana 2015.-2020.

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(7)	(8)	(9)
Ojačana izvaninstitucionalna skrb za korisnike socijalnih usluga	Broj osoba koje primaju pomoć kroz socijalne usluge u zajednici u odnosu na broj korisnika institucionalne skrbi	indeks		100	2016.	115	2020.	godišnje	Centar za socijalnu skrb; HZZO, HZMO

5.3. Razvojni prioriteti i mjere

Razvojni prioritet 1.1. Zeleno i inovativno gospodarstvo

Cilj

Cilj je razvojnog prioriteta 1.1. unaprijediti poduzetničke aktivnosti na urbanom području te povećati zaposlenost u poduzetništvu i ukupne rezultate poslovanja poduzetnika putem poticanja inovacija u poduzetništvu, zelenog poduzetništva i gospodarstva, ulaganja u obrazovanje i jačanje kapaciteta poduzetnika, povezivanje znanstvene zajednice s poduzetništvom te jačanje potpornih institucija i diverzifikaciju potpornih programa namijenjenih poduzetništvu.

Opravdanje

Poduzetništvo u urbanom području karakteriziraju slabiji pokazatelji u odnosu na ostatak Županije posebice kada je riječ o zaposlenosti i ukupnom rezultatu poslovanja svih poduzetnika. Prostorna distribucija poduzetničkih aktivnosti također je nejednaka, sa središtem poduzetničkih aktivnosti u Puli i slabijom razinom aktivnosti u ostatku urbanog područja. Iako su potencijali za razvoj zelenog, održivog i eko-društvenog poduzetništva značajni, uzimajući u obzir atraktivne krajolike, bogatu prirodnu i kulturnu baštinu te još uvijek prisutnu tradicijsku poljoprivrednu proizvodnju, ono još uvijek nije doseglo veće razmjere. Imajući u vidu s jedne strane značajne potencijale te s druge velik tržišni potencijal takvog oblika poduzetništva, njegovu ekonomsku stabilnost i značaj za razvoj posebice ruralnih krajeva, to je područje prepoznato kao važna razvojna niša urbanog područja.

Na području cijele Istarske županije postoji rastuća tendencija umrežavanja poduzetnika u klastere i povezivanja poslovnog sektora sa znanstvenom zajednicom. Sveučilište i Visoka tehničko-poslovna škola potiču suradnju i surađuju s gospodarstvom i lokalnom zajednicom, no takve inicijative valja ojačati. Pri tome je važno osigurati i odgovarajuće obrazovne aktivnosti i programe za razvoj poduzetništva kako bi se postavili temelji za razvoj pametnog i održivog gospodarstva.

Kvaliteta poduzetničke infrastrukture i dostupnost poduzetničkih potpornih institucija i njihovih programa različita je na urbanom području, a na području nekih jedinica lokalne samouprave takva podrška poduzetnicima nije organizirana. Na urbanom području djeluje jedan tehnološki inkubator za podršku inovativnim start-up tvrtkama u Gradu Puli.

Opis

Prioritet će se ostvariti provedbom mjera kojima se potiče razvoj gospodarstva, a one su umjerene na jačanje zelenog gospodarstva, poduzetničke infrastrukture i poduzetničkih potpornih programa, poticanje umrežavanja i inovacija u poduzetništvu te jačanje kapaciteta poduzetnika.

Mjere

Mjera 1.1.1. Jačanje zelenog gospodarstva

Popis indikativnih aktivnosti

- Uvođenje stimulativnih mjera za razvoj zelenog gospodarstva
- Unapređenje infrastrukture zelenog gospodarstva (uključujući u području poljoprivrede i ribarstva)
- Promoviranje zelenog poduzetništva
- Poticanje eko-inovacija u poduzetništvu
- Promoviranje dobre prakse i razmjene iskustava u inovativnom i zelenom poduzetništvu
- Jačanje kapaciteta poduzetnika za proizvodnju s niskom emisijom ugljika, upravljanje rizicima i prilagodbu klimatskim promjenama
- Osiguranje podrške poduzećima, subjektima malog gospodarstva, obrtima, OPG-ima za uvođenje i primjenu novih tehnologija i naprednih materijala
- Pružanje podrške poduzećima, subjektima malog gospodarstva, obrtima, OPG-ima za primjenu mjera energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.1.1

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Potpore poduzetnicima i u zelenom gospodarstvu	Iznos potpora poduzećima koja obavljaju djelatnosti u području zelenog gospodarstva (2016. Indeks 100)	Unapređenje zelenog gospodarstva uz osiguranje podrške poduzetnicima za ulaganje u poslovanje i razvoj zelenih djelatnosti	130	2020.	godišnje	HAMAG, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo poduzetništva i obrta; JLS-ovi
Energetska učinkovitost i OIE u poslovanju i proizvodnim procesima	Broj poduzeća kojima je kroz projekte pružena potpora za primjenu mjera energetske učinkovitosti i OIE (2016. = 0)	Unapređenje zelenog gospodarstva uz osiguranje podrške poduzetnicima za primjenu mjera energetske učinkovitosti i OIE	10	2020.	godišnje	JLS-ovi, IDA, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Mjera 1.1.2. Jačanje poduzetničke infrastrukture i programa

Popis indikativnih aktivnosti

- Ulaganje u poduzetničku infrastrukturu i opremanje (izgradnja/proširenje kapaciteta i opremanje zona, inkubatora, akceleratora, co-working prostora i sl.)
- Jačanje kapaciteta za upravljanje zonama i poduzetničkim potpornim institucijama, uključujući izradu planova i strategija, definiranje poslovnih procesa, upravljanje promjenama, unapređenje informatičkih sustava kao potpore poslovnim procesima
- Jačanje kapaciteta potpornih institucija za pružanje podrške poduzetnicima, uključujući razvoj programa za unapređenje i pokretanje poslovanja, edukaciju zaposlenika, izradu analiza inovativnih rješenja i njihovih tržišnih potencijala, razvoj inkubacijskih i predinkubacijskih usluga i sl.
- Povezivanje potpornih institucija i razmjena praksi i iskustava
- Promocija poduzetničkih potpornih institucija i programa.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.1.2.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Poslovni subjekti korisnici poduzetničkih potpornih institucija/infrastrukture	Broj aktivnih poslovnih subjekata korisnika poduzetničkih potpornih institucija/infrastrukture (2016. = indeks 100)	Stvaranje povoljnog okruženja za pokretanje i razvoj poduzeća	140	2020.	godišnje	IDA, JLS-ovi, Ministarstvo gospodarstva
Kapacitet poduzetničkih potpornih institucija	Površina poslovnog prostora koji koriste poduzetnici uz potporu (2016. = indeks 100)	Stvaranje preduvjeta za pokretanje i razvoj poduzeća	130	2020.	godišnje	IDA, JLS-ovi, Ministarstvo gospodarstva
Kapacitet poduzetničkih zona	Površina poslovnih zona (2016. = indeks 100)	Stvaranje povoljnog okruženja i preduvjeta za poslovanje	150	2020.	godišnje	IDA, JLS-ovi, Ministarstvo gospodarstva

Mjera 1.1.3 Jačanje malog gospodarstva umrežavanjem, obrazovanjem i poticanjem inovacija

Popis indikativnih aktivnosti

- Educiranje poduzetnika i podizanje njihove svijesti o značenju i važnosti udruživanja
- Poticanje udruženja i klastera na ulaganja, razvoj i implementaciju novih tehnoloških rješenja i inovacija
- Promoviranje udruženja i njihovih proizvoda
- Osiguranje potpore udruženjima u izlasku na međunarodna tržišta
- Poticanje aktivnosti istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija poslovnog sektora u svrhu jačanja konkurentnosti njihovih proizvoda i usluga
- Poticanje povezivanja znanstvenoistraživačkog i poslovnog sektora
- Poticanje stvaranja inovativnih start-up i spin-off poduzeća

- Pružanje potpore pripremnim aktivnostima gospodarskih subjekata povezanim s pokretanjem poslovanja na temelju inovativne ideje i osigurati mentorstvo u pristupanju tržištu
- Obnova brownfield lokacija (bivša vojna i/ili industrijska područja) unutar urbanog područja Pula
- Osmišljavanje i provedba obrazovnih i savjetodavnih programa za poduzetnike
- Osmišljavanje i provedba obrazovnih programa za nezaposlene u svrhu njihova samozapošljavanja i uključivanja u poduzetništvo
- Podrška informatičkoj pismenosti i e-poslovanju
- Organizacija „poduzetničkih klinika“
- Poticanje poduzetnika na sudjelovanje u programima cjeloživotnog obrazovanja
- Priprema i provedba programa cjeloživotnog obrazovanja u skladu s potrebama poduzetništva.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.1.3

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Članstvo u klasterima	Broj članova klastera s urbanog područja (2016.= indeks 100)	Stvaranje povoljnog okruženja za razvoj poduzetništva	130	2020.	godišnje	IDA, Ministarstvo gospodarstva, klasteri
Sudjelovanje u obrazovnim aktivnostima za poduzetnike	Broj poduzetnika (2006.= indeks 100)	Osiguravanje infrastrukturnih uvjeta za poslovanje i jačanje kapaciteta poduzetnika	130	2020.	godišnje	IDA, MINPO/HAMAG, Istarska županija, HGK, HOK

Razvojni prioritet 1.2. Povezivanje kroz zeleni promet

Cilj

Cilj je razvojnog prioriteta 1.2 ojačati teritorijalnu koheziju unutar urbanog područja unapređenjem prometne infrastrukture i poticanjem razvoja onih oblika prometa koji podržavaju „čistu mobilnost“ i imaju najmanje negativan učinak na okoliš.

Opravdanje

U urbanom području nalazimo gotovo sve oblike prometa (cestovni, željeznički, pomorski i zračni promet), no prevladava cestovna infrastruktura i cestovni je promet glavni oblik prometa. Kada je u pitanju cestovna infrastruktura, urbano područje karakterizira relativno razvijena cestovna mreža, ali ona kvalitetom ne zadovoljava potrebe prometa. Nadalje, česte su prometne gužve i zastoji, osobito u gušće naseljenim dijelovima područja i tijekom turističke sezone. Teretni promet prolazi kroz samo središte urbanog područja, gust prema je turističkim i poslovnim zonama, nedostaju parkirališne površine, stajališta za javni gradski i prigradski prijevoz, pješački hodnici, a cestovna signalizacija nije dovoljno razvijena. Infrastruktura za bicikliste također je nedostatna čime se ograničava promoviranje te vrste prometa kao prometa s nultom stopom emisije CO₂ i otrovnih čestica. Individualni promet još uvijek prevladava u odnosu na javni prijevoz koji pružaju trgovačka društva kojih su osnivači jedinice lokalne samouprave, a povezivanje različitih vrsta i oblika prometa u funkciji smanjenja prometnih

gužvi, negativnog utjecaja na okoliš i klimu te sigurnosti tek je u začetku. Sve se to negativno odražava na sigurnost u prometu i okoliš.

Opis

Ovim se prioritetom nastoji unaprijediti prometna infrastruktura i to prije svega u dijelu cestovnog prometa koji se odnosi na javni prijevoz koji pružaju lokalna trgovačka društva i oblike prijevoza s niskom/nultom stopom emisija CO₂. Problem sigurnosti kao jednog od važnih aspekata prometa rješavat će se infrastrukturnim poboljšanjima te provedbom aktivnosti usmjerenih na upravljanje mobilnošću, uspostavu sustava za praćenje i upravljanje prometom i sl. Prioritet će biti ostvaren provedbom dviju ključnih mjera od kojih je jedna usmjerena na bazično poboljšanje cestovne infrastrukture u svrhu poboljšanja sigurnosti i organizacije prometa u urbanom području, a druga na poticanje održive urbane mobilnosti.

Mjere

Mjera 1.2.1. Unapređenje cestovne prometne infrastrukture i prometne organizacije

Popis indikativnih aktivnosti

- Rekonstrukcija i modernizacija prometnica lokalnog karaktera
- Uređenje nerazvrstanih cesta
- Razvoj infrastrukture za tvrtke javnog prijevoza
- Razvoj i proširenje parkirnih zona za individualni promet i javni prijevoz koji pružaju lokalna trgovačka društva
- Uklanjanje glavnih cestovnih uskih grla
- Izgradnja pješačkih hodnika
- Izgradnja i modernizacija stajališta za javni i prigradski promet
- Izgradnja terminala za smještaj teretnih vozila
- Razvoj sigurnosne cestovne infrastrukture.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.2.1

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Modernizirana lokalna cestovna infrastruktura	Kilometar obnovljene ceste (2016. = 100)	Ukupna dužina poboljšanih lokalnih prometnica	65	2020.	2 godine	JLS-ovi, Županijska uprava za ceste
Unapređenje parkirnih zona	Ha/m ² parkirnih zona (2016.- indeks 100)	Povećanje površina parking zona	75	2020	2 godine	JLS,

Mjera 1.2.2. Pametan, zelen i integriran urbani promet

Popis indikativnih aktivnosti

- Priprema planova i studija održive urbane mobilnosti
- Razvoj infrastrukture (intermodalni terminali) i promocija modalnog prelaska s privatnog na javni prijevoz (Park and Ride, Bike and Ride)
- Osvježavanje voznog parka s niskom emisijom CO₂ za tvrtke javnog prijevoza
- Razvoj i uvođenje sustava nadzora i upravljanja prometnim sustavima unutar gradskih područja
- Razvoj i uvođenje sustava integriranog tarifnog sustava s jedinstvenom kartom (Pula City Card) i modernih sustava obavješćivanja putnika
- Jačanje infrastrukture za električni promet (uvođenje e-bicikala, e-skutera, punionice za električna vozila)
- Razvoj i primjena novih rješenja čiste mobilnosti i inovativnih tehnologija
- Izgradnja i poboljšanje biciklističkih putova i staza i odgovarajuće biciklističke infrastrukture
- Uvođenje sustava zajedničkog korištenja bicikala
- Uspostava *smart* sustava za praćenje i upravljanje prometnim sustavima u gradu, uključujući uspostavu operativnog i nadzornog centra i modernizaciju semaforne signalizacije
- Uvođenje *smart* parkirnih aplikacija.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.2.2.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Korištenje javnog prometa	Broj putnika (2015. = 3.627.929)	Povećanje broja putnika u javnom prometu	4.000.000	2020.	godišnje	Pula promet d.o.o
Duljina biciklističkih staza	Km biciklističkih staza (2016. = indeks 100)	Povećanje površina za biciklistički promet	130	2020.	godišnje	JLS-ovi

Razvojni prioritet 1.3. Očuvanje okoliša

Cilj

Cilj je ovog razvojnog prioriteta pridonijeti očuvanju okoliša kao jednog od glavnih razvojnih resursa i nositelja identiteta urbanog područja.

Opravdanje

Analizom stanja okoliš je prepoznat kao jedan od glavnih razvojnih resursa urbanog područja. Iako je stanje u okolišu zadovoljavajuće, zbog geomorfoloških specifičnosti, gospodarskih aktivnosti (uključujući turističku industriju) i gustoće stanovništva u pojedinim dijelovima osjetljivost okoliša je velika što zahtijeva permanentna ulaganja i provedbu zaštitnih mjera. Na onečišćenje okoliša najviše utječu gospodarstvo, poljoprivreda, nepovoljni antropogeni učinci, a značajnu ugrozu predstavlja zastarjela i neadekvatna komunalna infrastruktura, kao što su

kanalizacijska i vodoopskrbna mreža, nepostojanje sustava pročišćavanja vode, ilegalna odlagališta otpada, požari. Određene industrije i njihova postrojenja potencijalno su veliki onečišćivači zraka, a koncentracija lučke infrastrukture i aktivnosti kao i aktivnosti povezanih s turizmom mogući su rizični faktori onečišćenja mora. Za ukupno očuvanje okoliša važan čimbenik predstavljaju i mjere energetske održivog razvoja, uključujući korištenje obnovljivih izvora energije. Takve se mjere u dijelu urbanog područja provode tek posljednje dvije do tri godine te ih je potrebno intenzivirati i proširiti na cijelo urbano područje.

Opis

Razvojni prioritet 1.3. usmjeren je na zaštitu i očuvanje kvalitete okoliša unapređenjem komunalnih usluga i infrastrukture te poticanjem korištenja obnovljivih izvora energije i provedbom mjera energetske učinkovitosti. Sukladno tome, prioritet se namjerava ostvariti provedbom dviju mjera. Poboljšanje komunalnih usluga i infrastrukture predviđeno je primarno u području vodoopskrbe, odvodnje, kanalizacije i upravljanju otpadom. No, aktivnosti će također biti usmjerene na zaštitu mora i priobalja, prevenciju onečišćenja zraka i zaštitu od požara.

Nadalje, očuvanju okoliša nastojat će se pridonijeti i promocijom energetske održivog razvoja putem provedbe aktivnosti vezanih uz povećanje energetske učinkovitosti i veće korištenje obnovljivih izvora energije.

Mjere

Mjera 1.3.1. Unapređenje komunalnih usluga i infrastrukture

Popis indikativnih aktivnosti

- Izgradnja/rekonstrukcija/poboljšanje vodovodne mreže
- Izgradnja/rekonstrukcija/poboljšanje vodosprema
- Unapređenje distribucijske mreže električne energije na urbanom području
- Izgradnja primarnog sustava odvodnje oborinskih voda
- Zaštita bunara
- Zbrinjavanje mulja s uređaja za pročišćavanje otpadnih voda
- Izrada studijske i projektne dokumentacije za uređenje objekata komunalne infrastrukture
- Izgradnja/rekonstrukcija/poboljšanje kanalizacijske mreže
- Sanacija ilegalnih odlagališta otpada
- Promocija recikliranja i odvajanja otpada
- Izgradnja eco-boxova, reciklažnih dvorišta u svim JLS-ima na urbanom području
- Izgradnja sortirnice i postrojenja za glomazni otpad
- Provedba aktivnosti usmjerenih na smanjenje količine otpada (uključujući edukacijske i promotivne kampanje)
- Provedba mjera praćenja kvalitete zraka i zaštite od onečišćenja zraka
- Unapređenje infrastrukture i opreme za zaštitu od požara (DVD-ovi, poligoni za vježbu, vozila, tehnička i komunikacijska oprema i sl.)
- Edukacije vatrogasaca u dobrovoljnim vatrogasnim društvima
- Provedba akcija čišćenja podmorja uz nužne infrastrukturne radove u akvatoriju urbanog područja
- Uređenje i čišćenje plaža.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.3.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Odlaganje otpada na ilegalnim odlagalištima	Kg otpada odložen na ilegalnim odlagalištima (2016. – indeks 100)	Smanjenje ilegalnog odlaganja otpada	130	2020.	dvogodišnje	JLS-ovi, komunalna poduzeća
Zeleni otoci za selektivno prikupljanje otpada	Broj otoka za selektivno prikupljanje otpada (2016. – 130)	Unapređenje sustava odvajanja otpada	160	2020.	godišnje	JLS-ovi, komunalna poduzeća

Mjera 1.3.2. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije

Popis indikativnih aktivnosti

- Poticanje i provedba mjera, projekata i programa energetske učinkovitosti u zgradama javne i stambene namjene
- Provedba mjera, projekata i programa energetske učinkovitosti sektora javne rasvjete (ugradnja ekološki prihvatljive javne rasprave)
- Promicanje i potpora programima i inicijativama fizičkih i pravnih subjekata s ciljem većeg korištenja obnovljivih izvora energije
- Provedba informativno-edukativnih aktivnosti na temu energetske učinkovitosti i smanjenja emisija CO₂ u svrhu podizanja svijesti građana o učinkovitom korištenju energije
- Promicanje lokalne proizvodnje energije iz obnovljivih izvora
- Ulaganje u mrežu toplinarstva.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.3.2.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Energetska učinkovitost u javnim zgradama	Površina energetske obnovljenih javnih zgrada (2016. – indeks 100)	Primjena mjera energetske učinkovitosti u javnim zgradama	130	2020.	godišnje	JLS-ovi, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Energetska učinkovitost u kućanstvima	Površina kućanstava obuhvaćenih projektima primjene mjera energetske učinkovitosti i OIE (2016. – indeks 100)	Primjena mjera energetske učinkovitosti u kućanstvima	130	2020.	godišnje	JLS-ovi

Razvojni prioritet 1.4. Inovativni obrazovni programi

Cilj:

Razvojni prioritetom 1.4. nastoji se, na temeljima dobro organiziranog sustava obrazovanja u urbanom području i kvalitetnih ljudskih potencijala u sustavu, pridonijeti razvoju inovativnih obrazovnih programa koji imaju potencijal izravno utjecati na razvoj lokalnog gospodarstva.

Sukladno tome, prioritet stavlja naglasak na unapređenja u sustavu visokoškolskog obrazovanja, strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja.

Opravljanje:

Urbano područje karakterizira dobra pokrivenost obrazovnim ustanovama na svim razinama te kvalitetni izvannastavni programi. No, obrazovne se ustanove istodobno suočavaju s nedostatnim prostornim kapacitetima, lošom infrastrukturom, nedostatnom opremljenošću modernim nastavnim pomagalima, posebice u predškolskom i osnovnoškolskom obrazovanju, iako je taj problem očit i na višim razinama obrazovanja. Srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje te ustanove za obrazovanje odraslih, iako prvenstveno koncentrirane u dva grada, propulzivni su i imaju dobru strukturu ljudskog potencijala, pokazuju spremnost na prilagodbe potrebama tržišta, uspostavljaju mreže suradnje na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Spomenuto je prepoznato kao dobar temelj za daljnji razvoj i ulaganje u svrhu rješavanja problema strukturne nezaposlenosti, deficitarnih profesija na tržištu rada, intenzivnijeg prijenosa znanja u cjelokupno gospodarstvo. Stoga se radi osiguranja svekolike koherentnosti definiranog smjera razvoja urbanog područja prema pametnom rastu i razvoju, te posebno postizanja snažnije sinergije među svim prioritetima Cilja 1, ovim prioritetom naglasak stavlja na omogućivanje razvoja i provedbe inovativnih obrazovnih programa u sustavima visokoškolskog, strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja, a u okviru Cilja 3 predviđa se rješavati probleme neadekvatnih kapaciteta u predškolskom, osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju.

Opis:

Ovaj razvojni prioritet ostvarit će se provedbom dviju mjera i pripadajućih im aktivnostima u području visokoškolskog obrazovanja te strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja. Ulaganjem u razvoj novih studijskih, istraživačkih i inovacijskih programa u ponudi visokoobrazovnih i znanstvenoistraživačkih institucija koje djeluju na urbanom području nastoji se dalje raditi na unapređenju visokoškolskog obrazovanja i stvaranju preduvjeta za dugoročne i multiplikativne učinke na ukupan društveno-ekonomski rast i razvoj urbanog područja i šire. S druge strane, aktivnostima u području cjeloživotnog i strukovnog obrazovanja nastojat će se kratkoročno i srednjoročno odgovoriti na potrebe tržišta rada, povezati lokalno gospodarstvo s obrazovanjem i tako poboljšati strukturu zaposlenosti na urbanom području.

Mjere

Mjera 1.4.1. Poboljšanje ponude studijskih, istraživačkih i inovacijskih programa

- Razvoj i provedba novih studijskih programa te unapređenje postojećih, s naglaskom na STEM programe
- Uspostava Centra za razvoj karijera pri Sveučilištu
- Osnivanje Istarskog veleučilišta
- Ulaganja u infrastrukturu (proširenje kapaciteta) i opremu za potrebe poboljšanja studijskih, inovacijskih i istraživačkih programa, uključujući prenamjenu i revitalizaciju brownfield lokacija za te potrebe
- Provedba međunarodnih znanstvenoistraživačkih projekata
- Razvoj inovativnih istraživačkih smjerova i timova
- Razvoj i provedba programa za prelazak s modela studiranja 4+1 na studiranje 5+0
- Podizanje razine znanstvenoistraživačkih kompetencija

- Razvoj i implementacija sustava upravljanja kvalitetom u visokoobrazovnim i znanstvenim institucijama.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.4.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Studijski programi od značaja za razvoj gospodarstva urbanog područja	Broj studijskih programa (2015. = 42)	Doprinos Sveučilišta potrebama gospodarstva	44	2020.	2 godine	Sveučilište
	Broj polaznika studijskih programa (2015. = 3466)		3700	2020.	2 godine	Sveučilište
Sustav profesionalnog savjetovanja	Broj studenata korisnika sustava profesionalnog savjetovanja (2016.= indeks 100)	Doprinos Sveučilišta profesionalnom razvoju studenata	120	2020.	Godišnje	Sveučilište

Mjera 1.4.2. Unapređenje strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja

- Izrada integriranog sustava informiranja o cjeloživotnom obrazovanju (centralni web portal)
- Razvoj i provedba programa obrazovanja odraslih uz primjenu HKO-a u područjima od značaja za razvoj urbanog područja,
- Ulaganja u infrastrukturu (proširenje kapaciteta) i opremu za potrebe poboljšanja studijskih, inovacijskih i istraživačkih programa, uključujući prenamjenu i revitalizaciju brownfield lokacija za te potrebe
- Povezivanje ustanova za obrazovanje odraslih s poslodavcima
- Osposobljavanje i usavršavanje vještina (dugotrajno) nezaposlenih s potrebama tržišta rada
- Poboljšanje pristupa visokokvalitetnim socijalnim uslugama i podrška procesu deinstitucionalizacije
- Promocija cjeloživotnog obrazovanja i promocija poduzetništva
- Izrada i provedba sektorskih kurikula za strukovno obrazovanje
- Jačanje kapaciteta ustanova za strukovno obrazovanje
- Jačanje kapaciteta ustanova za obrazovanje odraslih
- Uspostava centara kompetencija, centara novih tehnologija i sl.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.4.2.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Programi i kurikuli usklađeni s potrebama tržišta rada	Broj novih i/ili unaprijeđenih kurikula za strukovno obrazovanje (2016. = indeks 100)	Usklađenost strukovnog obrazovanja s potrebama tržišta rada	120	2020.	2 godine	Srednje škole, PUO

Udio dugotrajno nezaposlenih odraslih osoba koje su završile program cjeloživotnog obrazovanja	% (2016. Indeks = 100)	Doprinos programa cjeloživotnog obrazovanja smanjenju stope dugotrajno nezaposlenih	120	2020.	godišnje	HZZ, PUO
--	------------------------	---	-----	-------	----------	----------

Razvojni prioritet 2.1. Valorizacija kulturne i povijesne baštine

Cilj:

Prioritetom 2.1. nastoji se korištenje kulturne i povijesne baštine kojom obiluje urbano područje unaprijediti u gospodarske svrhe, odnosno valorizirati razvojni potencijal baštine s naglaskom na povezivanje turizma i kulture.

Opravdanje:

Urbano područje atraktivno je i propulzivno turističko odredište. Među važnim turističkim atrakcijama ističe se bogata materijalna i nematerijalna kulturno povijesna baština (na urbanom području registrirano je 96 kulturnih dobara), no neka kulturna dobra još uvijek nisu sustavno istražena (npr. fortifikacijski sustavi, poluurbane i seoske cjeline). Istraživanje, upravljanje i uključivanje kulturno povijesne i arheološke baštine u turističku ponudu ne provodi se sustavno, te postoji potreba za izradom planova upravljanja i zaštite. Istraživačke aktivnosti i rekonstrukcija kulturnih znamenitosti često su ograničeni nedostatnim financijskim sredstvima.

Turizam na urbanom području još uvijek počiva mahom na konceptu „mora i sunca“ što utječe na njegovu sezonalnost. S obzirom na to da se najviše turističkih dolazaka bilježi u ljetnim mjesecima, u istom razdoblju održava se i najviše događanja povezanih s kulturom i kulturnom baštinom, ali mogućnosti takvih događanja ne iskorištavaju se dovoljno u smislu produženja turističke sezone. Kulturni sadržaji nisu sustavno integrirani u turističku ponudu sukladno potencijalima. Lokalni poduzetnici ne iskorištavaju dovoljno potencijale kulturne baštine u formiranju i prezentaciji svojih usluga i proizvoda te nisu dovoljno povezani s institucijama u kulturi. Brojni bivši vojni i industrijski objekti na urbanom području, osobito u njegovom središtu, infrastrukturni su potencijal za razvoj i prezentaciju kulturnih sadržaja, posebice kada su u pitanju kreativne industrije. Kulturna i kreativna industrija dio je identiteta urbanog područja, no ipak nedovoljno integrirana u turističku ponudu i iskorištena za promociju urbanog područja. Pulski filmski festival te druga događanja vezana uz film, kazalište i produkciju značajan su potencijal za daljnje unapređenje kulturnih i kreativnih industrija, ali i brendiranje urbanog područja u tom smislu. S obzirom na trendove razvoja kulturne i kreativne industrije i konkurencije, za snažniju gospodarsku i turističku valorizaciju postojećeg potencijala u urbanom području potrebno je dodatno obogaćivati sadržaje, ulagati u razvoj i poticati umrežavanje na lokalnoj i međunarodnoj razini.

Opis:

Dvije su mjere predviđene za realizaciju ovog razvojnog prioriteta od kojih će jedna biti usmjerena na održivo upravljanje materijalnom i nematerijalnom kulturnom baštinom, a drugom će se nastojati osnažiti postojeća kulturno-umjetnička produkcija i kreativne industrije. Svrha je mjera bogatu kulturnu baštinu i kulturu općenito bolje integrirati u turističku ponudu, pridonijeti prezentaciji Istarske županije kao regije kulture i tako osnažiti lokalno gospodarstvo.

Mjere:

Mjera 2.1.1. Održivo upravljanje materijalnom kulturnom baštinom u funkciji razvoja gospodarstva

Popis indikativnih aktivnosti:

- Obnova i rekonstrukcija kulturnih znamenitosti baštine (arheoloških nalazišta, industrijske baštine, utvrda, dvoraca, manjih kuća, palača, etnološke baštine itd.) uključujući prenamjenu i revitalizaciju brownfield lokacija
- Izrada projektne, tehničke, konzervatorske dokumentacije za obnovu i revitalizaciju spomenika kulturne baštine
- Provedba konzervatorskih radova
- Izgradnja nove infrastrukture za poboljšanje usluga i bolje povezivanje kulture i turizma
- Obogaćivanje turističke ponude kulturnim sadržajima ponudom novih turističkih proizvoda povezanih s kulturnom baštinom i razvijenih za različite ciljne skupine posjetitelja
- Prezentacija kulturnih vrijednosti kao turističkih proizvoda
- Poticanje razvoja i unapređenja kulturnog turizma
- Uređenje i valorizacija bivših vojnih i industrijskih objekata u kulturno-umjetničke, obrazovne i turističke svrhe
- Provedba edukacijskih i informativnih aktivnosti za poduzetnike te kulturne i turističke radnike za razvoj poduzetništva zasnovanog na održivom korištenju kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti
- Povezivanje poduzetnika i institucija u kulturi radi obogaćivanja lokalne ponude
- Novo zapošljavanje kroz unapređenje kulturne baštine
- Poboljšanje sustava upravljanja kulturnom baštinom izradom planova upravljanja te konzervatorskih analiza i smjernica za određena mjesta kulturne baštine
- Promidžba odredišta kulturne baštine u turističke svrhe.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.1.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Porast očekivanog broja posjeta podržanim mjestima i atrakcijama kulturne baštine	Broj posjeta (2016. – indeks 100)	Atraktivnost objekata i atrakcija kulturne baštine u turističkoj ponudi	135	2020.	godišnje	TZ
Obnova brownfield lokacija u kulturne, i turističke svrhe.	m2 (2016.- indeks 100)	Doprinos stvaranju novih kulturnih, obrazovnih, turističkih sadržaja u zapuštenim/nevaloriziranim urbanim prostorima	130	2020.	godišnje	TZ, Istarska županija, JLS-ovi

Mjera 2.1.2. Osnaživanje kulturno-umjetničke produkcije i kreativnih industrija

Popis indikativnih aktivnosti:

- Unapređenje djelovanja i promocije Pulskog filmskog festivala (ulaganje u prostor, opremu, nove sadržaje, promociju; razvoj filmskog centra/kuće filma i sl.)
- Osnaživanje kapaciteta kulturnih i kreativnih industrija i poduzetništva
- Otvaranje novih multimedijalnih prostora (npr. muzeja i sl.), uključujući valorizaciju postojećih brownfield lokacija za te svrhe
- Unapređenje infrastrukture za produkciju, edukaciju i promociju kulture i kulturne baštine, uključujući valorizaciju postojećih brownfield lokacija za te svrhe (primjerice, demilitarizacija austrougarskog Marine Kasina)
- Razvoj inovacijskih i produkcijskih centara (npr. centar za multimedijalnu umjetnost, hibridni inženjering, filmsku produkciju i sl.)
- Unapređenje rada Istarskog narodnog kazališta – Gradskog kazališta Pula (modernizacija i bolja funkcionalna organizacija prostora)
- Integracija kulturno-umjetničkih manifestacija s ostalim turističkim sadržajima
- Razvoj i provedba edukacijskih i informativnih programa i sadržaja u području kulturno-umjetničke produkcije i kreativnih industrija
- Poticanje razvoja klastera kulturnih i kreativnih industrija
- Poticanje umrežavanja s lokalnim i međunarodnim akterima u području kulturnih i kreativnih industrija
- Uključivanje ranjivih skupina stanovništva u razvoj kreativnih industrija.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.1.2.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Obnova brownfield lokacija za potrebe kreativnih industrija	m ² (2016. - indeks 100)	Doprinos stvaranju novih prostora i sadržaja kreativnih industrija u zapuštenim/nevaloriziranim urbanim prostorima	120	2020.	godišnje	TZ, Istarska županija, JLS-ovi
Posjećenost kulturnih i kreativnih manifestacija	Broj posjetitelja (2016. = indeks 100)	Jačanje kreativne/umjetničke produkcije	130	2020.	godišnje	TZ, JLS

Razvojni prioritet 2.2. Očuvanje tradicijskih vrijednosti

Cilj:

Cilj je ovoga prioriteta očuvati tradicijske vrijednosti i staviti ih u funkciju nositelja identiteta urbanog područja, unapređenja lokalnog gospodarstva i multikulturalizma kao njegove važne odrednice.

Opravljanje:

Unatoč bogatim tradicijskim vrijednostima i nematerijalnoj baštini svijest o potrebi očuvanja lokalnog identiteta i tradicije, osobito s ciljem jačanja gospodarske i turističke atraktivnosti, nije

dovoljno razvijena na cijelom urbanom području. Zastupljenost tradicijskih vrijednosti, tradicionalnih proizvoda, zanata, eno i gastro specifičnosti nedovoljna je u oblikovanju turističke ponude, a aktivnosti brendiranja nisu dostatne i većinom su ograničene na gradove.

Obrazovanje, informiranje i promocija važni su čimbenici očuvanja tradicijskih vrijednosti i zavičajnosti. U tom je smislu nedovoljno razvijena suradnja između relevantnih kulturnih i obrazovnih institucija, ali i suradnja javnog sektora i civilnog društva na razvoju obrazovnih i promotivnih programa, dokumentiranju i istraživanju baštine. Multikulturalnost, višejezičnost i otvorenost različitostima dio su naslijeđa i identiteta ne samo urbanog područja, već cijelog Istarskog poluotoka. Trajno njegovanje tih vrijednosti prepoznato je kao neizostavan dio očuvanja tradicijskih vrijednosti.

Opis:

U okviru ovog prioriteta predviđene su dvije mjere čiji je fokus s jedne strane na promociji tradicijskih vrijednosti (kulturne i prirodne baštine, lokalnih proizvoda i specifičnosti života) u funkciji turizma i lokalnog razvoja, a s druge na očuvanju identiteta i tradicijskih vrijednosti u funkciji socijalne kohezije te osnaživanja povezanosti lokalnog stanovništva s vrijednostima prostora na kojem žive.

Mjere:

Mjera 2.2.1. Promocija tradicijskih vrijednosti urbanog područja

- Brendiranje proizvoda i usluga s urbanog područja utemeljenih na tradicionalnim vrijednostima i proizvodima
- Podupiranje eno-gastro aktivnosti, proizvoda i projekata
- Razvoj turističkih proizvoda utemeljenih na tradicionalnim vrijednostima
- Razvoj marketinških strategija i planova.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.2.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Eno-gastro manifestacije	Broj eno-gastro manifestacija kojima je kroz projekte pružena podrška (2016. = 0)	Promocija tradicionalnih vrijednosti i proizvoda	4	2020.	Godišnje	TZ, JLS-ovi

Mjera 2.2.2. Očuvanje tradicijskih vrijednosti i identiteta provedbom obrazovnih i informativnih aktivnosti te poticanjem umrežavanja i multikulturalizma

- Osmišljavanje i provedba zavičajne nastave, organiziranje izvannastavnih aktivnosti (ljetne škole i kampovi) i sl.
- Razvoj novih edukacijskih sadržaja utemeljenih na materijalnoj i nematerijalnoj kulturnoj baštini
- Razvoj mreže knjižnica, informacijskih središta i čvorišta kreativnih ideja, uključujući proširenje prostornih kapaciteta, opremanje i razvoj novih informativno-obrazovnih sadržaja

- Približavanje knjige, kulture i obrazovanja svim građanima uvođenjem pokretnih knjižnica (bibliobus)
- Povezivanje institucija koje djeluju u području zaštite i upravljanja kulturno-povijesnom baštinom
- Razvoj i promocija kulturnih i obrazovnih programa (profesionalnih i amaterskih) temeljenih na kulturnoj tradiciji urbanog područja te očuvanju nematerijalne i materijalne baštine
- Poticanje aktivnosti dokumentiranja i istraživanja materijalne i nematerijalne kulturne baštine
- Unapređenje muzejskih zbirki i postava usmjerenih na tradicijske vrijednosti
- Razvoj multimedijalnih centara za promociju zavičajnosti
- Njegovanje i promocija kultura nacionalnih manjina
- Osiguranje odgovarajućih infrastrukturnih i ostalih (pred)uvjeta za promicanje i unapređenje multikulturalizma
- Poticanje kontinuiranog unapređenja rada institucija i udruga nacionalnih zajednica i drugih etničkih skupina.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.2.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Polaznici zavičajne nastave (predškola, osnovna i srednja škola)	Broj polaznika(2016. = indeks 100)	Doprinos očuvanju identiteta	120	2020.	godišnje	Obrazovne ustanove, JLS-ovi
Oснаživanje multikulturalizma	Iznos potpore projektima multikulturalizma (2016. = indeks 100)	Doprinos multikulturalizmu kao važnoj sastavnici identiteta urbanog područja	120	2020.	godišnje	JLS-ovi

Razvojni prioritet 3.1. Jačanje održivog upravljanja urbanim područjem

Cilj:

Cilj je razvojnog prioriteta uspostaviti preduvjete za održivu urbanu vladavinu kako bi se mogao dati učinkovit odgovor na ekonomske, ekološke i društvene izazove s kojima se suočava urbano područje te postigli zajednički ciljevi koordiniranim djelovanjem različitih razina vlasti i različitih dionika koji su sastavni dio razvojnih procesa. Uspostava održive urbane vladavine ključan je instrument za učinkovitu provedbu strategije razvoja urbanog područja.

Opravljanje:

Integrirano teritorijalno upravljanje na urbanom području Pula počelo je izradom strategije razvoja njegova područja. Strategijom je utvrđeno geografsko područje koje karakteriziraju određena društvena, teritorijalna i ekonomska obilježja te „paket“ aktivnosti koje se namjeravaju provesti radi unapređenja tih obilježja. Strategijom je obuhvaćeno područje koje ne predstavlja jedinstvenu administrativnu cjelinu, čime se izlazi iz dosadašnjih okvira teritorijalnog upravljanja razvojem, a izazov integriranog i održivog upravljanja postaje veći. Tijela javne vlasti nemaju dostatno razvijene kapacitete (ljudske, financijske, tehničke) za strateško planiranje i provedbu

razvojnih programa i projekata utemeljenih na strateškim planovima i programima. Različiti strateški dokumenti kojima se uređuju razvojna pitanja od značaja za određeni teritorij/administrativnu cjelinu postoje (no ne u svim jedinicama lokalne samouprave), ali nedostaje komplementarnost i koordiniranost u procesu planiranja kao i u njihovoj provedbi. Strateški dokumenti često nisu podloga za planiranje proračuna. Specifični razvojni izazovi najčešće se rješavaju izolirano bez integriranog međusektorskog pristupa. Suradnja i koordinacija na rješavanju razvojnih izazova često izostaje među pojedinim ustrojstvenim jedinicama jednog tijela vlasti, a učinkovite mehanizme suradnje među tijelima vlasti različitih lokalnih samouprava na provedbi njihove zajedničke strategije tek treba uspostaviti. Koordinacija s drugim važnim dionicima razvojnog procesa (poslovna zajednica, nevladine organizacije, građani) sporadična je, nedostatna, deklarativna i često ograničena prvenstveno na proces planiranja i mahom izostaje u procesu provedbe te praćenja i vrednovanja učinaka.

Opis:

Dvije su komplementarne mjere predložene za uspostavu održive urbane vladavine odnosno za realizaciju ovog prioriteta. Na jednoj strani predviđeno je jačanje kapaciteta tijela javne vlasti na urbanom području za učinkovito integrirano i održivo upravljanje razvojem te u tom okviru podizanje znanja za međusektorsko planiranje i provedbu razvojnih aktivnosti, jačanje međusobne koordinacije, uspostavu učinkovitih struktura za provedbu razvojnih aktivnosti i procesa i dostizanje zacrtanih ciljeva i uvođenje dobre upravljačke prakse. Na drugoj pak strani nastoji se osnažiti koordinativan i participativan pristup razvoju poticanjem suradnje javne vlasti s ostalim relevantnim sudionicima razvojnog procesa.

Mjere:

Mjera 3.1.1. Integrirano i održivo upravljanjem razvojem

Popis indikativnih aktivnosti

- Kontinuirana edukacija službenika za strateško planiranje i upravljanje razvojnim procesima te pripremu projekata i upravljanje provedbom projekata
- Uspostava struktura za upravljanje strategijom razvoja urbanog područja, koordinacijskih mehanizama među JLS-ova s urbanog područja i definiranje poslovnih procesa
- Jačanje kapaciteta za traženje i privlačenje alternativnih sredstava za provedbu strategije razvoja urbanog područja (npr. jačanje kapaciteta za učinkovito korištenje različitih fondova EU-a)
- Osiguranje koherentnosti razvojne politike s kasnijim akcijama putem jasnog povezivanja proračuna sa strategijom razvoja urbanog područja
- Uspostava odgovarajućeg mehanizam odabira projekata
- Jačanje kapaciteta za praćenja provedbe projekata
- Jačanje kapaciteta za provedbu tekućih evaluacija
- Uvođenje IT alata za upravljanje i praćenje razvojnih aktivnosti
- Uspostava cjelovitog sustava strateškog planiranja na razini urbanog područja; isti standardizirati ga i učiniti sastavnim dijelom poslovnog procesa
- Uvođenje dobre upravljačke prakse u poslovne procese planiranja razvoja na urbanom području putem primjene načela otvorenosti, učinkovitosti, koherentnosti/dosljednosti i načela „polaganja računa“ (*accountability*)
- Unapređenje suradnje JLS-ova urbanog područja na provedbi razvojnih aktivnosti

- Jačanje partnerskih odnosa s drugim županijama, regijama, Europskim grupacijama teritorijalne suradnje (EGTS), makroregionalnim i međunarodnim asocijacijama radi učinkovitijeg korištenja sredstava iz programa EU-a i drugih programa međunarodne suradnje (sklapanje partnerskih sporazuma, priprema, kandidiranje i provedba zajedničkih projekata).

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.1.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Usuglašenost proračuna JLS-ova sa SRUP-om	% usuglašenosti proračuna JLS-ova (plan razvojnih programa) sa SRUP-om	Strateško planiranje proračuna JLS-ova	50%	2020.	godišnje	JLS-ovi
Uspješnost prijavljenih projekata SRUP-a za EU-sufinanciranje	% (2016=0)	Kapaciteti za traženje i privlačenje sredstava za provedbu SRUP-a	35%	2020.	godišnje	Tehničko tajništvo SRUP-a, JLS-ovi

Mjera 3.1.2. Primjena participativnog pristupa planiranju razvoja i provedbi razvojnih politika

Popis indikativnih aktivnosti

- Poticanje partnerstva javnih tijela i organizacija civilnog društva u planiranju razvoja i praćenju provedbe razvojne politike
- Uspostava mehanizama koordinacije između tijela javne vlasti s urbanog područja i nevladinog sektora
- Unapređenje primjene participativnog pristupa planiranju
- Promicanje i podržavanje inicijativa civilnog društva i građana vezanih uz podizanje kvalitete života na urbanom području
- Povezivanje lokalne zajednice, sveučilišta i drugih javnih institucija te neprofitnih udruga, posebno onih koje se bave mladima, radi mapiranja društvenih i urbanih potencijala te osmišljavanja, testiranja i implementiranja novih modela suživota u zajednici kao i društveno odgovornih poduzetničkih inovacija
- Promoviranje i primjena javno-privatnih partnerstava u provedbi razvojnih aktivnosti
- Razvoj alata za participativno odlučivanje i budžetiranje.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.1.2.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Inicijative civilnog društva za poboljšanje kvalitete života u urbanom području	Iznos potpore projektima inicijativa civilnog društva (2016. = indeks 100)	Doprinos civilnog društva podizanju kvalitete života na urbanom području	120	2020.	godišnje	JLS-ovi, tehničko tajništvo SRUP-a

Suradnja javne uprave/NVO-a, obrazovanih institucija/poduzetnika	Iznos potpore podržanih zajedničkih projekata (2016. = indeks 100)	Primjena participativnog pristupa planiranju razvoja	115	2020.	godišnje	JLS-ovi, tehničko tajništvo SRUP-a
--	--	--	-----	-------	----------	------------------------------------

Razvojni prioritet 3.2. Unapređenje kvalitete života u lokalnim zajednicama

Cilj:

Cilj ovog prioriteta je unaprijediti kvalitetu života u lokalnim zajednicama urbanog područja povećanjem dostupnosti i kvalitete socijalnih usluga te unapređenjem društvene infrastrukture i kvalitete usluge i sadržaja u sferi odgoja, obrazovanja, sporta i rekreacije. Kada su u pitanju socijalne usluge, namjera je prvenstveno povećati dostupnost šireg spektra (novih) usluga izvan institucija socijalne skrbi što širem krugu potrebitog stanovništva na urbanom području sa svrhom poboljšanja njihove kvalitete života, bolje organizacije života u zajednici i što duljeg zadržavanja u zajednici te osnaživanja socijalne kohezije. Novim uslugama, proizvodima i modelima nastojat će se riješiti pojedini društveni izazovi s kojima se suočava stanovništvo urbanog područja, zadovoljiti na najbolji mogući način socijalne potrebe i kreirati novi odnosi među pojedinim skupinama stanovništva. Ulaganjima u infrastrukturna i tehnološka poboljšanja predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja nastoji se pak podići kvaliteta odgojno-obrazovnog rada na urbanom području. Za postizanje visoke kvalitete odgojno-obrazovne infrastrukture nužno je voditi računa o djeci s teškoćama u razvoju. Ulaganjima u sportske i rekreativne sadržaje želi se stanovnicima urbanog područja omogućiti da se u svojim zajednicama bave nekim oblikom sportske i rekreativne aktivnosti radi poboljšanja zdravlja i ukupne kvalitete življenja.

Opravdanje:

Na urbanom području primjetna su negativna demografska kretanja, starenje stanovništva te nejednaka rasprostranjenost institucija socijalne skrbi i nejednaka opremljenost ustanova zdravstvene skrbi. Pružanje usluga socijalne skrbi mahom je vezano uz institucije i to prije svega domove za starije i nemoćne, domove za djecu i mlađe punoljetne osobe, centre za rehabilitaciju. Usluge u zajednici slabo su razvijene, nedostaju mobilni timovi i klubovi za izvaninstitucionalnu pomoć. Problemi su većinom posljedica nedostatka financijskih sredstava što usporava proces modernizacije sustava socijalne skrbi i zdravstvene zaštite te umanjuje kvalitetu života osobito ranjivih skupina društva (npr. osobe s posebnim potrebama, stariji). Socijalne inovacije koje predstavljaju nužnost u vremenu promjene demografskih trendova i obiteljske strukture te rastućih socijalnih nejednakosti i sl. nisu razvijene i ne potiče se kultura socijalnih inovacija. Socijalno poduzetništvo je velika mogućnost za zapošljavanje i razvoj različitih usluga u zajednici, pa je razvoj socijalnog poduzetništva mogućnost stvaranja društvenog sadržaja u manjim sredinama.

U predškolskom, osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju primjetan je manjak i loša kvaliteta prostornih kapaciteta te nedostatna ili loša tehnološka opremljenost koja onemogućava primjenu modernih pedagoških standarda. Učenicima s teškoćama u razvoju u redovnim i posebnim osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama bez pomoćnika u nastavi onemogućena je potpuna integracija i stvaranje preduvjeta za njihovo buduće djelovanje u društvu i osposobljenost za život i rad. Na urbanom području, unatoč nemalom broju sportskih/rekreacijskih klubova, infrastrukturni kapaciteti i standardi sportskih i rekreacijskih objekata (uključujući školske sportske objekte) nisu dostatni i nejednako su rasprostranjeni.

Opis:

Ovaj prioritet i dostizanje njegova cilja podrazumijeva provedbu mjera poboljšanja dostupnosti socijalnih usluga u zajednici, promicanja i razvoja socijalnih inovacija i socijalnog poduzetništva, mjera usmjerenih na podizanje kvalitete predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, razvoj sportskih i rekreacijskih sadržaja te društvenog sadržaja za osobe starije životne dobi.

Mjere

Mjera 3.2.1. Poboljšanje dostupnosti socijalnih usluga u zajednici

Popis indikativnih aktivnosti:

- Promocija i razvoj novih usluga u zajednici, uključujući prateću infrastrukturu i opremanje (usluge osobne pomoći, centri dnevnog boravka, klubovi ili mobilni timovi za osobe s invaliditetom, starije osobe, djecu i mlade s poremećajima u ponašanju ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi, obiteljski smještaj i sl.)
- Podrška organizacijama civilnog društva u pružanju izvaninstitucionalnih usluga socijalne skrbi
- Razvoj programa poticanja socijalnog uključivanja osoba u riziku od socijalne isključenosti
- Pružanje pomoći socijalno osjetljivim skupinama i skupinama u riziku od socijalne isključenosti
- Deinstitutionalizacija socijalnih usluga
- Uspostava dnevnog centra za rehabilitaciju
- Poticanje, educiranje i podrška razvoju volonterstva u pružanju socijalnih usluga u zajednici.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.2.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Povećan broj pružatelja socijalnih usluga u zajednici	Broj pružatelja usluga (2016. = indeks 100)	Doprinos deinstitutionalizaciji socijalnih usluga	115	2020.	godišnje	Centar za socijalnu skrb

Mjera 3.2.2. Razvoj socijalnog poduzetništva i socijalnih inovacija

Popis indikativnih aktivnosti:

- Promocija, edukacija i pružanje podrške aktivnostima društvenog poduzetništva
- Poticanje i razvoj društvenih inovacija
- Osnivanje Centra za društvene inovacije
- Uvođenje mjerenje učinaka socijalnih inovacija i društvenog poduzetništva
- Jačanje kapaciteta javnih tijela i nevladinih organizacija za socijalne inovacije
- Promicanje važnosti i uloge društvenog poduzetništva u javnosti

- Podrška razvoju i provedbi mjera socijalnih inovacija posebice u području dugotrajne nezaposlenosti, nezaposlenosti mladih, brige za osobe u riziku od socijalne isključenosti i sl.
- Promocija i podrška provedbi inkluzivnog volontiranja i usvajanja novih vještina kroz volonterske programe i projekte u području socijalnog uključivanja
- Razvoj interkulturalne aktivnosti usmjerene na mladež i starije osobe
- Poticanje i pružanje podrške aktivnostima međugeneracijske solidarnosti.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.2.2.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Jačanje društvenog poduzetništva	Iznos potpore podržanim projektima društvenog poduzetništva (2016. = indeks 100)	Doprinos razvoju društvenog poduzetništva na urbanom području	120	2020.	Godišnje	JLS-ovi, tehničko tajništvo SRUP-a
Povećanje mjera socijalnih inovacija za smanjenje socijalne isključenosti	Iznos potpore podržanim projektima socijalnih inovacija (2016. = indeks 100)	Stvaranje povoljnog okruženja za razvoj poduzetništva	115	2020.	Godišnje	JLS-ovi, tehničko tajništvo SRUP-a

Mjera 3.2.3. Podizanje kvalitete predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja

Popis indikativnih aktivnosti:

- Izrada projektne studijske, tehničke i natječajne dokumentacije te izvođenje radova na obnovi i izgradnji predškolskih, osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova, uključujući sportske dvorane i učeničke domove
- Rekonstrukcija/adaptacija/izgradnja odgojno-obrazovnih ustanova
- Opremanje odgojno-obrazovnih ustanova
- Unapređenje predškolskog sustava razvojem dodatnih programa usuglašenih s potrebama djece i roditelja
- Uvođenje produženog boravka i jednosmjenske nastave
- Osiguravanje pomoćnika u nastavi za učenike s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama
- Razvoj digitalno zrelih škola.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.2.3.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Porast broja digitalno zrelih škola	Broj škola (2016. = indeks 100)	Unapređenje obrazovnog procesa	120	2020.	godišnje	MZOS, CARNET

Porast postotka obuhvaćenih učenika s teškoćama	Broj pomoćnika u nastavi / broj učenika s teškoćama (2016. = indeks 100)	Integracija u redovno školovanje	120	2020	godišnje	MZOS, UDUIŽ, škole
---	--	----------------------------------	-----	------	----------	--------------------

Mjera 3.2.4. Razvoj programa sporta, rekreacije i pripadajuće infrastrukture

Popis indikativnih aktivnosti:

- Izrada projektne studijske, tehničke i natječajne dokumentacije te izvođenje radova na obnovi i izgradnji
- Izgradnja i opremanje novih školskih sportskih dvorana i dvorana u vlasništvu JLS-ova
- Adaptacija i opremanje postojećih školskih sportskih dvorana i dvorana u vlasništvu JLS
- Uređenje vanjskih igrališta
- Ulaganja u objekte različite sportske infrastrukture
- Priprema i provedba programa razvoja sportsko-rekreacijskih sadržaja za djecu i odrasle (grupni programi organiziranog vježbanja, sportsko rekreacijske manifestacije i sl.)
- Ulaganje u razvoj ljudskih resursa u kulturi i sportu – privlačenje kadra i dodatno usavršavanje

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.2.4.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Stanovništvo uključeno u sportske aktivnosti	Broj osoba (2016. = indeks 100)	Kvaliteta i dostupnost sportskih sadržaja; promocija sporta i njegova značenja	120	2020.	godišnje	Sportski klubovi, JLS-ova

6. PLAN PROVEDBE STRATEGIJE

Strategija će se realizirati putem provedbe niza konkretnih projekata koji će poduprijeti ostvarenje definiranih mjera, prioriteta i ciljeva u predviđenom razdoblju. Uspješnost provedbe svih predviđenih projekata, a time i mjera, prioriteta i ciljeva, osigurat će se izrađenim Akcijskim planom za razdoblje 2016.–2018. godine. Njime je ostvarena poveznica Strategije i svih očekivanih izvora financiranja njezine provedbe (npr. sredstva javnih proračuna, fondovi EU-a, javno-privatna partnerstva i dr.).

6.1. Financijski okvir za provedbu Strategije

Akcijski plan temelj je iz kojeg je izveden financijski okvir za provedbu Strategije. Financijskim okvirom daje se sažet uvid u financijsku vrijednost i izvore financiranja ciljeva, prioriteta i mjera za realizaciju Strategije, a detaljna razrada njezina financiranja u trogodišnjem razdoblju nalazi se u Akcijskom planu. Ukupna procijenjena vrijednost Strategije do 2018. godine iznosi 3.335.766.965,00 kuna. Najveću financijsku vrijednost ima cilj 1, na koji će se utrošiti oko 75% ukupno procijenjenih sredstava potrebnih za realizaciju Strategije, a ostatak sredstava uložiti će se u ostvarenje ostalih strateških ciljeva (14% za cilj 3 i 11% za cilj 2).

	Ciljevi i prioriteti	Procjena potrebnih sredstava u trogodišnjem razdoblju*	Izvor financiranja (2016.-2018.)					
			Državni proračun	Županijski proračun	Lokalni proračun	Pomoći Europske unije	Javna poduzeća	Ostali izvori
1.	RAZVIJATI ZELENO I PAMETNO URBANO PODRUČJE	2.507.031.440,00	109.645.075,00	125.954.010,00	350.171.712,50	1.811.742.330,00	0,00	79.417.162,50
1.1.	Zeleno i inovativno gospodarstvo	183.390.750,00	6.375.000,00	6.476.912,50	33.990.862,50	130.449.312,50	0,00	6.098.662,50
1.2.	Povezivanje kroz zeleni promet	486.429.190,00	1.303.750,00	15.344.697,50	105.755.600,00	353.108.142,50	1.933.500,00	8.983.500,00
1.3.	Očuvanje okoliša	1.350.263.000,00	8.104.400,00	66.009.400,00	206.957.550,00	1.019.347.250,00	6.069.400,00	62.775.000,00
1.4.	Inovativni obrazovni programi	486.948.500,00	93.861.925,00	38.123.000,00	3.467.700,00	308.837.625,00	0,00	1.560.000,00

2.	KORISTITI KULTURNU BAŠTINU ZA OSNAŽIVANJE RAZVOJA URBANOG PODRUČJA	364.588.275,00	24.597.201,25	10.500.601,25	48.473.516,25	262.606.206,25	750.000,00	17.660.750,00
2.1.	Valorizacija kulturne i povijesne baštine	315.663.275,00	24.097.201,25	10.250.601,25	38.594.766,25	228.109.956,25	750.000,00	13.860.750,00
2.2.	Očuvanje tradicijskih vrijednosti	48.925.000,00	500.000,00	250.000,00	9.878.750,00	34.496.250,00	0,00	3.800.000,00
3.	OSNAŽIVATI UKLJUČIVOST URBANOG PODRUČJA	464.147.250,00	4.100.000,00	6.953.500,00	119.485.812,50	236.362.937,50	0,00	97.245.000,00
3.1.	Jačanje održivog upravljanja urbanim područjem	42.340.000,00	1.050.000,00	0,00	9.377.500,00	31.312.500,00	0,00	600.000,00
3.2.	Unapređenje kvalitete života u lokalnim zajednicama	421.807.250,00	3.050.000,00	6.953.500,00	110.108.312,50	205.050.437,50	0,00	96.645.000,00

*podaci preuzeti iz Akcijskog plana

6.2. Institucionalni okvir (uključujući shematski prikaz provedbene strukture)

Urbano područje Pula utvrđeno je sukladno odredbama članka 14. Zakona o regionalnom razvoju (Narodne novine 17/14). Nositelj procesa utvrđivanja obuhvata urbanog područja bio je Grad Pula kao središte urbanog područja. Gradsko vijeće Grada Pula-Pola donijelo je na sjednici održanoj dana 07. ožujka 2016. godine Odluku o sastavu urbanog područja Pula, a nakon prethodno dobivenih suglasnosti svih gradskih odnosno općinskih vijeća jedinica lokalne samouprave iz sastava urbanog područja te pozitivnog mišljenja Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

Po ustrojavanju urbanog područja Grad Pula preuzeo je ulogu nositelja izrade Strategije urbanog područja te organizirao proces izrade i uključivanja svih ključnih aktera. U konačnici, Gradsko vijeće Grada Pule prihvaća Strategiju nakon suglasnosti predstavničkih tijela drugih jedinica lokalne samouprave.

Tijekom procesa izrade Strategije, osim razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera, dogovoren je i utvrđen okvir za njezinu provedbu, temeljna načela provedbe Strategije i odgovornosti ključnih aktera.

Temelji institucionalnom okviru, ali i suradnji među jedinicama lokalne samouprave i pristupu upravljanju razvojem urbanog područja, utvrđeni su sklapanjem Sporazuma o suradnji na izradi i provedbi Strategije razvoja urbanog područja između svih jedinica lokalne samouprave (siječanj 2016.) te osnivanjem Partnerskog vijeća (veljača 2016.).

Sporazumom je utvrđeno pridržavanje načela partnerstva i suradnje svih jedinica lokalne samouprave, uspostavljena je Koordinacija za izradu i provedbu Strategije koju čine gradonačelnici i načelnici jedinica lokalne samouprave i kojom predsjedava predstavnik Grada Pule te su Gradu Puli povjereni stručni i administrativni poslovi za pripremu i provedbu Strategije kao nositelju izrade Strategije.

U ime nositelja procesa izrade, odgovornost za pripremu Strategije preuzela je ustrojstvena jedinica Ured Grada koja je koordinirala izradu prijedloga Strategije i proces izrade, surađivala s izrađivačem Strategije, organizirala proces prethodnog vrednovanja, pripremala materijale za uspostavljenju Koordinaciju i Partnersko vijeće te koordinirala rad tih dvaju tijela. Ured Grada bio je pored stručnih poslova na izradi Strategije zadužen i za sve tehničko–administrativni poslove.

U procesu izrade Strategije Koordinacija za izradu i provedbu Strategije davala je doprinos izradi samog dokumenta, promovirala i predstavljala stavove svih jedinica lokalne samouprave te sudjelovala u konzultacijskom procesu. Članovi koordinacije organizirali su također potrebne procese i aktivnosti u svojim jedinicama lokalne samouprave kao doprinos procesu izrade Strategije te predstavljali sponu između procesa izrade Strategije, nositelja izrade i predstavničkih tijela svojih jedinica lokalne samouprave. Na kraju procesa izrade, Koordinacija je prihvatila Nacrt strategije, odnosno prije donošenja konačne Odluke o njezinom usvajanju od strane predstavničkog tijela nositelja izrade.

U procesu izrade Strategije aktivno je sudjelovalo i Partnersko vijeće urbanog područja, koje je pridonijelo izradi samog dokumenta osiguranjem potrebnih podataka i informacija te aktivnim sudjelovanjem u konzultacijskom procesu.

Strukture uspostavljene tijekom procesa izrade nastavljaju raditi i u fazi provedbe Strategije, čineći okosnicu institucionalnog okvira za njezinu provedbu. Sukladno tome, institucionalni okvir za provedbu Strategije čine:

- 1) Središnje provedbeno tijelo
- 2) Koordinacija za izradu i provedbu Strategije
- 3) Partnersko vijeće urbanog područja
- 4) Koordinator provedbe Strategije u jedinicama lokalne samouprave.

1) Središnje provedbeno tijelo

Ulogu Središnjeg provedbenog tijela obavlja Ured Grada. Središnje provedbeno tijelo zaduženo je za:

- koordinaciju cijelog procesa provedbe
- koordinaciju drugih sastavnica institucionalnog okvira
- praćenje provedbe Strategije i prikupljanje podataka u tu svrhu
- kreiranje i ažuriranje baze projekata urbanog područja

- praćenje pokazatelja i njihova ostvarenja u svrhu praćenja dostizanja ciljeva
- traženje i privlačenje alternativnih izvora za financiranje provedbe Strategije
- pripremu izvješća o napretku
- organizaciju procesa tekućih vrednovanja i završnog vrednovanja
- pokretanje i koordinaciju revizije Strategije, ako i kada je primjenjivo
- izradu trogodišnjih i godišnjih akcijskih planova za provedbu Strategije
- suradnju i koordinaciju s tijelom državne uprave zaduženim za regionalni razvoj
- provedbu aktivnosti vidljivosti
- obavljanje svih administrativno-tehničkih poslova nužnih za provedbu Strategije, uključujući administrativno-tehničke poslove za koordinaciju u izradi i provedbi Strategije i partnersko vijeće (organizacija sastanaka, priprema zapisnika, koordinacija jedinica lokalne samouprave i drugih relevantnih partnera i sl.).

Uz središnju koordinacijsku i provedbenu ulogu na razini cijele Strategije, kao ustrojstvena jedinica Grada Pule Središnje provedbeno tijelo obavlja i internu koordinaciju drugih ustrojstvenih jedinica u Gradu Puli te aktera s područja Grada (kao jedinice lokalne samouprave) kada su u pitanju projekti koje ti akteri promoviraju, pripremaju i provode u sklopu provedbe SRUP-a.

Uz spomenuto, kako je urbano područje Pula prihvatljivo područje i za provedbu mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja (ITU mehanizam), pri definiranju institucionalnog okvira za provedbu SRUP-a Pula vodilo se računa i o njenoj komplementarnosti i iskoristivosti za potrebe ITU sustava upravljanja.

Proces usklađivanja mjera Strategije razvoja urbanog područja Pula i ITU mehanizama je proveden u suradnji i kroz konzultacije sa svim relevantnim dionicima iz svih jedinica lokalne samouprave koje pripadaju urbanom području. U sustav provedbe ITU mehanizma, u sinergiji s provedbom strategije urbanog područja, kao koordinativno tijelo će biti uključen Grad Pula, odnosno gradski uredi koji zajedničkom suradnjom obavljaju poslove pripreme i provedbe međunarodnih projekata, programa i projekata financiranih iz fondova EU. S ciljem osiguranja maksimalne učinkovitosti u provedbi predviđenih projekata i mjera, osnovat će se nova ustrojstvena organizacijska jedinica. Funkcija ove ustrojstvene jedinice će biti obavljanje svih izravnih i neizravnih poslova vezanih za koordinaciju provedbe SRUP-a Pula i za provedbu mehanizma ITU, uz kontinuiranu suradnju s postojećim gradskim uredima i tijelima. Modelom organizacijske strukture koji predviđa ustrojavanje nove ustrojstvene jedinice osigurat će kvalitetno odvajanje funkcija u slučaju da je Grad Pula korisnik financijskih sredstava u sklopu ITU mehanizma.

Za ustroj nove organizacijske strukture za provedbu ITU mehanizma na urbanom području predlažu se dva moguća modela, a konačnu odluku će donijeti izvršno, odnosno predstavničko tijelo Grada Pule.

Zaposlenici odgovorni za učinkovito djelovanje ove jedinice bit će gradski službenici, s relevantnim profesionalnim iskustvom u pripremi i provedbi projekata, a ovisno o opsegu posla i obimu projekata, zaposlit će se i novi djelatnici prema jasno definiranim kriterijima.

Tablica 37. Radna mjesta ustrojstvene jedinice Grada Pula za provedbu ITU mehanizma

<i>Radno mjesto</i>	<i>Školska sprema</i>	<i>Broj izvršitelja</i>	<i>Ključne odgovornosti/opis poslova</i>
<i>Voditelj ustrojstvene jedinice za provedbu ITU mehanizma</i>	<i>VSS</i>	<i>1</i>	- koordinira sve aktivnosti na razini urbanog područja u provedbi ITU mehanizma - odgovoran je za Plan provedbe ITU mehanizma - sudjeluje na glavnim koordinacijskim sastancima koje saziva UT za OPKK; - sudjeluje na koordinacijskim sastancima na razini operativnih programa koje sazivaju UT za OPKK i UT za OPULJP; - podnosi periodične izvještaje prema UT za OPKK
<i>Savjetnik za provedbu programa i projekata Europske unije</i>	<i>VSS</i>	<i>1</i>	- sudjeluje u izradi kriterija i metodologije odabira projekata, - sudjeluje u radu radnih skupina koje je organiziralo UT za OPKK za specifične ciljeve OPKK koji se provode u urbanom području - aktivno sudjeluje u pripremi i provedbi projekata - priprema periodične izvještaje o provedbi ITU mehanizma
<i>Savjetnik za nabavu i ugovaranje</i>	<i>VSS</i>	<i>1</i>	- sudjeluje u izradi uputa za strateške projekte i/ili pozive na dostavu projektnih prijedloga koji se odnose na specifične ciljeve OPKK koji se provode u urbanom području - priprema poziv za objavu natječaja, sudjeluje u otvaranju ponuda, pregledu i ocjeni ponuda, - priprema ugovore i prati njihovo izvršenje - priprema izvještaje o napretku projekta
<i>Savjetnik za financijske poslove</i>	<i>VSS</i>	<i>1</i>	- izrađuje financijske planove - sudjeluje u izradi kriterija i metodologije odabira projekata u dijelu koji se odnosi na proračun projekta - koordinira i usklađuje financijske procedure vezane za proračunska sredstva partnera iz urbanog područja - kontrolira i odobrava sve zahtjeve za nadoknadom sredstava na realizaciji projekata - priprema periodične i završne financijske izvještaje o realizaciji projekata
<i>Savjetnik za informiranje</i>	<i>VSS</i>	<i>1</i>	- odgovorna je za sve aktivnosti informiranja i promidžbe vezane za provedbu ITU mehanizma - odgovorna je za komunikaciju između provedbenog tijela urbanog područja i svih dionika urbanog područja vezano za sve aktivnosti na provedbi ITU mehanizma - sudjeluje u radu Mreže osoba za informiranje i vidljivost

Izvor: autori

Sukladno tome, u slučaju provedbe ITU mehanizma na urbanom području Pula, Grad Pula će kao središte urbanog područja preuzeti i ulogu ITU posredničkog tijela, a te će poslove obavljati Središnje provedbeno tijelo. Time se osigurava sinergija i uska povezanost između SRUP-a i ITU mehanizma, ne samo u sadržajnom već i u provedbenom smislu, izbjegava se dupliranje funkcija te se na učinkovit način koriste postojeći institucionalni kapaciteti. Na području svih jedinica lokalne samouprave na urbanom području Pula imenovat će se koordinatori koji će biti odgovorni za praćenje i provedbu projekata u okviru mehanizma ITU, a ulogu glavnog koordinatora će preuzeti Grad Pula, kao središte urbanog područja.

S preuzimanjem uloge ITU posredničkog tijela (u slučaju provedbe ITU mehanizma na urbanom području Pula) Središnje provedbeno tijelo će kao posredničko tijelo u sustavu upravljanja Operativnog programa Konkurentnost i kohezija biti odgovorno i za procjenu kvalitete projektnih prijedloga unutar odabranih specifičnih ciljeva Operativnog programa Konkurentnost i kohezija te rangiranje projektnih prijedloga prema rezultatima procjene. Uz to, usko će surađivati s

Upravljačkim tijelima Operativnog programa Konkurentnost i kohezija i Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali u definiranju kriterija i metodologije odabira projekata, pripremi poziva na dostavu projektnih prijedloga te drugim aktivnostima važnim za regularnu provedbu ITU mehanizma na urbanom području.

2) Koordinacija za provedbu Strategije razvoja urbanog područja Pula

U fazi provedbe Strategije Koordinacija za izradu i provedbu Strategije ima ulogu njenog Upravljačkog odbora i donošenja ključnih odluka za usmjeravanje procesa provedbe. Koordinacija usko surađuje sa Središnjim provedbenim tijelom te na njegov prijedlog donosi sve odluke od značaja za provedbu Strategije, a posebno odluke koje se tiču:

- pokretanja procesa revizije Strategije i dostave revidirane Strategije predstavničkim tijelima i Nositelju izrade na suglasnost i usvajanje
- pokretanja procesa tekućih i završnog vrednovanja i prihvatanja završnih izvješća
- prihvatanja izvješća o napretku provedbe
- usvajanja akcijskih planova za provedbu Strategije
- strateških projekata.

Koordinacija je operativno tijelo permanentno uključeno u proces provedbe i praćenja Strategije, a sastaje se *ad hoc*.

3) Partnersko vijeće urbanog područja

U fazi provedbe Strategije Partnersko vijeće prati provedbu Strategije, ostvarenje pokazatelja te zacrtanih ciljeva, a savjetuje Središnje provedbeno tijelo i Upravljački odbor/Koordinaciju za izradu i provedbu Strategije te im daje mišljenja u pitanjima vezanim uz:

- reviziju Strategije
- izvješća o napretku
- izvješća o provedenim vrednovanjima
- strateške projekte
- akcijske planove
- ostvarenje pokazatelja i dr.

Partnersko vijeće sastaje se najmanje dvaput godišnje, a po potrebi i češće te se u svom radu rukovodi usvojenim Poslovníkom.

4) Koordinator provedbe Strategije u jedinicama lokalne samouprave

U svrhu osiguranja operativne koordinacije među svim sastavnicama urbanog područja, u svakoj jedinici lokalne samouprave u sastavu urbanog područja imenuje se koordinator provedbe Strategije (osoba ili ustrojstvena jedinica) koji surađuje s tijelima institucionalnog okvira u procesu provedbe i praćenja Strategije, a prije svega sa Središnjim provedbenim tijelom te

članovima Koordinacije za izradu i provedbu strategije, te obavlja internu koordinaciju aktivnosti i projekata koje pripremaju i provode akteri s područja njegove jedinice lokalne samouprave (bilo da se radi o projektima same jedinice lokalne samouprave ili drugih aktera). U Gradu Puli ulogu koordinatora obavlja Središnje provedbeno tijelo.

Slika 2. Shematski prikaz institucionalnog okvira za provedbu Strategije razvoja urbanog područja Pula

6.3. Strateški projekti

Radna skupina uključena u proces izrade Strategije usuglasila se o izboru deset projekata koji su ocijenjeni strateškima s obzirom na njihov očekivani doprinos razvoju urbanog područja Pula. Pet strateških projekata identificirano je u sklopu cilja 1 – Razvijati pametno i zeleno urbano područje, a uglavnom su orijentirani na „ozelenjivanje“ javnog prometa, razvoj poduzetništva i zaštitu okoliša. U okviru cilja 2 planirana je provedba pet strateških projekata kojima će se pridonijeti obnovi kulturno-povijesnih spomenika na urbanom području. Za cilj 3 nijedan projekt nije istaknut kao strateški. Ukupna je vrijednost svih strateških projekata 1.377.571.775,00 kuna ili 41,30% ukupno procijenjene financijske vrijednosti provedbe Strategije.

Tablica 38. Popis strateških projekata koji će se realizirati na urbanom području Pula do 2020. godine*

Cilj/prioritet/mjera	Naziv	Br. projekta	Naziv projekta	Nositelj projekta	Partneri	Cilj projekta	Sažetak aktivnosti	Ciljano područje	Tip projekta	Pripremljenost projekta	Indikativni ukupni trošak (u HRK)	Izvor financiranja
Cilj 1.	Razvijati zeleno i pametno urbano područje											
Razvojni prioritet 1.1.	Zeleno i inovativno gospodarstvo											
Mjera 1.1.2.	Jačanje poduzetničke infrastrukture i programa	1.	Co-working Pula	IDA	Grad Pula	1. Povećati podršku pokretanju i razvoju poduzetničkog poslovanja na urbanom području Pula	1. Adaptirati i urediti prostor, 2. Opremiti zgradu i interijer, 3. Pripremiti i provoditi obrazovne programe, 4. Marketinške aktivnosti	Grad Pula	Kombinirani projekt (soft i infrastrukturalni)	Projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju	16.192.500,00	lokalni proračun, fondovi EU
Razvojni prioritet 1.2.	Povezivanje kroz zeleni promet											
Mjera 1.2.2.	Pametna, zelena i integrirana urbana prometa	2.	Nabava autobusa koji koriste ekološki prihvatljiva goriva (SPP) - 2. i 3. faza i izgradnja punionice za SPP	Pulapromet d.o.o., Plinara d.o.o.	Grad Pula	1. Osigurati uvođenje ekološki prihvatljivih goriva i pružiti infrastrukturnu podršku za razvoj sustava zelenog javnog prometa	1. Raspisati javni natječaj i provesti javnu nabavu; 2. Izabrati najpovoljnijeg ponuđača prema kriteriju najpovoljnijeg omjera kvalitete i cijene, 3. Kupiti autobuse i uključiti ih u javni promet 4. Provesti pripremne radnje i izgraditi punionicu	Grad Pula i općine u sastavu urbanog područja Pula	Infrastrukturni projekt	Projekt neposredne realizacije	47.925.000,00	županijski i lokalni proračuni, fondovi EU, javna poduzeća, ostali (javno-privatna partnerstva)
Razvojni prioritet 1.3.	Očuvanje okoliša											
Mjera 1.3.1.	Unapređenje komunalnih usluga i infrastrukture	3.	Čišćenje podmorja pulske luke: putnički terminal i lukobran	Lučka uprava Pula d.o.o.	Grad Pula	1. Ukloniti morski otpad iz podmorja pulske luke i poboljšati infrastrukturu za prihvrat brodova	1. Formirati tim za čišćenje luke, 2. Organizirati i provesti akcije čišćenja podmorja pulske luke, 3.	Grad Pula	Infrastrukturni projekt	Projekt neposredne realizacije	1.125.000.000,00	županijski, lokalni proračuni, fondovi EU, ostali izvori

						u luci	Provesti pripremne radnje za izgradnju putničkog terminala i lukobrana, 4. Izgraditi i staviti u funkciju putnički terminal i lukobran					
Razvojni prioritet 1.4.	Inovativni obrazovni programi											
Mjera 1.4.1.	Poboljšanje ponude studijskih, istraživačkih i inovacijskih programa	4.	Prenamjena zgrade bivšeg vojnog objekta - Mornaričke bolnice za potrebe istarskog Sveučilišta	Sveučilište Jurja Dobrile	Grad Pula	1. Poboljšati prostorne uvjete pružanja za pružanje istraživačkih i visokoobrazovnih usluga	1. Izraditi projekt prenamjene zgrade; 2. Raspisati natječaj i izabrati najpovoljnijeg izvođača radova; 3. Provesti radove; 4. Nabaviti opremu i opremiti prostor za izvođenje nastave	Grad Pula	Infrastrukturni projekt	Projekt realizacije u dugoročnom planskom razdoblju	121.600.000,00	državni proračun, fondovi EU
Mjera 1.4.2.	Unapređenje strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja	5.	Edukativni centar za poduzetništvo i cjeloživotno učenje Stara mehanika	Pulaparking d.o.o.	Grad Pula	1. Unaprijediti obrazovanje za poduzetništvo	1. Izraditi projekt prenamjene prostora; 2. Provesti javni natječaj za izbor izvođača radova; 3. Urediti i opremiti prostor, 4. Osmisliti i oblikovati sadržaj edukativnih programa za poduzetnike i odrasle; 5. Provesti marketinške i promidžbene aktivnosti	Grad Pula	Kombinirani projekt (soft i infrastrukturalni)	Projekt neposredne realizacije	5.700.000,00	županijski i lokalni proračuni, fondovi EU
Cilj 2.	Koristiti kulturnu baštinu za osnaživanje razvoja urbanog područja											
Razvojni prioritet 2.1.	Valorizacija kulturne i povijesne baštine (uključujući demilitarizaciju objekata)											

Mjera 2.1.1.	Održivo upravljanje materijalnom kulturnom baštinom u funkciji razvoja gospodarstva	6.	Pulski fortifikacijski sustav	Grad Pula, Upravni odjel za prostorno uređenje, komunalni sustav i imovinu	Grad Pula	1. Uspostaviti preduvjete za stavljanje objekata kulturne baštine u funkciju razvoja	1. Izraditi projekt obnove pulskog fortifikacijskog sustava, 2. Raspisati natječaj za izbor najpovoljnijeg izvođača radova, 3. Provesti radove, 4. Staviti objekt u funkciju	Grad Pula	Infrastrukturni projekt	Projekt realizacije u dugoročnom planskom razdoblju	17.978.025,00	državni, županijski i lokalni proračuni, fondovi EU
		7.	Konzervacija i rekonstrukcija Malog rimskog kazališta - Pula	Arheološki muzej Istre	Grad Pula	1. Uspostaviti preduvjete za stavljanje objekata kulturne baštine u funkciju razvoja	1. Izraditi projekt obnove pulskog fortifikacijskog sustava, 2. Raspisati natječaj za izbor najpovoljnijeg izvođača radova, 3. Provesti radove, 4. Staviti objekt u funkciju	Grad Pula	Infrastrukturni projekt	Projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju	12.550.000,00	državni, županijski, lokalni proračuni, fondovi EU, ostali izvori (javno-privatna partnerstva)
		8.	Projekt Cave Romane	Općina Medulin		1. Obnoviti i staviti u funkciju rimski kamenolom Cave Romane	1. Izraditi projekt obnove kamenoloma, 2. raspisati natječaj za izvođače radova, 3. provesti radove, 4. opremiti objekt i staviti u funkciju razvoja	Općina Medulin	Infrastrukturni projekt	Projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju	11.250.000,00	državni, županijski, lokalni proračuni, fondovi EU
		9.	Integrirani projekt očuvanja svetvinčenske kulturne baštine	Općina Svetvinčenat		1. Očuvati i staviti u funkciju razvoja svetvinčensku kulturnu baštinu	1. Raspisati natječaj za izvođače radova, 2. Provesti pripremne radnje, 3. Osmisliti i provesti integraciju kulturne baštine u razvoj općine	Općina Svetvinčenat	Infrastrukturni projekt	Projekt neposredne realizacije	4.376.250,00	Lokalni proračun, fondovi EU
		10.	Rekonstrukcija kompleksa stare uljare u multimedijalni centar MMC Torcio i hostel	Grad Vodnjan		1. Rekonstruirati kompleks stare uljare u multimedijalni centar MMC Torcio i hostel	1. Izraditi projekt obnove kompleksa, 2. Raspisati natječaj za izbor izvođača radova, 3. Odabrati najprihvatljivijeg izvođača, provesti radove, 4. Nabaviti opremu i urediti centar, 5. Staviti centar u funkciju razvoja grada	Grad Vodnjan	Infrastrukturni projekt	Projekt neposredne realizacije	15.000.000,00	Državni, županijski, lokalni proračuni, fondovi EU, ostali izvori (javno-privatna partnerstva)
UKUPNO:											1.377.571.775,00	

*podaci preuzeti iz Akcijskog plana

7. PARTNERSKO VIJEĆE

Učinkovita i uspješna provedba prostornih razvojnih dokumenata ovisi o dobrom upravljanju i partnerstvu svih relevantnih partnera, a prije svega javne uprave, društveno-ekonomskih partnera i civilnog društva. Primjena širokog partnerskog pristupa u izradi i provedbi razvojnih dokumenata osigurava bolju prilagođenost odabranog razvojnog smjera potrebama i prioritetima određenog prostora i njegova stanovništva.

Uvažavajući važnost i značenje partnerskog pristupa te sukladno odredbama Zakona o regionalnom razvoju i Uredbe o osnivanju, sastavu djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća, Grad Pula je na samom početku procesa izrade Strategije urbanog područja odlukom gradonačelnika Pule osnovao Partnersko vijeće urbanog područja⁸. Njegovim osnivanjem službeno je počeo konzultacijski proces koji će trajati i primjenjivati se tijekom cijelog životnog vijeka Strategije urbanog područja, od izrade, preko provedbe i praćenja do vrednovanja njezina učinka.

Partnersko vijeće osnovano je kao savjetodavno tijelo radi sudjelovanja u donošenju Strategije razvoja urbanog područja, utvrđivanja prioriteta razvoja urbanog područja, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj urbanog područja te sudjelovanja u provedbi i praćenju Strategije. Sastavljeno je sukladno načelu ravnomjerne zastupljenosti partnera i u njegov sastav uključeni su predstavnici svih jedinica lokalne samouprave urbanog područja, Županije, regionalnog koordinatora, javnih tijela; visokoškolskih ustanova i pružatelja obrazovnih usluga; gospodarskih i socijalnih partnera, javnih poduzeća i organizacija civilnog društva.

Članovi Partnerskog vijeća aktivno su sudjelovali u procesu izrade Strategije osiguravajući svoj doprinos u svim fazama izrade dokumenta te sudjelujući na sjednicama Vijeća gdje su zastupali svoje interesne skupine.

Partnerstvo i suradnja gradova i općina urbanog područja Pula formalizirane je 29.1. 2016. kada je potpisan Sporazum o suradnji gradonačelnika i načelnika urbanog područja. 18.4. 2016. godine održana 1. koordinacija gradonačelnika i načelnika urbanog područja Pula, a 20.5. iste godine održana 2. koordinacija gradonačelnika i načelnika urbanog područja Pula

Za Urbano područje Pula je 15.veljače 2016. godine dobiveno pozitivno mišljenje na prijedlog konačnog obuhvata urbanog područja od strane MRRFEU, a konačna Odluka o sastavu urbanog područja Pula donesena je 7.3.2016. na sjednici Gradskog vijeća Grada Pule.

Partnersko vijeće urbanog područja Pula osnovano je 24.2. 2016. godine. Za vrijeme procesa izrade SRUP-a Pula održane su još tri sjednice Vijeća (13.4. 2016. i 9.5. 2016. i 27.6.2016.) na kojima se provodio proces usmenih konzultacija, no konzultativni proces omogućen je za cijelo vrijeme trajanja procesa izrade te se osim na sjednicama provodio i online (elektronička pošta, objava dokumenata na mrežnim stranicama i sl.). Poslovníkom rada Partnerskog vijeća utvrđeni su način izbora predsjednika i zamjenika predsjednika, djelokrug, način rada i druga pitanja od važnosti za njegov rad te je utemeljena savjetodavna uloga Vijeća i osigurana primjena načela partnerstva i suradnje, ne samo u pripremi i izradi Strategije, već i u praćenju njene provedbe, pripremi izvješća o napretku te u njenom vrednovanju. Sukladno tome Partnersko vijeće sastavni je dio i sastavnica institucionalnog okvira za provedbu Strategije.

⁸ Popis članova Partnerskog vijeća je u prilogu SRUP-a Pula.

Svi članovi su pravovremeno obavještavani o mjestu, datumu i vremenu održavanja sjednica partnerskog vijeća što je rezultiralo visokim stupnjem odaziva članova i konstruktivnoj raspravi o sadržaju strateškog dokumenta. S pojedinim članovima Partnerskog vijeća održani su i zasebni sastanci s ciljem boljeg uvida u stanje pojedinih sektora i dobivanja ažurnih i relevantnih podataka za analizu. Partnersko vijeće u konačnici se usuglasilo i prihvatilo nacrt Strategije urbanog područja, prije njegova upućivanja u službenu proceduru donošenja. Partnerskim konzultacijama je osigurano kontinuirano poboljšanje procesa izrade strategije. Nacrt strategije pravovremeno je dostavljen koordinatoru i Partnerskom vijeću nakon čega je svim zainteresiranim dionicima ostavljeno dovoljno vremena za analizu i komentare. Predstavnici pojedinih sektora i tijela u sastavu partnerskog vijeća sustavno su dostavljali komentare na nacrt strateškog dokumenta te su komentari i dopune uključeni u sadržaj svih dijelova strateškog dokumenta (analizu stanja, SWOT analizu, razvojne probleme i potencijale te strateški okvir, strateške projekte i institucionalni okvir za provedbu strategije).

8. HORIZONTALNA NAČELA

Važeća metodologija izrade strategija urbanih područja, između ostalog, nameće potrebu poštovanja horizontalnih načela u svim fazama izrade strateškog dokumenta (analiza stanja, SWOT analiza, formulacija strateškog okvira). Kao temeljna horizontalna načela istaknuti su održivi razvoj i nediskriminacija. Oba načela potpuno su uzeta u obzir već od početne faze procesa izrade ovog strateškog dokumenta. Usuglašenost s načelom nediskriminacije vidljiva je iz ravnopravne i pravodobne uključenosti predstavnika svih društvenih skupina i svih sektora već u izradi analize stanja. Načelo nediskriminacije zadovoljeno je i u kasnijim fazama izrade Strategije, odnosno pri formuliranju ciljeva i mjera. Tako je ciljem 3 – Osnaživati uključivost urbanog područja predviđena realizacija projekata, mjera i prioriteta s izravnim učinkom na poboljšanje društvenog položaja osobito ranjivih društvenih skupina (npr. prioritet 3.2. Unapređenje kvalitete života u lokalnim zajednicama, mjera 3.2.1. Poboljšanje dostupnosti socijalnih usluga u zajednici, mjera 3.2.2. Razvoj socijalnog poduzetništva i socijalnih inovacija i druge). Aktivnosti za uklanjanje diskriminacije ranjivih društvenih skupina će se provoditi osobito u odnosu na njihov položaj na tržištu rada. U tom smislu će se osobita pažnja posvetiti obrazovnim aktivnostima kojima će se jačati kompetencije, vještine i znanja tih društvenih skupina kako bi uspješno konkurirale na tržištu rada (npr. žene, mladi bez iskustva, stariji koji su ostali bez posla). Istovremeno, poticati će se aktivnosti snažnijeg povezivanja i suradnje poslovnog sektora i javnih službi za zapošljavanje što bi dugoročno trebalo osigurati izjednačavanje položaja svih društvenih skupina na tržištu rada. Diskriminacija se uočava i u pogledu nejednakog pristupa društveno marginaliziranih skupina uslugama zdravstvene i socijalne skrbi, pa će se u tom smislu sustavno raditi na osnaživanju kapaciteta organizacija civilnog društva i provedbi promotivnih kampanja za širu javnost kako bi se povećala svijest o jednakosti i ravnopravnosti svih društvenih skupina. Osnaživanje kapaciteta organizacija civilnog društva će se usmjeravati u prvom redu na njihovo snažnije uključivanje u razvoj društvenog poduzetništva kojim se može ublažiti i zaustaviti siromaštvo i diskriminacija. Načelom održivog razvoja postiže se usklađenost društvene, okolišne i gospodarske dimenzije razvoja urbanog područja. Iz sadržaja analize stanja, SWOT analize, te strateškog okvira vidljivo je da je potpuno zadovoljeno i to horizontalno načelo. Izravan doprinos održivom razvoju naročito je vidljiv u sadržaju cilja 1 – Razvijati zeleno i pametno urbano područje i prioriteta 1.1. Zeleno i inovativno gospodarstvo, 1.2. Povezivanje kroz zeleni promet i 1.3. Očuvanje okoliša. U sastavu tih prioriteta nalaze se konkretno definirane mjere i projekti koji podržavaju zaštitu pojedinih okolišnih sastavnica i potiču društveni i gospodarski razvoj koji neće ugroziti kakvoću okoliša na urbanom području (npr. mjere: 1.1.1. Jačanje zelenog gospodarstva, 1.2.2. Pаметan, zelen i integriran urbani promet, 1.3.2. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije i druge). Za doprinos načelu održivog razvoja, razradit će se i provoditi specifične aktivnosti. Kod provedbe svih javnih projekata će se provoditi „zelena“ javna nabava čime će se prednost dati kupovini proizvoda i usluga bez negativnih učinaka na okoliš. Pri realizaciji poduzetničkih projekata, provodit će se sustavan nadzor i praćenje utjecaja svih projekata na okoliš, a posebno oblikovanim poticajima će se prednost dati „zelenim“ poduzetničkim projektima (npr. kroz subvencioniranje dijela poduzetničkih aktivnosti, financijske olakšice, osiguranje prostora za poslovanje itd.). Također, tijekom čitavog razdoblja provedbe strategije sustavno će se provoditi posebno osmišljene kampanje za jačanje ekološke svijesti šire javnosti (npr. kampanje čišćenja otpadom onečišćenih lokacija, obrazovne aktivnosti za prevenciju onečišćenja okoliša u školama i vrtićima, izrada promotivnih materijala za distribuciju građanima itd.).

9. IZVJEŠĆE O PROVEDENOM POSTUPKU PRETHODNOG VREDNOVANJA – SAŽETAK

Prethodno vrednovanje strategije razvoja urbanog područja je vrednovanje koje se provodi tijekom izrade planskog dokumenta, prije nego što je isti službeno usvojen. Takav način rada pomaže kako bi se osiguralo da planski dokument u što većoj mjeri doprinosi svojoj svrsi (da bude relevantan) i da je usklađen (da bude koherentan), a sažeti zaključci ove vrste vrednovanja integriraju se u planski dokument prije njegovog donošenja.

Prethodno vrednovanje nacrtu dokumenta Strategije razvoja Urbanog područja Pula (dalje SRUP Pula) proveo je Prvi korak poduzetnički centar d.o.o. iz Zagreba, Kostanjevec 4e. Prethodno vrednovanje odvijalo se usporedno s izradom samog dokumenta SRUP-a Pula u razdoblju od travnja do lipnja 2016. godine. Proces vrednovanja sastojao se od niza sastanaka, radionica, pisanih komentara i preporuka. U procesu su se evaluatori vodili principima neovisnosti i interaktivnosti u radu s timom za pripremu strategije, te razumijevanjem konteksta u kojem se SRUP Pula priprema.

Sukladno „Smjernicama za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje“ (MRRFEU, Zagreb, rujan 2015.), provedba postupka prethodnog vrednovanja SRUP UP Pula odvijala se kroz sljedeće faze:

1. Izrada prvog privremenog izvješća (Analiza stanja i SWOT analiza) – travanj 2016.
2. Izrada drugog privremenog izvješća (Definiranje razvojnih potencijala i potreba; Utvrđivanje vizije, ciljeva, prioriteta i mjera; Odabir strateških projekata) – lipanj 2016.
3. Izrada Završnog izvješća o provedenom postupku prethodnog vrednovanja (Izrada nacrtu SRUP-a) – lipanj 2016.
4. Izrada sažetka izvješća koja ulazi kao sastavni dio nacrtu SRUP-a UP Pula – lipanj 2016.

Evaluatori su tijekom četveromjesečnog razdoblja izrade SRUP Pula kvalitetno surađivali s Gradom Pula kao naručiteljem izrade strategije i s timom Istarske razvojne agencije koji je izrađivao dokument SRUP-a Pula. S obzirom da je ovo prvi puta da se za potrebe provedbe ITU mehanizma izrađuju strategije razvoja urbanog područja evaluatori su ovom procesu pristupili proaktivno i s razumijevanjem za potrebe dodatnog međusobnog savjetovanja, kao i dodatnih konzultacija s nadležnim Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Suradnju dvaju timova evaluatori ocjenjuju konstruktivnom i korisnom za proces izrade kvalitetnog strateškog dokumenta, koji će biti osnova za operativnu provedbu Strategije razvoja Urbanog područja Pula do 2020. godine, kao i njezino praćenje i vrednovanje.

Nakon provedenog vrednovanja SRUP-a Pula zaključci i preporuke evaluatora navedeni su u Prvom i Drugom privremenom izvješću te Završnom izvješću prethodnog vrednovanja Strategije razvoja Urbanog područja Pula.

Ocjenjujući konačan tekst SRUP Pula može se konstatirati da sadržaj u najvećoj mjeri slijedi „Smjernice za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje“ (MRRFEU, Zagreb, rujan 2015.), odnosno da su usvojene dane preporuke evaluatora u procesu ex-ante evaluacije.

Analiza stanja daje pregled postojećeg stanja te budućih kretanja po sektorima. Identificirane razvojne potrebe i potencijali uglavnom prate pojedine segmente analize stanja. Na taj način promatrano, analiza postojećeg stanja nudi potrebne informacije neophodne da se slijed „Analiza stanja → SWOT analiza → Vizija, ciljevi, prioriteti, mjere strategije“ odvija logički, razumljivo i svrhovito.

Općenito je zaključak kako su snage i slabosti u SWOT analizi temeljeni na konkretnim podacima predstavljenim u analizi stanja, odnosno kako je svaka snaga i slabost osnovana na način da predstavlja zaključak baziran na rezultatima iz analize stanja. Izjave uglavnom utvrđuju trenutno stanje i jasno naznačuju razvojni potencijal UP Pula. Pazilo se da SWOT analiza pokrije zaključke navedene po sektorima proizašle iz analize stanja.

Vizija, ciljevi, prioriteti i mjere SRUP Pula jasno su definirani i prezentirani. Strateški ciljevi u najširem smislu odgovaraju potrebama i problemima prepoznatima u analizi stanja i SWOT analizi. Prioriteti su dobro prepoznati i opravdani glavnim nalazima provedenih analiza te je gotovo za svaku mjeru moguće pronaći odgovarajuću referencu u SWOT analizi. S aspekta primjerenosti ciljeva, prioriteta i mjera evaluatori su mišljenja je da je ovaj ključni dio dokumenta u potpunosti usmjeren na rješavanje najvažnijih potreba i potencijala Urbanog područja Pula, prepoznatih u analizi stanja i SWOT analizi.

Također, ciljevi, prioriteti i mjere djeluju u sinergiji, jer su formulirani na način da pokrivaju interes razvoja cijelog Urbanog područja Pula, tj. fokusiraju se na održivi, integrirani razvoj i rast ukupnog teritorija UP Pula, a usklađeni su i sa županijskim, nacionalnim i europskim strateškim smjernicama regionalnog razvoja. Nastavno na izneseno može se zaključiti da je tekst SRUP-a Pula unutarnje i vanjski usklađen.

Treba napomenuti kako u sva tri nacrt dokumenata SRUP Pula koji su bili vrednovani nije bilo navedeno koji su gradovi i općine iz sastava Urbanog područja Pula u prethodnom razdoblju izradili i usvojili ili započeli izradu svojih strateških dokumenata te iz kojih su područja iste te su evaluatori preporučili da se to uključi.

Opća je procjena evaluatora da nacrt SRUP Pula, nakon uključivanja zaključaka i preporuka izvršitelja vrednovanja danih u Prvom i Drugom privremenom izvješću te Završnom izvješću, predstavlja relevantan i koherentan strateški dokument, kojemu je dodijeljena prolazna ocjena.

Evaluatori posebno napominju kako je potrebno učiniti dodatnu provjeru dokumenta kako bi se lektorirale jezične pogreške te ispravile eventualne tehničke pogreške.

Također, u procesu prethodnog vrednovanja SRUP-a Pula tim evaluatora nije ulazio u provjeru točnosti navedenih podataka, niti je provjeravao točnost tabličnih izračuna te se slučaju propusta u tom dijelu od istih ograđuje.

10. IZVJEŠĆE O STATEŠKOJ PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ - SAŽETAK

Postupak izrade Strategije pokrenut je temeljem Sporazuma o suradnji na izradi i provedbi Strategije razvoja urbanog područja Pula (KLASA: 022-05/16-01/24, URBROJ: 2168/01-01-01-0371-16-25 od 29.01.2016.). Nositelj izrade Strategije i tijelo nadležno za provođenje postupka ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliša Strategije je Grad Pula-Pola, a postupak provodi Upravni odjel za prostorno uređenje, komunalni sustav i imovinu.

Nakon provedenog postupka Ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš, sukladno čl. 66. st 1. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13 i 78/15), od nadležnog Upravnog odjela za održivi razvoj Istarske županije zatraženo je mišljenje vezano za potrebu provedbe postupka ocjene o potrebi strateške procjene ili strateške procjene utjecaja na okoliš izrade Strategije. Temeljem dobivenog Mišljenja o potrebi provedbe postupka ocjene o potrebi strateške procjene ili strateške procjene utjecaja na okoliš Istarske županije (Klasa: 351-03/16-01/96, URBROJ: 2163/1-08/2-16-2 od 28.09.2016.) preporučeno je Gradu Pula-Pola, kao nositelju izrade Strategije, provedba postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš (u daljnjem tekstu: postupak ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš).

Postupak ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš započet je donošenjem Odluke o započinjanju postupka ocjene o potrebi strateške procjene (KLASA: 350-02/16-01/17, URBROJ: 2168/01-03-04-0449-16-4 od 26. listopada 2016. godine). Osnovni preduvjet za financiranje projekata putem ITU mehanizma jest izrada i donošenje strategije razvoja urbanog područja (Uredba EU br.1301/2013., čl.7.) putem koje urbana područja, kandidati, definiraju smjer svoga budućeg razvoja.

Nositelj izrade strategije razvoja urbanog područja je grad središte urbanog područja (Grad Pula-Pola), a donosi je predstavničko tijelo grada koje je bilo nositelj njezine izrade, uz prethodno pribavljeno mišljenje svih jedinica lokalne samouprave s tog urbanog područja.

Prepoznavanje ključnih razvojnih potreba i potencijala urbanog područja Pula rezultat je detaljne analize stanja društvene, gospodarske i okolišne razvojne dimenzije te konzultacija s relevantnim lokalnim dionicima slijedom čega i potvrđena vizija razvoja: **Zelen, pametan i uključiv razvoj i rast urbanog područja Pula** a njena realizacija planirana kroz postizanje tri strateška cilja:

- SC1 Razvijati zeleno i pametno urbano područje;
- SC2 Koristiti kulturnu baštinu za osnaživanje razvoja urbanog područja;
- SC3 Osnaživati uključivost urbanog područja.

Postavljeni ciljevi se planiraju ostvariti kroz osam prioriteta i 18 mjera. Radna skupina uključena u proces izrade Strategije usuglasila se o izboru deset projekata koji su ocijenjeni strateškima s obzirom na njihov očekivani doprinos razvoju urbanog područja Pula.

Pet strateških projekata identificirano je u sklopu cilja 1 – Razvijati pametno i zeleno urbano područje, a uglavnom su orijentirani na „ozelenjivanje“ javnog prometa, razvoj poduzetništva i zaštitu okoliša. U okviru cilja 2 planirana je provedba pet strateških projekata kojima će se pridonijeti obnovi kulturno-povijesnih spomenika na urbanom području.

U provedenom postupku utvrđivanja mogućeg utjecaja na okoliš Strategije, što je predmet ovoga postupka, Grad Pula je zatražio mišljenja sljedećih tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima:

1. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Uprava za zaštitu prirode; Radnička cesta 80, 10000 Zagreb
2. Hrvatske vode, VGO Rijeka; Đure Šporera 3, 51000 Rijeka
3. Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Puli; Ul. Grada Graza 2, 52000 Pula
4. Županijska uprava za ceste; M.B.Rašana 2/4 52000 Pazin
5. Upravni odjel za održivi razvoj Istarske županije, Odsjek za zaštitu prirode i okoliša; Flanatička 29, 52100 Pula
6. Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribarstvo i vodoprivredu Istarske županije; Šetalište Pazinske gimnazije 1, Pazin 52000
7. Upravni odjel za gospodarstvo Istarske županije; Riva 8, 52100 Pula
8. JU Natura Histrica; Riva 8, 52100 Pula
9. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije; Nazorova ul. 23, 52100, Pula
10. Lučka kapetanija Pula; Riva 18, 52100, Pula
11. Grad Vodnjan-Dignano; Trgovačka ul. 2, 52215, Vodnjan
12. Općina Barban; Barban 69, 52207, Barban
13. Općina Ližnjan-Lisignano; Ližnjan 147, 52204 Ližnjan
14. Općina Marčana; Marčana 158, 52206 Marčana
15. Općina Medulin; Centar 223, 52203 Medulin
16. Općina Svetvinčenat; Svetvinčenat 47, 52342 Svetvinčenat.

Sukladno dostavljenim mišljenjima meritornih institucija, te činjenicom da je Strategija planski dokument koji definira opće smjernice razvoja urbanih područja Pule, te da se radi o projektima koji su većinom vezani uz građevinska/urbana područja naselja, uzimajući u obzir mali doseg mogućih utjecaja planiranih projekata, zaključeno je da provedba Strategije neće imati značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitosti područja ekološke mreže, da je Strategija razvoja urbanog područja Pula prihvatljiva za ekološku mrežu te da za istu nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš kao ni glavnu ocjenu prihvatljivosti.

OBRAZLOŽENJE

PRAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE AKTA

Pravni osnov za donošenje Odluke akta sadržan je u članku. 15, stavku 5 Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske - u nastavku: Zakon (Narodne novine br. 147/14).

PRIKAZ STANJA I RAZLOZI ZA DONOŠENJE AKTA

Ovim aktom se predlaže donošenje strategije razvoja urbanog područja Pula (u daljnjem tekstu SRUP).

Urbano područje Pula uspostavljeno je odlukom Gradskog vijeća Grada Pule na sjednici dana 7.3.2016. godine. U sastav urbanog područja Pula ušlo je sedam jedinica lokalne samouprave – dva grada i pet općina: Grad Pula-Pola, Grad Vodnjan-Dignano, Općina Barban, Općina Ližnjan-Lisignano, Općina Marčana, Općina Medulin i Općina Svetvinčenat. Nakon ustrojavanja urbanog područja, Zakon je propisao obvezu izrade Strategije razvoja urbanog područja, koja predstavlja temeljni strateški dokument u kojem se određuju ciljevi i prioritete razvoja za urbano područje. Nositelj izrade Strategije razvoja urbanog područja je sukladno Zakonu za urbano područje Pule, Grad Pula-Pola kao grad koji je središte urbanog područja.

Postupak izrade Strategije pokrenut je temeljem Sporazuma o suradnji na izradi i provedbi Strategije razvoja urbanog područja Pula (KLASA: 022-05/16-01/24, URBROJ: 2168/01-01-01-0371-16-25 od 29.01.2016.). Sklapanjem predmetnog Sporazuma je utvrđeno pridržavanje načela partnerstva i suradnje između jedinica lokalne samouprave, uspostavljena je Koordinacija za izradu i provedbu Strategije koju čine gradonačelnici i načelnici jedinica lokalne samouprave i kojom predsjedava predstavnik Grada Pule te su Gradu Puli povjereni stručni i administrativni poslovi za pripremu i provedbu Strategije kao nositelju izrade Strategije.

Koordinacija gradonačelnika i načelnika je održala 3 sjednice na kojima se raspravljalo o svim ključnim područjima značajnim za razvoj urbanog područja i izradu SRUP-a te je na sjednici održanoj 29.6.2016. godine održana je 3. koordinacija gradonačelnika i načelnika urbanog područja Pula dala i pozitivno mišljenje na nacrt SRUP-a.

Gradonačelnik Grada Pule donio je odluku o sastavu partnerskog vijeća urbanog područja koje je od početka bilo uključeno u proces izrade SRUP-a. Partnersko vijeće uključuje predstavnike svih jedinica lokalne samouprave koje čine urbano područje te predstavnike županije i regionalnog koordinatora. Ostale članove partnerskog vijeća čine predstavnici ključnih dionika razvoja urbanog područja. U konzultacijskom procesu partnersko vijeće je održalo četiri sjednice na kojima su prezentirani i raspravljani sve sastavnice SRUP-a te je na sjednici održanoj 27.6.2016. godine partnersko vijeće dalo pozitivno mišljenje na nacrt SRUP-a.

Za strategiju razvoja urbanog područja Pula provedeno je prethodno vrednovanje i sukladno Zaključku vrednovanja, opća je ocjena SRUP Pula, nakon uključivanja zaključaka i preporuka izvršitelja vrednovanja danih u Prvom i Drugom privremenom izvješću te Završnom izvješću, predstavlja relevantan i koherentan strateški dokument, kojemu je dodijeljena prolazna ocjena.

Po objavljenom ograničenom pozivu od strane Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU za odabir područja za provedbu mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja predstavnici Grada Pula predali su 13. srpnja prijavu na raspisani poziv. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europska unije je dana 4. listopada nakon provedenih aktivnosti provjere usklađenosti, vrednovanja i ocjene kvalitete prijave, dostavilo obavijest da se urbano područje Pula odabire kao područje za provedbu ITU mehanizma.

Sukladno čl. 66. st 1. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13 i 78/15), od nadležnog Upravnog odjela za održivi razvoj Istarske županije zatraženo je mišljenje vezano za potrebu provedbe postupka ocjene o potrebi strateške procjene ili strateške procjene utjecaja na okoliš izrade Strategije. Temeljem dobivenog Mišljenja o potrebi provedbe postupka ocjene o potrebi strateške procjene ili strateške procjene utjecaja na okoliš Istarske županije (Klasa: 351-03/16-01/96, URBROJ: 2163/1-08/2-16-2 od 28.09.2016.) preporučeno je Gradu Pula-Pola, kao nositelju izrade Strategije, provedba postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš (u daljnjem tekstu: postupak ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš). Postupak ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš započet je donošenjem Odluke o započinjanju postupka ocjene o potrebi strateške procjene (KLASA: 350-02/16-01/17, URBROJ: 2168/01-03-04-0449-16-4 od 26. listopada 2016. godine). Zaprimiteljna mišljenja meritornih institucija utvrdila su da je Strategija razvoja urbanog područja Pula prihvatljiva za ekološku mrežu te da za istu nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš kao ni glavnu ocjenu prihvatljivosti. Gradonačelnik Grada Pule je dana 18. siječnja 2017. godine donio Odluku kojom se utvrđuje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš Strategije razvoja urbanog područja Pula.

Pripremio:

Damir Prhat

PROČELNIK

Aleksandar Matić

Na temelju članka 28. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 147/14), stavka 3., članka 13. Uredbe o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća (Narodne novine, broj 103/15) i članka 61. Statuta Grada Pula-Pola (Službene novine 07/09, 16/09, 12/11 i 1/13), Gradonačelnik Grada Pula-Pola donosi 5. veljače 2016. godine, donosi

ODLUKU o osnivanju partnerskog vijeća urbanog područja Pula

Članak 1.

Ovom odlukom osniva se partnersko vijeće za urbano područje Pula (u nastavku: Partnersko vijeće) radi sudjelovanja u donošenju strategije razvoja urbanog područja, utvrđivanja prioriteta razvoja urbanog područja, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj urbanog područja te njihove provedbe i praćenja.

Članak 2.

Sastav Partnerskog vijeća čine predstavnici: svih jedinica lokalne samouprave koje čine urbano područje; županije i regionalni koordinator; javnih tijela; visokoškolskih ustanova i pružatelja obrazovnih usluga; gospodarskih i socijalnih partnera i organizacija civilnog društva.

Članak 3.

U Partnersko vijeće se imenuju:

R. br.	Subjekt	Član	Zamjenik člana
1.	Grad Pula-Pola	Elena Puh Belci	Aleksandar Matić
2.	Grad Pula-Pola	Jasmina Nina Kamber	Sanja Krelja
3.	Grad Pula-Pola	Ingrid Bulian	Martina Šajina
4.	Grad Pula-Pola	Elvira Marjanović	Irena Peruško
5.	Grad Pula-Pola	Damir Prhat	Kristina Fedel Timovski
6.	Grad Vodnjan-Dignano	Nensi Giachin Marsetić	Filip Macan
7.	Grad Vodnjan-Dignano	Ezio Pinzan	Moir Drandić
8.	Grad Vodnjan-Dignano	Emil Ferjančić	Moris Ivančić
9.	Općina Barban	Aldo Osip	Grozdana Dobran
10.	Općina Barban	Mirko Bulić	Dean Maurić
11.	Općina Barban	Milan Mirković	Edi Radola
12.	Općina Ližnjan-Lisignano	Paolo Demarin	Ankica Piccoli
13.	Općina Ližnjan-Lisignano	Natalia Carraro	Mauricio Ušić
14.	Općina Ližnjan-Lisignano	Sandra Kliman	Lorena Stančir
15.	Općina Marčana	Marijan Kostešić	Ferucio Radolović

16.	Općina Marčana	Josip Percan	Mirjana Bjelopetrović
17.	Općina Marčana	Zlatko Cetina	Rosana Komparić Radolović
18.	Općina Medulin	Goran Buić	Damir Demarin
19.	Općina Medulin	Barbara Florićić	Jasmina Ritoša Benazić
20.	Općina Medulin	Zdenka Vratović	Miroslav Kutlača
21.	Općina Svetvinčenat	Alen Doblanović	Irene Doblanović
22.	Općina Svetvinčenat	Igor Macan	Valter Živolić
23.	Općina Svetvinčenat	Matea Stanić	Dean Pustijanac
24.	Istarska županija	Valerio Drandić	Lorena Brgić
25.	Istarska razvojna agencija d.o.o. – Regionalni koordinator	Boris Sabatti	Tamara Kiršić
26.	Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Pula	Damir Sirotić	Sandra Perinić
27.	Obrtnička komora Istre – Udruženje obrtnika Pula	Sergio Stupar	Ester Jurinović
28.	Studentski centar Pula	Miodrag Čerina	Davor Pavlin
29.	Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ Pula	Robert Zenzerović	Ksenija Černe
30.	Visoka tehnička škola u Puli – Politehnički studij	Davor Mišković	Branimir Ružojčić
31.	Tehnička škola Pula	Sandra Balde	Koni Blažević
32.	Gimnazija Pula	Branka Antunović-Piton	Tatjana Glavaš-Maras
33.	Pučko otvoreno učilište Pula	Aleksej Mišan	Dijana Drandić
34.	Zajednica tehničke kulture Pula	Anton Pletikos	Boris Siljan
35.	Arheološki muzej Istre	Darko Komšo	Đeni Gobić Bravar
36.	Ministarstvo kulture – Kozervatorski odjel u Puli	Marko Uhač	Nataša Nefat
37.	Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područni ured Pula	Tanja Lorencin Matić	Elena Kliman
38.	Turistička zajednica Pula	Sanja Cinkopan Korotaj	Marinela Kolić
39.	Pulapromet d.o.o. Pula	Igor Škatar	Darko Radetić
40.	Zaklada za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva Pula	Helga Može Glavan	Andrej Pevec
41.	Zelena Istra	Dušica Radojčić	Vjekoslav Gašparović

Članak 4.

Partnersko vijeće ima predsjednika i zamjenika predsjednika partnerskog vijeća koji se biraju na osnivačkoj sjednici iz reda članova Partnerskog vijeća, na rok od dvije godine, većinom glasova svih prisutnih članova Partnerskog vijeća.

Članak 5.

Na osnivačkoj sjednici Partnersko vijeće donosi poslovnik o radu partnerskog vijeća urbanog područja Pula kojim uređuje djelokrug, način rada, sazivanje sjednica kao i druga pitanja bitna za rad partnerskog vijeća.

Članak 6.

Administrativne i stručne poslove za potrebe rada partnerskog vijeća urbanog područja Pula obavlja Grad Pula-Pola koji je sukladno odredbama ovoga Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske nositelj izrade strategije razvoja urbanog područja.

Članak 7.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u Službenim novinama Grada Pule.

Klasa: 022-05/16-01/24

Urbroj:2168/01-01-01-0371-16-31

Pula, 15. veljače 2016.

GRADONAČELNIK
Boris Miletić

Na temelju članka 28. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 147/14), stavka 3., članka 13. Uredbe o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća (Narodne novine, broj 103/15) i članka 61. Statuta Grada Pula-Pola (Službene novine, broj 07/09, 16/09, 12/11 i 1/13), Gradonačelnik Grada Pula-Pola donosi 9. travnja 2016. godine,

ODLUKU
o izmjeni Odluke o osnivanju partnerskog
vijeća urbanog područja Pula

Članak 1.

U članku 3. Odluke o osnivanju partnerskog vijeća urbanog područja Pula, Klasa: 022-05/15-01/24, Urbroj: Urbroj:2168/01-01-01-0371-16-31 od 15. veljače 2016. godine, mijenja se član partnerskog vijeća iz općine Ližnjan, podrednim brojem 12. u tablici kako slijedi:

U Partnersko vijeće se imenuju:

R. br.	Subjekt	Član	Zamjenik člana
12.	Općina Ližnjan-Lisignano	Matija Maurović	Ankica Piccoli

Članak 2.

Ova Odluka o izmjeni Odluke o osnivanju partnerskog vijeća urbanog područja Pula stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u Službenim novinama Grada Pule.

Klasa: 022-05/16-01/24
Urbroj:2168/01-01-01-0371-16-46
Pula, 19. travnja 2016.

GRADONAČELNIK
Boris Miletić

STRATEGIJA RAZVOJA URBANOG PODRUČJA PULA

CJELOVITA ANALIZA STANJA

veljača 2017.

SADRŽAJ

1. TERITORIJALNA POKRIVENOST	1
1.1. Teritorijalni obuhvat	1
1.2. Teritorijalni kontekst	2
2. POSTOJEĆE STANJE.....	5
2.1. Društvo	5
2.2. Gospodarstvo	23
2.3. Urbano okruženje	43

Popis tablica

Tablica 1. Udio ukupnog broja dnevnih migranata u ukupnom broju zaposlenih 2011. (%) ...	2
Tablica 2. Kopnena površina jedinica lokalne samouprave urbanog područja Pula (km ²).....	3
Tablica 3. Broj stanovnika po naseljima 2001.- 2011.....	5
Tablica 4. Kretanje prirodnog prirasta u urbanom području Pula 2001.–2014.....	5
Tablica 5. Stanovništvo urbanog područja Pula prema dobi 2011.....	6
Tablica 6. Kretanje broja kaznenih djela prema vrstama na urbanom području Pula 2010.–2015.....	8
Tablica 7. Stanovi prema načinu korištenja u 2011.	11
Tablica 8. Broj ustanova predškolskog odgoja, upisane djece i zaposlenih na urbanom području Pula 2011.-2015. godine	14
Tablica 9. Kretanje broja osnovnih škola, razrednih odjeljenja te učitelja i učenika na urbanom području Pula 2011.–2015. godine.....	15
Tablica 10. Broj učenika upisanih u srednje škole na urbanom području Pula od 2010./2011. do 2014./2015.....	16
Tablica 11. Broj upisanih studenata na preddiplomskim i diplomskim studijima na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli od 2012./2013. do 2015./2016.	18
Tablica 12. Broj upisanih i diplomiranih studenata na studijskim programima Visoke tehničko-poslovne škole Politehnika Pula 2000. –2016.....	20
Tablica 13. Bruto domaći proizvod 2011.–2013 u mil. HRK	23
Tablica 14. Vrijednost osnovnih pokazatelja i indeksa razvijenosti urbanog područja Pula 2013.....	24
Tablica 15. Registrirana nezaposlenost na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2008. - 2016. godine	25
Tablica 16. Registrirana nezaposlenost u 2016. godini prema dobnim skupinama na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj	26

Tablica 17. Registrirana nezaposlenost prema trajanju u 2016. na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj	26
Tablica 18. Stopa zaposlenosti na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2011. *	27
Tablica 19. Kretanje broja zaposlenih kod poduzetnika na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2008.-2014.	27
Tablica 20. Broj zaposlenih prema spolu na urbanom području Pula 2013.–2016. **	28
Tablica 21. Broj poduzetnika i zaposlenih kod poduzetnika na urbanom području Pula 2014.	28
Tablica 22. Kretanje broja poduzetnika na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2008. –2014.....	30
Tablica 23. Gustoća poduzeća na urbanom području Pula i u Istarskoj županiji 2011.*	30
Tablica 24. Prihodi i financijski rezultat poslovanja poduzetnika na urbanom području Pula 2014. prema djelatnostima	31
Tablica 25. Broj aktivnih poduzetnika i zaposlenih u poduzetničkim zonama na urbanom području Pula i u Istarskoj županiji.....	33
Tablica 26. Broj i vrste aktivnih obrta na urbanom području Pula 2015.	35
Tablica 27. Turistički promet na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2014. i 2015.	36
Tablica 28. Broj postelja po vrstama smještajnih kapaciteta u urbanom području Pula 2014. *	37
Tablica 29. Registrirana kulturna dobra na urbanom području Pula.....	39
Tablica 30. Potrošnja električne energije (u MWh) u distribucijskom sustavu Elektroistre Pula, prema kategorijama kupaca 2008.–2012.....	51
Tablica 31. Telekomunikacijski pokazatelji na urbanom području Pula	53
Tablica 32. Podaci o vremenu putovanja do najbližih gradova	56
Tablica 33. Promet putnika u Zračnoj luci Pula, 2007.–2016.....	56

Popis slika

Slika 1. Urbano područje Pula.....	1
------------------------------------	---

1. TERITORIJALNA POKRIVENOST

1.1. Teritorijalni obuhvat

U teritorijalni obuhvat urbanog područja Pula za koje se izrađuje ova strategija uključene su sljedeće jedinice lokalne samouprave: Grad Pula-Pola, Grad Vodnjan-Dignano, Općina Barban, Općina Ližnjan-Lisignano, Općina Marčana, Općina Medulin, Općina Svetvinčenat. Granice urbanog područja definirane su na temelju administrativnih granica jedinica lokalne samouprave koje čine sastavni dio urbanog područja.

Slika 1. Urbano područje Pula

Izvor: Grad Pula, 2016.

Teritorijalni obuhvat utvrđen je sukladno Zakonu o regionalnom razvoju (Narodne novine 147/14) te metodološkim smjernicama za izradu strategije razvoja urbanog područja Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Kao središte većeg urbanog područja, Grad Pula bio je nositelj procesa definiranja teritorijalnog obuhvata urbanog područja te u konačnici donio o ustrojavanju urbanog područja Pula, a nakon pribavljenih prethodnih suglasnosti predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave koje ulaze u sastav urbanog područja i pozitivnog mišljenja Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije na konačni prijedlog obuhvata urbanog područja.

Formiranje urbanog područja Pula je započelo ishođenjem suglasnosti od svih jedinica lokalne samouprave za uključivanjem u sastav urbanog područja. Po ishođenju suglasnosti svih sedam jedinica lokalne samouprave, 7. ožujka 2016. Gradsko vijeće Grada Pule donijelo je Odluku o sastavu urbanog područja, s kojom se usuglasilo i Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Za potrebe definiranja obuhvata urbanog područja primijenjen je temeljni kriterij sukladno metodološkim smjernicama - postotak dnevnih migracija prema središtu urbanog područja. Svih 6 jedinica lokalne samouprave bilježe više od 45% dnevnih migranata prema središtu urbanog područja u ukupnom broju zaposlenih, pri čemu prednjače općine Ližnjan-Lisignano i Marčana s više od 60% dnevnih migranata.

Tablica 1. Udio ukupnog broja dnevnih migranata u ukupnom broju zaposlenih 2011. (%)

Naziv urbanog područja	Jedinice lokalne samouprave			Dnevne migracije	
	Ukupan broj JLS-ova (ukupno – središte i JLS-ovi koji ulaze u urbano područje)	Naziv središta urbanog područja	Naziv JLS-ova koji ulaze u urbano područje	Ukupan broj dnevnih migranata u središte	Udio dnevnih migranata u ukupnom broju zaposlenih (%)
Veće urbano područje					
Pula	7	Grad Pula-Pola	Grad Pula-Pola		
			Grad Vodnjan-Dignano	1185	53,40
			Općina Barban	546	49,37
			Općina Ližnjan-Lisignano	991	61,17
			Općina Marčana	1045	64,79
			Općina Medulin	1463	59,23
			Općina Svetvinčenat	390	46,76

Izvor: Grad Pula, 2016.

Dodatno, jedinice lokalne samouprave uključene u urbano područje prostorno su povezane čime je osigurana teritorijalna cjelovitost društveno-gospodarskog i teritorijalnog planiranja. Štoviše, neke jedinice iz urbanog područja bile su u nedavnoj prošlosti u administrativnom smislu dio jedne administrativne cjeline.

1.2. Teritorijalni kontekst

Urbano područje sastoji se od dvaju gradova (Pula i Vodnjan) i pet općina (Barban, Ližnjan, Marčana, Medulin, Svetvinčenat). Ukupna je površina kopnenog dijela urbanog područja 557,03 km² odnosno 19,8% kopnene površine Istarske županije (IŽ) (2813 km²). Grad Vodnjan i Općina Marčana zauzimaju najveći dio površine urbane aglomeracije, gotovo 42%.

Na urbanom području prema Popisu stanovništva 2011. godine živio je ukupno 83.201 stanovnik odnosno gotovo 40% ukupnog stanovništva Istarske županije. Pula (tal. Pola) je središte urbanog područja, najveći grad Istarske županije i veličinom sedmi grad u Hrvatskoj.

Tablica 2. Kopnena površina jedinica lokalne samouprave urbanog područja Pula (km²)

Jedinica lokalne (područne) samouprave	Površina (km ²)
Pula	53,55
Barban	90,10
Ližnjan	67,99
Marčana	131,20
Medulin	34,15
Svetvinčenat	79,43
Vodnjan	100,61
UKUPNO URBANO PODRUČJE	557,03
ISTARSKA ŽUPANIJA	2813

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Istarske županije 2007.–2012.

Leži u jugozapadnom području Istarskog poluotoka, a razvio se podno i na sedam brežuljaka (Kaštel, Zaro, Arena, Sv. Martin, Opatija sv. Mihovila, Mondipola i Pra Grande), na unutrašnjem dijelu prostranoga zaljeva i prirodno dobro zaštićene luke (dubine do 38 m) otvorene prema sjeverozapadu s dva prilaza, neposredno s mora i kroz Fažanski kanal. U razmjerima Hrvatske Pula je veće regionalno središte koje zajedno s Rijekom i Trstom te donekle Koprom dijeli značajan utjecaj na mrežu naselja i sve procese života u Županiji.¹

Urbano područje objedinjuje dvije (od ukupno četiri) prostorne-funkcionalne cjeline Istarske županije, Središnji vapnenački ravnjak („Crvena Istra“), dio kojeg su Barban i Svetvinčenat, te Istarsko primorje, dio kojeg su Pula, Vodnjan, Medulin, Ližnjan i Marčana.

„Crvena Istra“ obuhvaća središnje područje Županije, obilježeno slabijom morfološkom dinamikom ali s velikim brojem krških pojava (udolina, jama i vrtača) i bez površinskih vodotoka, relativno velikim brojem naselja osrednjeg vitaliteta i s jačim stupnjem integriranosti prostora, dobrim i vrlo dobrim prometnim vezama s ostatkom Županije, lošim demografskim obilježjima te relativno uravnoteženim gospodarskim obilježjima i s jako izraženom osjetljivošću okoliša. Istarsko priobalje obuhvaća priobalno područje Županije koje je obilježeno različitim geomorfološkim obilježjima, ali je jedinstveno po uzajamnosti djelovanja mora i kontaktnog područja kopna, a koje je obilježeno i razvijenom hijerarhijom mreže naselja uglavnom visokog stupnja vitaliteta i s visokim stupnjem integriranosti prostora, vrlo dobrim i odličnim prometnim vezama s ostatkom Županije, dobrim i vrlo dobrim demografskim obilježjima, uravnoteženim gospodarskim obilježjima te s jako izraženom osjetljivošću okoliša.²

Urbano područje karakterizira mediteranska klima blagih zima i toplih ljeta s prosječnom insolacijom 2.316 sati godišnje ili 6,3 sata dnevno, uz prosječnu godišnju temperaturu zraka od 13,2° C (od prosječnih 6,1° C u veljači do 26,4° C u srpnju i kolovozu) i temperaturnom oscilacijom mora od 7 do 26° C.

Urbano područje relativno je dobro prometno povezano s ostatkom Županije prvenstveno cestovnom mrežom, no ona je u pogledu kvalitete i tehničkog stanja nedostatno razvijena za potrebe sadašnje i buduće potražnje. Kada je u pitanju pomorski promet, u urbanom području, točnije njegovom južnom dijelu (Pula i Medulin), smješteno je oko 40% svih istarskih luka, a luka Pula je i najveća luka u Županiji i jedna od dviju najvećih teretnih luka u Istri. S obzirom

¹ Prostorni plan Istarske županije

² Prostorni plan Istarske županije

na razvojnu konstelaciju i geografsku blizinu luka poput Rijeke, Kopra i Trsta, luka Pula nije razvila potencijal trgovačke luke, već se danas sve više razvija u pravcu nautičkog turizma. Dijelom urbanog područja prolazi i željeznički promet od značaja za regionalni promet, no s obzirom na nepovezanost istarske pruge s ostatkom mreže u Hrvatskoj, željeznički promet ne pridonosi značajnijem povezivanju urbanog područja s ostatkom države. Na urbanom području nalaze se značajni infrastrukturni objekti zračnog prometa: Zračna luka Pula (domaćeg i međunarodnog karaktera) i aerodrom Campanož za sportske zrakoplove u Medulinu, koji predstavljaju razvojni potencijal u gospodarskom smislu kako samog urbanog područja tako i cijele Županije. Struktura gospodarstva urbanog područja mahom slijedi strukturu županijskog gospodarstva, prevladavaju prerađivačka industrija, trgovina i promet, djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane te građevinska industrija.

Urbano područje Grada Pule se nalazi u blizini drugih većih urbanih područja u Republici Hrvatskoj i susjednim zemljama zbog čega postoji još veća potreba za osnaživanjem prometnih veza kojima će se jačati preduvjeti za zajedničku suradnju i osnaživanje ukupnog razvoja³. Kvalitetnoj povezanosti urbanog područja Pula s ostatkom Republike Hrvatske i međunarodnim okruženjem doprinose u najvećoj mjeri cestovne prometnice, te brodske linije i linije zračnog prometa. Brza poluautocesta Istarski ipsilon istočnim krakom omogućuje uključivanje urbanog područja, preko Grada Rijeke, na mrežu hrvatskih autocesta. Zapadni krak Istarskog ipsilona omogućuje izravnu povezanost s cestovnom mrežom susjedne Republike Slovenije, te posredno i s ostalim zemljama Europske unije. U tijeku je projekt proširenja i dogradnje Istarskog ipsilona u puni profil autoceste, po čijem završetku će se dodatno osnažiti prometna integraciju urbanog područja u prostor RH i EU. Osim cestovnog prometa, značajnu ulogu za prometnu povezanost urbanog područja imaju i trajektne i brodske linije (Venecija, Zadar i dr.) te zračne linije prema domaćim i međunarodnim destinacijama (npr. Amsterdam, Berlin, Oslo i dr.).

³ Npr. cestovna udaljenost Pula – Zagreb iznosi 266 km, Pula – Rijeka 107 km, Pula-Ljubljana 206 km, Pula-Venecija 143 km, Pula – Koper 102 km i dr.

2. POSTOJEĆE STANJE

2.1. Društvo

Demografski pokazatelji

Urbano područje Pula obuhvaća 40% ukupnog broja stanovnika Istarske županije, a najveći broj stanovnika ima Grad Pula (70% ukupnog broja stanovnika urbanog područja). Najmanje je stanovnika na području općina Barban i Svetvinčenat, koje obuhvaćaju oko 6% ukupnog broja stanovnika urbanog područja i u kojima je u desetogodišnjem razdoblju (2001.–2011.) vidljiv lagan pad broja stanovnika. Obje općine geografski su smještene u kontinentalnom dijelu urbanog područja prema unutrašnjosti Županije. No gledano ukupno, urbano područje slijedi trend porasta stanovništva na županijskoj razini (blag porast na županijskoj razini evidentiran je posljednjih nekoliko desetljeća), pa je u 2011. zabilježeno povećanje od 1,3% u odnosu na 2001. Godinu, pri čemu središte urbanog područja gubi stanovništvo a ostale jedinice lokalne samouprave smještene u priobalnom dijelu područja bilježe porast.

Tablica 3. Broj stanovnika po naseljima 2001.- 2011.

Naselja	Broj stanovnika 2001.	Broj stanovnika 2011.
Pula	58.594	57.460
Barban	2.802	2.721
Ližnjan	2.945	3.965
Marčana	3.903	4.253
Medulin	6.004	6.481
Svetvinčenat	2.218	2.202
Vodnjan	5.651	6.119
UKUPNO	82.117	83.201
ISTARSKA ŽUPANIJA	206.344	208.055
RH	4.437.460	4.284.889

Izvor: DZS, Popis stanovništva, 2011.

S obzirom na to da je prirodni prirast od 2001. godine naovamo negativan, porast stanovništva urbanog područja rezultat je mehaničkog prirasta.

Tablica 4. Kretanje prirodnog prirasta u urbanom području Pula 2001.–2014.

	2001.			2011.			2013.			2014.		
Naselja	Živorodeni	Umrli	Prirodni prirast	Živorodeni	Umrli	Prirodni prirast	Živorodeni	Umrli	Prirodni prirast	Živorodeni	Umrli	Prirodni prirast
Pula	466	594	-128	500	689	-189	454	595	-141	476	653	-177
Barban	18	48	-30	24	50	-26	17	48	-31	24	36	-12
Ližnjan	25	31	-6	30	42	-12	40	32	8	33	39	-6
Marčana	28	47	-19	37	45	-8	35	46	-11	32	63	-31
Medulin	40	31	9	71	53	18	55	55	0	70	50	20
Svetvinčenat	15	31	-16	19	31	-12	27	35	-8	23	28	-5
Vodnjan	58	51	7	63	57	6	55	55	0	72	64	8
UKUPNO	650	833	-183	744	967	-223	683	866	-183	730	933	-203
IŽ	1.572	2.124	-552	1.827	2.222	-395	1.801	2.167	-366	1.813	2.226	-413
RH	40.993	49.552	-8.559	41.197	51.019	-9.822	39.939	50.386	-10.447	39.566	50.839	-11.273

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

U 2001. i 2011. godini prema popisu stanovništva u urbanom je području, kao i na razini Županije, u ukupnom broju stanovnika bilo cca 52% žena i 48% muškaraca.

Istarska županija pripada skupini hrvatskih županija s najstarijom strukturom stanovništva, uz indeks starenja od 136,8 što potencijalno ima negativan utjecaj na cjelokupan društveno-gospodarski razvoj. Urbano područje također slijedi dobnu strukturu Županije, pa tako i u tom području prevladava starije stanovništvo. Kao i u slučaju Županije, stanovništvo starije od 35 godina čini više od 60% ukupnog stanovništva urbanog područja, čime se prati trend dobne strukture i na nacionalnoj razini.

Tablica 5. Stanovništvo urbanog područja Pula prema dobi 2011.

Jedinica lokalne (područne) samouprave	Dob				Indeks starenja	Koeficijent starosti
	0-14	15-34	35-64	>65		
Pula	7.596	13.914	24.846	11.104	145,5	26,1
Barban	331	631	1.113	646	189,3	30,5
Ližnjan	589	1.021	1.749	606	111,2	21,5
Marčana	597	957	1.825	874	147,1	27,7
Medulin	906	1.440	2.932	1.203	152,4	27,7
Svetvinčenat	271	520	947	464	152,8	27,6
Vodnjan	999	1.607	2.587	926	191,6	22,0
UKUPNO	11.289	20.090	35.999	15.823	142,0	26,0
IŽ	27.816	51.752	91.028	37.459	136,8	24,9
RH	652.428	1.089.520	1.784.308	758.633	115,0	24,1

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Kada je starost stanovništva u pitanju, valja istaknuti kako su vrijednosti i indeksa starenja (omjer stanovništva starijeg od 60 godina i stanovništva mlađeg od 20 godina) i koeficijenta starosti (udio stanovništva starijeg od 60 godina u ukupnom stanovništvu) u urbanom području više od onih u Županiji i RH što govori da je stanovništvo urbanog područja u fazi duboke starosti. Cjelokupno urbano područje gušće je naseljeno od Županije (73,9 stanovnika na km²) i RH (75,7 stanovnika na km²) te bilježi gustoću naseljenosti od 149,3 stanovnika na km², no istovremeno ga karakterizira vrlo nejednaka prostorna distribucija stanovništva. Tako je primjerice u Gradu Puli zabilježena gustoća stanovnika od 1073, u Općini Medulin 189,8, a u Svetvinčentu samo 27,7 stanovnika na km². Stanovništvo je većinom koncentrirano u priobalnom dijelu urbanog područja s naglaskom na područja oko Pule i Medulina, a kontinentalni i unutarnji dio područja slabije je naseljen.

Kao i u Županiji, u urbanom području prema nacionalnoj strukturi većinu čine Hrvati, zatim Srbi, Talijani te Bošnjaci. Urbano područje Pula je primjer dobre prakse u promicanju ravnopravnog uključivanja nacionalnih manjina u društveni i politički život. U tijeku je provedba projekta Europske unije i Europskog vijeća, SAMPLE 2, koji se bavi promicanjem interesa manjina i zahvaljujući kojem je Grad Pula dobio priznanje kao najuspješniji hrvatski grad u zagovaranju prava nacionalnih manjina. U radu Gradskog vijeća sudjeluju Vijeća devet nacionalnih manjina (talijanske, bošnjačke, albanske, makedonske, crnogorske, srpske, mađarske, slovenske i romske), a njihov rad i djelovanje se potiče sredstvima gradskog proračuna. Osobit je značaj talijanske nacionalne manjine, koja je s 4,43% ukupnog stanovništva druga najzastupljenija nacionalna manjina urbanog područja (iza Srba koji čine oko 6% stanovništva). Također, talijanski je materinji jezik za 4,33% ukupnog stanovništva,

što je odmah iza hrvatskog jezika (Popis stanovništva, 2011). Zajednica Talijana u Gradu Puli okuplja udruge i društva koja se bave promicanjem talijanske kulture, tradicije i jezika (npr. kulturno umjetničko društvo Lino Mariani, Društvo Dante Alighieri i dr.) te posjeduje knjižnicu s velikim brojem izdanja na talijanskom jeziku. Pozitivne utjecaje multikulturalnosti na urbanom području treba i dalje osnaživati i promovirati kao bitnu sastavnicu obogaćivanja javnog života.

Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi

Usluge socijalne skrbi dio su mjera i aktivnosti poboljšanja kvalitete života pojedinca i određenih skupina stanovništva. Na urbanom je području većina ustanova socijalne skrbi smještena na području Grada Pule, gdje djeluje Centar za socijalnu skrb Pula, koji osim za područje grada pruža usluge socijalne skrbi i na području Grada Vodnjana te šest istarskih općina (Barban, Fažana, Ližnjan, Marčana, Medulin i Svetvinčenat).

Centar za socijalnu skrb ima u prosjeku oko 1200 korisnika. Državnu pomoć u obliku invalidnine ostvarivalo je 616 osoba, a za 780 odobren je smještaj u domu socijalne skrbi za djecu i odrasle. Lokalnu socijalnu pomoć za podmirenje troškova stanovanja ostvarivala je 1.391 osoba, a regionalnu pomoć za ogrjev 787 osoba na razini cijele Županije. Osim sedam domova za starije i nemoćne osobe, u mreži domova socijalne skrbi djeluje još devet domova. Dio djelatnosti obavlja Obiteljski centar Istarske županije i Sigurna kuća Istra.

Od 2007. do 2013. godine porastao je broj gotovo svih korisnika svih oblika socijalne pomoći Centra za socijalnu skrb Pula. U strukturi tog povećanja u promatranom razdoblju prednjači rast iznosa socijalne pomoći za uzdržavanje nezaposlenih osoba (+124%), djece i mladih do završetka redovnog školovanja (+37,70%) i osobnih invalidnina (32,55%).

Pored Centra za socijalnu skrb, u Gradu Puli djeluju i: Dnevni centar za rehabilitaciju Veruda Pula, Centar za socijalnu skrb, Dom za starije i nemoćne osobe "A. Štiglic" Odsjek pomoći i njege u kući, Dom za psihički bolesne odrasle osobe "Vila Maria", Centar za rehabilitaciju, Dom za odgoj djece i mladeži, Dom za djecu i mlađe punoljetne osobe „Pula“, Dom za starije i nemoćne osobe „Kuća skrbi Sv. Polikarp“, Dnevni centar za radnu terapiju i rehabilitaciju, Centar za inkluziju i podršku u zajednici Pula i Centar za rehabilitaciju „Down syndrom centar Pula“.

Za brigu o ženama i djeci žrtvama obiteljskog nasilja u Puli je 2006. godine osnovana udruga Sigurna kuća Istra, jedina takva udruga na području Istarske županije. Udruga pruža besplatnu i sveobuhvatnu pomoć žrtvama obiteljskog nasilja (pravna, psihosocijalna pomoć, smještaj i sl.). Problemi koji ograničavaju djelovanje udruge odnose se na nedostatne prostorne uvjete i nemogućnost osiguranja dugoročnog smještaja zlostavljanim ženama i djeci zbog manjka socijalnih stanova i shema subvencioniranja stanovanja.

Najznačajnije ustanove za pružanje usluga socijalne skrbi za stare i nemoćne na urbanom području Pula nalaze se u Gradu Puli. U njemu djeluje Dom za starije i nemoćne osobe „Alfredo Štiglic“, izgrađen 1972. godine te proširen izgradnjom depandanse 1989. godine. Dom pruža usluge smještaja za starije i nemoćne, skrb u vlastitom domu, specijalizirani smještaj za dementne osobe u Centru za osobe oboljele od Alzheimerove demencije, dnevni boravak, savjetovalište i pomoć i njegu u kući. Dom raspolaže s ukupno 167 mjesta, od čega 155 u glavnoj zgradi i 12 u Centru za osobe oboljele od Alzheimerove demencije. U depandansi je raspoloživo dodatnih 10 mjesta, u povremenom smještaju 2 mjesta te 25 mjesta u dnevnom boravku. U Domu je zaposleno 82 djelatnika. Od 2011. godine sudjeluje u provedbi modela E-QALIN kojim se osigurava standardizacija kvalitete pružanja usluga

socijalne skrbi u domovima za starije i nemoćne diljem Europe. Na području općina u sastavu urbanog područja nalaze se domovi za starije i nemoćne izgrađeni na području Svetvinčenta, Medulina i Barbana. Općine Marčana, Ližnjan i Grad Vodnjan nemaju izgrađenih domova za stare i nemoćne.

Na urbanom području djeluju i privatne ustanove za pružanje usluga socijalne i zdravstvene skrbi te smještaja i njege starih i nemoćnih osoba. Kapacitetima i kvalitetom usluge izdvajaju se privatni domovi za starije i nemoćne u Puli: Dom Sv. Polikarp, smještajnih kapaciteta 70 osoba i s 38 zaposlenih, Dom u naselju Grandići kapaciteta 20 osoba i s 8 zaposlenih, dom Esperanza kapaciteta 26 osoba i s 9 zaposlenih, Dom Katarina kapaciteta 14 osoba i s 8 zaposlenih, Dom Barbara kapaciteta 10 zaposlenih i s 4 zaposlena i Dom Pax kapaciteta 20 osoba i s 9 zaposlenih. Od općina, među privatnim ustanovama za smještaj starih i nemoćnih izdvajaju se one u Ližnjanu: Moja hiža kapaciteta 20 osoba i s 11 zaposlenih te Vita sana kapaciteta 30 osoba i s 11 zaposlenih.

Prema Popisu stanovništva 2011. godine, na području Grada Pule živi 8.535 osoba ili 15% ukupnog broja stanovnika s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti, što je više od prosjeka Istarske županije (13,8%). Oko 2.419 osoba s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti istaknulo je da treba pomoć drugih osoba. Pomoć druge osobe u obavljanju svakodnevnih osoba koristi 2.125 osoba s teškoćama, što znači da potrebe 12% osoba sa svakodnevnim poteškoćama nisu zadovoljene. Unapređenje kvalitete usluga u sustavu socijalne skrbi treba biti usmjereno na osnaživanje procesa deinstitutionalizacije, promoviranje volonterizma i jaču uključenost civilnog društva u pružanje usluga socijalne skrbi, s krajnjim ciljem povećanja kvalitete života, jačanja socijalne integracije i borbe protiv siromaštva i diskriminacije ranjivih društvenih skupina (npr. invalidi, osobe s posebnim potrebama, žrtve nasilja, ratni stradalnici i dr.).

Stanje kriminaliteta

Na urbanom području Pula bilježi se trend smanjenja ukupnog broja kaznenih djela. U razdoblju od 2010. do 2015. godine ukupan broj kaznenih djela smanjio se 14,12% što je rezultat smanjenja broja svih vrsta kaznenih djela, osim kriminaliteta na štetu djece. Prema strukturi kaznenih djela najzastupljeniji je opći kriminalitet, koji čini 76,65% svih kaznenih djela.

Tablica 6. Kretanje broja kaznenih djela prema vrstama na urbanom području Pula 2010.–2015.

Godina	Vrsta kaznenog djela						Ukupno
	Opći krim.	Organizirani krim.	Krim. droga	Gospodarski krim.	Terorizam	Krim. na štetu djece	
2010.	2.148	32	232	101	6	129	2.648
2011.	2.270	18	176	185	3	147	2.799
2012.	2.458	13	228	70	3	84	2.856
2013.	2.006	17	72	119	0	124	2.338
2014.	1.771	50	91	128	1	243	2.284
2015.	1.743	24	81	88	3	335	2.274

Izvor: MUP PU Istarska, 2016.

U strukturi općeg kriminaliteta dominira imovinski kriminalitet, odnosno kaznena djela krađa i teških krađa kojih je prosječno 681,33, odnosno 938 godišnje. U razdoblju 2010.–2015. broj krađa smanjio se 29,96%, a teških krađa 18,24%. Najviše krađa bilježi se ljetnih mjeseci za vrijeme turističke sezone što upućuje na potrebu povećanja sigurnosti u tom razdoblju za turiste, posjetitelje i građane.

Društvena i zdravstvena infrastruktura

Bolnička zdravstvena skrb

Zdravstvena zaštita na razini opće medicine i primarne skrbi organizirana je na cijelom urbanom području. Zdravstvenu djelatnost na urbanom području Pule obavljaju županijske i privatne ustanove, čije je koncentracija najveća u središtu urbanog područja, Gradu Puli.

Od županijskih ustanova u Puli djeluju: Istarski domovi zdravlja (IDZ), Zavod za hitnu medicinsku pomoć Istarske županije, Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, Opća bolnica Pula, Istarske ljekarne Pula, a od privatnih: Ustanova za zdravstvenu njegu u kući “Zlatne ruke”, Poliklinika za baromedicinu “Oxy”, Poliklinika za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju “Peharec”, Poliklinika za neurologiju, oftalmologiju, ORL i internu medicinu “Salus” i Poliklinika za radiologiju, internu medicinu, urologiju i ginekologiju “Ars Medica”, Ljekarne „Valun“ Pula i Ljekarna Bobanović-Vujnović Pula.

Specijalistička zdravstvena zaštita na urbanom području provodi u Općoj bolnici Pula te u više privatnih specijalističkih ordinacija, poliklinika i lječilišta, uglavnom na području Grada Pule. Opća bolnica Pula pruža zdravstvenu njegu u 12 specijalističkih područja⁴. Za zdravstvenu zaštitu žena i djece je na urbanom području Pula uspostavljeno 7 specijalističkih pedijatrijskih, odnosno 6 specijalističkih ginekoloških ordinacija. Zdravstvenu zaštitu žena i djece, u sklopu specijalističko-konzilijarne i dijagnostičke zdravstvene zaštite, provodi i Opća bolnica Pula.

Ukupan broj postelja u Općoj bolnici Pula je 536, a procijenjene potrebe 546 postelja što upućuje na nedostatne kapacitete bolnice. Odnos broja raspoloživih kreveta u Bolnici Pula na 1.000 stanovnika je 2,4 ili više nego dvostruko manje u odnosu na Istarsku županiju (4,11) i znatno nepovoljnije u odnosu na Republiku Hrvatsku (5,89). Prema broju liječnika na 1.000 stanovnika (4,01), urbano područje Pula je u znatno povoljnijem položaju i u odnosu na Republiku Hrvatsku (2,81) i Istarsku županiju (2,17).

Grad Pula je prvi grad u Istarskoj županiji koji je 1991. godine pristupio europskom pokretu Zdravih gradova kojem je cilj suradnja među gradovima na unapređenju stanja javnog zdravlja. Tijekom 1995. godine Grad Pula bio je među prvim hrvatskim gradovima koji su izradili Sliku zdravlja te Plan zdravlja, a od 2007. godine prvi istarski grad koji se uključio u suradnju s Istarskom županijom u provedbi županijskog Plana za zdravlje. Na snazi je Slika zdravlja Grada Pule za 2014. godinu s Planom za zdravlje koji je podloga provedbe zdravstvene politike na području Grada u razdoblju od 2015. do 2018. godine. Cilj tih dokumenata je stvaranje partnerstva za zdravlje jačanjem suradnje i postizanjem konsenzusa o pristupu za poboljšanje zdravlja kao i rasvjetljavanje ključnih zdravstvenih problema i jačanje javne svijesti i razumijevanja zdravstvenih pitanja.

⁴ Interna medicina, neurologija, pedijatrija, psihijatrija, infektologija, ginekologija i opstetricija, opća kirurgija, urologija, oftalmologija, otorinolaringologija, palijativno liječenje i produljeno liječenje.

U turističkoj sezoni na urbanom području Pula djeluje turistička ambulanta koja pruža usluge zdravstvene zaštite za turiste. Ambulanta djeluje od lipnja do sredine rujna i ima dva tima koje čine dva liječnika i dvije medicinske sestre. Zdravstvenu zaštitu turista pokrivaju djelomice i ordinacije obiteljske medicine u sklopu Doma zdravlja u Puli. Problem organiziranja zdravstvene zaštite turista očituje se u nepostojanju ugovornog odnosa između turističkih ambulanti i Hrvatskoga zavoda za zdravstveno osiguranje.

Na području Grada Vodnjana stanovnici zdravstvenu skrb dobivaju u dvjema ambulantama opće medicine. Također djeluju dvije stomatološke ordinacije i zubotehnički laboratorij, dvije ljekarne te depo lijekova u kojem je zaposlena jedna osoba.

U Općini Barban djeluju dvije ambulante koje stanovništvu pružaju primarnu zdravstvenu zaštitu i stomatološke usluge. U ambulantama su zaposlena četiri djelatnika, a ambulante zahtijevaju investiranje u opremu i infrastrukturu kako bi se poboljšala kvaliteta usluge. Stanovnicima Općine Svetvinčenat na usluzi je primarna medicinska zaštita u sklopu jedne ambulante opće medicine koja zapošljava 4 djelatnika i 1 stomatološke ordinacije. Ambulanta također zahtijeva infrastrukturnu obnovu.

Na području Općine Medulin zdravstvene ambulante djeluju u Medulinu, Banjolama i Premanturi. Dom zdravlja u Medulinu obnovljen je 2015. Godine sredstvima Istarskih domova zdravlja (480.000,00 kuna). Obnovom Doma zdravlja u Medulinu poboljšana je opremljenost zdravstvenih ordinacija (obiteljske medicine, prostor patronažne sestre, stomatološka zdravstvena zaštita), ali i pristup osobama s invaliditetom te povećana energetska učinkovitost objekta. U Općini Medulin djeluju 2 ljekarne u Medulinu, Istarske ljekarne-Medulin i privatna ljekarna „Mr. Vlasta Cukon“ te privatna ljekarna „Mirija Bohunicki“ u Banjolama. Na području Općine Medulin djeluje više privatnih stomatoloških ordinacija.

U Općini Ližnjan djeluje jedna ordinacija opće medicine i jedna privatna ljekarna. Ambulanta zapošljava dva djelatnika, adekvatno je opremljena ali postoji potreba za dodatnim kapacitetima s obzirom na sve više pacijenata. U planu je izgradnja turističke ambulante radi poboljšanja zdravstvene zaštite na području općine.

Stanovanje

U 2011. godini na urbanom području Pula ukupno su evidentirane 51.142 stambene jedinice ili 38,45% ukupnog broja stambenih jedinica na području Istarske županije. Više od polovice stanova na urbanom području nalazi se u Gradu Puli (55,90%), a najmanje ih je u općinama Svetvinčenat i Barban (2,55%, odnosno 2,63%). S obzirom na učestalost korištenja, prevladavaju stanovi za stalno stanovanje (81,86%), a znatno je manja zastupljenost stanova za povremeno korištenje ili obavljanje djelatnosti (18,14%).

Stanovi u urbanom području Pula opremljeni su potrebnom infrastrukturom (električna energija, javna vodoopskrba i odvodnja) što osigurava kvalitetno življenje, a opremljenost plinom i klimatizacijom veća je od županijskog prosjeka. Stanovi u vlasništvu Grada Pule dodjeljuju se prema Listi prioriteta koju se utvrđuje Odlukom Gradska uprava. Ključni kriteriji za dodjelu stanova uključuju socijalni status, broj članova kućanstava, broj djece i zdravstveno stanje. U 2013. godini dovršena je izgradnja dviju zgrada u sklopu programa Poticajne stanogradnje, pa je Grad Pula novim vlasnicima dodijelio 65 stanova.

Tablica 7. Stanovi prema načinu korištenja u 2011.

	Istarska županija		Grad Pula		Grad Vodnjan		Općina Barban		Općina Ližnjan		Općina Marčana		Općina Medulin		Općina Svetvinčenat	
	broj	m²	broj	m²	broj	m²	broj	m²	broj	m²	broj	m²	broj	m²	broj	m²
Stanovi za stalno stanovanje	102.108	7.885.869	27.681	1.959.977	3.126	245.362	1.254	104.941	2.309	188.413	2.504	195.325	3.864	321.201	1.130	91.339
Stanovi koji se koriste privremeno	23.125	1.433.612	381	27.081	2.557	123.397	50	3.865	226	15.390	1.085	51.975	2.238	144.760	146	10.331
Stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost	7.757	434.311	528	33.085	55	4.807	44	3.409	158	10.221	80	5.515	1.695	95.259	31	2.521
UKUPNO	132.990	9.753.792	28.590	2.020.143	5.738	373.566	1.348	112.215	2.693	214.024	3.669	252.815	7.797	561.220	1.307	104.191

Izvor: DZS (popis 2011.)

Vatrogasna zaštita

Organizirana vatrogasna zaštita vrlo je važna za urbano područje, kao i za cijelo područje Županije s obzirom na to da su proteklih godina učestaliji požari u zimsko-proljetnom i ljetnom razdoblju. Vatrogasna zaštita organizirana je većinom putem dobrovoljnih vatrogasnih društava koja djeluju svim općinama i gradovima Puli i Vodnjanu.

U Općini Barban djeluju dva dobrovoljna vatrogasna društva: DVD „Barban“ i DVD „Sutivanac“. Imaju po 30 do 50 članova, bez zaposlenih osoba. Na području Općine Svetvinčenat djeluje dobrovoljno vatrogasno društvo (DVD) sa 62 člana. U Općini Ližnjan djeluje jedno dobrovoljno vatrogasno društvo, DVD Ližnjan, koje ima oko 35 članova. U pogledu infrastrukturnih kapaciteta (adekvatni prostori), opreme (uključujući vatrogasna vozila, navalna vozila i s.) i ljudskih kapaciteta sva vatrogasna društva i vatrogasne postrojbe imaju potrebu za daljnjim unapređenjem i osnaživanjem. Na području Općine Medulin djeluje Dobrovoljno vatrogasno društvo Medulin koje broji 35 aktivnih članova, 5 pričuvnih članova i 15 članova podmlatka. DVD Medulin raspolaže sa 5 navalnih vozila i 2 vozila za prijevoz ljudstva. U Medulinu je 2012. godine počela gradnja Vatrogasnog doma Dobrovoljnog vatrogasnog društva Medulin. Za završetak gradnje potrebno je uz Vatrogasni dom izgraditi toranj i Dom opremiti potrebnom opremom za rad.

Sportske aktivnosti

Sportske su aktivnosti na urbanom području mahom organizirane putem brojnih aktivnih sportskih udruga i klubova u različitim granama sporta. Na urbanom području Pula registrirano je ukupno 67 sportskih klubova sa 9.783 člana ili u prosjeku 146 članova po klubu, a registriranih je sportaša 4.067. U odnosu na Istarsku županiju, na urbanom području Pula djeluje 10,10% svih sportskih klubova u Županiji i oko četvrtina ukupnog broja registriranih sportaša (25,42%). U ukupnom broju sportskih klubova registriranih na urbanom području najzastupljeniji su nogometni i boćarski klubovi (oko 20%) te košarkaški,

odbojkaški i karate klubovi (18%). Najmanje sportskih klubova zabilježeno je u sportovima kao što su streljaštvo, vaterpolo, veslanje, golf, tenis i drugi.

Gradski i općinski sportski savezi i zajednice djeluju pod okriljem Sportske zajednice Istarske županije, krovne organizacije za promociju i razvoj sporta u Istri (Savez sporta Grada Pule, Sportski savez Grada Vodnjana, Sportska zajednica Općine Medulin). Sportski način življenja potiče se od najranije dobi kroz sportske kampove za najmlađe i sportske manifestacije za djecu predškolske dobi. Na području gradova Pule i Vodnjana te općine Medulin održava se proteklih dvanaest godina Olimpijski festival dječjih vrtića. Sportske aktivnosti potiču se ulaganjima iz županijskog i lokalnih proračuna. U 2016. godini smanjeno je ulaganje iz županijskog proračuna za potrebe razvoja sporta (2,6 milijuna kuna ili 137 tisuća kuna manje nego 2015.). U sportu je postignut visok stupanj suradnje gradskih, općinskih i županijskih sportskih saveza i klubova i Hrvatskog olimpijskog odbora, rezultat čega su zajednički projekti („Od športske škole do Olimpijskih igara“, „Aktivne zajednice“, „Odaberi sport“ i sl.). U 2016. godini planiran je osnutak Saveza sportskog udruženja za osobe s invaliditetom.

Uspjesima na županijskoj, državnoj i lokalnoj razini osobito se ističu odbojkaški, atletski, jedriličarski, veslački i drugi klubovi iz Pule. Među školskim sportskim društvima, Šijana iz Osnovne škole Šijana u Puli i školsko sportsko društvo Gimnazijalac iz gimnazije u Puli dobitnici su posebnog priznanja za uspjeh u 2015. godini.

U Općini Medulin djeluju 34 sportske udruge koje nude stanovnicima mogućnost bavljenja ribolovom, jedrenjem, golfom, atletikom, tenisom, nogometom, boćanjem i ostalim aktivnostima. U njoj djeluje Sportska zajednica Općine Medulin u koju je uključeno 60 sportskih klubova koji djeluju na području Općine: NK Medulin, NK Banjole, Ronilački-sportski klub Mladost, Veslački klub Medulin, Atletski klub Medulin, Boćarski klub Vinkuran, Plivački klub „Val“, Konjički klub Medulin, Klub podvodnih aktivnosti Medulin, Klub jedrenja na dasci Pomer, Daskaški klub Karkadur, Teniski klub Banjole, Bob klub Istra i drugi. Na području Općine Barban djeluje osam sportskih klubova: NK Omladinac 1952, Barban, BK Šajini, NK Manjadvorci, ŠD Orihi, Off road 4x4 Barban, ŠK OŠ Barban, BK Puntera, BK Hrboki, koji okupljaju ljubitelje nogometa, boćanja, rukometa, košarke i motorsporta. U Općini Svetvinčenat postoje tri kluba: NK Smoljanci-Sloboda, BK Savičenta i BK Foli, a u planu je izgradnja sportskog centra u blizini sportske dvorane OŠ „Savinčenta“.

Na urbanom području Pula nema odgovarajuće sportske infrastrukture, osobito za primarne sportove poput atletike, plivanja i gimnastike. U svrhu povećanja broja objekata sportske infrastrukture moguće je prenamijeniti pojedine napuštene prostore (npr. poslovne centre) što bi umanjilo financijski teret novih ulaganja i omogućilo ponovno korištenje tih prostora. Na području čitave Istarske županije nema olimpijskog bazena što ograničava dostupnost sportskih sadržaja za sportaše, rekreativce svih dobi, školsku djecu i osobe s posebnim potrebama. Na pojedinim sportskim objektima potrebno je provesti sanaciju unutarnjih i vanjskih dijelova, posebice na nogometnim igralištima i stadionima (npr. sanacija i uređenje svlačionica u sklopu nogometnog stadiona Aldo Drosina, sanacija krovišta i fasade na nogometnim igralištima Štinjan i Veli Vrh i dr.) te u sportskim centrima (npr. Mirna) i Domu sportova Mate Parlov.

U Gradu Vodnjanu djeluje Sportski savez Grada Vodnjana koji usklađuje aktivnosti članova Sportske zajednice te potiče i promiče sport u skladu s Nacionalnim programom sporta. U Savez je uključeno više od 10 klubova: Nogometni klub Vodnjan, Nogometni klub Galizana, odbojkaški klub Vodnjan, Šahovski klub Vodnjan, Košarkaški klub OLIVA Vodnjan, Streljački klub PJAT Vodnjan, Teakwondo klub FUTURA 2 Vodnjan, Ronilački klub „Loligo“, ŠKUGL Istra Vodnjan, Pljočkarski klub AGROTURIST Vodnjan te Sportsko ribolovno društvo „Portić“ Peroj. U Općini Ližnjan od dvanaest sportskih klubova tri se bave

nogometom, tri ronjenjem, a po jedan je u segmentu lova, boćanja, tenisa, jahanja, nautike i biciklizma.

Udruge građana

Unatoč naporima još uvijek nisu stvoreni preduvjeti za ujednačen razvoj sposobnosti organizacija civilnog društva i građanskih inicijativa kao ni za razvoj zakladništva i filantropije u lokalnim zajednicama. Raspored udruga na urbanom području Pula nije ravnomjeran. Većina udruga koncentrirana je oko Grada Pule, pa su i kapaciteti udruga na čitavom urbanom području neujednačeni. U Puli je velika koncentracija udruga u Društvenom centru Karlo Rojc, koji ima tendenciju sve većeg razvoja aktivnosti civilnog sektora. Nužno je raditi na povećanju kapaciteta rada udruga u kadrovskom i financijskom smislu.

Različita su područja djelovanja organizacija civilnog društva. One pokrivaju područja od sporta, kulture, zdravstva, socijale, humanitarnog rada, preko vatrogastva, djece i mladih do ljudskih prava i sl. U 2016. godini evidentirano je na urbanom području Pula ukupno 1.313 udruga građana, od čega je najviše registrirano na području Grada Pule (74,18%) i općine Medulin (9,67%). Uz sufinanciranje njihovog rada iz javnih proračuna, organizacije civilnog društva podupiru se i ustupanjem prostora za djelovanje bez naknade.

Najmanje udruga registrirano je na području općina Svetvinčenat i Barban (4,57% ukupnog broja udruga na urbanom području Pula). S obzirom na neujednačen raspored i djelovanje udruga građana, na urbanom području potrebno je osnaživati mehanizme za veće sudjelovanje udruga građana u razvoju lokalnih zajednica, osobito na području općina.

Primjer uspješne suradnje organizacija civilnog društva i javnog sektora je Društveni centar Rojc. Nastao je prenamjenom vojnog objekta, a u njemu djeluje 110 organizacija civilnog društva čiji rad financijski podupire Grad Pula. Za upravljanje Društvenim centrom Rojc uspostavljeno je mješovito javno-civilno tijelo koje čine predstavnici Saveza udruga Rojc i Grada Pule, čime je osigurano participativno, odgovorno i učinkovito upravljanje Centrom. U Centru su predviđena dodatna ulaganja oko 7,3 milijuna kuna u izgradnju zelenog krova, urbanog vrta, hostela i ugostiteljskog objekta, lifta i info centra za posjetitelje.

Obrazovanje

Na urbanom području Pula pružaju se usluge obrazovanja na svim obrazovnim razinama (predškolsko, osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje). Ustanove predškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja djeluju u svim gradovima i općinama urbanog područja, a srednje škole i ustanove visokoškolskog obrazovanja samo u Gradu Puli. Obrazovne ustanove mahom karakterizira nedostatna infrastruktura i nedovoljna opremljenost na svim razinama obrazovanja. Poseban problem predstavlja neprilagođenost obrazovnih ustanova djeci i osobama s invaliditetom te nedostatak sportskih dvorana.

Predškolsko obrazovanje

U sustavu predškolskog obrazovanja nema dovoljno prostornih kapaciteta u odnosu na broj djece vrtićke dobi, osobito u odnosu na jaslčku djecu, a tu su i regionalne razlike u pokrivenosti gradova i općina ustanovama predškolskog obrazovanja.

Na urbanom području Pula djelovale su u 2015. godini ukupno 42 ustanove predškolskog odgoja i obrazovanja. Ukupan broj zaposlenih u predškolskom odgoju i obrazovanju bio je te

godine 582; u strukturi zaposlenih prevladavali su odgojitelji (63,06%) i ostali zaposlenici (34,86%), a najmanji je bio udio zdravstvenog osoblja (2,08%). Broj djece upisane u predškolske ustanove bio je u padu do 2014. godine, a u 2015. godini broj je porastao 3,67%. Porast broja upisane djece pratio je i rast broja zaposlenih u predškolskim ustanovama: od 2011. do 2015. godine rast je iznosio 9,54%.

Tablica 8. Broj ustanova predškolskog odgoja, upisane djece i zaposlenih na urbanom području Pula 2011.-2015. godine

Godina	Broj ustanova predškolskog odgoja	Broj upisane djece	Broj zaposlenih			
			Ukupno	Odgojitelji	Zdravstveno osoblje	Ostali
2011.	42	2.836	482	304	8	170
2012.	43	2.979	506	323	6	177
2013.	42	2.973	582	331	20	231
2014.	42	2.914	500	328	6	166
2015.	42	3.021	528	333	11	184

Izvor: Grad Pula, Upravni odjel za društvene djelatnosti, 2016.

Predškolski je odgoj najbolje organiziran na području Grada Pule gdje se nalazi 59,52% svih ustanova predškolskog odgoja i obrazovanja na urbanom području, a u dječje vrtiće u Gradu Puli upisan je i najveći broj djece (75,74%). Kvalitetom predškolskog odgoja također se ističu Grad Vodnjan i Općina Medulin. Na području Grada Vodnjana u funkciji su tri dječja vrtića koja ukupno pohađa 220 djece u dobi od 3 do 5 i više godina (Dječji vrtić Petar Pan, Dječji vrtić Galizana i privatni dječji vrtić Zvončica). U njima su zaposlena 22 odgojitelja i učitelja te jedan zdravstveni djelatnik. U vrtićima se provode dvojezični predškolski obrazovni programi na hrvatskom i talijanskom jeziku.

U općinama je najbolja pokrivenost ustanovama predškolskog odgoja zabilježena u Medulinu. Na području Općine Medulin djeluje Dječji vrtić Medulin s centralnim objektom u Medulinu kapaciteta 180 djece i područnim objektima u Premanturi, Vinkuranu i Pomeru. Područni objekti u Premanturi i Vinkuranu imaju kapacitet prihvata 22 djece, a područni objekt u Pomeru ima kapacitet prihvata 2 djece. U 2016. godini planirana je izgradnja Dječjeg vrtića u Pomeru kapaciteta prihvata 2 grupe po 22 djece. U Općini Medulin djeluju i dva privatna dječja vrtića, Dječji vrtić „Ciciban“ u Medulinu, kapaciteta prihvata 60 djece i Dječji vrtić „Sunčica“ u Banjolama, kapaciteta prihvata 25 djece. U drugim općinama (npr. Barban, Svetvinčenat) postoji po jedan dječji vrtić čiji kapaciteti samo djelomično zadovoljavaju potrebe stanovništva. Adekvatni kapaciteti i opremljenost dječjeg vrtića postoje samo u Dječjem vrtiću Barban. U općinama Svetvinčenat i Ližnjan glavni je problem u području predškolskog odgoja nedostatak jaslica. Povećane potrebe za ulaganjima u opremljenost i proširenje dječjih vrtića na području općina Ližnjan i Svetvinčenat postoje zbog toga što je u razdoblju 2011.–2015. godine broj vrtićke djece u tim općinama porastao 18,08%. Za povećanje kapaciteta i kvalitete predškolskog odgoja Općina Ližnjan planira uložiti 9 milijuna kuna za izgradnju i opremanje dvaju dječjih vrtića i jaslica. U Općini Marčana djeluju 3 vrtića, od čega je jedan izdvojen u Raklju. Potrebno je izgraditi nov vrtić u Marčani; u tijeku je izrada glavnog projekta i ishodovanje dozvole za rad vrtića i jaslica. U većini gradova i općina izdvajaju se proračunska sredstva za subvencioniranje troškova dječjih vrtića.

Pored nedostatnih kapaciteta i kvalitete pedagoškog standarda u smislu opremljenosti modernim pomagalicama za izvođenje predškolske nastave, predškolske ustanove često zahtijevaju infrastrukturna ulaganja posebice u pogledu podizanja kvalitete zgrada, energetske učinkovitosti i sl.

Nadalje, s izraženom sezonalnošću i sezonskim zapošljavanjem djelatnika čije je stalno prebivalište izvan urbanog područja, često i izvan Županije, sve je izraženija potreba svojevrsne pedagoške skrbi za djecu sezonskih radnika u turizmu.

Osnovnoškolsko obrazovanje

Programi osnovnoškolskog obrazovanja u urbanom području Pula provode se u ukupno 23 osnovne škole, od čega ih je 13 u Gradu Puli, 3 u Općini Marčana, po dvije u Gradu Vodnjanu i Općini Barban, a po jedna u općinama Medulin, Ližnjan i Svetvinčenat. Posljednjih nekoliko godina bilježi se uzlazni trend u pogledu broja razrednih odjeljenja, učitelja i učenika. U razdoblju od 2011. do 2015. godine broj razrednih odjeljenja povećao se 2,37%, broj učitelja 10,33%, a broj učenika 3%.

U pojedinim općinama izražen je problem neadekvatnih prostornih uvjeta rada osnovnih škola. U Općini Marčana potrebno je izgraditi novu osnovnu školu sa sportskom dvoranom, a za provedbu tog projekta u tijeku je ishođenje građevinske dozvole. Osnovnoškolske ustanove u općinama Barban i Ližnjan relativno su dobro opremljene, ali potrebno je urediti okoliš i školske sportske objekte. U pojedinim osnovnim školama potrebna je hitna adaptacija i nadogradnja (osobito krovista, stolarije) te obnova školskog inventara (npr. u Općini Svetvinčenat). U osnovnim školama na području Grada Pule planiraju se u školskoj godini 2016./2017. ulaganja u poboljšanje primjene informatičkih tehnologija u izvođenju nastave (npr. e-škole, e-dnevници, nabava računala) i poboljšanje kvalitete poslovanja školskih kuhinja. Od infrastrukturnih radova u planu je rekonstrukcija i dogradnja OŠ Kaštanjer, a u tijeku je i izrada projektne dokumentacije za izgradnju sportske dvorane u OŠ Tone Peruška i izgradnju Učeničkog doma. U gotovo svim osnovnim školama također postoji potreba ulaganja u energetska obnova putem zamjene stolarije, ugradnje termostatskih ventila i obnove vanjskih ovojnika.

Na području općina organiziran je učinkovit sustav javnog prijevoza djece do škola.

Tablica 9. Kretanje broja osnovnih škola, razrednih odjeljenja te učitelja i učenika na urbanom području Pula 2011.–2015. godine

Godina	Broj osnovnih škola	Broj razrednih odjeljenja	Broj učitelja	Broj učenika
2011.	23	337	668	6.117
2012.	23	339	671	6.071
2013.	23	337	688	6.120
2014.	23	343	691	6.179
2015.	23	345	737	6.300

Izvor: Grad Pula, Upravni odjel za društvene djelatnosti, 2016.

Pedagoški standardi u sustavu osnovnoškolskog obrazovanja nisu potpuno zadovoljeni, no u redovnim i izvanškolskim aktivnostima učenici postižu zapažene rezultate (npr. u području ekologije, aktivnostima protiv nasilja i ovisnosti itd.).

Srednjoškolsko obrazovanje

Srednjoškolsko obrazovanje provodi se isključivo u Gradu Puli gdje se nalazi više od polovice svih srednjih škola u Istarskoj županiji (12 od ukupno 21)⁵. Učenici iz pojedinih općina koje pripadaju urbanom području Pula pohađaju srednje škole i u drugim istarskim gradovima (npr. u Labinu, Rovinju, Poreču). Srednje škole u Puli pohađa 48,48% svih učenika upisanih u sve srednje škole u Istarskoj županiji.

Tablica 10. Broj učenika upisanih u srednje škole na urbanom području Pula od 2010./2011. do 2014./2015.

Srednja škola	Broj učenika				
	2010./2011.	2011./2012.	2012./2013.	2013./2014.	2014./2015.
Škola za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu Pula	566	583	612	608	619
Gimnazija Pula	746	757	775	779	774
Industrijsko-obrtnička škola Pula	312	249	205	142	121
Škola primijenjenih umjetnosti i dizajna	101	105	108	108	108
Talijanska srednja škola Dante Alighieri Pula	188	190	187	178	161
Ekonomska škola Pula	318	322	313	319	312
Medicinska škola Pula	203	236	272	321	348
Tehnička škola Pula	525	520	484	498	478
Strukovna škola Pula	337	324	328	312	295
Glazbena škola Ivana Matetića Ronjgova Pula	113	107	94	76	83
Škola za odgoj i obrazovanje Pula	31	33	30	29	28
Privatna gimnazija Jurja Dobrile Pula	-	43	39	35	33
UKUPNO:	3.440	3.469	3.447	3.405	3.360
UKUPNO IŽ	7.267	7.272	7.178	7.098	6.931

Izvor: Grad Pula, Upravni odjel za društvene djelatnosti, 2016.

Od 2012./2013. godine smanjuje se broj učenika upisanih u pulske srednje škole, pa je u školskoj godini 2014./2015. njihov broj bio 2,52% manji nego 2012./2013. Osobito je primjetan pad broja učenika upisanih u srednjoškolske strukovne programe, iako i dalje zauzimaju najveći udio u broju ukupno upisanih učenika u srednje škole (67,47% u školskoj godini 2014./2015). U školskoj godini 2014./2015. bilo je u strukovne srednjoškolske programa u Gradu Puli upisano 2.267 učenika ili 50,24% učenika upisanih u sve srednjoškolske strukovne programe na području Istarske županije. U odnosu na školsku godinu 2010./2011. broj učenika upisanih u strukovne srednjoškolske programe u Gradu Puli bio je 20,43% manji. Pad interesa za strukovne srednjoškolske programe uzrokuje deficit na lokalnom tržištu rada pojedinih stručnih e profila radne snage (npr. konobari, zidari, pekari), pa je potrebno jačati kvalitetu i interes za srednjoškolsko obrazovanje u skladu s potrebama tržišta.

⁵ Srednje škole u Gradu Puli kojima je osnivač Istarska županija: Škola za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu Pula, Gimnazija Pula, Industrijsko-obrtnička škola Pula, Škola primijenjene umjetnosti i dizajna Pula, Talijanska srednja škola Dante Alighieri Pula, Ekonomska škola Pula, Medicinska škola Pula, Tehnička škola Pula, Strukovna škola Pula, Glazbena škola Ivana Matetića Ronjgova Pula i Škola za odgoj i obrazovanje Pula. Pored spomenutog, u Gradu Pula djeluje i jedna privatna srednjoškolska ustanova, privatna gimnazija Juraj Dobrila.

U Gradu Puli nalazi se i jedini učenički dom na području Istarske županije. U školskoj godini 2015./2016. u njemu je bilo smješteno 115 djece. Potrebe za smještajem veće su od postojećih kapaciteta, pa je na listi čekanja dvadesetero djece. Dom ne zadovoljava u potpunosti državne pedagoške standarde što se očituje u nedostatnom broju ležajeva i soba za učenike.

Sustav srednjoškolskog obrazovanja karakterizira dobra kvalifikacijska struktura stručnog osoblja, no izražen je nedostatak pojedinih stručnih profila (npr. pedagozi, psiholozi, defektolozi). U prostornom smislu srednje škole rade u relativno zadovoljavajućim uvjetima. Nema dovoljno sportskih dvorana, pa se nastava tjelesne kulture za učenike svih deset srednjih škola provodi u samo dvjema dvoranama. Redovni nastavni programi obogaćeni su različitim dodatnim sadržajima za učenike, a provode se i zajednički projekti temeljem međuregionalne i međunarodne suradnje. Nastava se uglavnom izvodi u dvije smjene. Uvođenje nastave u jednoj smjeni jedan je od prioriteta čiju provedbu onemogućuju nedostatni prostorni i financijski kapaciteti. Za poboljšanje kvalitete izvođenja srednjoškolskog obrazovanja, osobito praktične nastave, planirana je izgradnja Centra novih tehnologija, Turističko-ugostiteljskog centra i Društvenog centra u Puli putem EU-projekta „Pulske srednje škole“.

Za stipendiranje učenika i studenata osigurana su sredstva iz gradskih i općinskih proračuna (npr. u Vodnjanu je 2015. osigurano 39 stipendija učenicima i studentima, u Općini Barban 15-20 stipendija godišnje, u općini Svetvinčenat 13 stipendija, u Općini Medulin 11 učeničkih i 49 studentskih stipendija).

Visokoškolsko obrazovanje

Na urbanom području Pula djeluju jedine dvije visokoškolske ustanove na području Istarske županije, Sveučilište Jurja Dobrila u Puli i Visoka tehničko-poslovna škola s pravom javnosti – Politehnika Pula. U sklopu Sveučilišta (osnovano 2006.) djeluju Fakultet za ekonomiju i turizam, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Filozofski fakultet, Muzička akademija, Odjel za interdisciplinarne, talijanske i kulturne studije, Odjel za prirodne i zdravstvene studije, Odjel za informacijsko-komunikacijske tehnologije, Studentski centar i Sveučilišna knjižnica.

U sklopu Fakulteta ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ organiziraju se sve tri razine visokoškolskog obrazovanja, od preddiplomskog i diplomskog studija do poslijediplomskog specijalističkog i poslijediplomskog doktorskog studija. Pri Fakultetu se izvodi ukupno šest preddiplomskih i jednako toliko studijskih programa na diplomskoj razini. Kvalitetu izvođenja nastave osigurava opremljenost informatičkim laboratorijem, knjižnicom, čitaonicom, a na razini Sveučilišta studentima je dostupan studentski restoran i drugi sadržaji. Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, veličinom druga sastavnica Sveučilišta, izvodi dva preddiplomska studija te dva integrirana preddiplomska i diplomska studija. Pri Filozofskom fakultetu izvodi se ukupno 12 studijskih programa na preddiplomskoj i šest na diplomskoj razini, a Muzička akademija organizira četiri studijska programa na preddiplomskoj razini i dva na diplomskoj. Odjel za interdisciplinarne, talijanske i kulturološke studije organizira dva preddiplomska i četiri diplomatska studijska programa. U sklopu dviju novoformiranih sastavnica Sveučilišta, Odjela za prirodne i zdravstvene studije te Odjela za informacijsko komunikacijske tehnologije izvode se studijski programi iz STEM područja. Pri Odjelu za prirodne i zdravstvene studije, izvode se dva preddiplomska studija, a u sklopu Odjela za informacijsko komunikacijske tehnologije izvode se jedan preddiplomski i dva diplomatska studija.

Mobilnost studenata i uključenost u međunarodne projekte Sveučilište ostvaruje se putem razgranate mreže suradnje s fakultetima iz europskih zemalja (Austrija, Njemačka, Francuska, Italija, Španjolska, Portugal, Belgija, Poljska, Mađarska, Slovačka) te zemljama izvan Europske unije (Izrael i Armenija). Od 2014. godine Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ u suradnji s partnerskim institucijama iz Austrije, Mađarske i Slovačke izvodi sveučilišni poslijediplomski međunarodni doktorski studij "Međunarodni ekonomski odnosi i menadžment".

U akademskoj godini 2015./2016. bio je na preddiplomskim i diplomskim studijima u sklopu Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli ukupno upisan 3.471 student. Broj upisanih studenata kontinuirano raste, pa je 2015./2016. godine bio 0,14% veći nego godinu prije odnosno 6,73% veći nego u akademskoj godini 2012./2013. Prema vrsti fakulteta, odnosno odjela, u ukupnom su broju najzastupljeniji studenti upisani na Fakultet ekonomije i turizma Mijo Mirković (48,14% ukupnog broja upisanih studenata u 2015./2016.); a slijede Filozofski fakultet (10,54%) i Odjel za informacijsko-komunikacijske tehnologije (10,31%).

Tablica 11. Broj upisanih studenata na preddiplomskim i diplomskim studijima na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli od 2012./2013. do 2015./2016.

2012./2013.			2013./2014.			2014./2015.			2015./2016.		
Redovni	Izvanredni	Uk.	Redovni	Izvanredni	Uk.	Redovni	Izvanredni	Uk.	Redovni	Izvanredni	Uk.
2.223	1.029	3.252	2.259	1.310	3.569	2.266	1.200	3.466	2.385	1.086	3.471

Izvor: Grad Pula, Upravni odjel za društvene djelatnosti, 2016.

Smještaj studenata s prebivalištem izvan urbanog područja Pula organiziran je u studentskom domu u Puli. Dom ima 136 ležajeva za studente i 8 za nastavničko osoblje. Smještaj u studentskom domu mogu koristiti samo studenti koji studiraju na sastavnicama u sklopu Sveučilišta (smještaj nije dostupan za studente Politehnike). Postoji potreba za dodatnih 300 ležajeva. Slijedom prijave na ograničeni poziv na dostavu projektnih prijedloga "Modernizacija, unaprjeđenje i proširenje infrastrukture studentskog smještaja za studente u nepovoljnom položaju" očekuje se financiranje povećanja kapaciteta studentskog doma u Puli.

U sklopu Fakulteta ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ organizirana su i dva poslijediplomska specijalistička studija: Europske integracije, regionalni i lokalni ekonomski razvoj te studij Ljudski resursi i društvo znanja. Najviša razina visokoškolskog obrazovanja na Fakultetu osigurana je izvođenjem poslijediplomskih doktorskih studija. Akademsku titulu doktora znanosti studenti mogu steći završetkom poslijediplomskog dokorskog studija Nova ekonomija ili poslijediplomskog dokorskog studija iz područja društvenih znanosti, polja ekonomije s pet modula: Financije, Računovodstvo, Marketing, Menadžment i Turizam. U 2016. Godini na poslijediplomske studije Sveučilišta upisano je 135 studenata.

Razvoj studijskih programa u STEM području jedan je od ključnih prioriteta djelovanja Sveučilišta sukladno Razvojnoj strategiji Sveučilišta, Istarskoj razvojnoj strategiji te potrebama gospodarstva, javnog sektora i tržišta rada, kao i nacionalnoj Strategiji obrazovanja, znanosti i tehnologije.

Osim nastavne, na Sveučilištu se provodi i razvija znanstvenoistraživačka i umjetnička djelatnost temeljena na specifičnostima istarske baštine u suradnji s lokalnim, nacionalnim i međunarodnim gospodarskim subjektima i ustanovama uz uključivanje studenata u znanstvenoistraživačke i umjetničke procese i projekte. Na Sveučilištu djeluju Centar za kulturološka i povijesna istraživanja (CKPIS), Centar za kompetencije u obrazovanju, a u

sklopu Fakulteta ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ formiran je Centar za empirijska društvena istraživanja i trendove (CASTER) te Centar za europska istraživanja (CEIPU), zatim Centar za glazbenu djelatnost (CGD) Muzičke akademije, dok su pri Filozofskom fakultetu ustrojeni Centar za interdisciplinarna arheološka istraživanja krajolika (CIRLA) i Centar za istarska onomastička istraživanja.

Za daljnji razvoj aktivnosti na Sveučilištu, otvaranje novih studijskih programa (neki od novih programa, primjerice u STEM području, već su pripremljeni), provedbu sve brojnijih istraživačkih i stručnih projekata i projekata međunarodne suradnje, jaču povezanost obrazovnih i istraživačkih institucija i instituta u Istarskoj županiji, nužna su ulaganja u prostorne kapacitete Sveučilišta. Prostorno ograničenje znanstvenog i nastavnog djelovanja izrazito je naglašeno s obzirom na to da ubrzani razvoj Sveučilišta nije pratilo odgovarajuće proširenje prostornih kapaciteta te Sveučilište koristi nedostatne zakupljene prostore poput dijela zgrade Doma hrvatskih branitelja za potrebe Muzičke akademije u Puli. Problem nedostatnih prostornih kapaciteta za razvoj novih studijskih, istraživačkih, inovacijskih i drugih obrazovnih programa (npr. strukovnog, cjeloživotnog obrazovanja i dr.) je moguće ukloniti prenamjenom i ponovnim stavljanjem u funkciju neiskorištenih brownfield lokacija (npr. vojni objekti, industrijska postrojenja) čime bi se ujedno umanjio i financijski teret za javne proračune.

Sveučilišna knjižnica u gradu Puli suočava se s nedostatkom prostora za arhiviranje vrijednih knjižničnih zbirki i povijesne građe (Knjižnica Mornaričkog kasina i Pokrajinska knjižnica Istre). U tu svrhu zatražena je dozvola Ministarstva obrane za dodjeljivanje prostora bivše vojne knjižnice Doma hrvatskog branitelja u Puli kako bi se taj prostor stavio u funkciju i stvarali novi kulturni, obrazovni i turistički sadržaji.

Politehniku Pula Visoka tehničko-poslovna škola osnovala je Istarska županija 2000. godine s ciljem pružanja kvalitetnih tehničkih i ekonomskih znanja inženjerima. U 2009. godini u sklopu Politehnike pokrenut je specijalistički studij Kreativni menadžment u procesima, prvi takve vrste u Hrvatskoj. Od osnutka je na svim studijima u sklopu Politehnike diplomiralo 492 studenata ili oko 40% ukupnog broja upisanih. Najviše upisanih studenata bilo je 2010. godine, nakon čega dolazi do smanjenja zbog ekonomske krize i pada platežne moći studenata, odnosno poduzeća koja pojedinim studentima plaćaju školarinu. Trend pada zaustavljen je 2013., a za postojeće smjerove zadovoljavajuće je kada se na preddiplomski studij upiše 60, a na specijalistički 20 studenata. U strukturi diplomiranih studenata polovica je onih koji su završili četverogodišnje studijske programe, a ostatak čine studenti koji su diplomirali prema bolonjskom programu.

U 2015. godini u Politehnici je proveden program financijske konsolidacije, nakon čega je nastavljen njen samostalni rad odnosno potvrđena je strategija njezinog razvoja u buduće Istarsko veleučilište – zaduženo za provedbu stručnog studija na području Županije. Politehnika djeluje od 2015./2016. godine u obnovljenim i proširenim prostorima ukupne površine 1.772 m². Nastava se izvodi u pet predavaonica s 320 mjesta i 11 nastavnih kabineta. U programu razvoja 2015.–2020. Politehnike Pula planira se prerastanje u veleučilište s novim dodatnim usmjerenjima na području informatičkih i energetske tehnologije te uvođenje novih programa specijalističkog studija. Također, naglasak će biti na razvoju kadrova i daljnjem podizanju razine znanstvenoistraživačkih kompetencija, daljnjem podizanju studentskog standarda, uvođenju novih oblika podučavanja i učenja, implementaciji i razvoju sustava potpunog upravljanja kvalitetom (SUK-TQM) te intenziviranje međunarodne suradnje.

Tablica 12. Broj upisanih i diplomiranih studenata na studijskim programima Visoke tehničko-poslovne škole Politehnika Pula 2000. –2016.

Godina	Ukupno upisani studenti	Diplomirali po 4-godišnjem programu	Diplomirali po Bologni – 3 godine	Diplomirali na spec. stud. KMP	Ukupno diplomirani
2000.	81				
2001.	48				
2002.	110				
2003.	89	3			3
2004.	70	14			14
2005.	83	23			23
2006.	115	22			22
2007.	83	29			29
2008.	68	46	2		48
2009.	87	36	8		44
2010.	123	22	15		37
2011.	49	30	14	5	49
2012.	56	12	33	28	73
2013.	45	9	30	14	53
2014.	62		25	20	45
2015.	60		28	10	38
2016.			14		14
Ukupno	1229	246	169	77	492

Izvor: Visoka tehničko-poslovna škola Politehnika Pula, 2016.

Politehnika Pula kontinuirano potiče suradnju i surađuje s gospodarstvom i lokalnom zajednicom. Studenti Politehnike imaju pravo korištenja Sveučilišne knjižnice, subvencionirane prehrane, ali ne i pravo smještaja u studentskom domu, pa bi bilo nužno da se studenti Politehnike i u tom dijelu izjednače u pravima s ostalim studentima. U pripremi su projekti uređenja postojećeg prostora kako bi se doveli u funkciju (uređenje velike svečane dvorane „Vinko Jurcan“, prostori za studente/čitaonica-učionica, internetski kutak, kantina, dekanat). Potrebno je pojačati udio praktične nastave odnosno studentske i terenske nastave u visokom školstvu IŽ-a, a za to posebno mjesto treba imati visoka škola – Politehnika, buduće Veleučilište, kao direktna poveznica između studenata i gospodarstva. Također, potrebno je poticati razvoj studija koji obrazuju kadrove za zanimanja koja su u Istarskoj županiji nedovoljno zastupljena, a od kojih se neposredno očekuje povećanje zapošljivosti i pozitivan utjecaj na istarsko gospodarstvo i društvo. Kako bi se izbjegli preklapanje i sličnost studijskih programa potrebno je provesti umrežavanje visokoškolskih studijskih programa u IŽ-u u sklopu osnivanja Istarskog veleučilišta, čime bi se objedinili postojeći studiji i spriječilo rasipanje resursa na pokretanje novih, a istovjetnih studijskih programa.

U sustavu obrazovanja odraslih osoba sve veći značaj imaju Pučka otvorena učilišta (POU) koja svojim djelovanjem potiču usklađenost sustava obrazovanja s potrebama tržišta rada. Za urbano područje Pula značajna su POU na području gradova, a na području općina nema pučkih otvorenih učilišta ni drugih ustanova za cjeloživotno obrazovanje. POU-i u Puli i Vodnjanu provode programe obrazovanja i stručnog usavršavanja u segmentu osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja odraslih, informatičke tečajeve i tečajeve stranih jezika. Ostvaruju visok stupanj suradnje s udrugama u obrazovanju i relevantnim institucijama (npr. Agencijom za strukovno obrazovanje odraslih) temeljem čega kontinuirano razvijaju nove obrazovne programe prilagođene specifičnostima lokalnih gospodarstava (npr. obrazovni programi za maslinare, vinare, vinogradare, pčelare i sl. u Vodnjanu). S obzirom na sve veću turističku potražnju, postoji potreba za dodatnim razvojem specifičnih programa usavršavanja za razne vrste djelatnosti povezane s turizmom. Također, programi usavršavanja koji podržavaju aktivnosti socijalnog uključivanja mogu biti posebno zanimljivi u kontekstu osnaživanja procesa deinstitucionalizacije socijalnih usluga. POU-i provode i edukacijske programe iz područja pripreme i provedbe projekata financiranih iz fondova EU-a, što im daje dodatan značaj jer se nedovoljna znanja iz tog područja očituju u slabom korištenju bespovratnih sredstava iz fondova EU-a.

Na urbanom području su nezaposlene osobe u dobi 55-59 godina bile druga najzastupljenija skupina u ukupnom broju nezaposlenih (13%), a 22% ukupno nezaposlenih traži posao dulje od godinu dana. Nedostatak programa cjeloživotnog obrazovanja i obrazovanja odraslih, osobito na području općina te osobito za ranjive društvene skupine, može biti čimbenik koji će potaknuti nastavak tog negativnog trenda. Prema tome, potrebno je kontinuirano unaprjeđivati kompetencije slabije zapošljivog stanovništva kroz osmišljavanje i provedbu programa cjeloživotnog obrazovanja i obrazovanja odraslih, usklađenih s potrebama lokalnog tržišta rada i dostupnih svim društvenim skupinama.

U programe Pučkog otvorenog učilišta u Puli u razdoblju 2010.–2015. godine prosječno godišnje bilo je upisano 494 polaznika. Interes za upis u programe padao je u razdoblju od 2010. do 2012. godine kada je broj upisanih smanjen 9,65%. Najveći broj upisanih polaznika zabilježen je 2014. godine kada je njihov broj bio 47,44% veći nego 2013. godinu. Od 2015. godine ponovno se bilježi pad interesa i broja upisanih polaznika od 10,42% naspram broja upisanih u 2014. godini. Najveći interes pokazan je za programe učenja stranih jezika te osposobljavanja za zanimanja slastičara, masera i radnika u ugostiteljstvu. Postoje potrebe za proširenjem programa osposobljavanja za zanimanja kuhara, konobara, ekonomista, upravnog referenta i ugostiteljsko-turističkog tehničara te za proširenjem programa učenja stranih jezika na učenje njemačkog, talijanskog i engleskog jezika.

Programi cjeloživotnog obrazovanja provode se i na Fakultetu za ekonomiju i turizam (npr. obrazovanje za turističke vodiče, voditelje poslovnica, obrazovanje u području javne nabave, programe učenja stranih jezika).

Zaključci i preporuke

Kvaliteta usluga društvenih djelatnosti jedna je od temeljnih odrednica kvalitete života na urbanom području Pula. Rasprostranjenost, kvaliteta i obuhvat usluga društvenih djelatnosti variraju između općina i gradova što je jedan od razloga izrazito nejednake prostorne distribucije stanovništva (70% ukupnog broja stanovnika koncentrirano je na području Grada Pule). Također, slabosti povezane s kvalitetom i brojem usluga društvenih djelatnosti mogu bitno utjecati na demografsko stanje. Demografske značajke urbanog područja Pula su izražen proces starenja stanovništva i negativan prirodni prirast izazvan padom nataliteta. S ciljem

poticanja demografske obnove u narednom je razdoblju potrebno jačati kvalitetu svih vrsta društvenih djelatnosti (financijske, infrastrukturne, ljudske kapacitete), osobito u općinama koje pripadaju urbanom području. Na području pojedinih općina ne postoje ustanove socijalne skrbi što umanjuje kvalitetu života prevladavajućeg starijeg stanovništva. Osobito se nameće potreba jačanja procesa deinstitucionalizacije kroz osnaživanje programa pomoći u zajednici i uključivanja civilnog društva u pružanje usluga socijalne skrbi s krajnjim ciljem jačanja kvalitete života i socijalne integracije ranjivih društvenih skupina. U području zdravstvene zaštite ističe se duga tradicija partnerstva i suradnje na svim razinama (gradska, općinska, županijska) usmjerena na poboljšanje javnog zdravlja. Urbano područje Pula pokriveno je svim oblicima zdravstvene zaštite (primarna, sekundarna, tercijarna). Sustavno se planiraju i usmjeravaju ulaganja u poboljšanje opremljenosti zdravstvenih ustanova što je rezultiralo značajnim poboljšanjima u opremljenosti zdravstvenih ustanova na području općina (npr. u Medulinu, Ližnjanu). S obzirom na to da pojedine zdravstvene ustanove još uvijek rade u nezadovoljavajućim uvjetima i uz manjak svih kapaciteta, i dalje treba ulagati u poboljšanje kvalitete zdravstvene zaštite. Kvaliteta obrazovnih usluga može se ocijeniti povoljnom, a razlog je dostupnost i dobra pokrivenost urbanog područja obrazovnim ustanovama na svim razinama formalnog obrazovanja. Također, redovna nastava za učenike osnovnih i srednjih škola obogaćena je raznolikim izvannastavnim aktivnostima, a poboljšanje kvalitete izvođenja nastave osigurava i visok stupanj suradnje s obrazovnim ustanovama u zemlji i inozemstvu. Nepovoljnom se može ocijeniti kvaliteta neformalnih oblika obrazovanja odraslih osoba, a tome je uzrok nepostojanje programa cjeloživotnog obrazovanja i obrazovanja odraslih na području općina. Potreba proširenja takvih obrazovnih programa na područje općina u sastavu urbanog područja dobiva dodatnu važnost ako se uzme u obzir udio nezaposlenih starijih osoba u ukupno nezaposlenom stanovništvu na urbanom području (12%) i udio dugoročno nezaposlenih osoba (22%). Kvaliteta infrastrukture obrazovnih ustanova znatno zaostaje za kvalitetom obrazovnih usluga, pa ulaganja u narednom razdoblju treba usmjeriti na povećanje infrastrukturne opremljenosti obrazovnih ustanova na svim obrazovnim razinama. U sustavu visokog obrazovanja nedostatak prostornih kapaciteta predstavlja prepreku razvoju inovativnih studijskih i istraživačkih programa, a u svrhu uklanjanja te prepreke je moguće prenamijeniti i iskoristiti napuštene prostore brownfield objekata (npr. vojni objekti, industrijski pogoni). U području civilnog društva započele su prakse dobrog i učinkovitog upravljanja temeljem uspostavljene suradnje javnog i civilnog sektora (Društveni centar Rojc). U sustavu visokog obrazovanja potrebno je poticati umrežavanje i povezivanje studijskih programa s ciljem usklađivanja tržišta rada i obrazovnog sustava te osnaživanja gospodarstva urbanog područja Pula. Sportska infrastruktura nije dovoljna i postoji značajna potreba za novim sportskim objektima (bazen, gimnastičke dvorane, atletski stadioni i dr.) te obnovom i uređenjem postojećih objekata. Za izgradnju novih sportskih objekata postoji mogućnost prenamjene i uređenja napuštenih prostora (npr. poslovnih centara u Gradu Puli). Sukladno Nacionalnoj strategiji stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva 2012.–2016. civilno društvo treba imati ravnopravnu ulogu u izgradnji demokratskog, otvorenog, uključivog, bogatog i socijalno pravednog, održivog te ekološki osviještenog društva, biti korektiv vlasti te veza između građana i javnog sektora. Istra je prepoznata kao regija tolerancije, no potrebno je kreirati programe putem kojih će se na urbanom području Pula raditi na postizanju još većih ljudskih prava, prava manjina, jednakosti spolova, participativnom odlučivanju, jednakim mogućnostima za uključivanje različitih skupina u sve segmente društvenog života, ali i na svim ostalim demokratskim vrednotama današnjeg društva. Potencijal i mogućnosti koje postoje kroz suradnju jedinica lokalne samouprave, ustanova i udruga u stvaranju društvenog sadržaja u manjim sredinama veliki su i treba ih iskoristiti.

2.2. Gospodarstvo

Opća gospodarska kretanja

Urbano područje Pula pripada Istarskoj županiji čiji je bruto domaći proizvod (BDP) u 2013. godini bio približno 20 milijuna kuna (2,6 milijuna eura) ili 6,1% ekonomskih aktivnosti Hrvatske. U istoj godini, BDP po stanovniku bio je 96.268 kuna ili 12.711 eura, 24,3% iznad prosjeka Hrvatske. Od 2011. do 2013. godine BDP po stanovniku bio je 23- 25% iznad nacionalnog prosjeka te 28- 30% iznad prosjeka Jadranske Hrvatske. U navedenom razdoblju Istarska županija čini stabilnih 6% ekonomskih aktivnosti Hrvatske te zauzima visoko 4. mjesto među županijama kada je u pitanju struktura županijskog BDP-a u ukupnom BDP-u Hrvatske. Urbano se područje dakle nalazi u ekonomski relativno aktivnom okruženju što svakako određuje i njegov razvojni put.

Tablica 13. Bruto domaći proizvod 2011.–2013 u mil. HRK

	2011.		2012.		2013.	
Prostorna jedinica	BDP	BDP po stanovniku	BDP	BDP po stanovniku	BDP	BDP po stanovniku
Istarska županija	20.101	96.576	19.797	95.298	20.000	96.268
Jadranska Hrvatska	104.340	73.900	104.709	74.305	105.164	74.751
RH	327.737	76.755	330.456	77.407	329.571	77.465

Izvor: DZS, 2015.

Prosječne vrijednosti osnovnih pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti gradova i općina urbanog područja Pula upućuju na neznatno višu stopu nezaposlenosti te povoljnije kretanje stanovništva u odnosu na županijski prosjek, a ostali osnovni pokazatelji (prosječni dohodak per capita, prosječni izvorni prihodi per capita i udio obrazovanog stanovništva 16-65 godina) u prosjeku su niži od županijskih vrijednosti.

U odnosu na Republiku Hrvatsku, urbano područje Pula ima povoljnije prosječne vrijednosti svih osnovnih pokazatelja izuzev udjela obrazovanog stanovništva koji je -2,58% manji od republičkog prosjeka. Vrijednosti osnovnih pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti svrstavaju većinu gradova i općina urbanog područja Pula u IV. skupinu razvijenosti s indeksom razvijenosti u rasponu između 100 i 125%, stoga i cijelo urbano područje pripada istoj skupini te se u odnosu na to ne razlikuje od razvojnog indeksa Istarske županije.

Općina Medulin ima najviše vrijednosti osnovnih pokazatelja te i najviše iznose indeksa razvijenosti zbog čega jedina u ovom urbanom području pripada skupini najrazvijenijih jedinica lokalne samouprave u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj (V. skupina).

Tablica 14. Vrijednost osnovnih pokazatelja i indeksa razvijenosti urbanog područja Pula 2013.

	Vrijednosti osnovnih pokazatelja					Indeks razvijeno sti (%)	Skupina	
	Prosječni dohodak per capita	Prosječni izvorni prihodi per capita	Prosječna stopa nezaposlenosti (%)	Kretanje stanovništva	% obrazovanog stanovništva 16-65 godina			
	2010.–2012.	2010.–2012.	2010.–2012.	2010.–2001.	2011.	2013.		
Pula	34.422	3.684	9,8	99,8	84,55	117,61	100-125%	IV.
Barban	33.016	2.077	7,1	96,4	81,3	107,36	100-125%	IV.
Ližnjan	26.184	4.201	7,3	138,0	84,87	122,82	100-125%	IV.
Marčana	29.735	2.900	7,2	113,2	53,25	112,91	100-125%	IV.
Medulin	31.343	6.774	6,1	128,1	59,40	142,67	>125%	V.
Svetvinčenat	30.052	2.303	6,7	99,5	78,46	105,32	100-125%	IV.
Vodnjan	27.014	4.284	10,5	111,5	73,09	111,04	100-125%	IV.
Prosječna vrijednost za urbano područje	30.252,3	3.746,14	7,81	112,4	73,56	117,1	100-125%	IV.
Istarska županija	31.997	4.884	7,8	104,1	80,78	156,80	>125%	IV.
Republika Hrvatska	28.759	3.310	16,0	99,4	77,7	100,00	100,00	

Izvor: MRRFEU, 2013.

Tržište rada

Nezaposlenost

Broj nezaposlenih na urbanom području Pula rastao je do 2014. godine, a nakon toga se smanjuje. Najveći rast nezaposlenosti ostvaren je 2010. godine, kao posljedica gospodarske krize, kada je broj nezaposlenih porastao 20,61% u odnosu na 2009. godinu. U 2016. godini zabilježeno je 3.634 nezaposlenih ili 43% u odnosu na broj nezaposlenih u Istarskoj županiji i 1,24% ukupno nezaposlenih u Republici Hrvatskoj. Od 2016. godine broj nezaposlenih ponovno raste, i to 16% u odnosu na 2015. godinu, što upućuje na to da se lokalno tržište rada nije potpuno oporavilo od posljedica gospodarske krize. No, kako se podaci za 2016. ne odnose na cijelo godišnje razdoblje zaključke treba donositi s dozom rezerviranosti i opreza, a posebice pri tome voditi računa o sezonskoj (ne)zaposlenosti Istarske županije (pa tako i urbanog područja Pula) i drugih županija Jadranske Hrvatske (primjerice u prva dva mjeseca 2016. godine, prema evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje, Istarska je županija imala najveći iskazani broj potrebnih sezonskih radnika – 27% ukupno iskazanog broja na razini RH u tom trenutku). Najveći broj nezaposlenih bio je 2016. godine u Puli gdje je registrirano 74% ukupnog broja nezaposlenih na urbanom području Pula odnosno 31,53% nezaposlenih u Istarskoj županiji.

U spolnoj strukturi nezaposlenih prevladavaju žene (oko 54%). Broj nezaposlenih žena ima tendenciju rasta (+19,8% u 2016. u odnosu na 2015. godinu). Na urbanom području Pula živi gotovo polovica ukupnog broja nezaposlenih žena na području Istarske županije (40,81%) što upućuje na nepovoljan položaj i nisku zapošljivost žena na lokalnom tržištu rada.

Tablica 15. Registrirana nezaposlenost na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2008. - 2016. godine

Prostorna jedinica	2008.		2009.		2010.		2011.		2012.		2013.		2014.		2015.		2016.	
	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene
Barban	74	57	82	60	91	54	88	51	102	59	111	64	89	53	71	43	75	48
Ližnjan	70	43	94	56	112	62	118	66	126	69	149	80	143	77	121	67	153	82
Marčana	96	61	107	67	125	64	130	60	148	66	164	67	155	72	138	71	165	88
Medulin	137	82	160	96	192	107	188	102	178	100	216	111	198	103	171	88	211	112
Pula	1.749	1.115	2.199	1.303	2.681	1.429	2.717	1.375	2.823	1.418	3.228	1.527	2.785	1.404	2.327	1.203	2.682	1.425
Svetvinčenat	48	33	63	34	66	35	71	36	67	37	79	42	80	39	67	37	87	53
Vodnjan	210	152	259	173	317	171	297	151	298	156	348	177	269	143	235	137	263	165
Ukupno:	2.416	1.512	2.965	1.790	3.583	1.923	3.609	1.840	3.742	1.904	4.295	2.068	3.720	1.891	3.131	1.646	3.634	1.972
IŽ	5.325	3.464	6.740	4.070	7.949	4.379	7.914	4.193	8.185	4.348	9.071	4.727	7.953	4.258	6.665	3.662	8.506	4.831
RH	236.741	147.200	263.174	156.059	302.425	165.619	305.333	163.924	324.323	172.244	345.112	182.042	328.187	174.702	285.906	155.208	291.333	158.795

Izvor: HZZ, 2016.

Prema dobnim skupinama, najizraženija je nezaposlenost mladih osoba u dobi između 25 i 29 godina. Nezaposlenost u toj dobnoj skupini prevladava i na razini Istarske županije (14,69% ukupnog broja nezaposlenih). U dobnoj skupini između 25 i 29 godina registrirano je 15,24% ukupnog broja nezaposlenih osoba na urbanom području Pula, odnosno 44,56% ukupnog broja nezaposlenih u toj dobnoj skupini na području Istarske županije. Prema broju nezaposlenih slijede osobe između 55 i 59 godina, koje su u 2016. godini činile 12,72% ukupnog broja nezaposlenih osoba na urbanom području Pula ili 42% ukupno nezaposlenih osoba te dobne skupine na razini Istarske županije. S obzirom na to da su najzastupljeniji u dobnoj strukturi nezaposlenih osoba (28%), mlade osobe u dobi od 25 do 29 godina i starije osobe u dobi 55-59 godina su među najranjivijim skupinama na lokalnom tržištu rada.

Tablica 16. Registrirana nezaposlenost u 2016. godini prema dobnim skupinama na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj

	Dobna skupina										Ukupno
	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60 i više	
Barban	5	10	13	9	5	4	11	5	11	3	76
Ližnjan	3	20	29	17	16	12	13	18	20	9	157
Marčana	3	26	25	16	22	14	12	15	24	10	167
Medulin	6	21	40	24	23	19	19	23	25	13	213
Pula	91	310	410	289	285	263	255	297	326	159	2.685
Svetvinčenat	2	16	7	10	10	5	12	11	13	3	89
Vodnjan	14	34	33	27	21	27	29	27	46	8	266
Ukupno:	124	437	557	392	382	344	351	396	465	205	3.653
Istarska županija	243	971	1.250	1.018	912	774	806	984	1.111	439	8.508
Republika Hrvatska	13.939	36.715	35.918	30.839	29.535	28.167	29.961	33.428	36.373	16.461	291.336

Izvor: HZZ, 2016.

77,71% ukupno nezaposlenih na urbanom području Pula čeka na zaposlenje kraće od godine dana što upućuje na kratkoročnost nezaposlenosti i vjerojatnu povezanost sa sezonalnošću na tržištu rada. Ostatak od 22,29% nezaposlenih čeka na zaposlenje godinu dana i dulje.

Tablica 17. Registrirana nezaposlenost prema trajanju u 2016. na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj

	Do 1. g.	1 g. i više
Barban	62	13
Ližnjan	127	26
Marčana	124	41
Medulin	170	41
Pula	2.070	612
Svetvinčenat	70	17
Vodnjan	202	61
Ukupno:	2.825	811
IŽ	7.018	1.490
RH	158.861	132.473

Izvor: HZZ, 2016.

U obrazovnoj strukturi nezaposlenih osoba prevladavaju osobe sa srednjom stručnom spremom (64,47% svih nezaposlenih), što približno odgovara njihovom udjelu u ukupnom broju nezaposlenih u Istarskoj županiji (62,81%). Na drugom mjestu po nezaposlenosti na urbanom području Pula osobe su s osnovnoškolskim obrazovanjem (17,47%), a najmanje je nezaposlenih s nekim oblikom visokoškolskog obrazovanja (13,69%).

Zaposlenost

Stopa zaposlenosti na urbanom području Pula iznosi 29,15%% što je ispod prosjeka Istarske županije (31,46%) te neznatno manje od prosjeka Republike Hrvatske (29,62%).

Tablica 18. Stopa zaposlenosti na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2011. *

Prostorna jedinica	Broj zaposlenih	Broj radno sposobnog stanovništva (15-64 god.)	Stopa zaposlenosti (%)
	1	2	(1/2) * 100
Republika Hrvatska	851.386	2.873.828	29,62
Istarska županija	44.926	142.780	31,46
Urbano područje Pula	16.351	56.089	29,15

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva, 2011., FINA

**broj zaposlenih odnosi se na zaposlene kod poduzetnika*

Na urbanom području Pula kontinuirano se smanjuje broj zaposlenih. U 2014. godini bilo je kod pravnih i fizičkih osoba zaposleno 15.847 osoba ili 1,23% manje nego 2013. godine i 11,34% manje nego 2008. godine, kada je zabilježeno najviše zaposlenih. Do najvećeg pada došlo je 2009. godine kada je zaposlenost zbog gospodarske krize smanjena 3,9%, a ukupna zaposlenost još nije dosegla razinu iz razdoblja prije krize. Udio broja zaposlenih na urbanom području Grada Pule u odnosu na Istarsku županiju i Republiku Hrvatsku iznosi 34,67% odnosno 1,91%. Brojem zaposlenih prednjače gradovi, i to Grad Pula u kojem je zaposleno 85,25% ukupne radne snage i Grad Vodnjan (6%).

Tablica 19. Kretanje broja zaposlenih kod poduzetnika na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2008.-2014.

Prostorna jedinica	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Pula	15.546	15.105	14.511	14.202	13.937	13.794	13.510
Barban	140	124	160	193	263	208	259
Vodnjan	842	865	921	826	809	785	881
Ližnjan	181	52	219	202	230	260	245
Marčana	185	162	120	113	102	113	112
Medulin	820	743	707	643	645	748	701
Svetvinčenat	161	121	160	172	146	136	139
Ukupno:	17.875	17.172	16.798	16.351	16.132	16.044	15.847
IŽ	48.513	46.112	44.998	44.926	43.886	44.761	45.701
RH	933.625	889.396	859.808	851.386	829.874	830.928	830.116

Izvor: FINA, 2016.

Najznačajniji izvor radnih mjesta je prerađivačka industrija, koja zapošljava približno 30% ukupno zaposlene radne snage, a prema broju zaposlenih slijede djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala (14,3% svih zaposlenih), građevinarstvo (11,21%) i djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane (9,46%).

Prema spolnoj distribuciji broja zaposlenih, u razdoblju 2013.–2016. bilježi se više zaposlenih muškaraca nego zaposlenih žena. Broj zaposlenih muškaraca prosječno godišnje veći je 16,20% od broja zaposlenih žena.

Tablica 20. Broj zaposlenih prema spolu na urbanom području Pula 2013.–2016. **

	2013.			2014.			2015.			2016.*		
	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno
Barban	122	52	174	142	65	207	173	77	250	184	81	265
Ližnjan	51	26	77	64	34	98	74	69	143	85	72	157
Marčana	116	102	218	134	123	257	153	135	288	153	142	295
Medulin	347	326	673	369	381	750	445	474	919	460	494	954
Svetvinčenat	67	43	110	85	61	146	97	74	171	111	74	185
Vodnjan	579	375	954	580	409	989	607	409	1.016	591	414	1.005
Pula	16.553	14.299	30.852	16.295	13.954	30.249	15.896	13.896	29.792	15.981	14.020	30.001
UKUPNO	17.835	15.223	33.058	17.669	15.027	32.696	17.445	15.134	32.579	17.565	15.297	32.853

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, 2016.

*podaci za prva tri mjeseca 2016. godine

**podaci obuhvaćaju broj zaposlenih u pravnim osobama, samostalnim profesionalnim djelatnostima te kod obrtnika i poljoprivrednika

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (Statističko izvješće: Zaposlenost i plaće u 2014. g.; Zaposlene žene u pravnim osobama po županijama, gradovima/općinama, 31. ožujka 2014.), kod pravnih je osoba na urbanom području Pula bilo zaposleno 47% žena. Za žene su, osim prerađivačke industrije i trgovine, značajni izvori radnih mjesta javna uprava, obrazovanje te djelatnosti zdravstvene zaštite.

Tablica 21. Broj poduzetnika i zaposlenih kod poduzetnika na urbanom području Pula 2014.

	Djelatnost	Broj poduzetnika	Zaposleni	Udio
0	Fizičke osobe bez djelatnosti	12	1	0,01%
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	89	187	1,2%
B	Rudarstvo i vađenje	4	18	0,11%
C	Prerađivačka industrija	339	4.866	30,71%
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	8	49	0,31%
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	13	485	3,06%

F	Građevinarstvo	611	1.778	11,21%
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	659	2.264	14,28%
H	Prijevoz i skladištenje	81	685	4,32%
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	265	1.500	9,5%
J	Informacije i komunikacije	115	912	5,75%
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	14	31	0,19%
L	Poslovanje nekretninama	297	146	0,92%
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	493	1.446	9,12%
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	249	795	5,01%
P	Obrazovanje	44	182	1,15%
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	20	160	1,01%
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	60	168	1,06%
S	Ostale uslužne djelatnosti	75	174	1,1%
Z	UKUPNO SVE DJELATNOSTI	3.448	15.847	100,00%

Izvor: FINA, 2016.

Oko 57% ukupnog broja zaposlenih svakodnevno putuje na posao i s posla izvan mjesta prebivališta. Najviše zaposlenih dnevnih migranata živi u Gradu Puli (22,58%), u Općini Medulin (17,64%) i Vodnjanu (16,41%). S druge strane, Grad Pula mjesto je zapošljavanja dnevnih migranata s područja ostalih 6 jedinica lokalne samouprave iz urbanog područja, koje bilježe više od 45% dnevnih migranata prema središtu urbanog područja u ukupnom broju zaposlenih pri čemu prednjače općine Ližnjan-Lisignano i Marčana s više od 60% dnevnih migranata.

Na lokalnom tržištu rada prisutna je neusklađenost ponude i potražnje što se očituje u prekomjernom broju profila radne snage koja je teško zapošljiva te nedovoljnom broju stručnih profila za koje poslodavci pokazuju interes. U suficitarna zanimanja s trogodišnjom odnosno četverogodišnjom stručnom spremom ubrajaju se zanimanja: ekonomist, hotelijersko-turistički tehničar, automehaničar, frizer, krojač, komercijalist i druga. Manjak se iskazuje za zanimanja srednje stručne spreme kao što su konobari, zidari i pekari. Kod radne snage s visokom odnosno višom stručnom spremom najizraženija je potreba za stručnjacima u području prirodnih znanosti (medicina, kemija, matematika, biologija), a suficit stručne radne snage prisutan je u području ekonomije, predškolskog odgoja, prava i drugih društvenih znanosti.

Poslovno okruženje

Na urbanom području Pula primjetan je trend porasta broja poduzetnika, pa ih je tako 2014. bilo 16,67% više nego 2008. godine. Pad broja poduzetnika zabilježen je samo 2012. godine kada je bilo 2,46% registriranih poduzetnika manje nego 2011. godine. Od 2013. broj poduzetnika ponovno raste. U 2014. godini ostvaren je porast broja registriranih poduzetnika od 3,82% u odnosu na prethodnu godinu. U 2015. i 2016. godini registrirano je 512 novih tvrtki, a postupak likvidacije otvoren je za 55 poduzeća⁶. Na urbanom području Pula posluje 36,58% svih poduzetnika u Istarskoj županiji i 3,3% svih poduzetnika u Republici Hrvatskoj.

Najviše poduzetnika registrirano je u djelatnostima trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (19,11%), građevinarstva (17,72%) i stručnih, znanstvenih i tehničkih djelatnosti (14,3%). Najmanje poduzetnika posluje u djelatnostima fizičke osobe bez djelatnosti (0,34%), opskrbi električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom (0,23%) te rudarstvu i vađenju (0,12%).

Tablica 22. Kretanje broja poduzetnika na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2008. –2014.

Prostorna jedinica	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Urbano područje Pula	2.957	3.109	3.215	3.293	3.212	3.323	3.450
IŽ	8.509	8.768	9.090	9.090	9.053	9.241	9.429
RH	89.656	91.320	96.758	98.530	97.254	101.191	104.470

Izvor: FINA, 2016.

Iz trenda rasta broja poduzetnika i istodobnog pada zaposlenosti u poduzetništvu proizlazi zaključak da je u sektoru poduzetništva prisutna nelikvidnost i smanjenje poduzetničkih aktivnosti. Na ta obilježja sektora poduzetništva upućuje i gustoća poduzeća (broj poduzeća/10.000 st.) koja potvrđuje znatno slabiju poduzetničku aktivnost na urbanom području Pula u odnosu na Istarsku županiju.

Tablica 23. Gustoća poduzeća na urbanom području Pula i u Istarskoj županiji 2011.*

Prostorna jedinica	Gustoća poduzeća
Urbano područje Pula	396
Istarska županija	437

Izvor: izračun autora prema podacima o broju stanovnika iz Popisa stanovništva 2011. i podacima FINA-e o broju poduzetnika

Prema veličini ostvarenih prihoda, glavne gospodarske djelatnosti na urbanom području Pula one su u kojima se ujedno ostvaruje najviša zaposlenost. U 2014. godini u prerađivačkoj industriji i trgovini generirano je više od polovice ukupnih prihoda iz svih gospodarskih djelatnosti (49,9%). Ukupan rezultat poslovanja svih poduzetnika bio je pozitivan do 2010. godine. U 2011. godini dolazi do pada poduzetničkih aktivnosti što je rezultiralo neto gubitkom približno 720 tisuća kuna, u 2012. godini je ostvaren oporavak i pozitivan poslovni

⁶ Registar poslovnih subjekata Hrvatske gospodarske komore, podaci na dan 5. 4. 2016.

rezultat (neto dobit 27,9 tisuća kuna), a u 2013. godini ponovno je iskazan neto gubitak (-554,56 tisuća kuna). U 2014. godini ostvareno je smanjenje gubitka, ali se nastavlja negativno poslovanje poduzetnika registriranih na urbanom području Pula (-10,1 mil. kn).

Značajan potencijal za budući gospodarski razvoj urbanog područja Pula ima sektor informacija i komunikacija. U urbanom području Pula bilo je u sektoru informacija i komunikacija 2014. godine registrirano 115 poduzetnika koji su zapošljavali 5,75% ukupnog broja zaposlenih. U industriji komunikacija i informacija ostvaruju se pozitivni poslovni rezultati i oko 3% ukupno ostvarenih prihoda svih gospodarskih djelatnosti. Grad Pula nositelj je razvoja informacijsko-komunikacijske industrije i na njegovom području nalazi se najviše registriranih poduzeća u tom sektoru (npr. Istra Tech d.o.o., Pakom d.o.o., Penta d.o.o., Mireo d.o.o. i dr.). Najznačajniji ograničavajući čimbenik snažnijeg razvoja sektora informacija i komunikacija jest manjak stručne radne snage odnosno odljev stručnjaka. Također, snažniji razvojnih zamah tog sektora sputava i loše stanje mrežne i električne infrastrukture. Značaj budućeg razvoja informatičko-komunikacijske industrije proizlazi i iz mogućnosti njenog povezivanja s ostalim djelatnostima koje su značajno zastupljene u gospodarskoj strukturi urbanog područja Pula (npr. s turizmom).

Razvoj novih proizvodnih procesa, usluga i primjene novih tehnologija je potrebno poticati osnaživanjem modela suradnje između gospodarstva, gradskih/općinskih tijela i akademske zajednice. Time bi se osnažila primjena znanja i resursa za razvoj i primjenu inovacija, osobito u tradicijskim djelatnostima (npr. prerađivačka industrija, turizam, brodogradnja, informacijske tehnologije). Značaj poticanja kreativnosti, primjene novih znanja i inovacija proizlazi iz dalekosežnih pozitivnih učinaka koji inovacije imaju na cjelokupni gospodarski razvoj (npr. stvaranje novih radnih mjesta, jačanje konkurentnosti i izlazak na nova tržišta, itd.).

Tablica 24. Prihodi i financijski rezultat poslovanja poduzetnika na urbanom području Pula 2014. prema djelatnostima

	Djelatnost	Ukupni prihodi	Struktura	Neto dobit/gubitak
0	Fizičke osobe bez djelatnosti	2.163.861	0,03%	302.365
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	121.716.865	1,57%	8.729.640
B	Rudarstvo i vađenje	8.294.353	0,13%	3.608.989
C	Prerađivačka industrija	2.056.916.314	25,38%	-231.088.447
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	65.554.964	0,81%	-1.164.086
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	215.067.415	2,70%	-14.722.349
F	Građevinarstvo	895.558.057	11,13%	111.900.392
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	1.771.657.370	25,86%	53.386.180

H	Prijevoz i skladištenje	308.199.127	3,79%	53.559.708
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	605.697.825	8,51%	-16.771.260
J	Informacije i komunikacije	268.247.127	3,31%	12.803.943
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	7.417.314	0,11%	1.618.068
L	Poslovanje nekretninama	77.753.715	0,96%	-27.456.763
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	427.433.648	5,30%	18.201.133
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	621.303.659	7,72%	13.452.691
P	Obrazovanje	29.982.622	0,38%	2.731.841
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	36.013.808	0,44%	2.569.323
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	114.608.695	1,41%	-2.107.494
S	Ostale uslužne djelatnosti	38.255.665	0,47%	357.904
Z	UKUPNO SVE DJELATNOSTI	7.671.842.404	100,00%	-10.088.222

Izvor: FINA, 2016.

Na području Istarske županije razvoj poduzetničkih zona planira se temeljem Dugoročnog programa razvoja poduzetničkih zona za razdoblje 2010.–2014. godine. Zbog jačanja poduzetničkih aktivnosti broj poduzetničkih zona povećao se sa 15 u 2002. na 34 u 2013. godini, od čega se 6 nalazi na urbanom području Pula.

Na urbanom području Pula dovršena je izgradnja poduzetničkih zona u Vodnjanu (PZ Tison i PZ Galižana) te u općinama Barban (PZ Barban i Svetvinčenat (PZ Bibići) i Medulin (PZ Banjole Kamik, Zona Male privrede Medulin), a u izgradnji je PZ Aerodrom Pula u Općini Ližnjan. Na području Općine Marčana te u Gradu Puli nema izgrađenih poduzetničkih zona. Za ishodenje projektne dokumentacije i izgradnju infrastrukture do sada je u poduzetničke zone na urbanom području Pula uloženo približno 24 milijuna kuna što nije dostatno s obzirom na to da su pojedine zone izvan funkcije zbog nedovoljne opremljenosti infrastrukturom za obavljanje poduzetničkih aktivnosti. Kvaliteta potporne poduzetničke infrastrukture i mjera za poticanje razvoja poduzetništva osobito je niska na području općina (npr. Svetvinčenat, Ližnjan), ali i na području Grada Vodnjana u kojem se nalazi PZ Tison, koja je u potpunosti neopremljena i PZ Galižana, u kojoj treba izgraditi plinsku infrastrukturu. Na području Općine Medulin postoje tri poslovne zone, od čega su u funkciji PZ Banjole Kamik i PZ Mala privrede Medulin, a PZ Valbonaša nije popunjena. Poduzetničke zone Bibići u Svetvinčentu i Barban u Barbanu treba opremiti sustavom odvodnje, telefonskim priključcima i pristupom cestama. Stavljanje u funkciju PZ Aerodrom Pula u Ližnjanu otežavaju neriješeni vlasnički odnosi nad zemljištem pulskog aerodroma (u vlasništvu Ministarstva obrane). Programi poticanja poduzetništva nisu dovoljni što se očituje nepopunjenim kapacitetima poduzetničkih zona. Na području Grada Pule uspostavljen je

tehnološki inkubator s ciljem osnaživanja podrške osnivanju malih inovativnih start-up tvrtki, koji je od 2013. „udomio“ petnaestak tvrtki. Na području Grada Vodnjana postoje 2 aktivne poduzetničke zone (Poslovne zone Vodnjan sjever, 36,05 ha i Galižana, 70 ha) i jedna neaktivna u kojoj se još ne obavlja nikakva djelatnost (Poslovna zona Tison, 350 ha).

Tablica 25. Broj aktivnih poduzetnika i zaposlenih u poduzetničkim zonama na urbanom području Pula i u Istarskoj županiji

JLS	Naziv poduzetničke zone	Broj aktivnih poduzetnika	Broj zaposlenih
Grad Vodnjan	Galižana	26	211
	Vodnjan Sjever	2	121
Općina Svetvinčenat	Bibići	13	60
Općina Barban	Barban	3	176
Grad Vodnjan	Tison	0	0
Općina Ližnjan	Aerodrom Pula	0	0
Općina Medulin	Banjole Kamik	4	36
	Zona male privrede Medulin	1	10
Ukupno:		49	614

Izvor: IDA, 2014.

Središte je poduzetničkih aktivnosti Grad Pula čije je prostorno uređenje znatno prilagođenije razvoju poduzetništva nego u drugim jedinicama lokalne samouprave. Na području Grada predviđena je urbanističkim planom 21 namjena prostora od značaja za gospodarski razvoj.⁷

Na području Istarske županije postoji rastuća tendencija osnivanja klastera koji potiču umrežavanje poduzetnika, suradnju sa znanstvenom zajednicom, razvoj inovacija i poboljšanje konkurentne pozicije poduzeća na tržištu. Do sada su na području Istarske županije osnovana četiri klastera (Informacijsko-tehnološki klaster Istre, Automobilski klaster Hrvatske, klaster istarskih maslinara i Klaster istarskog transporta d.o.o.). U razdoblju 2008.–2009. odobreno je za poticanje razvoja klastera u Istarskoj županiji 905.000 kuna ili 5,8% ukupnih sredstava odobrenih svim županijama u sklopu programa poticanja klastera Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. Za poticanje razvoja klastera u Istarskoj županiji zaslužne su potporne poduzetničke institucije kao što su Istarska razvojna agencija (IDA) i Županijska komora Pula. Istarska razvojna agencija vodi računa o posebnostima svake poduzetničke zone, provodi i koordinira postupak izrade potrebne dokumentacije, faznu realizaciju infrastrukturnog opremanja zone i marketing poduzetničke zone. Potencijali za osnivanje klastera veći su od realiziranih, pa se planira njihovo osnivanje u području brodogradnje, duhanske industrije i u uslužnim djelatnostima.

Na urbanom području Pula izražena je potreba jačanja uloge poduzetničkih potpornih institucija u povezivanju poduzetnika i promoviranju poduzetništva te potreba razvijanja dodatnih i proširivanja postojećih obrazovnih programa za poduzetnike. Kao glavna potporna poduzetnička institucija ističe se Poduzetnički inkubator koji je 2005. osnovala Istarska

⁷ Mješovita stambeno-poslovna, javna i društvena, gospodarsko-proizvodna, gospodarsko-poslovna, gospodarsko-ugostiteljsko turistička i gospodarsko-proizvodno poslovna namjena, luke poslovne namjene, luke otvorene za javni promet te sportsko-rekreacijska namjena. Izvor: Strategija gospodarskog razvoja Grada Pule, 2013: 94-97.

razvojna agencija IDA s ciljem poticanja osnivanja i djelovanja poduzetnika početnika. Poduzetnički inkubator u sklopu IDA-e čini 10 poslovnih prostora ukupne površine 450 m² koji se ustupaju poduzetnicima početnicima uz povlaštenu cijenu najma. Također, poduzetnicima početnicima koji djeluju u sklopu inkubatora osigurava se savjetodavna i financijska podrška za realizaciju poduzetničkih ideja. U sklopu inkubatora djeluje osam poduzetnika koji posluju u području pružanja usluga u turizmu, informatici, poslovnom savjetovanju, prevođenju i dr. Na području Grada Vodnjana postojala je inicijativa za osnivanje poduzetničkog inkubatora, no to do sada nije realizirano. U općinama u sastavu urbanog područja Pula nema potpornih poduzetničkih institucija, pa se poticanje razvoja poduzetništva realizira putem suradnje s Istarskom županijom i Istarskom razvojnom agencijom.

Inovativni modeli razvoja poduzetničkih aktivnosti, koji su se pokazali uspješnima za društveni i gospodarski razvoj u europskim okvirima, su tek u začecima. To je osobito razvidno kroz razvoj socijalnog poduzetništva na urbanom području Pula. Inicijativama u području razvoja socijalnog poduzetništva prednjači Grad Pula. Potencijali općina za razvojem socijalnog poduzetništva i drugih oblika inovacija u sektoru poduzetništva su neiskorišteni. Potrebno je osnaživati ulaganja i suradnju za razvoj socijalnog poduzetništva, jer se taj oblik poduzetničkih aktivnosti pokazao kao uspješan model socijalne integracije ranjivih društvenih skupina u društvo i na tržište rada te kao učinkovito sredstvo borbe protiv diskriminacije i siromaštva. Na području Grada Pule djeluje od 2004. godine ustanova za zapošljavanje osoba s invaliditetom, Tekop nova, čiji su osnivači Grad Pula, Istarska županija i Savez samostalnih sindikata Hrvatske. U ustanovi je zaposleno 26 osoba, od čega 16 ima neki oblik invaliditeta. Osnovna je djelatnost ustanove nova proizvodnja radne i zaštitne odjeće. Također, Grad Pula planira osnovati socijalnu zadrugu u kojoj bi se, po završetku školovanja, omogućilo zapošljavanje učenika Škole za odgoj i obrazovanje. Stručni profili učenika koji završavaju Školu za odgoj i obrazovanje ne omogućuju im zapošljavanje na lokalnom tržištu rada (kuhari, slastičari, autolimari, vodoinstalateri, vrtlari, soboslikari itd.). Grad Pula stoga, u suradnji s Crvenim križem i temeljem povezivanja s partnerima iz Italije, planira osnovati prvu socijalnu zadrugu na području Jadranske Hrvatske kako bi se osiguralo trajno i održivo zapošljavanje radnika tih stručnih profila. Temeljem suradnje Grada Pule i Ministarstva socijalne politike i mladih započeo je projekt osnivanja Centra za zapošljavanje osoba s poteškoćama u razvoju. Ishođena je građevinska dozvola, no nedostatak financijskih sredstava u gradskom proračunu usporio je provedbu projekta. Djelovanjem u smjeru osnaživanja društvenog poduzetništva ističe se Savez udruga Rojc, koji je u 2015. godini inicirao postavljanje sustava podrške razvoju društvenog poduzetništva i online platforme Društveno poduzetničkog generatora. Na području Istarske županije živi 13.019 osoba s invaliditetom⁸, od čega je 53% u radno aktivnoj dobi. Od ukupno evidentiranog broja osoba s invaliditetom zaposleno je svega njih 1.004 zbog čega postoji velika potreba osmišljavanja i provedbe programa socijalnih zadruga i radne integracije teško zapošljivih osoba. U 2016. godini izrađen je poslovni plan za uspostavljanje Centra ponovne uporabe iskoristivog otpada i recikliranja otpada u sklopu kojeg bi se provodila radna integracija društveno marginaliziranih i teško zapošljivih osoba s invaliditetom.

Među prioritetima budućeg razvoja poduzetništva nalazi se poticanje „zelenog“ poduzetništva, odnosno onih gospodarskih djelatnosti koje nemaju negativan učinak na okoliš. Grad Pula planira uvođenje stimulativnih mjera kojima se jača razvoj „zelenog“

⁸ Stanje na dan 30. 1. 2014.

gospodarstva (npr. niža vrijednost komunalnog doprinosa za investitore koji ulažu u pasivne kuće i nisko energetske građevine), a već postoje i pozitivni primjeri „zelenih“ inicijativa u javnom sektoru (npr. sunčane elektrane na javnim zgradama, uređenje Društvenog centra Rojc, sveučilišni kampus, Opća bolnica u Puli itd.).

S obzirom na ukazane probleme s kojima se susreću poduzetnici, okruženje za razvoj poduzetništva na urbanom području Pula se ne može ocijeniti potpuno zadovoljavajućim. Iako su gubici smanjeni, poslovanje poduzetnika još uvijek karakteriziraju negativni poslovni rezultati, a suradnja i povezivanje poduzetnika, primjerice kroz klastere, je niska u odnosu na potencijale. Poduzetničke zone su relativno ravnomjerno raspoređene unutar urbanog područja, no nedovoljno uključuju potrebnu infrastrukturu i poticajne mjere za jačanje poslovanja postojećih poduzetnika i privlačenje novih, a taj problem je osobito izražen u poduzetničkim zonama na području općina. U narednom razdoblju je ulaganja u sektoru poduzetništva potrebno usmjeriti na ujednačen razvoj poslovnog okruženja na čitavom urbanom području, što u najvećoj mjeri podrazumijeva potrebu jačanja obrazovnih programa za poduzetničke vještine i opremljenosti poduzetničkih zona na području općina.

Obrtništvo

Dominantne su obrtničke djelatnosti uslužne i ugostiteljske djelatnosti, u kojima je registrirano 47,4% svih obrta. Proizvodni obrti slabo su zastupljeni (7,56% ukupnog broja obrta u 2015. godini). Promicanje obrtništva i zastupanje interesa obrtnika provodi Obrtnička komora u Puli.

Tablica 26. Broj i vrste aktivnih obrta na urbanom području Pula 2015.

Vrsta obrta	Broj aktivnih obrta u 2015. godini							Ukupno:
	Medulin	Vodnjan	Pula	Marčana	Ližnjan	Svetvinčenat	Barban	
Proizvodni	8	24	106	8	7	7	9	169
Uslužni	79	39	494	22	27	11	18	690
Ugostiteljstvo	116	25	179	23	14	8	4	369
Prijevoz	25	10	85	12	17	6	8	163
Građevinarstvo	1	23	170	13	10	10	9	236
Trgovina	40	24	232	3	9	2	5	315
Frizerski i kozmetički saloni	11	9	129	1	3	1	0	154
Ribarstvo	18	5	85	16	14	0	0	138
UKUPNO:	298	159	1.480	98	101	45	53	2.234

Izvor: Grad Pula, 2016.

Napomena:

- poljoprivreda je uključena u proizvodne djelatnosti

- u građevinarstvo su uvrštene sve djelatnosti podizanja građevina te sve građevinske usluge (instalacijski i završni građevinski radovi)

Turizam i kultura

Turizam je jedna od najznačajnijih gospodarskih grana za razvoj urbanog područja Pula. Razvoj turizma određen je bogatstvom prirodne baštine i materijalne i nematerijalne kulturne baštine. Najznačajnije su turističke atrakcije područja povijesne znamenitosti, arheološka nalazišta, muzeji i muzejske zbirke, povijesne crkve i freske. Od prirodnih atrakcija ističu se u turističkom smislu ljepote i raznolikost morske obale te čistoća mora i atraktivnost morskih plaža (npr. plaže Peroj i Barbariga u Vodnjanu, plaža Bijeca u Medulinu i dr.). Kupališni turizam ljetnih mjeseci glavni je oblik turizma na urbanom području Pula. Istarska županija, kojoj pripada urbano područje Pula, vodeća je turistička regija u Republici Hrvatskoj u kojoj se ostvaruje približno četvrtina svih turističkih dolazaka i trećina svih turističkih noćenja u Republici Hrvatskoj. U 2015. godini ostvareno je na urbanom području Pula 20,4% ukupnih turističkih dolazaka i 20,15% ukupno ostvarenih turističkih noćenja u Istarskoj županiji. Turistička atraktivnost urbanog područja Pula kontinuirano raste što se očituje u rastu turističkog prometa. U odnosu na 2014. godinu, u 2015. ostvareno je 12,53% turističkih dolazaka više te 10,49% više turističkih noćenja. Turistički promet najintenzivniji je u Medulinu (47,01% ukupnih dolazaka i 50,62% ukupnih turističkih noćenja) i Puli (41,11% svih dolazaka i 32,12% svih noćenja). Prema zemlji podrijetla, prevladava turistički promet koji ostvaruju strani turisti. U 2015. godine strani su turisti ostvarili 92,88% svih turističkih dolazaka i 95,57% svih turističkih noćenja na urbanom području Pula (DZS, 2016).

Tablica 27. Turistički promet na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2014. i 2015.

	2014.		2015.	
Prostorna jedinica	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja
Barban	6.549	60.816	7.024	69.950
Ližnjan	15.485	127.046	19.211	157.870
Marčana	21.891	153.928	20.505	150.876
Medulin	277.201	1.910.888	323.285	2.138.789
Svetvinčenat	7.654	74.434	8.124	77.184
Pula	263.462	1.363.474	282.732	1.441.850
Vodnjan	18.834	133.034	26.791	188.381
Ukupno:	611.076	3.823.620	687.672	4.224.900
IŽ	3.059.226	19.545.303	3.369.905	20.966.561
RH	13.128.416	66.483.948	14.343.323	71.605.315

Izvor: DZS, Dolasci i noćenja turista u 2014. i 2015., Priopćenja, 2016.

Sezonalnost je jedno od ključnih obilježja turizma na urbanom području Pula. U 2014. godini 58,38% svih turističkih noćenja ostvareno je tijekom srpnja i kolovoza, a u 2015. njihov se udio povećao na 61,10% u odnosu na ukupan godišnji broj ostvarenih noćenja.

Za planski razvoj turizma pojedine su općine i gradovi usvojili zasebne strateške dokumente. Zasebni strateški dokumenti za razvoj turizma usvojeni su u Gradu Puli i Općini Medulin (Strategija razvoja turizma Grada Pule i Strateški marketinški plan turizma 2016.–2020., Master plan turizma Općine Medulin 2013.–2018.). Općine u sastavu urbanog područja Pula i Grad Vodnjan udruženi su od 2012. godine u Lokalnu akcijsku grupu Južna Istra u sklopu

koje je uspostavljena suradnja na jačanju ukupnog razvoja ruralnih područja, u okviru kojeg je turizam jedna od najznačajnijih gospodarskih djelatnosti⁹.

Općine u sastavu urbanog područja Pula imaju potencijal razvoja selektivnih oblika turizma, prije svega ekoturizma i seoskog turizma. Turistički potencijali općina u unutrašnjosti (npr. Barban, Svetvinčenat) ogledaju se u mogućnosti razvoja turizma komplementarnog s razvojem turizma na obali, kao i razvoja samostalne turističke ponude. Turistički potencijali općina tek su djelomično iskorišteni, a za njihovo snažnije korištenje potrebno je proširiti i unaprijediti turističke atrakcije kao i broj i kvalitetu smještajnih kapaciteta i prateću turističku infrastrukturu. Ograničavajući čimbenik razvoja outdoor turizma je nepovezanost urbanog područja biciklističkim stazama. Općine u sastavu urbanog područja Pula zajednički su pokrenule projekt „Bike Sharing“ s ciljem izgradnje i međusobnog povezivanja mrežom uređenih biciklističkih staza. Na području općina u unutrašnjosti primjetan je trend povezivanja turizma s eno-gastronomskom ponudom što pruža mogućnosti snažnijeg razvoja seoskog i gastronomskog turizma. Općine su, u razvojnim planovima, predvidjele dodatna ulaganja u poboljšanje i proširenje turističke ponude. Na području Općine Barban predviđeno je za ulaganja u razvoj cjelogodišnje turističke ponude 2.435.000,00 kuna (Program ukupnog razvoja Općine Barban, 2009.), a u Općini Svetvinčenat ulaganja za potrebe razvoja turizma procijenjena su na 550.000,00 kuna (Program ukupnog razvoja, Strategija razvoja za općine Barban i Svetvinčenat, 2009.).

Najviše smještajnih kapaciteta u turizmu nalazi se u Općini Medulin i Gradu Puli. U ukupnom broju smještajnih kapaciteta prevladavaju privatni iznajmljivači (37,6% postelja u ukupnom broju postelja u svim vrstama smještajnih kapaciteta). Broj i kvaliteta hotelskog smještaja ne zadovoljavaju, pa je izražena potreba za dodatnim ulaganjima u modernizaciju i povećanje smještajnih kapaciteta u hotelima (npr. u Puli). Kvaliteta privatnog smještaja popravljena je uvođenjem standarda kvalitete Domus Bonus Istria, programa koji su zajednički osmislili i proveli Hrvatska turistička zajednica te županijske i lokalne turističke zajednice. Oznaka kvalitete, u sklopu tog programa, privatnim iznajmljivačima osigurava veću vrijednost, uspješnije oglašavanje i veću popunjenost kapaciteta.

Tablica 28. Broj postelja po vrstama smještajnih kapaciteta u urbanom području Pula 2014. *

JLS	Ukupno	Od toga u:			
		Hotelima i slično	Kampovima, kampiralištima i kamp-odmorištima	Kućanstvima	Ostalim objektima
Pula	22.482	6.469	6.431	8.053	1.529
Barban	-	-	-	-	-
Ližnjan	2.708	63	-	2.601	44
Marčana	3953	595	276	1309	1773
Medulin	30.413	-	15.658	10.003	-
Svetvinčenat	1.378	-	-	1.378	-
Vodnjan	1.776	-	-	-	642
UKUPNO	58.840	6.532	22.089	22.118	1.774

Izvor: DZS, Statistička izvješća, Turizam u primorskim gradovima i općinama u 2014..

*pojedini podaci kod kojih postoje razlozi za povjerljivost u skladu sa Zakonom o službenoj statistici nisu iskazani

⁹ U Lokalnoj razvojnoj strategiji LAG-a Južna Istra za razdoblje do 2014. godine turizam je uključen u Strateški cilj 2: Razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti koje potiču diverzifikaciju prihoda i veću zaposlenost, posebice turizma, obrtništva i malog gospodarstva (LAG Južna Istra, Lokalna razvojna strategija do 2014. godine, 2013: 21).

U 2011. godini bilo je na području Pule i Medulina 46 iznajmljivača s oznakom kvalitete Domus Bonus, ali primjetan je pad interesa privatnih iznajmljivača za sudjelovanje u tom programu.

Usluge i proizvodi turističke ponude kontinuirano se razvijaju i usklađuju prema zahtjevima turističke potražnje. Na području najposjećenije općine, Općine Medulin, za budući razvoj turizma značajni su projekti uređenja eko-arheološkog parka Vižula, pilot projekt PPS destinacija, zabavni centar Campanož, rekreacijski centar Medulin i sportski centar Banjole. Ključni ograničavajući čimbenici za razvoj turizma su nedostatak investicija u proširenje turističkih kapaciteta i turističke signalizacije, nedostatak izvanpansionskih sadržaja i neriješeni imovinsko-pravni odnosi u pogledu vlasništva nad turistički atraktivnim zemljištem.

Istarska županija – Regione Istriana (IŽ-RI) definirana je kao regija kulture sa željom da postane prepoznatljivo europsko kulturno odredište. Upravljanjem i održavanjem kulturne baštine bave se ustanove u kulturi čiji su osnivači jedinice lokalne samouprave. Materijalna i nematerijalna kulturna baština urbanog područja Pula iznimno je vrijedna i jedinstvena brojnošću i raznolikošću na malom prostoru. Nematerijalna baština uključuje između ostalog: tradicijske manifestacije kao što su Fešta od Rožic, Smotra istarskih ovaca, Fešta mladega vina i Trka za prstenac u općinama Barban i Svetvinčenat, Smotra vina i ekstra djevičanskih maslinovih ulja u Vodnjanu i druge. Svijest o potrebi očuvanja lokalnog identiteta i tradicije u funkciji jačanja gospodarske i turističke atraktivnosti nije dovoljno razvijena, stoga je njegovanje tradicijskih manifestacija potrebno dodatno unaprijediti kako bi se ojačao lokalni identitet i stvorila jedinstvena i prepoznatljiva turistička ponuda.

Temeljni je planski dokument kojim se usmjerava razvoj kulture na urbanom području Pula Kulturna strategija Grada Pule za razdoblje 2014.–2020. godine. U dokumentu se analizira stanje u sektoru kulture na području Grada Pule te prepoznaju ključni problemi, potencijali i prioriteti razvoja kulture do 2020. godine. Kao ključni problemi koje do tada treba ukloniti istaknuti su nedostatak kapaciteta u kulturi (financijskih, materijalnih, ljudskih i sl.), manjak vrijednosne orijentacije i nerazvijenost tržišta kulture te nejednak položaj aktera u kulturi. Vizija razvoja sektora kulture u Gradu Puli do 2020. godine realizirat će se temeljem osnaživanja uloge kulturnih potencijala u poticanju ukupnog razvoja Grada i primjene kulture kao poluge za podizanje ukupne kvalitete života i životnog standarda stanovništva (Kulturna strategija Grada Pule 2014.–2020, str. 9, 10). Stoga je vizija usmjerena na potrebu unaprjeđenja postojećeg kulturnog sustava i promjenu odnosa među ključnim akterima u sektoru kulture. Za realizaciju vizije predviđene su tri strategije djelovanja kojima će se jačati umrežavanje i komunikacija među pojedincima i institucijama u sektoru kulture, razvijati publika i osnaživati međusektorska suradnja. Provedba strategije u smjeru realizacije vizije do 2020. godine temeljit će se na šest ključnih ciljeva. Prvim ciljem poticat će se redefiniranje uloge javnih ustanova u kulturi u smjeru osnaživanja njihove odgovornosti spram sudjelovanja u ukupnom razvoju grada, drugi je cilj posvećen je uspostavi kontinuirane i koordinirane komunikacije među ključnim akterima, a trećim će se djelovati na povećanje financijske podrške projektima u kulturi putem oslanjanja na nacionalne fondove i fondove EU-a. Četvrtim ciljem će se utjecati na uspostavljanje međusektorske suradnje sa sektorima usko povezanim s razvojem kulture (npr. turizam, urbano planiranje), petim na razvoj publike, a šestim na jačanje podrške sektoru nezavisne kulture. Za realizaciju strateških ciljeva Kulturne strategije Grada Pule do 2020. godine definirano je 17 aktivnosti koje su, između ostalog, usmjerene na integriranje kulture u turističku ponudu, uspostavljanje suradničkih

platformi, protokola suradnje i pokretanja zajedničkih projekata između aktera u kulturi, pravodobno planiranje ulaganja u kulturu i slično.

Istra je regija sa 50 zaštićenih povijesnih cjelina i više stotina zaštićenih spomenika. Brojem turistički atraktivnih kulturnih događanja ističe se Grad Pula (koncerti, izložbe, plesne večeri, međunarodni festivali, Festival igranog filma, folklorne večeri i sl.). Na godišnjoj razini moguće je pratiti povećanje broja i kvalitete kulturnih događanja što upućuje na to da se znatna pažnja pridaje obogaćivanju kulturne ponude. S obzirom na sezonalnost turističkog prometa na urbanom području Pula, većina kulturnih manifestacija i događanja organizira se tijekom najintenzivnije turističke sezone, u srpnju i kolovozu. Na području Općine Medulin ostvarena je suradnja udruga u kulturi, samostalnih umjetnika i županijskih ustanova u kulturi koja je rezultirala uspostavljanjem multimedijalnog centra i zavičajne galerije Crnobori Banjole. U tim objektima redovito se održavaju kulturna događanja i promovira kulturno-povijesna i umjetnička baština Općine Medulin (multimedijalne izložbe, arheološki postavi, promocije knjiga i sl.).

Od materijalne baštine naročito je vrijedna antikna baština Grada Pule, u kojoj se ističu pulska Arena, Augustov hram, Malo rimsko kazalište, Slavoluk Sergijevaca, mletačka utvrda Kaštel. Rekonstrukcija kulturno-povijesnih objekata na području Grada Pule istaknuta je kao strateški projekt, pa će se za potrebe obnove, dogradnje i rekonstrukcije Arheološkog muzeja Istre i Malog rimskog kazališta uložiti približno 70 milijuna kuna.

Posebno lijep dio baštine čine freske kojima su obogaćene gotovo sve crkve i crkvice kao i crkva sv. Katarine u Općini Svetvinčenat te freske i glagoljski zapisi na području Općine Barban. Na području općina u sastavu urbanog područja Pula sačuvane su vrijedne povijesne poluurbane i seoske cjeline te fortifikacijski sustavi koji nisu sustavno istraženi (npr. ostaci gradskih zidina, Velika i Mala vrata te gradska kula u Općini Barban). Istarski kažun jedinstvena je povijesno graditeljska baština Istre, osobito Južne Istre gdje se samo na području Vodnjanštine nalazi gotovo 2.000 kažuna – najveća koncentracija kažuna na Mediteranu. Akcija Moj Kažun-Lamia casita u Vodnjanu manifestacija je koja već deset godina promovira kažune i na temelju koje se održavaju radionice za izradu i popravak kažuna; u Vodnjanu je organiziran i Park kažuna.

Tablica 29. Registrirana kulturna dobra na urbanom području Pula

	Vrsta kulturnog dobra						Ukupno:
	Pokretno kulturno dobro – zbirka	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	Pokretno kulturno dobro – pojedinačno	Nepokretno kulturno dobro – kulturno – povijesna cjelina	Pokretno kulturno dobro – muzejska građa	Nematerijalno kulturno dobro	
Pula	5	36	10	5	4	1	60
Barban	0	5	1	0	0	0	6
Svetvinčenat	1	4	0	1	0	0	6
Ližnjan	0	1	0	0	0	0	1
Marčana	1	0	1	0	0	0	2
Medulin	0	7	2	1	0	0	10
Vodnjan	3	8	6	1	0	0	18

Izvor: Ministarstvo kulture, Registar kulturnih dobara, 2016.

Zabilježen je i znatan broj arheoloških spomenika koji nisu zaštićeni na odgovarajući način niti se njima održivo upravlja (npr. lokaliteti na području općina Barban i Svetvinčenat – Škicini-Kažali, Čabrunići, Rogatica, Goleševo i drugi), pa se povećava opasnost propadanja izvorne povijesno graditeljske baštine i ruralnih sredina.

Mogućnosti povezivanja dobro očuvane arhitektonske baštine s kulturnim manifestacijama u svrhu proširenja i povećanja atraktivnosti turističke ponude nisu dovoljno iskorištene. Punu valorizaciju kulturno-povijesne baštine u turizmu ograničavaju nedostatna financijska sredstva kao i nedovoljno korištenje alternativnih izvora financiranja za razvoj turizma (npr. fondovi EU-a, fondacije i sl.).

Inicijative brendiranja najintenzivnije su na području gradova. Zahvaljujući projektu „Pula je više“, osmišljenog za promociju turističkih i kulturnih vrijednosti grada, Pula je 2010. godine postala prvi hrvatski grad kojem je dodijeljeno prestižno međunarodno priznanje za branding. Do 2018. godine provodit će se u suradnji Grada i Turističke zajednice Grada Pule projekt kojem je cilj osigurati nov vizualni identitet Pule povećanom valorizacijom prepoznatljive kulturno-povijesne baštine. Za brendiranje i jačanje prepoznatljivosti Pule u međunarodnom okruženju značajna je bila i njezina kandidatura za europsku prijestolnicu kulture 2020. godine. Grad Pula ističe se i najvišim stupnjem ostvarene suradnje u području kulture, i to unutar lokalne zajednice (mladi, volonteri, donositelji odluka, djeca, supkulturne skupine) i na međunarodnoj razini na kojoj su ostvarena partnerstva sa 27 europskih gradova.

Za brendiranje Grada Vodnjana najzaslužnija je udruga Agroturist, osnovana 1995. Godine, koja se zalaže za brendiranje grada kao destinacije prepoznatljive po maslinovom ulju i tradiciji maslinarstva. U suradnji s lokalnom zajednicom te ostalim udrugama, poput Istarsko-ekomuzeja, unaprijeđena je turistička prepoznatljivost Grada Vodnjana.

Aktivnosti usmjerene na brendiranje slabije su zastupljene na području općina. Zbog toga je potrebno razvijati snažniju suradnju i svijest o potrebi brendiranja kako bi bile turistički i gospodarski privlačnije.

Kulturna i kreativna industrija važan je dio kulturno turističke ponude i promocije urbanog područja, ali i Istre kao regije te cijele Hrvatske. U tom se smislu ističe Pulski filmski festival, jedan od četiri najstarija svjetska festivala s tradicijom duljom od 60 godina i s više od 70.000 posjetitelja godišnje. Filmskim festivalom potiče se sinergija kulture i filma te on predstavlja široko međunarodno prepoznatljivo obilježje Grada Pule. Osim festivala tu je Istarsko narodno kazalište kao važan produkcijski centar te duga tradicija organizacije brojnih događaja i radionica vezanih uz film i kazalište koje sve više privlače kako djelatnike u kulturi tako i turiste te postaju snažan pokretač nove kulturno turističke ponude. Dobru osnovu za daljnji razvoj kreativnih industrija i multimedije predstavljaju brojna partnerstva i suradnja s međunarodnim organizacijama, no za snažnije profiliranje na široj kulturnoj sceni nužna su dodatna ulaganja kako u programe tako i u prateću opremu i infrastrukturu, ali i promociju. Kreativnošću u prezentaciji kulturno povijesne baštine ističe se međunarodni festival Visualia, koji se svakog svibnja održava u Gradu Puli. Njegov je cilj kreirati nove kulturno turističke atrakcije utemeljene na primjeni novih tehnologija i inovacija te brendirati Grad Pulu kao Grad Svjetla. Festival obuhvaća oko 20 suvremenih umjetničkih instalacija na više od deset lokacija u gradu (3D mapiranje povijesnih građevina, svjetlosne izložbe, audiovizualni efekti i sl.). Održavanje i organizaciju festivala podupiru i europski fondovi (program Kreativna Europa). Od 2013. do 2015. godine festival je od lokalnog dobio međunarodni značaj, pa je tako u 2015. godini zabilježeno 15.000 domaćih i inozemnih posjetitelja. Kroz festival se također ostvaruje suradnja i umrežavanje europskih umjetnika te partnerstvo javnog,

privatnog i civilnog sektora. Festival Visualia pridonosi stvaranju preduvjeta za razvoj i oblikovanje novih umjetničkih, turističkih i kulturnih programa. Diverzifikacija turističke i kulturne ponude treba biti usmjerena i na korištenje potencijala za razvoj kreativnih industrija na području općina, za što je osnova njihovo bogato i nedovoljno iskorišteno kulturno-povijesno naslijeđe.

Jedan od infrastrukturnih potencijala za kulturne sadržaje predstavljaju i bivši vojni objekti koji demilitarizacijom mogu postati privlačni punktovi kulturnog života. Samo na području Grada Pule postoji više stotina takvih objekata različite veličine koje je moguće staviti u funkciju razvoja kulture, ali i turizma i gospodarstva. Revitalizirani brownfield objekti, s inovativnim i kreativnim kulturnim sadržajima, ujedno mogu biti generator novih radnih mjesta te izvor novih prihoda za jačanje razvoja kulture i ukupnog razvoja.

Na urbanom području Pula postoje vojni i industrijski objekti koji su napušteni i nedovoljno uključeni u lokalni razvoj (npr. Muzil, Hidrobaza i Punte Christo u Puli, vojni kompleks Loborika u Marčani, vojarna Barbariga II u Vodnjanu, vojni objekti na Marleri u Općini Ližnjan i sl.). Inicijative za obnovom i prenamjenom bivših industrijskih i vojnih objekata se kontinuirano pokreću, no njihovu prenamjenu onemogućuje vlasnička struktura (nadležnost nad upravljanjem ima nacionalna razina, odnosno Državni ured za upravljanje državnom imovinom, a ne jedinice lokalne samouprave). Ograničavajući je čimbenik prenamjene vojnih objekata i to što pojedini imaju status spomenika kulture. Takve objekte je potrebno revitalizirati i uključiti u ukupni razvoj uz istovremeno poštivanje njihovih kulturnih vrijednosti, pa je u tom smislu potrebna pravovremena uključenost i suradnja širokog kruga relevantnih dionika čime će se osigurati održivo upravljanje takvim objektima (npr. konzervatori, projektanti, arhitekti, djelatnici u sektoru kulture, donositelji odluka, civilno društvo i dr.). U 2015. godini pokrenut je zajednički projekt Grada Pule i Ministarstva turizma kako bi se vojni centar Muzil u Puli revitalizirao i prenamijenio u turističku zonu s višenamjenskim sadržajima (hoteli, sportske luke, marine, igrališta za golf itd.).

Zaključci i preporuke

Urbano područje Pula pripada Istarskoj županiji, području dinamičnih gospodarskih aktivnosti. Gospodarska snaga gradova i općina u sastavu urbanog područja Pula očituje se visokim stupnjem indeksa razvijenosti i vrijednostima osnovnih ekonomskih pokazatelja iznad državnog prosjeka. Dinamičnom gospodarstvu pridonose razvijenost poduzetništva i dobra poduzetnička klima te kontinuirano jačanje turističkih aktivnosti. Stopa registrirane nezaposlenosti niža je od državnog prosjeka i na razini je županijskog prosjeka. Više od tri četvrtine nezaposlenih osoba uspijeva se zaposliti u roku do godine dana (tzv. kratkotrajna nezaposlenost) što također upućuje na dinamičnost gospodarskih aktivnosti i potencijal za zaustavljanje negativnih demografskih procesa. U dobnoj strukturi nezaposlenih primjetna je dominacija mladih u dobi 25-29 godina i starijih u dobi 55-59 godina, a u spolnoj strukturi nezaposlenih prevladavaju žene (54%). Aktivne politike zapošljavanja trebaju biti usmjerene na jačanje kompetencija tih skupina s ciljem njihove integracije na lokalno tržište rada, kao i na privlačenje stručnjaka u područjima gdje je iskazan deficit radne snage (npr. u prirodnim znanostima). Većina radnih mjesta koncentrirana je u gradovima, osobito u Gradu Puli, pa je potrebno jačati gospodarstvo općina radi poticanja ravnomjernog razvoja i naseljenosti urbanog područja. Analiza tržišta rada upućuje na nerazmjer ponude stručnih profila i potreba poslodavaca. U idućem razdoblju potrebno je uspostaviti snažniju poveznicu između aktera politike zapošljavanja, institucija formalnog i neformalnog obrazovanja i poslodavaca kako bi

se premostio jaz između potražnje i ponude radne snage i osigurala puna zaposlenost. Na urbanom području Grada Pule registrirano je gotovo 37% svih poduzetnika Istarske županije, a broj poduzetnika kontinuirano raste. Razvoju poduzetništva pridonose sustavni napor i kako bi se poduzetničko ozračje poboljšalo, a to se očituje u dobroj institucionalnoj i financijskoj podršci poduzetničkim ulaganjima. Pojedini pokazatelji međutim upućuju na još uvijek nepotpun oporavak poduzetnika od posljedica gospodarske krize (negativan rezultat poslovanja, gustoća poduzeća ispod županijskog prosjeka, pad broja zaposlenih kod poduzetnika). Započete inicijative jačanja podrške razvoju poduzetništva treba i dalje osnaživati, osobito jačanjem opremljenosti poduzetničkih zona, poticanjem poduzetnika na udruživanje i razvijanjem poticajnih financijskih mehanizama za razvoj novih oblika poduzetništva („zeleno“, socijalno itd.). Razvoj novih tehnologija, proizvodnih procesa i inovacija potrebno je razvijati u svim djelatnostima, a osobito u onima koji su tradicionalno nositelji gospodarskog razvoja urbanog područja (npr. prerađivačka industrija, turizam). Osim jačanju konkurencije, inovacije mogu doprinijeti i javnoj dobrobiti, kao što pokazuju uspješni primjeri projekata i aktivnosti u području socijalnog poduzetništva. Repliciranje takvih primjera može biti poticajno za jačanje socijalne integracije ranjivih društvenih skupina i sprječavanje diskriminacije i siromaštva na urbanom području. Primjena inovacija, znanja i puno korištenje svih razvojnih resursa zahtijeva razvoj partnerskih odnosa između ključnih dionika (gospodarstvo, javna uprava, akademska zajednica), čemu je potrebno posvetiti više značaja u budućem razdoblju. U smislu poticanja inovacija i kreativnosti se ističu i neiskorišteni potencijali brownfield objekata koje je potrebno staviti u funkciju, jer njihova iskoristivost može imati niz pozitivnih razvojnih učinaka (npr. diverzifikacija turističke ponude, stvaranje novih radnih mjesta, doprinos ujednačavanju razvoja unutar urbanog područja i dr.). U gospodarskoj strukturi urbanog područja Pula osobito je važan turizam. Planskom razvoju turizma pridaje se sve veća važnost, a to se ogleda u strateškim razvojnim dokumentima gradova i općina od kojih su neki usvojili i zasebne strateške planove namijenjene razvoju turizma. Iako se bilježi kontinuiran porast turističkih dolazaka i noćenja, postoji mogućnost dodatnog jačanja uloge turizma u ukupnom gospodarstvu urbanog područja Pula. U tu svrhu potrebno je sustavno podizati kvalitetu turističke infrastrukture, smještajnih kapaciteta i ukupne turističke ponude. Bogatstvo materijalne i nematerijalne kulturne baštine posebno je vrijedan potencijal koji pruža mogućnost brendiranja urbanog područja Pula kao prepoznatljive destinacije kulturnog turizma. Međutim, u sektoru kulture potrebno je ukloniti niz prepreka koje otežavaju maksimiranje svih kulturnih potencijala urbanog područja Pula (npr. manjak kapaciteta ustanova u kulturi, slaba suradnja unutar sektora kulture te s drugim sektorima, neorganiziranost tržišta kulture i sl.). Prirodne ljepote također su osnovica razvoja selektivnih oblika turizma (izletnički, lovni, outdoor, ruralni itd.). Za podršku razvoju turizma u idućem razdoblju potrebno je jačati vertikalnu suradnju s relevantnim nacionalnim akterima (npr. za stavljanje u funkciju tzv. brownfield lokacija) i ulaganja u kvalitetu turističke ponude oslanjanjem na različite izvore financiranja (fondovi EU-a, javno-privatna partnerstva, javni proračuni). Velik potencijal za doprinos ukupnom gospodarskom razvoju ima sektor informacija i komunikacija koji bilježi pozitivne poslovne rezultate te pruža mogućnost jačanja kvalitete usluga i proizvoda u drugim sektorima (npr. turizam), no ograničavajući su čimbenici snažnijeg razvoja tog sektora manjak stručne radne snage i nedovoljna kvaliteta mrežne i električne infrastrukture.

2.3. Urbano okruženje

Kvaliteta urbanog okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima

Zbog specifičnih geomorfoloških osobina, gospodarskih aktivnosti, guste naseljenosti u pojedinim dijelovima, urbano područje Pula karakterizira osjetljivost okoliša. S aspekta razvoja turizma kao jedne od glavnih industrijskih grana, okoliš je značajan resurs kojim je potrebno upravljati na adekvatan i permanentan način kako ne bi postao prepreka daljnjem razvoju.

Posljednjih dvadesetak godina na urbanom području Pula najučestalije su evidentirane elementarne nepogode bile suša, tuča, olujno nevrijeme i poplave. Osobito je velik rizik poplava zbog bujičnih i podzemnih voda. Proteklih dvadesetak godina poplave su zabilježene 22 puta, od čega 15 puta u Gradu Puli. Vjerojatnost pojave potresa najveća je u središnjim dijelovima naselja i gradova. U ljetnim mjesecima moguće je olujno i orkansko nevrijeme koje uzrokuje prekide u opskrbi električnom energijom i materijalne štete, naročito u autokampovima i turističkim naseljima. Uz to, ljeti su za usjeve prijetnja tuča i suša, posebice za vinovu lozu i povrtlarske kulture.

Osnova zaštite od rizika požara provodi se temeljem Strategije razvoja vatrogastva Područne vatrogasne zajednice Pula za razdoblje 2015.–2020. godine, a na području Grada Vodnjana i općina u sastavu urbanog područja posredstvom procjena ugroženosti i planova zaštite od požara. Na razini gradova i općina također su izrađene i usvojene procjene ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od katastrofa i velikih nesreća te planovi zaštite i spašavanja. Za općine Ližnjan i Marčana nisu usvojeni planovi zaštite i spašavanja. Planovi i procjene za zaštitu od prirodnih rizika zastarjeli su, pa ih je potrebno ažurirati i uskladiti s novom metodologijom.

Zaštitu od požara provode javna vatrogasna postrojba Pula i dobrovoljna vatrogasna društva, osnovana u svim općinama urbanog područja i Gradu Vodnjanu. Prostorni uvjeti i opremljenost vatrogasnih društava ne zadovoljavaju, pa su im u tom smislu zajednički problemi potreba izgradnje ili adaptacije prostora te poboljšanje opremljenosti. Nedostatak financijskih sredstava onemogućuje nabavu vozila, komunikacijske opreme, opreme za ispumpavanje, osobne opreme za rad, tehničke opreme i dr.

Nedostatak financijskih sredstava i opreme uzrok je i nedostatne edukacije u vatrogastvu. Praktični dio obuke je ograničen ili onemogućen zbog manjka poligona i zaštitne obuče i odjeće.

Zrak

Na području Istarske županije kakvoća zraka prati se od 1982. godine i ona zadovoljava. Prekoračene ciljne vrijednosti za prizemni ozon izmjerene su jedino na mjernim postajama Koromačno – Brovinje i TE Plomin – Ripenda Verbanci (II. kategorija).¹⁰

Na području Grada Vodnjana te općina Barban i Svetvinčenat nema značajnih industrijski onečišćenja što pogoduje čistoći zraka. Na mjernim postajama smještenim u Gradu Puli (10 mjernih postaja) nisu izmjerene prekoračene granične vrijednosti ni za koju onečišćujuću tvar, kao ni na tri mjerne postaje u Općini Marčana.

¹⁰ Godišnji izvještaj o praćenju onečišćenja zraka na području Istarske županije za 2014.

No, na urbanom području postoje potencijalno veliki izvori onečišćenja zraka (primjerice tvornica cementa Calucem u Puli); tu je i promet kao jedan od čimbenika koji snažno utječe na kvalitetu zraka, posebice u jeku turističke sezone. Stoga je potrebno provoditi sve nužne mjere kako bi se zadržala prva kategorija kvalitete zraka.

Vode i more

Veći dio Istre pripada dinarskom kršu, pa je zaštita voda na području cijele Županije kompleksna. Iako na urbanom području Pula nema površinskih vodotoka, ulaganja u zaštitu voda i smanjenje onečišćenja, posebice antropogenih učinaka, nužna su za ukupnu sigurnost stanovnika i posjetitelja te kvalitetu života. Na onečišćenje vodotoka utječu gospodarstvo, poljoprivreda, neadekvatna kanalizacijska infrastruktura i nepostojanje pročištača otpadnih voda u svim naseljima te nesanirano ilegalno i legalno odlaganje otpada. Podzemnu vodu ugrožavaju oborinske i otpadne vode koje se slijevaju iz naselja, prometnica, industrije i sl. koje su gotovo nepročišćene ili s malim stupnjem pročišćavanja. Jedan od problema je i neplanska gradnja pulskih predgrađa u zonama sanitarne zaštite bez riješenog sustava odvodnje, što je utjecalo na neupotrebljivost većine pulskih bunara u svrhu vodoopskrbe lokalnog stanovništva na jugu Istre i ujedno devastira vodne resurse.¹¹

Urbano područje Pula u najvećem je dijelu pokriveno sustavom javne vodoopskrbe, te zdravstvena ispravnost pitke vode uglavnom zadovoljava. Problem je dotrajala vodoopskrbna mreža zbog čega dolazi do većih gubitaka vode, smanjenja kakvoće vode, više kvarova te time i većih financijskih troškova.

Značajan rizik za onečišćenje vode predstavljaju ilegalna i neuređena odlagališta otpada. Na urbanom području Pula postoji 51 ilegalno odlagalište otpada (Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Istarske županije 2007.–2012). Na rješavanju problema ilegalnog odlaganja otpada kontinuirano se radi, a važan je dio tih aktivnosti i nedavno dovršena izgradnja Županijskog centra za gospodarenje otpadom na lokaciji Kaštijun sa svrhom uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Istarskoj županiji. Na odlagalištu Kaštijun skuplja se komunalni otpad s područja svih jedinica lokalne samouprave u sastavu urbanog područja. U razdoblju do 2020. godine predstoji unapređenje i dodatna izgradnja sekundarne infrastrukture, stoga će jedinice lokalne samouprave nastaviti sa sanacijama odlagališta komunalnog otpada te provesti rekonstrukciju lokacija izgradnjom reciklažnih dvorišta, sortirnica primarno izdvojenog korisnog i opasnog otpada iz komunalnog otpada te kompostana za obradu „biootpada“, ovisno o ekonomskoj opravdanosti. Istodobno će se intenzivirati edukacija stanovništva, osobito o važnosti primarne reciklaže i uvođenja novog tarifnog sustava u kojem se mora uvesti mjerna jedinica za ostali komunalni otpad, količina proizvedenog otpada (kg ili m³)¹²

More je važan gospodarski i ekološki resurs Istarske županije, pa tako i urbanog područja Pula, stoga je adekvatna briga za očuvanje mora i podmorja važan razvojni čimbenik. S obzirom na koncentraciju lučke infrastrukture i aktivnosti, gustoću stanovništva koja se povećava tijekom ljetne sezone u obalnom dijelu urbanog područja, velik je rizik od onečišćenja mora i podmorja. Iako je analiza mulja i sedimenta indikativnih lokacija

¹¹ Zeleni plan Istarske županije.

¹² Nacrt županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020.

podmorja luke Pula nesustavno provedena, upućuje na visoku zagađenost i toksičnost zbog koncentracije teških metala i tvari iznad dopuštenih vrijednosti. Uzrok je tom stanju visoka koncentracija industrijskih postrojenja u luci (Uljanik, Tehnomont, Cementara, INA...) te četrdesetak izravnih fekalnih ispusta u more iz starogradske jezgre. Takvo je stanje uzrokovalo taloženje mulja i ostalih sedimenata u podmorju prosječne visine 04 m, što upućuje na alarmantno stanje podmorja. Veći naglasak na planiranje i ulaganje sredstava u provedbu čišćenja i odmuljivanja podmorja uz sanaciju obalnog zida nužni su kako radi očuvanja ravnoteže morskog ekosustava tako i radi unapređenja lučkih djelatnosti.

Tlo

Kao na onečišćenje voda, i na onečišćenje tla utječu brojni čimbenici poput gospodarstva, neadekvatnog zbrinjavanja otpada te kemikalija korištenih u poljoprivredi. Institut za poljoprivredu i turizam u Poreču proveo je ciljano istraživanje kakvoće tla te nisu primijećena prekoračenja graničnih vrijednosti onečišćujućih tvari u tlu koje se koriste za poljoprivredu.

Zaštićena područja, prirodna baština i bioraznolikost

Na području obuhvata Strategije nalaze sljedeća zaštićena područja temeljem Zakona o zaštiti prirode:

- nacionalni park Brijuni;
- značajni krajobrazi Donji Kamenjak i Medulinski arhipelag;
- Gornji Kamenjak;
- Rovinjski otoci i priobalno područje;
- park šume Šijana, Busoler, Kašteja i Brdo Soline.

Sukladno Uredbi o proglašenju ekološke mreže (NN br. 124/2013, 105/2015) unutar obuhvata Strategije nalazi se dio područja ekološke mreže kako slijedi:

a) Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)

- HR2001207 Pliškovićeva jama;
- HR2001360 Šire rovinjsko područje;
- HR2001349 Dolina Raše;
- HR2001238 Bušotina za vodu Rakonik;
- HR2001388 Budava;
- HR2001145 Izvor špilja na Velom Vrh;
- HR2000522 Luka Budava-Istra;
- HR5000032 Akvatorij zapadne Istre;
- HR2000604 Nacionalni park Brijuni;
- HR3000173 Medulinski zaljev;
- HR3000174 Pomerski zaljev;
- HR2000616 Donji Kamenjak;

b) Područja očuvanja značajna za ptice (POP)

- HR1000032 Akvatorij zapadne Istre.

Sustavna se istraživanja flore i faune na urbanom području Pula ne provode, iako su primijećene brojne životinjske vrste od kojih su mnoge zaštićene (npr. bjeloprsi jet, rovk, šišmiš, obični dupin i dr.). Bogatstvom i rasprostranjenošću flore i faune odlikuju se mediteranske lokve. Na urbanom području evidentirana su ugrožena i rijetka staništa biljnih vrsta kao što su submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci, bušici, primorske, termofilne šume i šikare medunca i dr.

Iako ne postoje sustavna istraživanja faune na ovom prostoru, zbog položaja i klime mogu se očekivati brojne ptičje vrste: kukmastu ševu, crvendaća, slavuja, crnokapu grmušu, dugorepu sjenicu, vugu, zebu, krunicu, poljsku ševu, crnoglavu travarku, bjelobrk grmušu, crnoglavu grmušu, lastavicu, piljka, kosa, veliku grmušu, vrapca, kao i druge zaštićene vrste poput bjeloprsog jeta, rovke, šišmiša, vjeverica, vrtnog puha, puha lješnikara, hrčka, miša humkaša te dobrog i malog (običnog) dupina.

Na području Općine Medulin nalazi se 9 zaštićenih prirodnih vrijednosti od čega su četiri zaštićene Zakonom o zaštiti prirode, a 5 ulazi u ekološku mrežu Natura 2000. To su: Donji Kamenjak i Medulinski Arhipelag, Gornji Kamenjak, Brdo Soline, Kašteja, Špilja na Gradini kod Premanture, Pomerski zaljev, Medulinski zaljev, Akvatorij zapadne Istre i Akvatorij zapadne Istre.

Mediteranske lokve predstavljaju prirodnu i kulturnu baštinu i stanište su brojnih biljnih i životinjskih vrsta. Na području Vodnjana sačuvano ih je 50 od čega su neke gotovo suhe ili zarasle no moguće ih je revitalizirati, a u Općini Ližnjan 12.

U Općini Ližnjan postoje brojna ugrožena i rijetka staništa (submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci, bušici, primorske, termofilne šume i šikare medunca, površine stjenovitih obala pod halofitima). Potrebno je spomenuti i istarsko govedo boškarin koje se uzgaja na području Vulture i Šišana, vugu te pticu pčelaricu lokalnog naziva „rovare“ koja ljeti obitava na području Marlere.

Urbani okoliš

Zelene površine čine 72.348 ha površine urbanog područja Pula ili 0,86 ha po glavi stanovnika. Upravljanje i održavanje zelenih površina obavlja poduzeće Herculana d.o.o. Od ukupnih zelenih površina 95,67% čine obrasle površine, a 4,33% parkovi. Kontinuirano se ostvaruje povećanje površine održavanih zelenih površina unatoč nedostatku financijskih i ljudskih kapaciteta. U razdoblju 2008.–2014. održavane zelene površine povećale su se 33,14%. Također, raste kvaliteta i broj opremljenih dječjih igrališta na otvorenom čiji je broj u istom razdoblju porastao 24,5%.

Gospodarenje otpadom

Na urbanom području Pula zbrinjavanje otpada organizirano je na nekoliko načina i većina stanovništva obuhvaćena je organiziranim skupljanjem otpada. Usprkos tome na cijelom području još uvijek postoji problem ilegalnih odlagališta (51 ilegalno odlagalište) koje je potrebno sanirati. U 2015. godini zbrinuto je 1098 m³ ilegalno odloženog otpada skupljenog na dvadeset lokacija na području Grada Pule. U strukturi ilegalnog otpada prevladava građevinski otpad (70%), a ostatak čine glomazni, komunalni, zauljeni i druge vrste otpada. Najveći rizik za okoliš i javno zdravlje predstavljaju dvije najveće lokacije ilegalno odloženog otpada, Valelunga i Paganor, obje na području Grada Pule. Značajan pomak u gospodarenju

otpadom očekuje se s početkom rada Županijskog centra za gospodarenje otpadom Kaštijun. Na odlagalište Kaštijun, koje je još uvijek aktivno, dovozi se otpad s gotovo cijelog urbanog područja. Jedinice lokalne samouprave na urbanom području otpad zbrinjavaju putem svojih komunalnih poduzeća ili za to koriste usluge drugih poduzeća.

U Gradu Puli za zbrinjavanje otpada zaduženo je komunalno poduzeće Pula Herculanea d.o.o. Na području Grada postavljeno je 150 zelenih otoka za selektivno prikupljanje otpada, a otpad se u pojedinim područjima prikuplja i po sistemu „od vrata do vrata“ (MO Nova Veruda 809 kućanstava i dio MO Veli Vrh 369 kućanstava). I za glomazni otpad organizirano je selektivno prikupljanje. Ostali otpad (željezo, opasan otpad, kartonska ambalaža) koji proizvode poduzeća dužna su ga sama zbrinuti. U sklopu tvrtke Metis organizirano je reciklažno dvorište d.d. na lokaciji odlagališta komunalnog otpada Kaštijun, a 2011. u MO Šijana postavljen je podzemni zeleni otok većih kapaciteta (2 posude od 5m³ za papir te za PET i metalnu ambalažu i 1 posuda od 3m³ za staklo). Odvojeno se također prikuplja tekstil u 16 kontejnera za tu namjenu.

Zbrinjavanje komunalnog otpada obavlja se na odlagalištu Kaštijun, koje se sanira i koje će zaprimati otpad dok s radom ne započne novoizgrađeni Županijski centar za gospodarenje otpadom (ŽCGO), nakon čega će biti zatvoreno. Na odlagalištu Kaštijun zbrinjava se otpad s cijelog urbanog područja. U 2015. godini je na odlagalištu Kaštijun s urbanog područja Pula ukupno skupljeno i zbrinuto 44.208,2 tona komunalnog i neopasnog proizvodnog otpada. Na području službenog odlagališta otpada Kaštijun je uspostavljeno i reciklažno dvorište. Na području reciklažnog dvorišta u sklopu odlagališta Kaštijun se kontinuirano evidentira povećanje količina odvojeno skupljenog i recikliranog otpada (8,6% u 2006. godini, 23% u 2015.). Nije uspostavljen cjelovit sustav odvojenog skupljanja otpada, pa se tako odvojeno skupljaju papir, plastika, staklo i metal, ali ne i druge vrste otpada (npr. tekstil, namještaj, glomazni otpad i sl.).

Materijalna i energetska uporaba otpada, kao i recikliranje, nedovoljno se provode kako bi se pridonijelo ispunjenju ciljeva direktiva EU-a i nacionalnih ciljeva vezanih za uspostavu modela cirkularne ekonomije. U postojećem sustavu gospodarenja otpadom ne koriste se mogućnosti materijalnih i financijskih ušteda koje bi se mogle ostvariti ponovnim korištenjem otpadnih materijala i smanjenjem količina otpada. Prelazak s postojećeg modela gospodarenja otpadom na model cirkularne ekonomije zahtijeva jaču provedbu preventivnih mjera nastanka otpada te promoviranje ponovne uporabe materijala u proizvodnim procesima. U tu svrhu potrebno je osnaživati uključenost poslovnog sektora u procese zbrinjavanja otpada jačanjem suradnje gospodarstva i dionika iz sektora zaštite okoliša i gospodarenja otpadom. Također, nužno je osmišljavati i provoditi edukacijske aktivnosti za poslovni sektor na temu povećanja ušteda i konkurentnosti racionalnim gospodarenjem otpadnim materijalima. S obzirom na to da su u uspostavi modela cirkularne ekonomije zabilježeni neki već pozitivni rezultati u Hrvatskoj i susjednim zemljama, postoji mogućnost repliciranja dobrih praksi i učenja od drugih (npr. Slovenija).

U Općini Barban organiziran je odvoz smeća koje se prikuplja u kontejnere i odvozi na gradsko odlagalište u Puli. Za pražnjenje i odvoz zaduženo je javno komunalno poduzeće. Na području Općine Svetvinčenat nema građevina za sakupljanje otpada. Potpisan je ugovor s Pula Herculaneom d.o.o. o odvozu kontejnera koji su postavljeni na nekoliko mjesta u naseljima, kao i odvozu komunalnog otpada. Općina Medulin (temeljem dokumenata prostornog uređenja i drugih dokumenata) opredijelila se za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom.

Na području Općine Marčana usluge se obavljaju putem ugovora s trgovačkim društvom Pula Herculanea d.o.o. Potrebno je postaviti 50 zelenih otoka i izgraditi reciklažno dvorište za što je osiguran prostor.

U Gradu Vodnjanu sakupljanje i prijevoz komunalnog otpada obavlja gradsko trgovačko društvo Contrada d.o.o., a odlagalište otpada Kaštijun koristi se za deponiranje krupnog i ostalog komunalnog otpada temeljem ugovora s trgovačkim društvom Pula Herculanea d.o.o. Za deponiranje ostalog otpada koriste se usluge trgovačkog društva Jadranmetal d.d. U planu je izgradnja reciklažnog dvorišta u sklopu poslovne zone Vodnjan sjever.

Primarna infrastruktura

Upravljanje vodama

Gotova sva naselja i stanovništva na urbanom području Pula priključeni su na javne vodoopskrbne sustave (postotak priključenosti iznosi oko 99%) i zadovoljene su potrebe stanovništva za pitkom vodom. No, sustavi su mahom dotrajali, pritisak vode nije dovoljan, posebno u razdobljima vršnog opterećenja (primjerice ljeti), nedostaju vodospreme pa se događaju prekidi opskrbe i sl.

Vodovod Pula d.o.o. isporučitelj je vodnih usluga na području Grada Pule i to iz četiri vodoopskrbna sustava: VOS Pulski bunari (uključuju se prema potrebi, ovisno o potrošnji), VOS Rakonek, VOS Gradole i VOS Butoniga. Na sustav javne vodoopskrbe priključeno je 95% stanovnika s područja Pule i Vodnjana, te svih općina u sastavu urbanog područja Pula. Vodovodna mreža u starom dijelu grada je dotrajala i potrebno je obnoviti magistralni cjevovod, glavne vodoopskrbne cjevovode i uličnu mrežu te na pojedinim dijelovima povećati kapacitete. Prosječna je starost transportne i distribucijske mreže Vodovoda Pula oko 50 godina, a održavanje i pritisci na sustav javne vodoopskrbe povećavaju se tijekom intenzivnog turističkog prometa ljetnih mjeseci. Neki zdenci se ne koriste zbog povećane koncentracije nitrata (zdenci Škatari, Rizzi, Valdragon 3 i 4 te Lokvere), pa uvođenjem odgovarajućih tehnoloških rješenja potrebno je omogućiti isporuku zdravstveno ispravne vode, kao što je to učinjeno na zdencima Tivoli i Campanož.

Od 2003. godine provodi se Program smanjenja gubitaka vode u vodoopskrbnoj mreži. Time je vodoopskrbni sustav Vodovoda Pula među rijetkima u regiji koji je uspostavio sustavno praćenje gubitaka vode u čitavoj vodoopskrbnoj mreži podjelom distributivnog sustava na manje samostalne cjeline (tzv. DMA zone). Gubici na vodoopskrbnoj mreži smanjeni su sa 34% na 23-25% godišnje što je znatno ispod republičkog prosjeka (45%). U općinama Barban i Svetvinčenat sva su naselja priključena na javni vodovod i zadovoljene su potrebe stanovništva za pitkom vodom, no evidentan je problem niskog pritiska tijekom ljetnih mjeseci.

Na području Grada Vodnjana problem predstavlja nedostatak izgrađenih vodosprema za pokrivanje vršne potrošnje zbog čega pojedina područja ostaju u toku dana bez vode. Problem je najveći ljeti te pogađa i turistička područja čime se smanjuje kvaliteta ukupne turističke usluge.

Okolo 90% naselja u sastavu Općine Medulin pokriveno je sustavom vodoopskrbe (za područje dvaju naselja još je potrebno osigurati vodoopskrbu Mukalba i Burle), a ukupna količina isporučene vode iznosi cca. 470.000 m³. Primarni sustav vodoopskrbe naselja Medulin pod utjecajem je magistralnog cjevovoda Butoniga (N.L. DN 600) i rezervoara Valtura kapaciteta 5000 m³. U ljetnom razdoblju sustav se dopunjuje preko bunara Ševe kapaciteta 8 l/s.

Nadređene vodospreme za naselje Medulin su Vrčevan 1 (kapaciteta 500 m³) i Vrčevan 2 (kapaciteta 2000 m³).

Opskrbu vodom u Općini Ližnjan isporučuje Istarski vodovod d.o.o, a voda se dobavlja iz nekoliko izvora: Rakonek (Valtura, Ušićevi dvori), bunar Šišan (Jadreški), izvor Gradole te Butoniga (u ljetnom razdoblju).

Na području Općine Marčana pokrivenost vodom je 95% u naseljima. Potrebno je planirati vodifikaciju novih naselja nakon njihove legalizacije.

Ukupna količina isporučene količine vode na urbanom području Pula u 2015. godini iznosila je 6.325.710 m³, od čega je većina isporučena kućanstvima (70,28%). Najveća ostvarena potrošnja bila je u Puli i Medulinu. Potrošnja vode po stanovniku u 2015. godini iznosila je 76 m³.

Zdravstvena ispravnost vode za piće kontrolira se putem internog laboratorija Vodovoda Pula, a neovisna ispitivanja provode Hrvatski zavod za javno zdravstvo i službeni laboratoriji Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije koji kontrolira vodu za piće na području cijele Županije. Na temelju ispitanih pokazatelja Zavod je zaključio da je voda za piće u vodoopskrbnom sustavu zdravstveno ispravna.¹³

Pokrivenost kanalizacijskom infrastrukturom

Kanalizacijska infrastruktura različito je i nejednako razvijena na urbanom području. Značajan problem predstavlja nedovoljna i neujednačena izgrađenost mreže za odvodnju sanitarnih otpadnih voda te nepostojanje cjelovitih sustava oborinske odvodnje, a primjerice na području Općine Ližnjan nema izgrađene kanalizacijske mreže. Također, stupanj pročišćenja vode ne zadovoljava i treba ga unaprijediti. Priključenost stanovništva na javni sustav kanalizacije i odvodnje kreće se od 40% na području Grada Pule do 40-95% u naseljima u sastavu pojedinih općina.

U središtu urbanog područja uklanjanje otpadnih voda u djelokrugu je poduzeća Pula Herculanea d.o.o. S obzirom na lokaciju uređaja za pročišćavanje javni sustav odvodnje otpadnih voda Grada Pule podijeljen je u dva podsustava odvodnje: Sustav odvodnje otpadnih voda Pula centar s uređajem za mehaničko pročišćavanje Valkane na koji je priključeno 40% korisnika ukupnog kanalizacijskog sustava Grada Pule. Oko 60% otpadnih voda ispušta se bez pročišćavanja u pulsku luku što predstavlja rizik onečišćenja morskog okoliša i javnozdravstveni problem. Spojeni su ovi dijelovi grada: Punta Verudela, Monsival, Nova Veruda, Stoja, Vidikovac, Valkane, Sv. Polikarp – Sisplac i naselje Pješćana uvala. Sustav odvodnje otpadnih voda Pula sjever s uređajem za mehaničko pročišćavanje Peroj obuhvaća odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda Grada Vodnjana (Vodnjan, Galizana, Barbariga, Peroj) te dijela Grada Pule (Štinjan). U planu je odvođenje svih gradskih otpadnih voda na sustav za pročišćavanje otpadnih voda i proširenje-rekonstrukcija kanalizacijske mreže, odnosno, priključenje što većeg broja korisnika na kanalizacijski sustav. Kada se izgrade svi planirani objekti u sklopu projekta *Izgradnje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Grada Pule*, na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda bit će priključeno 90% Pule te više neće biti ispuštanja nepročišćenih sanitarnih otpadnih voda u pulski zaljev. Dovršetak izgradnje

¹³ U 2013. godini.

uređaja za pročišćavanje otpadnih voda minimalno drugog stupnja pročišćenja planiran je do 2018. godine korištenjem bespovratnih sredstava EU-a.

Na području Općine Svetvinčenat ne postoji izgrađena mreža za odvodnju sanitarnih otpadnih voda te nema registriranih cjevovoda za odvodnju oborinskih i površinskih voda. U Općini Barban kanalizacijska mreža spojena je na biološki pročistač, no nemaju svi dijelovi naselja pristup na taj sustav. U svim ostalim većim naseljima treba izgraditi biološki uređaj za pročišćavanje otpadnih voda s pratećom kanalizacijskom mrežom. U ostalim manjim naseljima odvodnja oborinskih voda obavljat će se putem oborinske kanalizacije tako da se prije ispuštanja u podzemlje predvidi separator ulja i masti veličine 20% mjerodavnog protoka oborinskih voda.

U naselju Vodnjanu postoji mješovita kanalizacija koju karakterizira odvod oborinskih voda u fekalni kolektor. Odvodnja otpadnih voda provedena je prema principima razdjelnog sistema kanalizacije. Ne postoji cjelovit izgrađen sustav oborinske odvodnje. Izgradnjom fekalne kanalizacijske mreže po naseljima planira se izgradnja i oborinske odvodnje s ispuštom u more.

Na području Općine Ližnjan nije izgrađena kanalizacijska mreža te nema registriranih cjevovoda za odvodnju površinskih i oborinskih voda.

U Općini Marčana kanalizacijom je pokriveno Stambeno turističko naselje Duga uvala i dijelom je izgrađena I. faza naselja Marčana. Postoje građevinske dozvole za naselja Marčanu, Divšiće i Loporiku. Potrebna su financijska sredstva za rekonstrukciju pročistača u Dugoj uvali kao i u prethodno nabrojenim naseljima. Oborinska kanalizacija izgrađena je u naselju Marčani s potrebnim pročistačem, no zbog velikog slivnog područja potrebno je nastaviti njezinu gradnju.

Središnji dio područja naselja Medulina ima izgrađenu kanalizacijsku mrežu ukupne duljine cca 30 km uz 3 crpne stanice. Trenutačna pokrivenost kanalizacijskom mrežom za to naselje iznosi cca 55%, a u ostalim naseljima kreće se od 45% u naselju Premanturi do 95% u naselju Vinkuranu. Odvodnja na prostoru Općine Medulin određena je modelom razdjelne kanalizacije, što znači da će se oborinske vode rješavati zasebno prema lokalnim uvjetima, a odvodnja fekalnih voda putem javnog sustava odvodnje. Sva naselja u Općini Medulin nemaju izgrađenu oborinsku odvodnju; sve oborinske vode ispuštaju se direktno na teren bez pročišćavanja od ulja i masti, stoga je potrebno je projektirati cjelokupni sustav oborinske odvodnje.

Distribucija plina i energetski sustav

Istarska Županija opskrbljuje se prirodnim plinom iz sjevernojadranskih nalazišta plina putem magistralnog plinovoda za međunarodni transport Platforma Ivana K – Terminal Pula (Vodnjan) – Karlovac (DN 500/75 bara i duljine kopnene dionice u IŽ 54,6 km) i magistralnog plinovoda Terminal Pula (Vodnjan) – Umag (DN 300/50 bara i duljine 71 km). Plinovodne distribucijske mreže (veći dio plinovodne mreže) nalaze se u Puli (178 km), Rovinju (27,8 km), Poreču (30 km) i Umagu (40,1 km).

Plinska distributivna mreža slabo je razvijena u urbanom području, pa su tako mrežom pokriveni samo Grad Pula i dio Općine Medulin (naselje Pješćana uvala), u dužini od oko 180 km. Potrošnja plina bila je od 2012. do 2015. od 6,2 mil m³ do 7,1 mil m³.

Za razdoblje 2017.–2021. planira se proširiti distributivnu mrežu na okolna naselja Grada Pule (Veli Vrh, Štinjan, Valdebek, Busoler) te Grad Vodnjan, a u razdoblju od 2010. do 2025. plinifikacija se planira za općine Medulin i Ližnjan. U Općini Ližnjan trenutačno se koristi plinski energent, odnosno ukapljeni naftni plin (UNP). Plinifikacija Pule prepoznata je kao jedan od strateških gradskih projekata za gospodarski razvoj i zaštitu okoliša realizacijom kojeg Pula dobiva kvalitetniji, čistiji i jeftiniji energent.

Na području općina Barban i Svetvinčenat nema plinovodnih sustava, osim magistralnog voda Pula-Karlovac, radnog tlaka 75 bara, koji prolazi kroz Općinu Barban na koji nije moguće priključivanje bez izgradnje mjerno-redukcijske stanice. Plinska mreža također nije razvijena ni na području Općine Marčana

Energetski sustav

Kad je u pitanju električna energija, za cijelo područje Istre distribuira je elektroenergetska tvrtka Elektroistra Pula sa sjedištem u Puli. Djelatnost obavlja u pogonima Pula, Rovinj, Poreč, Buje, Buzet, Pazin i Labin. Proizvodnja električne energije za cijelo područje Istarske županije, pa tako i urbano područje Pula, ostvaruje se u termoeenergetskom kompleksu TE Plomin (I i II) te potpuno zadovoljava potrebe. Pokazatelj kvalitete i sigurnosti opskrbe električnom energijom na području Istarske županije, u sklopu Regionalnog indeksa konkurentnosti, upućuje na kontinuirano pogoršanje. Prema tom pokazatelju, kvaliteta i sigurnost opskrbe električne energije pala je s vrijednosti od 5,39 u 2007. godini na 4,22 u 2013. Elektroistra Pula svrstava se prema potrošnji električne energije na četvrto mjesto distribucijskih područja u Republici Hrvatskoj, iza Zagreba, Splita i Rijeke.

Kućanstva ostvaruju oko 60% ukupne električne energije, slijedi sektor poduzetništva s oko 35% ostvarene potrošnje, a za potrebe javne rasvjete troši se oko 5% ukupne električne energije koju distribuira Elektroistra Pula. Prema kategorijama kupaca, u razdoblju 2008.–2012. je najveći porast potrošnje električne energije ostvaren u sektoru poduzetništva (+6,12%) što je povezano s oporavkom gospodarstva i jačanja poduzetničkih aktivnosti nakon recesije iz 2009. godine. U sustavu javne rasvjete je u istom razdoblju došlo do znatno manjeg porasta potrošnje električne energije (+2,44%), a u sektoru kućanstava ostvaren je pad potrošnje od 4,02%. Značajna potrošnja energije, osobito u sektoru kućanstava, upućuje na potrebu jačanja edukacijskih aktivnosti radi osvješćivanja o racionalnoj potrošnji energije.

Tablica 30. Potrošnja električne energije (u MWh) u distribucijskom sustavu Elektroistre Pula, prema kategorijama kupaca 2008.–2012.

	Poduzetništvo	Javna rasvjeta	Kućanstva
2008.	259.471	26.683	474.448
2009.	279.724	25.920	451.643
2010.	278.096	26.887	489.420
2011.	274.469	26.938	455.142
2012.	275.356	27.333	455.382

Izvor: HEP, 2014.

Općina Barban energijom se napaja preko županijskih dalekovoda 110/35 kV tronaponske mreže. Kako bi energija bila dostupna krajnjim potrošačima potrebno je provesti transformaciju prvo na 35/10(20) kV, a zatim na 10(20)/0,4 kV sustav.

Na prostoru Općine Svetvinčenat objekti distribucije električne energije su nadzemni i podzemni vodovi naponskih razina 35, 10(20) kV i 0,4 kV, s transformatorskim stanicama 35/10(20) kV i 10(20)/0,4 kV. Riječ je o trofaznom elektroenergetskom sustavu, kao i u Općini Barban, koji je potrebno modernizirati kako bi odgovarao potrebama Općine. Dugoročni cilj je priključak županijskog elektroenergetskog sustava na 220 kV mrežu, alternativno na 400 kV mrežu, kako bi se osigurala sigurna dobava električne energije (prema odrednici iz Nacionalnog energetskog programa). To će se postići izgradnjom dalekovoda 220 kV TS Plomin – TS Guran te izgradnjom trafostanice 220/110kV Guran.

U Gradu Vodnjanu glavni su izvori napajanja električnom energijom transformatorska stanica 35/10 kV Vodnjan i transformatorska stanica 35/10 (20) kV Fažana koja se nalazi izvan područja grada. Elektroenergetski objekti su različite naponske razine, a mreža 110 kV čini dio 110 kV dalekovoda. Izgrađene su 42 transformatorske stanice 10(20)/0,4 kV. Instalirane snage transformatora postojećih TS 10(20)/0,4 kV kreću se od 50 kVA do 630 kVA. U dijelu trafostanica ugrađena je 20 kV sredjenaponska oprema, pa su te trafostanice spremne za prelazak s 10 kV na 20 kV naponski nivo. Sve su trafostanice 10(20)/0,4 kV sada u pogonu s transformacijom 10/0,4 kV. Karakteristike potrošnje su u skladu s postojećim kapacitetima na razini transformacije u trafostanici 35/10(20) kV Vodnjan. Problemi u napajanju određenih zona prisutni su u niskonaponskoj mreži.

Na prostoru Općine Medulin energetski sustav čine samo objekti za distribuciju električne energije odnosno nadzemni vodovi s pripadnom transformatorskom stanicom 35/10 kV te nadzemni i podzemni vodovi naponske razine 10(20) kV i 0, 4 kV i pripadne distribucijske transformatorske stanice 10(20)/0,4 kV. Na promatranom području Općine Medulin izgrađeno je cca 70 transformatorskih stanica 10(20)/0,4 kV s ukupno instaliranom snagom cca 27000 kVA. Instalirane snage transformatora postojećih TS 10(20)/0,4 kV kreću se od 50 kVA pa do 630 kVA. Sve su trafostanice 10(20)/0,4 kV u pogonu s transformacijom 10/0,4 kV. Planirane transformatorske stanice 10(20)/0,4 kV na području Općine predviđaju se uglavnom kao “gradske” kablanski napajane transformatorske stanice napajane iz nadzemne mreže. Instalirane snage predmetnih planiranih transformatorskih stanica su 250 kVA u nadzemnoj mreži, odnosno 630 kVA u kablskoj mreži.

Energetski sustav na području Općine Ližnjan čine objekti za distribuciju električne energije odnosno nadzemni i podzemni vodovi naponske razine 10(20) kV i 0,4 kV te pripadne distribucijske transformatorske stanice 10(20)/0,4 kV koji su dio distribucijske mreže Hrvatske. Na području Općine Ližnjan većina se napajanja obavlja iz transformacijske stanice 35/10(20) kV Gregovica, a manji dio iz transformatorske stanice 110/35/10 kV Šijana. Potrošači se električnom strujom napajaju putem tri nadzemna 10(20) kV voda iz TS 3510(20) kV Gregovica te jednog kabela 10(20) kV iz TS 110/35/10 kV Šijana i jednog nadzemnog voda iz TS 3510(20) kV Banjole.

Na urbanom području nije razvijen sustav javnog grijanja, pa je potrebno proširiti plinifikacijsku mrežu na područje općina.

Na cijelom urbanom području provode se strukturirane i planirane mjere energetski održivog razvoja temeljem Akcijskog plana energetski održivog razvoja Grada Pule, donesenog 2013. Godine, kojim su definirane mjere energetske učinkovitosti za sektore zgradarstva, prometa i javne rasvjete provedive do 2020. godine. Sukladno Planu u Gradu Puli se promiču i provode mjere, projekti i programi energetske učinkovitosti u zgradarstvu (uspostavljen je Informacijski sustav za gospodarenje energijom – ISGE, provode se energetski pregledi i energetska certificiranje zgrada u vlasništvu Grada Pule te energetska obnova pročelja i

krovova zgrada u vlasništvu Grada i sl.), provode se mjere u području javne rasvjete te javnog gradskog prijevoza nabavom autobusa na stlačeni prirodni plin te električnih bicikala i odgovarajućih integriranih sustava korištenja. Nadalje, provode se informativno-edukacijske aktivnosti o načinima povećanja energetske učinkovitosti i smanjenju emisija CO₂ u svrhu podizanja svijesti građana o učinkovitom korištenju električne energije te uštedama u svim segmentima života i rada te se promiče i pruža potpora programima i inicijativama fizičkih i pravnih subjekata s ciljem većeg korištenja obnovljivih izvora energije (ugradnja fotonaponskih solarnih sustava za proizvodnju „zelene“ električne energije) i proizvodnje energije iz obnovljivih izvora (sufinanciranje ugradnje solarnih kolektorskih sustava za pripremu potrošne tople vode i grijanje).

Za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na urbanom području Pula najznačajnija je energija sunca. Na području Općine Barban počela je 2014. godine s radom solarna elektrana u čiju izgradnju je uloženo 1,2 milijuna eura. Prema snazi (0,57 MW) je to druga solarna elektrana u Istarskoj županiji, a treća u Republici Hrvatskoj.

U Općini Svetvinčenat proveden je 2014. godine u suradnji s Fondom za zaštitu okoliša natječaj za sufinanciranje projekata obnovljivih izvora energije u kućanstvima (ukupno 3 kućanstva za mjeru OIE), a u planu je uvođenje ekološke javne rasvjete (LED rasvjeta). Na području Grada Vodnjana ugrađeno je 10 sustava koji koriste obnovljive izvore energije te obnovljeno 9 obiteljskih kuća u kojima je povećana energetska učinkovitost. Općina Medulin je u 2015. godini u suradnji sa Fondom za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost provela natječaj za sufinanciranje projekta obnovljivih izvora energije u obiteljskim kućama na svojem području. Temeljem natječaja sufinancira se 8 kućanstava za uvođenje mjera energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije.

Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost

Udio kućanstava s pristupom širokopojasnom internetu na području urbanog područja Pula kreće se u rasponu od 70,39% u Medulinu do 47, 17% u Barbanu. Približno trećina kućanstava s priključkom na internet koristi pristupnu brzinu od 2 do 4 Mbit/s, a u Gradu Puli najzastupljenija je brzina 4-10 Mbit/s, koju koristi 21,2% kućanstava s priključkom na internet.

Tablica 31. Telekomunikacijski pokazatelji na urbanom području Pula

JLS	HALO	ADSL	IPTV	DTH	ULL	Bitstream	CPS/WRL
Barban	869	367	136	47	0	130	134
Ližnjan	1.167	713	421	37	0	172	173
Marčana	1.375	700	351	50	0	134	211
Medulin	2.655	1.727	931	94	31	315	344
Pula	13.441	7.234	4.129	351	9.026	808	1.231
Svetvinčenat	827	368	130	56	0	89	106
Vodnjan	1.859	1.111	661	78	5	215	296
Ukupno	22.193	12.220	6.759	713	9.062	1.863	2.495
Ukupno Istarska županija	60.797	34.612	17.527	2.516	15.195	5.461	7.361

Izvor: HAKOM, 2011.

Cestovni promet

Ukupna duljina cesta u Istarskoj županiji iznosi 1.812.950 km, od čega je državnih cesta 380.200 km, županijskih 698.950 km te lokalnih 733.800 km.

Dovršenjem izgradnje prve faze Istarskog ipsilona kao brze ceste namijenjene i rezervirane za promet motornih vozila urbano područje Pula dobilo je prometnicu koja je u pogledu cestovnog prometa integrirala gotovo cjelokupni prostor Istarske županije te ga povezala u sustav prometnica istih i viših kategorija u Primorsko-goranskoj županiji kao i sa susjednom Slovenijom i Italijom. Dovršetak druge faze u kategoriji autoceste ključan je za daljnji razvoj kako urbanog područja tako i cijele Županije.

Mreža ostalih javnih cesta (državne, županijske i lokalne) koje povezuju gradove i općine s Gradom Pulom gusta je i razgranata, no njezina kvaliteta i njezin razvoj ne zadovoljavaju povećane potrebe cestovnog prometa. Mreža je djelomično rekonstruirana i modernizirana, no ne na način i kvalitetom koja bi zadovoljavala potrebe prometa koji se njome odvija, posebice u odnosu na osnovne elemente sigurnosti (tlocrtni elementi, raskrižja, poprečni profili, nivelete, kvaliteta kolnika i dr.).

Na većem dijelu urbanog područja razvijena je mreža županijskih cesta, a kroz pojedine dijelove (npr. Vodnjan) prolazi i mreža državnih cesta. Ceste županijskog i lokalnog karaktera te nerazvrstane ceste mahom zahtijevaju infrastrukturna ulaganja, od asfaltiranja, popravaka i proširenja kapaciteta do poboljšanja signalizacije i osiguranja većeg broja parkirališnih površina. Stoga jedinice lokalne samouprave u idućem razdoblju planiraju značajan broj projekata unapređenja cestovne mreže kako bi se urbano područje što bolje i kvalitetnije povežalo s mrežom državnih cesta, uključujući autocestu A9, ali i kako bi se unutar područja osigurala bolja povezanost i protočnost cestovnog prometa te unaprijedili sigurnosni uvjeti.

Smjernice za razvoj ukupnog cestovnog prometa Grada Pule temelje se na povećanim ulaganjima u prometnu infrastrukturu u odnosu na dosadašnja ulaganja te u poduzimanju mjera koje će povećati udio javnog prometa u ukupnom prijevozu putnika. Postojeći kapaciteti cestovnog prometa u Gradu Puli ne zadovoljavaju prometne potrebe, gust je teretni promet prema turističkim i poslovnim zonama koji opterećuje centar Grada (obala) što uzrokuje zastoje tijekom dana, nedostaje terminal sa svim potrebnim sadržajima za smještaj teretnih vozila i sl. U gradu Puli u tom smislu distribucija ciljno izvornog i tranzitnog prometa planira se preko prometne mreže povezane s Istarskim ipsilonom na sjeveru grada koja omogućuje tri ulaza u grad, a kako bi se smanjio pritisak te podjednako distribuirali prometni tokovi. Na dva ulaza u grad planira se proširenje postojećih kapaciteta odnosno veći broj prometnih traka, ali i izgradnja pješačkih hodnika i biciklističkih staza te stajališta za javni gradski i prigradski prijevoz.

Na području Grada Vodnjana osim državne ceste D3 Pula – Vodnjan-Dignano – Kanfanar (Istarski ipsilon) postoji mreža županijskih i lokalnih cesta. Nerazvrstane ceste su u lošem stanju i narušavaju sigurnost sudionika u prometu i potrebno ih je urediti. Zbog razvojnih potencijala i planiranih razvojnih aktivnosti u budućnosti potrebno je povećati prometne kapacitete na području Vodnjana.

Kroz Svetvinčenat prolaze županijske i lokalne ceste. Oko 5% cesta i pristupnih putova na području Općine nije asfaltirano i postoji potreba za cestovnom signalizacijom. U planu su sljedeće investicije: Cesta D-3 (čvor Bale) – županijska cesta Vodnjan – Svetvinčenat – Žminj – Pazin, županijska cesta Ž 5190 – Turistička zona Paradiž te pješačko-biciklističke prometnice (min. široke 3 metra).

U planu je povezivanje Općine Barban s Labinom i Rijekom novim koridorom koji prolazi južnim i istočnim padinama, oko naselja Puntere do Mosta Raša. Na području Općine Barban problem predstavlja usko grlo na priključku županijske ceste iz Žminja na državnu cestu Pula – Rijeka u naselju Barbanu i priključak županijske ceste iz smjera Sutivanca na županijsku cestu Žminj – Barban na Dunaju.

U Općini Medulin planira se izgradnja istočne zaobilaznice u Medulinu, Vertikale Burle, male zaobilaznice u Medulinu, sjeverne zaobilaznice u Medulinu, južne zaobilaznice u Premanturi, zaobilaznice u Vinkuranu te južne zaobilaznice u Banjolama.

Općina Ližnjan povezana je županijskom cestom 5119 na državne ceste D21 i D66, autocestu A9 koja je dio Istarskog ipsilona te europskog pravca E751. Cestovna infrastruktura i prometna signalizacija (u naseljima Valturi, Šišanu i Ližnjanu) nisu zadovoljavajuće i nema dovoljno parkirališnih mjesta, a problem, posebno u zimskom razdoblju, predstavlja i uništavanje lokalnih cesta zbog prirodnog utjecaja voda. U planu je rekonstrukcija ceste Šišan – Ližnjan te izgradnja dijela nerazvrstanih cesta.

Općina Marčana ima dobru cestovnu povezanost koju treba obnoviti i izgraditi. Treba obnoviti i asfaltirati županijsku cestu Kavran – Valtura koja povezuje cijelu istočnu obalu od Medulina do Labina i stvara uvjete za bolje poslovanje marikulture u uvali Budavi. Potrebno je rekonstruirati županijsku cestu Prodol – Krnica – Rakalj – Kriz. Planira se izgraditi obilaznica Marčane prema Dugoj uvali za što je ishodovana građevinska dozvola i uglavnom riješeni vlasnički odnosi. Zbog razvoja turizma i povećavanja kapaciteta u naseljima Rakalj, Peruški, Kavran potrebno je modernizirati i asfaltirati ceste od postojećih naselja do mora (Rakalj – Kalavojna; Peruški - Artići, Kaval i Kavran – Punta Sika).

U pogledu sigurnosti u cestovnom prometu se bilježe pozitivna kretanja uočljiva u padu broja prometnih nesreća, čemu je najviše pridonio pad broja prometnih nesreća sa smrtnim posljedicama. Ukupan broj prometnih nesreća na području Grada Pule smanjen je 2015. godine 19,60% u odnosu na 2008. godinu, pri čemu je broj poginulih osoba smanjen 53,85%. Ipak, znatan rast broja prometnih nesreća s ozlijeđenim osobama (+60,86% 2015. u odnosu na 2008.) i materijalnom štetom (+6,23% u 2015. u odnosu na 2014.) upućuje na potrebu jačanja provedbe mjera i aktivnosti za povećanje sigurnosti u cestovnom prometu.

Željeznički promet

Dužina pruga na prostoru Istarske županije iznosi 152,5 km i uključuje 2,7 km industrijskih kolosijeka. Željeznička infrastruktura na području cijele Županije, pa tako i na urbanom području Pula, ne zadovoljava i nije povezana s Hrvatskom željezničkom mrežom, a promet putnika i tereta nedovoljan je u odnosu na postojeće kapacitete te kao takav nerentabilan. Za razvoj istarskih pruga u cjelini potrebno je povezivanje s hrvatskim prugama i uključenje u slovenski, odnosno europski željeznički sustav. Željeznička infrastruktura u Istri pa tako i na urbanom područjima danas gubi gospodarsku važnost kako za teretni tako i za putnički promet s obzirom na to da ne prolazi područjem najjače koncentracije stanovništva i turističkih kapaciteta. Unapređenje željezničkog prometa u urbanom području Pula izravno je povezano s unapređenjem mreže na području cijele Županije. Grad Pula kao najveće gradsko središte i luka na području Županije ima velik broj neiskorištenih industrijskih kolosijeka čime bi se, uslijed spajanja istarskih pruga s ostatkom Hrvatske te očekivanim porastom prometa, buduća aktualna potreba boljeg organiziranja te razdvajanja putničkog i teretnog prometa mogla učinkovito i ekonomski opravdano zadovoljiti.

Unapređenje željezničkog prometa kao najisplativiji način transporta dobara omogućilo bi dodanu vrijednost i postojećim proizvodnim zonama, pa tako primjerice i proizvodnoj zoni Tison na području Grada Vodnjana kroz koji prolazi željeznički pravac koji ga povezuje s ostatkom regije te dalje sa zemljama Europske unije, a koji zahtijeva ulaganja u obnovu i modernizaciju kako bi se povećala njegova iskoristivost i rentabilnost.

Tablica 32. Podaci o vremenu putovanja do najbližih gradova

Polazište	Odredište	Udaljenost	Vrijeme
Pula	Rijeka	106 km	1 h 20 min
Pula	Zagreb	267 km	2 h 50 min
Pula	Trst	118 km	1 h 40 min
Barban	Pula	27,8 km	27 min
Ližnjan	Pula	6,5 km	12 min
Marčana	Pula	14,3 km	17 min
Medulin	Pula	6,1 km	11 min
Svetvinčenat	Pula	30,9 km	32 min
Vodnjan	Pula	15,6 km	20 min

Izvor: HAK, 2016.

Zračne luke

Na urbanom području Pula smještena je Zračna luka Pula značajna ne samo za urbano područje, već i za Županiju i RH. Otvorena je za domaći i međunarodni promet putnika i robe. Njezin kapacitet je 1.000.000 putnika godišnje, a ukupan promet u 2015. iznosio je 359.426 putnika. Prosječan broj putnika kreće se posljednjih desetak godina oko 360.000 putnika godišnje, a najviše putnika bilježi se u ljetnim mjesecima (lipanj – rujan), čak više od 70% godišnjeg prometa putnika. Zračna luka Pula povezana je letovima sa zračnim lukama u Njemačkoj, Irskoj, Velikoj Britaniji, Nizozemskoj, Italiji, Švicarskoj, Srbiji, Danskoj, Finskoj, Rusiji, Danskoj, Švedskoj, Norveškoj te s domaćim zračnim lukama Dubrovnik, Zadar i Zagreb.

Tablica 33. Promet putnika u Zračnoj luci Pula, 2007.–2016.

PROMET PUTNIKA (DOLAZAK I ODLAZAK)

GOD.	SIJ	VLJ	OŽU	TRA	SVI	LIP	SRP	KOL	RUJ	LIS	STU	PRO	ZBROJ	TRF & TRN	UKUPNO
2007	3329	4835	7301	10257	29649	64629	85524	79915	67161	14638	1897	1126	370261	14226	384487
2008	1431	1397	2781	18966	28874	63856	91496	89196	66620	12823	2114	2126	381680	15683	397363
2009	2070	1621	2261	9586	23878	51134	72629	77966	51032	11348	1800	1668	306993	11845	318838
2010	1312	1036	1763	7046	23706	53986	84043	83393	53256	12054	1347	1085	324027	8372	332399
2011	921	1219	1562	11711	26440	57408	88479	89806	57071	16053	1139	1020	352829	5491	358320
2012	1030	774	2796	12058	27141	66997	87056	88009	63179	15866	1512	1027	367445	9983	377428
2013	936	843	2154	12880	28719	62505	83297	86734	59184	14856	1028	975	354111	6445	360556
2014	1437	802	1164	15926	35374	60612	94768	88768	62411	12428	911	721	375322	7670	382992
2015	817	753	1577	9118	30486	58803	85900	87329	56099	18409	1667	700	351658	7768	359426
2016	692	803	1543										3038	45	3083

Izvor: www.airport-pula.hr, 2016.

Zračna luka može primati veće zrakoplove, a zbog povoljnih meteoroloških i tehničko-tehnoloških uvjeta ona je alternativna luka za Hrvatsku i bliže zemlje, no potrebna su tehnička, tehnološka i sigurnosna poboljšanja, proširenja i dogradnja novih površina.

Nadalje, krajem 2014. otvoreno je hidrogeografsko pristanište Luka Pula – Vargarola čime je Pula povezana s ostatkom hrvatske obale i tako unaprijeđena turistička ponuda. U Medulinu je aerodrom Campanož koji se koristi za sportske zrakoplove, “zmajeve” (i one na motorni pogon), jedrilice, balone, paraglajdere i slične letjelice, a ondje se održavaju i treninzi, natjecanja i manifestacije. Taj je aerodrom potrebno modernizirati te povećati sigurnost i postojeće kapacitete.

Pomorski promet

Morske luke podijeljene su na luke otvorene za javni promet i luke posebne namjene. S obzirom na broj luka i stupanj razvijenosti infrastrukture pomorskog prometa Istarske županije najviše luka nalazi se upravo u urbanom području i to na području Općine Medulin 16 luka te u Gradu Puli 13 luka. Luke u Medulinu i Puli čine 40% svih istarskih luka. Najveća je Luka Pula. Kad je u pitanju teretni promet, Luka Pula nije adekvatno opremljena infrastrukturom i nema dovoljno osiguranog prostora za manipulaciju teretom. Također, nije se uspjela razviti u trgovačku luku zbog blizine Rijeke, Kopra i Trsta te njezin smjer razvoja ide sve više prema nautičkom turizmu. Nadalje, iako se u pulskom akvatoriju obavlja velik dio iskrcaja ribe te u luku dolazi velik broj ribarskih brodova, u luci nedostaje odgovarajuća ribarska infrastruktura, pa je u planu (dijelom i kroz fondove EU-a, Operativni program za razvoj ribarstva 2014.–2020.) provedba projekta ribarske luke u skladu s potrebama ribarstva na ovom području.

Na području Općine Medulin postoje luke otvorene za javni promet: luka otvorena za javni promet županijskog značaja Medulini i luke otvorene za javni promet lokalnog značaja u uvalama Paltana, Runke te Polje, u sklopu koje postoji mogućnost smještaja 20 do 50 sportskih vezova.

U Gradu Vodnjanu ne postoje luke za javni promet. Za lokalni promet malih plovila koristi se privezište u lučici Portić u Peroju čije je kapacitete potrebno proširiti, a za kratkotrajne izletničke posjete koristi se mol u Barbarigi. U Općini Marčana postoji javna luka u Krnici te dvije sportske luke u Budavi i Kalavojni koje treba urediti i dograditi.

U Gradu Vodnjanu dostupan je širokopojasni internet, no za dugoročan razvoj potrebno je izgraditi optičku mrežu čime bi se stvorila dodana vrijednost poslovnom parku Tison. U općini Marčana 70% objekata ima mogućnost priključenja na internet.

Urbani prijevoz

Javni je promet u ukupnom prometu na urbanom području slab. Primjerice, udio javnog prometa u ukupnom prometu Pule vrlo je mali (oko 15%). S druge strane individualni promet je u porastu, a izražena je i njegova sezonalnost. Nedostatak parkirnih mjesta, pametnih sustava za nadzor prometa, parkiranje i sl. uvelike otežava prometovanje urbanim područjem posebice tijekom turističke sezone.

Autobusni prijevoz putnika na području Grada Pule i Grada Vodnjana te općina Medulin i Ližnjan obavlja tvrtka Pulapromet d.o.o. Postoji osam gradskih i pet prigradskih linija. Broj putnika po linijama tijekom 2015. godine iznosio je: 2.949.989 u I. zoni i 677.940 u II. i II.I

zoni. Daljnji trend razvoja prometnih mreža ovisi prije svega o raspoloživom kapacitetu na temelju koje se stvara optimalna prijevozna usluga kao i dogovoru s jedinicama lokalnih samouprava. Pokretanjem novog projekta osuvremenjivanja voznog parka bit će moguće nakon zamjene dotrajalih vozila iz postojećeg voznog parka povećati broj polazaka na trima glavnim gradskim linijama te povezati budući *park and ride* sustav s centrom Grada. Od 2001. godine Pulapromet d.o.o. ne organizira javni prijevoz na području Općine Svetvinčenat, a od 2012. ni za općine Barban i Marčana. Vozni park sastoji se od 34 autobusa u prosjeku starijih od 10 godina. Sagledavajući namjeru značajnog povećanja konkurentnosti javnog prijevoza u odnosu na osobne automobile, potrebno je nadograditi postojeću infrastrukturu za dodatnih 20-ak autobusa. Novim projektom nabave autobusa postupno se prelazi na vozila pogonjena stlačenim prirodnim plinom. Po provedbi projekta u voznom parku prijevoznika bit će polovica vozila na diesel, a druga polovica na SPP. Ujedno, neophodno je predvidjeti i primjenu najnovijih tehnoloških dostignuća u pogledu sustava nadzora i upravljanja prometnim sustavima (Pula City Card), parkiranja i sl. te dodatno raditi na smanjenju stope emisije CO₂. Na urbanom području postupno se uvođe zeleni oblici prometa, npr. jačanje infrastrukture za električni promet (uvođenje e-bicikala u Gradu Puli, e-skutera, punionice za električna vozila, punionice za električne automobile u općini Svetvinčenat, no ističe se problem nepostojanja planskog pristupa u upravljanju prometom na urbanom području. Također, planira se Park & Ride sustav razvojem parkirnih mjesta na obodu Grada Pule i njihovo povezivanje mrežom autobusnih linija s centrom Grada. Trenutačno nema rezultata u pogledu zelenog prometa. Postojeće inicijative „ozelenjivanja“ prometa su uglavnom koncentrirane na području Grada Pule, uz iznimku pojedinih općina, te je zbog toga potrebno jačati primjenu integriranog pristupa u razvoj zelenih prometnih oblika na čitavom urbanom području Pula. U tom smislu je ključno povećati kvalitetu i učinkovitost javnog prijevoza kroz razvoj pametnih prometnih sustava, ne samo kako bi se umanjili negativni učinci prometa na okoliš nego i kako bi se povećala ukupna kvaliteta života stanovništva urbanog područja.

U povećanje pristupačnosti javnog prijevoza i javnih objekata za osobe s invaliditetom sustavno se usmjeravaju ulaganja iz lokalnih proračuna. Od 2007. godine trgovačka društva za prijevoz putnika, kojih su osnivači jedinice lokalne samouprave na urbanom području Pula, uvela su niskopodne autobuse prilagođene osobama s invaliditetom. Udio takvih autobusa u ukupnoj autobusnoj floti najveći je u Republici Hrvatskoj. Izražen je problem nepristupačnosti starih objekata za osobe s invaliditetom, a oni novije gradnje su prilagođeni. Poboljšanje pristupa osoba s invaliditetom starim objektima često onemogućuju konzervatori jer velik broj starih objekata ima status kulturne zaštite.

Zaključci i preporuke

Među ključnim čimbenicima na kojima se temelji povoljno urbano okruženje urbanog područja Pula ističu se učinkovit sustav javne vodoopskrbe i zbrinjavanja otpada te prometni položaj. Sustavom javne vodoopskrbe gotovo su potpuno zadovoljene potrebe lokalnog stanovništva za pitkom vodom, no u sustavu odvodnje otpadnih voda postoje značajne slabosti jer urbano područje nije pokriveno cjelovitim kanalizacijskim sustavom s uređajem za obradu i pročišćavanje otpadnih voda. S obzirom na to da otpadne vode mogu prouzročiti niz problema (onečišćenje kopnenog i morskog okoliša, stvaranje negativnog imidža turističke destinacije, javnozdravstveni problem itd.), potrebno je planirati i osigurati financijska sredstva za učinkovit i održiv kanalizacijski sustav, osobito na području općina. Jačanje ulaganja u kvalitetu svih oblika infrastrukture osobito je važno s obzirom na projekcije rasta turističkog prometa i povećanog pritiska na infrastrukturu u ljetnim mjesecima. Prema tome,

razvoj turizma mora pratiti rast ulaganja u proširenje i dogradnju kapaciteta javne infrastrukture. Pojave kao što su ilegalna odlagališta otpada, nesustavno upravljanje zaštićenim prirodnim područjima i neracionalna potrošnja energije upućuju i na potrebu osnaživanja aktivnosti usmjerenih na jačanje kolektivne svijesti o zaštiti okoliša. Dosad ostvarene pozitivne inicijative, primjerice u području selektivnog prikupljanja otpada i recikliranja, „ozelenjivanja“ javnog prometa i razvoja infrastrukture za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora treba nastaviti i dodatno osnaživati. Također, potrebno je jačati i inicijative usmjerene k razvijanju planskog pristupa u upravljanju razvojem prometa na urbanom području. Ulaganja u „zelene“ oblike prometa bi posebice trebala biti osnažena u javnom prometu kako bi se smanjila onečišćenost okoliša, te unaprijedila mobilnost stanovništva i kvaliteta življenja. Također, mogućnosti primjene modela cirkularne ekonomije, sa stajališta ušteda za gospodarstvo i društvo u cjelini, ne koriste se dovoljno. U tu svrhu potrebno je osnaživati svijest o otpadu kao resursu i jačati konkurentnost poslovnog sektora ponovnom uporabom otpadnih materijala u proizvodnim procesima. Izgrađenost mreže cestovnih prometnica (Istarski ipsilon), morske luke i linije zračnog prometa s glavnim emitivnim turističkim tržištima osiguravaju dobru prometnu povezanost i jačanje ukupnih gospodarskih, osobito turističkih aktivnosti. Međutim, potrebno je dodatno osnaživati cestovnu prometnu povezanost općina unutar urbanog područja Pula, kao i povezanost općina i gradskih središta.

PRETHODNO VREDNOVANJE STRATEGIJE RAZVOJA URBANOG PODRUČJA PULA

ZAVRŠNO IZVJEŠĆE

Datum dokumenta: 23. lipnja 2016. godine

Dokument izradio Prvi korak poduzetnički centar d.o.o.

Hrvojka Skoković Harašić

Kristina Gaća

SADRŽAJ

1. Kratki sažetak.....	2
1.1. Najvažniji rezultati	2
1.2. Zaključci i preporuke vrednovanja	3
2. Uvod	5
2.1. Svrha izvještaja	6
2.2. Kratice.....	7
3. Kontekst vrednovanja.....	8
4. Metodološki pristup	13
4.1. Objašnjenje plana izvedbe vrednovanja i korištenih metoda	13
4.2. Kriteriji ocjenjivanja.....	14
5. Opis planskog dokumenta, mjera i proračuna	15
6. Odgovori na evaluacijska pitanja.....	17
6.1. Opća ocjena analize stanja	18
6.2. Opća ocjena SWOT analize	19
6.3. Ocjena jasnoće i prezentacije SRUP-a	20
6.4. Ocjena važnosti (relevantnosti) SRUP-a	21
6.5. Ocjena usklađenosti (koherentnosti) SRUP-a.....	22
6.6. Ocjena utjecaja strategije.....	22
6.7. Opća ocjena provedbenih poglavlja SRUP-a	23
6.8. Ocjena kvalitete konzultacijskog procesa putem Partnerskog vijeća	24
7. Zaključci i preporuke	26
7.1. Usklađenost (koherentnost) između različitih mjera unutar planskog dokumenta	26
7.2. Daljnje preporuke.....	26
8. Popis slika	28
9. Popis tablica.....	28

1. Kratki sažetak

1.1. Najvažniji rezultati

Završno izvješće o prethodnom vrednovanju Strategije razvoja Urbanog područja Pula (SRUP Pula) izrađeno je sa svrhom poboljšanja kvalitete dokumenta i cjelokupnog procesa programiranja. Cilj dokumenta je doprinijeti povezanosti SRUP Pula s drugim lokalnim, županijskim i nacionalnim strateškim razvojnim dokumentima, omogućiti opravdanost, relevantnost, konzistentnost i koherentnost navedene Strategije. Prethodno vrednovanje predstavlja i polaznu točku za *monitoring* i vrednovanje tijekom i nakon provedbe Strategije, vrednovanjem jasnih i kvantificiranih ciljeva te adekvatnih indikatora.

Prethodno vrednovanje nacrtu dokumenta SRUP Pula proveo je Prvi korak poduzetnički centar d.o.o. iz Zagreba, Kostanjevec 4e. Konačno izvješće prethodnog vrednovanja SRUP Pula izrađeno je na 7. nacrtu dokumenta Strategije razvoja urbanog područja Pula, od 20. lipnja 2016. godine.

Ocjenjujući konačan tekst SRUP Pula može se konstatirati da sadržaj u najvećoj mjeri slijedi „Smjernice za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje“ (MRRFEU, Zagreb, rujan 2015.), odnosno da su usvojene dane preporuke evaluatora u procesu ex-ante evaluacije, ali isto tako da postoji potreba za daljnjim usklađivanjem.

Analiza stanja daje pregled postojećeg stanja te budućih kretanja po sektorima. Identificirane razvojne potrebe i potencijali uglavnom prate pojedine segmente analize stanja. Na taj način promatrano, analiza postojećeg stanja nudi potrebne informacije neophodne da se slijed „Analiza stanja → SWOT analiza → Vizija, ciljevi, prioriteti, mjere strategije“ odvija logički, razumljivo i svrhovito.

Općenito zaključak je kako su snage i slabosti u SWOT analizi temeljeni na konkretnim podacima predstavljenim u analizi stanja, odnosno svaka snaga i slabost je osnovana na način da predstavlja zaključak baziran na dokazima iz analize stanja. Izjave uglavnom utvrđuju trenutno stanje i jasno naznačuju razvojni potencijal UP Pula. Pazilo se da SWOT analiza pokrije zaključke navedene po sektorima proizašle iz analize stanja.

Vizija, ciljevi, prioriteti i mjere SRUP Pula jasno su definirani i prezentirani. Strateški ciljevi u najširem smislu odgovaraju potrebama i problemima prepoznatima u analizi stanja i SWOT analizi. Prioriteti su dobro prepoznati i opravdani glavnim nalazima provedenih analiza te je gotovo za svaku mjeru moguće pronaći odgovarajuću referencu u SWOT analizi. S aspekta primjerenosti ciljeva, prioriteta i mjera evaluatori su mišljenja je da je ovaj ključni dio dokumenta u potpunosti usklađen na rješavanje ključnih potreba i potencijala prepoznatih u analizi stanja i SWOT analizi.

Također, ciljevi, prioriteti i mjere djeluju u sinergiji, jer su formulirani na način da pokrivaju interes razvoja cijelog Urbanog područja Pula, tj. fokusiraju se na održivi, integrirani razvoj i rast ukupnog teritorija UP Pula, a usklađeni su i sa županijskim, nacionalnim i europskim strateškim smjernicama regionalnog razvoja. Nastavno na izneseno može se zaključiti da je tekst SRUP-a Pula unutarnje i vanjski usklađen.

Opća je procjena evaluatora da 7. nacrt SRUP Pula predstavlja relevantan i koherentan strateški dokument, kojemu je dodijeljena prolazna ocjena evaluatora. Međutim kako bi se dokument dodatno uskladio sa smjernicama evaluatori izdaju daljnje preporuke koje su navedene u dijelu „1.2. Zaključci i preporuke vrednovanja.“

Evaluatori posebno napominju kako je potrebno učiniti dodatnu provjeru dokumenta kako bi se lektorirale jezične pogreške te ispravile eventualne tehničke pogreške. Također, u procesu prethodnog vrednovanja SRUP-a Pula tim evaluatora nije ulazio u provjeru točnosti navedenih podataka, niti je provjeravao točnost tabličnih izračuna te se slučaju propusta u tom dijelu od istih ograđuje.

1.2. Zaključci i preporuke vrednovanja

Daljnje preporuke evaluatora sukladno provedenoj analizi nacrtu Strategije razvoja Urbanog područja Pula su sljedeće:

- U dijelu „Teritorijalna pokrivenost“ SRUP Pula sadrži objašnjenje načina definiranja obuhvata UP Pula, ali bilo bi potrebno dodatno objasniti pretpostavke i način primjene metodologije MRRFEU-a, što bi uključilo i naznaku zašto Općina Fažana nije ušla u sastav UP Pula
- U dijelu „Teritorijalna pokrivenost“ potrebno je prikazati UP Pula u širem kontekstu – pozicioniranje u međunarodnom kontekstu, opisujući fizičke poveznice i prepreke, prometne mreže, gospodarske poveznice ili druge značajne poveznice.
- Razmotriti preporuku da se dio SRUP-a koji je nazvan „2. Postojeće stanje“, a daje sažetak analize stanja, preimenuje u „2. Analiza stanja - sažetak“ kako je navedeno u Dodatku 1. Sadržaj SRUP-a - predložak, koji daje minimalni sadržaj SRUP-a (navedeno je u Dodatku 1 Smjernica da po nahođenju, izrađivač može umetnuti dodatne odjeljke i teme, pod uvjetom da nije izostavljen nijedan dio navedenog obrasca koji nije eksplicitno označen s „nije obvezno“)
- Ono što je bi trebalo dodatno naglasiti u analizi stanja, u dijelu „Gospodarstvo“ je koji stručni profili radnika nedostaju na tržištu rada, kako bi se ciljano djelovalo na rješavanje tih slabosti.
- Dodatno objasniti je u Tablici 21. *Broj poduzetnika i zaposlenih kod poduzetnika na UP Pula 2014.* na što se točno odnosi kolona „Udio“ .
- Dodatno objasniti način na koji je u Tablici 23. izračunata gustoća malih i srednjih poduzeća na UP Pula (nije navedeno na koji način je to izračunato, a to je podatak po kojem UP Pula zaostaje od Istarske županije).
- U analizu stanja SRUP Pula uključiti detaljnije objašnjenje važnosti nacionalnih manjina na UP Pula, pogotovo talijanske manjine, kako bi se mogao objasniti potencijal koji UP Pula ima kao multikulturalno područje. Naime to je kasnije u SRUP-u navedeno među ključnim razvojnim potrebama i potencijalima, a isto nema osnove u analizi stanja.
- Uključiti u slabosti sektora „Urbanog okruženja“ identificirani problem nedovoljno ekološki prihvatljivih vozila javnog prijevoznog poduzeća te nepostojanje modernog sustava upravljanja urbanim prometom u UP Pula i adekvatnog master-plana za promet
- Razmotriti predložene pokazatelje ishoda prioriteta/mjera, odnosno formuliranje istih kako bi olakšali praćenje ostvarenja SRUP-a te postavljanje ciljanih vrijednosti u smislu da iste budu konzervativnije planirane, odnosno realno ostvarivije. Naime, kako se ovim dokumentom

stvara podloga za povlačenje sredstava iz ITU mehanizma za UP Pula, odnosno kako je riječ o operativnom strateškom dokumentu, praćenje ostvarenja provedbe SRUP-a olakšat će ako se pokazatelji ishoda, gdje god je to moguće, usklade s pokazateljima i vrijednostima o kojima će korisnici sredstava izvještavati u provedbi projekta financiranih iz ITU mehanizma

- Evaluatori preporučaju da se s dionicima koji su izravno uključeni u provedbu određenog prioriteta, odnosno mjere, provjeri za svaki pokazatelj ishoda je li isti realno dostižan i može li se pratiti na način kako je predviđeno SRUP-om.
- Navedeni finalni nacrt SRUP-a koji je dostavljen na prethodno vrednovanje za završno izvješće nema umetnutu Tablicu 37. koja daje pregled radnih mjesta u okviru nove jedinice za provedbu ITU mehanizma, iako je ista navedena u popisu tablica te je zahtjev evaluatora da se to upotpuni.
- Naznačiti u institucionalnom okviru na koji će način unutar navedenog institucionalnog okvira koji će istovremeno pratiti i provedbu SRUP-a i biti ITU posredničko tijelo, biti osigurano odgovarajuće odvajanje funkcija u slučaju da je grad središte urbanog područja kao ITU posredničko tijelo također i korisnik sredstava za sufinanciranje projekta u sklopu ITU mehanizma.
- U Tablici 38. „Popis strateških projekata...” strateški projekt pod rednim brojem 4. „Čišćenje podmorja pulske luke” pod tipom projekta naveden je kao „soft projekt”, što je najvjerojatnije pogreška, te je zahtjev evaluatora da se to provjeri te po potrebi ispravi.

2. Uvod

U skladu s člankom 48. Zakona o regionalnom razvoju, planski dokumenti politike regionalnoga razvoja podliježu postupku vrednovanja tijekom izrade, tijekom provedbe te nakon provedbe. Vrednovanje se obavlja temeljem Pravilnika o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja ("Narodne novine" broj 121/15 u daljnjem tekstu Pravilnik 121/15). Vrste vrednovanja su, prema članku 6. Pravilnika 121/15: (1) vrednovanje tijekom izrade (prethodno vrednovanje), (2) vrednovanje tijekom provedbe i (3) vrednovanje nakon provedbe.

Ovaj dokument predstavlja završno izvješće prethodnog vrednovanja Strategije razvoja urbanog područja Pula, pripremljenog kao podloga za provedbu mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja (u nastavku teksta: ITU), financiran iz Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020. (OPKK) i Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014. – 2020. (OPULJP).

Prethodno vrednovanje SRUP-a je vrednovanje koje se provodi tijekom izrade planskog dokumenta, prije nego što je isti službeno usvojen. Takav način rada pomaže kako bi se osiguralo da planski dokument u što većoj mjeri doprinosi svojoj svrsi (da bude relevantan) i da je usklađen (da bude koherentan), a sažeti zaključci ove vrste vrednovanja integriraju se u planski dokument prije njegovog donošenja.

Također, sukladno „Smjernicama za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje“ (MRRFEU, Zagreb, rujan 2015.), tijekom provedbe postupka prethodnog vrednovanja izrađuju tri izvješća o prethodnom vrednovanju – prvo privremeno izvješće, drugo privremeno izvješće te završno izvješće.

Prethodno vrednovanje primijenjeno u procesu izrade SRUP Pula podrazumijevalo je suradnju izrađivača i evaluatora od početka do kraja izrade. Takav način rada omogućuje da se primjedbe i naputci ugrađuju u dokument u svim fazama njegove izrade. Uspješna suradnja rezultira dokumentom koji se na usvajanje upućuje s prolaznom ocjenom evaluatora, s tim da konačno Izvješće o prethodnom vrednovanju sadrži primjedbe, nalaze i naputke koje je izrađivač uvažio u najvećoj mogućoj mjeri i prema njima već doradio tekst dokumenta.

SRUP Pula je izradila Istarska razvojna agencija (IDA), a prethodno vrednovanje dokumenta proveo je Prvi korak poduzetnički centar d.o.o. iz Zagreba, Kostanjevec 4e. Konačno izvješće prethodnog vrednovanja SRUP Pula izrađeno je na 7. nacrtu dokumenta Strategije razvoja urbanog područja Pula od 20. lipnja 2016. godine.

Izvješće o prethodnom vrednovanju SRUP Pula izrađeno je u skladu s Pravilnikom 121/15. Vrednovanje počinje s ocjenom analize stanja, SWOT analize i identificiranih razvojnih potencijala i potreba, a nastavlja se primjedbama i ocjenom primjerenosti strateških ciljeva, prioriteta te mjera i pokazatelja koje bi mjere trebale postići. Na kraju su razmotreni svi elementi provedbenog okvira (financijski i institucionalni okvir, akcijski plan, sustav praćenja i izvještavanja). Osim samog Pravilnika 121/15, temelj vrednovanja bile su i najbolje prakse ex-ante evaluacije u Europskoj uniji, kao i prethodna iskustva evaluatora. Nakon izvršenih dopuna i izmjena teksta SRUP-a od strane izrađivača, odnosno dostavljanja konačnog nacrtu SRUP-a, evaluatori su sastavili ovo Završno izvješće o procesu prethodnog vrednovanja SRUP Pula.

2.1. Svrha izvještaja

Izvješće o prethodnom vrednovanju SRUP Pula radi se sa svrhom poboljšanja kvalitete SRUP i cjelokupnog procesa programiranja. Cilj dokumenta je doprinijeti povezanosti SRUP s drugim lokalnim, županijskim i nacionalnim strateškim razvojnim dokumentima, omogućiti opravdanost, relevantnost, konzistentnost i koherentnost navedene Strategije. Prethodno vrednovanje predstavlja i polaznu točku za *monitoring* i vrednovanje tijekom i nakon provedbe Strategije, vrednovanjem jasnih i kvantificiranih ciljeva te adekvatnih indikatora.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i europskih fondova je sukladno Zakonu o regionalnom razvoju (»Narodne novine«, broj 147/14), donijelo Pravilnik o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja ("Narodne novine" broj 121/15) u kojem je definiran i postupak vrednovanja strategija urbanih područja.

Pravilnik o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja (u nastavku teksta: Pravilnik 121/15), u članku 3., navodi osnovna načela vrednovanja i to:

- **Transparentnost** – podrazumijeva da je informacije/nalaze/preporuke dobivene postupkom vrednovanja potrebno podijeliti s dionicima kojih se očekivani rezultati planskog dokumenta neposredno tiču, kao i sa skupinama koje na osnovu rezultata postupka vrednovanja mogu naučiti nešto novo,
- **Jasna metodologija** – vrednovanje treba slijediti jasnu metodologiju, oblikovanu na način koji omogućava prikupljanje svih relevantnih podataka za vrednovanje uspješnosti planskog dokumenta. Nužno je odrediti metode i način rada koji će se koristiti kako bi se odgovorilo na glavna pitanja u postupku vrednovanja. Najčešće se koristi kombinacija kvantitativnih i kvalitativnih metoda,
- **Planiranje vrednovanja** – podrazumijeva da se svako vrednovanje planira, uz obavezu izrade opisa poslova za provedbu vrednovanja, kako bi se definirala svrha i djelokrug vrednovanja, opisale metode koje će se koristiti, utvrdili resursi, potrebno vrijeme za provedbu vrednovanja i sl.,
- **Nepristranost i neovisnost** – nepristranost pridonosi kredibilitetu vrednovanja, a neovisnost pruža legitimitet donositeljima odluka i ograničava mogući sukob interesa u slučaju kada bi donositelji odluka i nositelji planskih dokumenata bili istodobno odgovorni za vrednovanje vlastitih aktivnosti. Ovaj se zahtjev odnosi na sve faze procesa vrednovanja, od planiranja vrednovanja, izrade opisa posla za provedbu vrednovanja do odabira izvršitelja vrednovanja i
- **Vidljivost i širenje rezultata** – vidljivost je obilježje kojim se osigurava da javna politika u svoje mjere uključi aktivnosti informiranja i sustavno širenje informacija o rezultatima koje je neophodno radi unaprjeđenja planiranja i provedbe aktivnosti. Završni izvještaj o vrednovanju treba biti javno dostupan.

Također, navedeni Pravilnik 121/15, u članku 5., navodi ciljeve i koristi vrednovanja. Pritom se kao ciljevi vrednovanja navedeni:

- Pružanje pravovremenih i relevantnih osnova donositeljima odluka prilikom određivanja prioriteta politike regionalnoga razvoja, donošenja odluka na razini strateškog planiranja i donošenja planskih dokumenata te prilikom utvrđivanja novih intervencija,

- Kontinuirano unapređivanje javne politike korištenjem rezultata vrednovanja,
- Osiguranje transparentnosti i odgovornosti za korištenje javnih sredstava i
- Učinkovita raspodjela sredstava između intervencija i između pojedinih stavki iste intervencije na temelju procjene njihovih budućih učinaka kao i na temelju prethodnog iskustva u provedbi istih ili sličnih aktivnosti.

2.2. Kratice

Tablica 1: Objašnjenja korištenih kratica

EFRR	Europski fond za regionalni razvoj
ESF	Europski socijalni fond
ESI fondovi	Europski strukturni i investicijski fondovi
EU	Europska unija
IDA	Istarska razvojna agencija
ITU	Integrirana teritorijalna ulaganja
IŽ	Istarska županija
JLS	Jedinica/e lokalne samouprave
KF	Kohezijski fond
LAG	Lokalna akcijska grupa
MRRFEU	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
MUP	Manje urbano područje
NN	Narodne novine
OC	Opći cilj
OP	Operativni program
OPKK	Operativni program 'Konkurentnost i kohezija' 2014.-2020.
OPULJP	Operativni program 'Učinkoviti ljudski potencijali' 2014.-2020.
OUR	Održivi urbani razvoj
PPI	Poduzetničke potporne institucije
PZ	Poslovne zone
SC	Specifični cilj
SPUO	Strateška procjena utjecaja na okoliš
SRUP	Strategija razvoja urbanog područja
UA	Urbana aglomeracija
UP	Urbano područje
US	Upravljačka skupina
UT	Upravljačko tijelo
VUP	Veće urbano područje
ZRR	Zakon o regionalnom razvoju

3. Kontekst vrednovanja

EU potvrđuje ulogu gradova u promicanju progresivnog, uključivog i održivog rasta, intenzivno potiče integrirani urbani razvoj te sve aktivnosti kojima se gradovi mogu pretvoriti u mjesta privlačna za život, rad, posjet ili ulaganja. Takve aktivnosti ne bi trebale biti ograničene samo na gradove, nego i na funkcionalne regije, uključujući i periurbana područja te bi trebale poboljšati povezanost između urbanih i ruralnih područja, vodeći računa o posebnostima istih.

U razdoblju 2014. – 2020. godine održivi urbani razvoj u Republici Hrvatskoj provodit će se putem ITU mehanizma. ITU mehanizam je provedbeni mehanizam koji je osmišljen kako bi olakšao provedbu aktivnosti koje imaju naglašenu teritorijalnu dimenziju. Uspostavom ITU mehanizma u Republici Hrvatskoj promiče se održivi urbani razvoj, budući da je za provedbu ITU mehanizma potrebno izraditi strategije razvoja kojima se mogu riješiti složeni gospodarski, ekološki, demografski i socijalni problemi urbanih područja. Dodana vrijednost ITU mehanizma proizlazi iz činjenice da isti omogućava pružanje financijske potpore za provođenje integriranih aktivnosti. Financiranje putem ITU mehanizma u Republici Hrvatskoj moguće je iz sedam prioritetnih osi u okviru dva različita Operativna programa – OPKK i OPULJP, što zapravo omogućava financiranje provedbe složenih strategija razvoja urbanih područja. Značajni iznosi sredstava iz različitih ESI fondova mogu se, putem ITU mehanizma, alocirati za urbani razvoj i dodijeliti **isključivo odabranim ITU područjima**. Sljedeća tablica prikazuje predviđene iznose sredstava na nacionalnoj razini:

Tablica 2: Predviđena alokacija sredstava za ITU mehanizam na nacionalnoj razini po fondovima

Fond	Operativni program	Iznos (EUR)
EFRR	OPKK	253.351.269
KF	OPKK	50.000.000
ESF	OPULJP	42.000.000
	UKUPNO	345.351.269

Izvor: MRRFEU

Potencijal i mogućnosti korištenja mehanizma uvidjeli su Grad Vodnjan te Općine Medulin, Marčana, Ližnjan, Svetvinčenat i Barban koji su se okupili oko Grada Pule te tako zajedno čine jednu urbanu sredinu – Urbano područje Pula.

Aktivnosti ITU mehanizma mogu se financirati iz tri različita europska fonda - Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda te Europskog socijalnog fonda, a u okviru Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020. te Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014.-2020. Za provedbu aktivnosti namijenjenih održivom urbanom razvoju u najvećim urbanim centrima u Republici Hrvatskoj osigurano je 345,35 milijuna eura. Izdvojena sredstva bit će na raspolaganju za financiranje projekata urbanog razvoja na području jedinica lokalne samouprave koje čine odabrano ITU područje.

Osnovni preduvjet za financiranje projekata putem ITU mehanizma jest izrada i donošenje strategije razvoja urbanog područja u kojoj su definirani smjerovi budućeg razvoja. Za izradu strategije, praćenje utvrđivanja prioriteta razvoja urbanog područja, predlaganja projekata te njihove provedbe zaduženo je Partnersko vijeće za urbano područje koje je sačinjeno od predstavnika svih jedinica lokalne samouprave, dionika pulskeg urbanog područja.

U izradi Strategije sudjeluju sljedeća dva grada i pet općina koje čine sastav urbanog područja Pula: Grad Pula-Pola, Grad Vodnjan-Dignano, Općina Barban, Općina Ližnjan-Lisignano, Općina Marčana, Općina Medulin, Općina Svetvinčenat. Koordinator izrade Strategije je Grad Pula-Pola.

Pravilnik 121/15, u članku 10., stavak 1., definira postupak vrednovanja SRUP-a kojeg pokreće nositelj izrade, odnosno provedbe planskog dokumenta, u ovom slučaju Grad Pula, donošenjem odluke o početku postupka vrednovanja. Odluku o početku vrednovanja Strategije razvoja Urbanog područja Pula gradonačelnik Grada Pule donio je 31. ožujka 2016. godine. Presliku navedene Odluke dajemo u nastavku.

Na temelju članka 10. stavka 4. Pravilnika o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja („Narodne novine“ broj 121/15) i članka 61. Statuta Grada Pula-Pola („Službene novine“ 07/09, 16/09, 12/11 i 1/13), Gradonačelnik Grada Pula-Pola dana 31. ožujka 2016. godine, donosi

ODLUKU o početku vrednovanja strategije razvoja urbanog područja P....

Članak 1.

Ovom se Odlukom pokreće postupak vrednovanja strategije razvoja urbanog područja Pula (u nastavku: Strategija).

Članak 2.

Za Strategiju će se provesti postupak prethodnog vrednovanja odnosno vrednovanje tijekom izrade Strategije, prije usvajanja. Postupak mora osigurati da Strategija u što većoj mjeri doprinese svojoj svrsi (relevantnosti) i da je usklađena (koherentna). Sažetak završnog izvješća o provedenom postupku prethodnog vrednovanja je potrebno integrirati u završni nacrt Strategije prije donošenja.

Članak 3.

Prethodno vrednovanje Strategije provest će se sukladno Planu vrednovanja, koji se nalazi u privitku i sastavni je dio ove Odluke te metodologijom propisanom odredbama Pravilnika o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja („Narodne novine“ broj 121/15).

Članak 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u Službenim novinama Grada Pule.

Klasa: 022-05/16-01/72
Urbroj: 2168/01-01-01-0371-16-2
Pula, 31. ožujka 2016.

GRADONAČELNIK
Boris Miletić

Slika 1: Preslika Odluke čelnika tijela o početku vrednovanja SRUP Pula

Izvor: Grad Pula, 2016.

Sukladno čl. 12. Pravilnika 121/15, u prilogu Odluke o početku vrednovanja SRUP Pula donesen je Plan vrednovanja koji sadrži popis vrednovanja, sadržaj i svrhu, vremenski raspored, metode, podatke koje će se tražiti, dostupnost podataka i okvirni proračun za navedenu aktivnost.

Tablica 3: Plan vrednovanja: Prethodno vrednovanje (vrednovanje tijekom izrade) strategije razvoja urbanog područja Pula

Popis vrednovanja (Faze strategije)	analiza stanja/SWOT analiza te identifikacija potreba i potencijala	definirani ciljevi, razvojni prioriteti i mjere	zajednički razvojni projekti; tj. plan provedbe Strategije	završni nacrt strategije razvoja urbanog područja (SRUP) - prije
Sadržaj i svrhovitost vrednovanja	privremeno izvješće s prijedlogom mjera i preporuka za poboljšanje kvalitete			završno izvješće o provedenom vrednovanju prema Pravilniku (NN 121/15)
	- pružanje pravovremenih i relevantnih osnova donositeljima odluka prilikom određivanja prioriteta SRUP-a, donošenja odluka na razini strateškog planiranja - kontinuirano unapređivanje SRUP-a - kvalitetnija izrada i osiguravanje relevantnosti SRUP-a u odnosu na potrebe - povezivanje politike, programa, prioriteta, mjera i projekata			
Vremenski raspored vrednovanja	travanj 2016.	travanj – svibanj 2016.	svibanj 2016.	lipanj 2016.
Metode	- koordinacija aktivnosti sa izrađivačem SRUP-a - komunikacija sa upravljačkom skupinom - sudjelovanje na sastancima partnerskog vijeća za urbano područje i radnih skupina - komunikacija sa dionicima - kvantitativna i kvalitativna analiza podataka - korištenje podataka iz sekundarnih izvora - odabir metoda i alata od strane izvršitelja vrednovanja pomoću kojih će odgovoriti na ključna evaluacijska pitanja			
Podatci	- raspoloživi strateški dokumenti, razvojni planovi i programi jedinica lokalne samouprave urbanog područja - dostavljena dokumentacija (nacrti Strategije) od strane izrađivača - zapisnici sa sjednica Partnerskog vijeća urbanog područja i radnih skupina			
Dostupnost i način prikupljanja	- organizacija i prisustvovanje na sastancima Partnerskog vijeća i dionicima - dostava dokumentacije i materijala elektroničkim putem - pregled svih dokumenata i literature na mrežnoj platformi partnerskog vijeća za urbano područje			
Planirana financijska sredstva	37.500,00 kuna			

Izvor: Grad Pula, 2016.

Nakon donošenja Odluke o početku postupka vrednovanja čelnik tijela - gradonačelnik Grada Pule imenovao je 8. travnja 2016. Upravljačku skupinu (dalje skraćeno US) za provedbu vrednovanja. Preslika Odluke se prilaže u nastavku.

 ISO 9001 ISO 27001 IGNet SR-10 Cro Cert

Na temelju članka 14. stavka 2. Pravilnika o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja („Narodne novine“ broj 121/15) i članka 61. Statuta Grada Pula-Pola („Službene novine“ 07/09, 16/09, 12/11 i 1/13), Gradonačelnik Grada Pula-Pola dana 08. travnja 2016. godine, donosi:

ODLUKU
o imenovanju članova Upravljačke skupine za provedu
vrednovanja strategije razvoja urbanog područja Pula

Članak 1.

U Upravljačku skupinu za provedu vrednovanja strategije razvoja urbanog područja Pula imenuju se sljedeći članovi:

1. Aleksandar Matić – predsjednik
2. Vesna Sajić
3. Kristina Fedel Timovski

Članak 2.

Najvažniji zadaci upravljačke skupine su: usmjeravanje aktivnosti vrednovanja, nadziranje svih ključnih koraka tijekom cijelog procesa kako bi se osigurala uspješna realizacija vrednovanja, osiguravanje usklađenosti politike, pružanje stručnog doprinosa tijekom vrednovanja, omogućavanje dostupnosti potrebnih informacija, jamčenje nepristranosti i korisnosti vrednovanja, pružanje stalne kontrole kvalitete, poticanje i udruživanje znanja.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u Službenim novinama Grada Pule.

Klasa: 022-05/16-01/72
Urbroj: 2168/01-01-01-0371-16-3
Pula, 08. travnja 2016.

GRADONAČELNIK
Boris Miletić

Slika 2: Preslika Odluke o imenovanju članova Upravljačke skupine

izvor: Grad Pula, 2016.

Prema članku 2. stavku 8. Pravilnika 121/15., US upravlja postupkom vrednovanja, daje podršku i pruža povratnu informaciju izvršiteljima vrednovanja, sudjeluje u raspravama tijekom vrednovanja i u mogućnosti je pravovremeno koristiti odnosno primijeniti rezultate vrednovanja. Sukladno članku 14., stavku 1. Pravilnika 121/15., US je tijelo koje se sastoji od najmanje tri člana koja rade u istim ili srodnim područjima koja su predmet vrednovanja, a ustrojava se u cilju analize svih aspekata vrednovanja, od pripreme vrednovanja do završnog izvješaja o provedenom vrednovanju. Najvažniji zadaci US, prema članku 14., stavku 3. Pravilnika, jesu: usmjeravanje aktivnosti vrednovanja, nadziranje svih ključnih

koraka tijekom cijelog procesa kako bi se osigurala uspješna realizacija vrednovanja, osiguravanje usklađenosti politike, pružanje stručnog doprinosa tijekom vrednovanja, omogućavanje dostupnosti potrebnih informacija, jamčenje nepristranosti i korisnosti vrednovanja, pružanje stalne kontrole kvalitete, poticanje i udruživanje znanja.

4. Metodološki pristup

4.1. Objašnjenje plana izvedbe vrednovanja i korištenih metoda

Opis metodologije: Metodologija koja je primijenjena je u prethodnom vrednovanju SRUP-a Pula je kroz praćenje izrade strategije davanje ocjene sukladnosti strukture analitičkih i programskih dijelova nacрта strategije sa strukturom propisanom zadanim Smjernicama i ostalim uputama Ministarstva regionalnog razvoja i EU fondova. Također vrednovana je kompatibilnosti provedenih participativnih postupaka s važećim strateškim dokumentima EU, RH i lokalne razine te je napravljena analiza pristupa pametnom, održivom i uključivom rastu zasnovana na EU strateškim i razvojnim dokumentima.

Aktivnosti: Upoznavanje s analitičkim i programskim dijelovima nacрта strategije; davanje primjedbi; predlaganje izmjena i dopuna; prisustvovanje sastancima fokus skupina i radnih skupina; savjetovanje izrađivača nacрта SRUP Pula.

Metode:

- koordinacija aktivnosti s izrađivačem SRUP-a
- komunikacija s upravljačkom skupinom
- sudjelovanje na sastancima Partnerskog vijeća za urbano područje i radnih skupina
- komunikacija s dionicima
- kvantitativna i kvalitativna analiza podataka
- korištenje podataka iz sekundarnih izvora
- odabir metoda i alata od strane izvršitelja vrednovanja pomoću kojih će odgovoriti na ključna evaluacijska pitanja

Prethodno vrednovanje SRUP Pula odvijalo se usporedno s izradom samog SRUP-a u razdoblju od travnja do lipnja 2016. godine. Proces vrednovanja sastojao se od niza sastanaka, radionica, pisanih komentara i preporuka. U procesu su se evaluatori vodili principima neovisnosti, interaktivnosti u radu s timom za pripremu strategije, te razumijevanjem konteksta u kojem se strategija priprema.

Provedba postupka prethodnog vrednovanja SRUP UP Pula odvijala se kroz sljedeće faze:

1. Izrada prvog privremenog izvješća (Analiza stanja i SWOT analiza) - travanj 2016.
2. Izrada drugog privremenog izvješća (Definiranje razvojnih potencijala i potreba; Utvrđivanje vizije, ciljeva, prioriteta i mjera; Odabir strateških projekata) – lipanj 2016
3. Izrada Završnog izvješća o provedenom postupku prethodnog vrednovanja (Izrada nacрта SRUP-a) – lipanj 2016.
4. Izrada sažetka izvješća koja ulazi kao sastavni dio nacрта SRUP-a UP Pula – lipanj 2016.

ZAKLJUČAK: Evaluatori su tijekom četveromjesečnog razdoblja izrade SRUP Pula surađivali s naručiteljem i timom za izradu Strategije. U procesu vrednovanja su se primjenjivali principi neovisnosti, interaktivnosti i objektivnosti. Obzirom da je ovo prvi puta da se za potrebu provedbe ITU mehanizma izrađuju strategije razvoja urbanog područja evaluatori su ovom procesu pristupili proaktivno i s razumijevanjem za potrebe dodatnog savjetovanja. Suradnju dvaju timova evaluatori ocjenjuju konstruktivnom i korisnom za proces izrade kvalitetnog strateškog dokumenta.

4.2. Kriteriji ocjenjivanja

Kako je to i predviđeno metodološkim dokumentima, evaluatori su u svojem radu uvažavali kriterije važnosti strategije, relevantnosti i potpunosti prikupljenih informacija, interne konzistentnosti skupa navedenih ciljeva te koherentnosti (postojanje sinergije između ciljeva strategije i njezina usklađenosti s drugim razvojnim programima). Vrednovanje je provedeno kroz primjenu sljedećih obaveznih i dodanih kriterija:

Obavezni kriteriji:

- važnost (relevantnost) – provjerava se jesu li ciljevi i prioriteti planskog dokumenta utemeljeni na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima odnosno do koje mjere su ciljevi programa opravdani u odnosu na potrebe
- usklađenost (koherentnost) – uključuje unutarnju i vanjsku usklađenost planskog dokumenta, odnosno logiku strategije; utvrđuje se jesu li odabrani prioriteti i mjere komplementarni i povezani; je li planski dokument u skladu s relevantnim nacionalnim odnosno regionalnim strategijama/dokumentima (ovisno o planskom dokumentu). Vanjska usklađenost podrazumijeva usklađenost između ciljeva planskog dokumenata s ciljevima drugih javnih intervencija koje su s njim povezane. Unutarnja usklađenost podrazumijeva usklađenost ciljeva planskog dokumenta. Unutarnja povezanost implicira da postoji hijerarhija ciljeva, s time da hijerarhijski niži ciljevi logično doprinose ostvarenju viših ciljeva.

Dodatni kriteriji vrednovanja su:

- učinkovitost (efikasnost) – podrazumijeva postizanje željenog rezultata s minimalnim troškovima, odnosno postizanje najboljeg rezultata za danu razinu resursa
- dosljednost (konzistentnost) – jasnoća i pridržavanje ciljeva i prioriteta u odnosu na viziju politike
- komplementarnost – mjera u kojoj intervencija podržava druge javne politike
- održivost – ocjenjuje mjeru u kojoj je izgledno da će učinci intervencije trajati nakon što ona završi
- jednakost – do koje mjere su ravnopravno raspoređeni učinci u odnosu na različite dionike
- prihvatljivost – pozitivna ili negativna percepcija dionika i javnosti u odnosu na intervenciju.

Koristeći navedene kriterije vrednovanja, evaluatori su imali zadaću procijeniti odgovara li predložena SRUP Pula na pitanja definirana za svako od područja.

Odgovori na detaljna pitanja prema vrednovanim područjima nalaze se u Poglavlju 6.

5. Opis planskog dokumenta, mjera i proračuna

U teritorijalni obuhvat urbanog područja Pula ulazi sedam jedinica lokalne samouprave – dva grada i pet općina: Grad Pula-Pola, Grad Vodnjan-Dignano, Općina Barban, Općina Ližnjan-Lisignano, Općina Marčana, Općina Medulin i Općina Svetvinčenat.

Obuhvat urbanog područja definiran je prema odredbama Zakona o regionalnom razvoju (NN 147/14) i metodološkim smjernicama Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje.

Urbano područje Pula obuhvaća 40% ukupnog broja stanovnika Istarske županije. 2011. godine na urbanom području Pula bilo je 83.201 stanovnika od ukupno 208.055 u Istarskoj županiji. Najviše stanovnika ima Grad Pula (70% ukupnog broja stanovnika urbanog područja). Najmanje je stanovnika na području općina Barban i Svetvinčenat, koje obuhvaćaju oko 6% ukupnog broja stanovnika urbanog područja.

Temelji institucionalnom okviru, ali i suradnji među jedinicama lokalne samouprave i pristupu upravljanju razvojem urbanog područja, utvrđeni su sklapanjem Sporazuma o suradnji na izradi i provedbi Strategije razvoja urbanog područja između svih jedinica lokalne samouprave (siječanj 2016.) te osnivanjem Partnerskog vijeća (15. veljače 2016.). Osnivačka sjednica Partnerskog vijeća održana je 24. veljače 2016.

Sporazumom je utvrđeno pridržavanje načela partnerstva i suradnje svih jedinica lokalne samouprave, uspostavljena je Koordinacija za izradu i provedbu Strategije koju čine gradonačelnici i načelnici jedinica lokalne samouprave i kojom predsjednik predstavnik Grada Pule te su Gradu Puli povjereni stručni i administrativni poslovi za pripremu i provedbu Strategije kao nositelju izrade Strategije.

Prepoznavanje ključnih razvojnih potreba i potencijala urbanog područja Pula rezultat je detaljne analize stanja društvene, gospodarske i okolišne razvojne dimenzije te konzultacija s relevantnim lokalnim dionicima. Nalazi analize stanja i SWOT analize te razvojni problemi i potencijali prezentirani su na sjednici Partnerskog vijeća koja je održana 13. travnja 2016. godine u Puli.

Na drugoj sjednici Partnerskog vijeća (koje je održana 9. svibnja 2016. godine) potvrđena je vizija:

Zelen, pametan i uključiv razvoj i rast urbanog područja Pula.

Ova vizija ostvariti će se kroz postizanje 3 strateška cilja:

- 1) Razvijati zeleno i pametno urbano područje;
- 2) Koristiti kulturnu baštinu za osnaživanje razvoja urbanog područja;
- 3) Osnaživati uključivost urbanog područja,

Dosezanje postavljenih strateških ciljeva će se ostvariti kroz 8 prioriteta i 18 mjera.

Ukupni procijenjeni financijski okvir potreban za provedbu Strategije razvoja urbanog područja Pula do 2018. godine iznosi 2.269.293.815,00 kuna. Najveću financijsku vrijednost ima strateški cilj 1, za ostvarenje kojeg se planira utrošiti 64% ukupno procijenjenih sredstava potrebnih za realizaciju

Strategije, a ostatak sredstava uložiti će se u ostvarenje ostalih strateških ciljeva (20% za cilj 3 i 16% za cilj 2).

Radna skupina uključena u proces izrade Strategije usuglasila se o izboru osam projekata koji su ocijenjeni strateškima s obzirom na njihov očekivani doprinos razvoju urbanog područja Pula. Šest strateških projekata identificirano je u sklopu cilja 1 – Razvijati pametno i zeleno urbano područje, a uglavnom su orijentirani na „ozelenjivanje“ javnog prometa, razvoj poduzetništva i zaštitu okoliša. U okviru cilja 2 planirana je provedba dvaju strateških projekata kojima će se pridonijeti obnovi kulturno-povijesnih spomenika na urbanom području. Za cilj 3 nijedan projekt nije istaknut kao strateški. Ukupna je vrijednost svih strateških projekata 265.821.875,00 kuna ili 11,73% ukupno procijenjene financijske vrijednosti provedbe Strategije.

Tijekom procesa izrade Strategije, osim razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera, dogovoren je i utvrđen okvir za njezinu provedbu, temeljna načela provedbe Strategije i odgovornosti ključnih aktera.

U ime nositelja procesa izrade, odgovornost za pripremu Strategije preuzela je ustrojstvena jedinica Ured Grada koja je koordinirala izradu prijedloga Strategije i proces izrade, surađivala s izrađivačem Strategije, organizirala proces prethodnog vrednovanja, pripremala materijale za uspostavljenu Koordinaciju i Partnersko vijeće te koordinirala rad tih dvaju tijela. Ured Grada bio je pored stručnih poslova na izradi Strategije zadužen i za sve tehničko-administrativni poslove.

U procesu izrade Strategije aktivno je sudjelovalo i Partnersko vijeće Urbanog područja Pula, koje je pridonijelo izradi samog dokumenta osiguranjem potrebnih podataka i informacija te aktivnim sudjelovanjem u konzultacijskom procesu.

Strukture uspostavljene tijekom procesa izrade nastavljaju raditi i u fazi provedbe Strategije, čineći okosnicu institucionalnog okvira za njezinu provedbu.

6. Odgovori na evaluacijska pitanja

Nakon provedenog vrednovanja SRUP-a Pula zaključci i preporuke evaluatora navedeni u Prvom i Drugom privremenom izvješću bili su kako po sektorima nedostaje sustavnija analiza podataka koji su navedeni – nedostaje interpretacija podataka i projekcije za buduća kretanja. Također, dana je preporuka da se više koristiti grafičke/vizualne elemente (kao što su tablični, shematski i kartografski prikazi). Treba napomenuti kako u vrednovanim nacrtima dokumenata nije bilo navedeno koji su gradovi i općine u prethodnom razdoblju izradili i usvojili ili započeli izradu svojih strateških dokumenata te iz kojih su područja iste te su evaluatori na to upozorili i preporučili da se to uključi.

Drugo privremeno izvješće uključio je niz preporuka:

1. kod definiranja razvojnih potencijala i potreba uključiti koristi koje će urbano područje imati od provedbe ITU mehanizma.
2. izmjena naziva mjere „1.1.2. Jačanje poduzetničkih potpornih institucija i programa“ u naziv : „1.1.2. Jačanje poduzetničke infrastrukture i programa“.
3. razmotriti predložene pokazatelje ishoda prioriteta/mjera te postavljanje njihovih ciljanih vrijednosti u smislu da iste budu konzervativnije planirane
4. usklađivanje godina ciljane vrijednosti u tablicama pokazatelja učinaka ciljeva i tablicama pokazatelja ishoda prioriteta/mjera
5. Prilagoditi tablicu strateških projekata sukladno zadanom predlošku
6. uključiti sljedeće pojašnjenje kako će ITU posredničko tijelo biti organizirano, gdje će biti osnovano, tj. gdje će biti pozicionirano unutar jedinice lokalne samouprave koja je središte urbanog područja te na koji će način biti osigurano odgovarajuće odvajanje funkcija u slučaju da je grad središte urbanog područja ITU posredničko tijelo, također i korisnik u sklopu ITU mehanizma u okviru OPKK.
7. U dijelu SRUP-a PARTNERSKO VIJEĆE traženo je detaljnije opisati proces konzultacija, navesti sastav Partnerskog vijeća, te navesti kako se SRUP-u prilaže Odluka o osnivanju partnerskog vijeća, imenovanje članova te izvještaji o provedenom konzultacijskom postupku (Prilog 1.)
8. U dijelu SRUP-a Horizontalna načela preporučeno je se dodatno objasniti kako će se promicati i pratiti u provedbi.

Ocjenjujući konačan tekst SRUP Pula može se konstatirati da je sadržaj i metodologija analize u najvećoj mjeri slijede „Smjernice za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje“ (MRRFEU, Zagreb, rujan 2015.), odnosno da su usvojene dane preporuke evaluatora, ali postoji još potreba za usklađivanjem.

U dijelu „Teritorijalna pokrivenost“ SRUP Pula sadrži objašnjenje načina definiranja obuhvata UP Pula, ali bilo bi potrebno dodatno objasniti pretpostavke i način primjene metodologije MRRFEU-a, što bi uključilo i naznaku zašto Općina Fažana nije ušla u sastav UP Pula. Također, nije prikazano UP Pula u širem kontekstu – pozicioniranje u međunarodnom kontekstu, opisujući fizičke poveznice i prepreke, prometne mreže, gospodarske poveznice ili druge značajne poveznice.

6.1. Opća ocjena analize stanja

U ocjeni kvalitete strukture i sadržaja analize stanja, evaluatori su se vodili sljedećim pitanjima:

- *Prepoznaje li analiza stanja ključna uska grla razvoja u svakom od tri relevantnih sektora: društva, gospodarstva i urbanog razvoja?*
- *Je li analiza temeljena na adekvatnim izvorima podataka? Je li bilo moguće koristiti primjerenije izvore?*
- *Jesu li podaci u analizi stanja na adekvatan način interpretirani i jesu li doveli do bitnih zaključaka o stanju u svakom od relevantnih sektora društveno-gospodarskog razvoja?*
- *Je li analiza stanja interpretirana s obzirom na zapažene trendove i s obzirom na nacionalni kontekst i kontekst urbanog područja*

Izrađena analiza stanja u dokumentu SRUP Pula je multisektorska, odnosno sadrži analizu društva, gospodarstva i urbanog okruženja. Analiza svakog sektora završava zaključcima, kojima se iskazuju pozitivna i negativna obilježja, razvojni problemi i razvojne potrebe u pojedinom području, preporuke razvoja za sljedeće razdoblje te na koji način će se provedbom ITU mehanizma, odnosno sufinanciranjem razvojnih projekata, uočene slabosti sektora moći ojačati.

Analiza stanja daje pregled postojećeg stanja te budućih kretanja po sektorima. Identificirane razvojne potrebe i potencijali uglavnom prate pojedine segmente analize stanja i podatke koji su u tim tekstovima navedeni. Na taj način promatrano, analiza postojećeg stanja nudi potrebne informacije neophodne da se slijed „Analiza stanja → SWOT analiza → Vizija, ciljevi, prioriteti, mjere strategije“ odvija logički, razumljivo i svrhovito.

Analiza stanja uključuje kvalitativne i kvantitativne podatke i informacije. Analiza ne daje usporedbe sa sličnim UP u RH i EU, ali se UP Pula uspoređuje s regionalnim prosjekom Istarske županije i s nacionalnim prosjekom (identificirane pozitivne ili negativne razlike u razvoju). Sažetak analize stanja uključuje ključne teze i zaključke cjelovite Analize stanja.

Ono što je bi trebalo dodatno naglasiti u dijelu „Gospodarstvo“ je koji stručni profili radnika nedostaju na tržištu rada, kako bi se ciljano djelovalo na rješavanje tih slabosti.

U nacrtima dokumenata koji su sagledavani u privremenim izvješćima prethodnog vrednovanja SRUP Pula često su nedostajali nazivi ili izvori tablica, grafova i općenito podataka ili izvori nisu bili pravilno i/ili potpuno navedeni. Podaci korišteni u analizi u konačnom nacrtu SRUP-a su uglavnom jasni, ažurni, navedene su godine na koji se podaci odnose te su ispod tablica, grafikona, slika navedeni izvori podataka.

Ono što se preporučuje dodatno objasniti je u Tablici 21. *Broj poduzetnika i zaposlenih kod poduzetnika na UP Pula 2014.* na što se točno odnosi kolona „Udio“ te način na koji je u Tablici 23. izračunata gustoća malih i srednjih poduzeća na UP Pula (nije navedeno na koji način je to izračunato, a to je podatak po kojem UP Pula zaostaje od Istarske županije).

Evaluatori također preporučaju da se u analizu stanja SRUP Pula uključi detaljnije objašnjenje važnosti nacionalnih manjina na UP Pula, pogotovo talijanske manjine, kako bi se mogao objasniti potencijal koji UP Pula ima kao multi-kulturalno područje. Naime, to je kasnije u SRUP-u navedeno među ključnim razvojnim potrebama i potencijalima, a isto nema osnove u analizi stanja.

6.2. Opća ocjena SWOT analize

U ocjeni SWOT analize, evaluatori su se vodili sljedećim pitanjima:

- *Identificira li SWOT analiza ključne potencijale za razvoj, prepoznaje li svoje snage i slabosti, te vanjske prilike i prijetnje?*
- *Jesu li snage i slabosti u SWOT analizi temeljeni na konkretnim podacima predstavljanim u analizi stanja?*
- *Jesu li prilike i prijetnje u SWOT analizi utemeljene na stvarnim eksternim trendovima i okolnostima u kontekstu kojih će se SRUP implementirati?*

Izrađena SWOT analiza u dokumentu SRUP Pula je multisektorska, odnosno prepoznaje potrebe (kroz slabosti i prijetnje) i potencijale (kroz snage i prilike) UP Pula zasebno za svaki sektor - društvo, gospodarstvo i urbano okruženje. Također, kako je navedeno u „Smjernicama za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje“ u SWOT analizi sektora „Društvo“ uključena su pitanja za demografiju i socijalna pitanja, a u SWOT analizi sektora „Urbano okruženje“ uključena su pitanja za ekologiju i klimu. SWOT uključuje teritorijalnu dimenziju, odnosno ako neka slabost ili snaga nije relevantna na cijelo UP jasno je navedeno za koji dio teritorija UP Pula se slabost ili snaga odnosi.

Općenito može se zaključiti kako su snage i slabosti u SWOT analizi temeljeni na konkretnim podacima predstavljanim u analizi stanja, odnosno svaka snaga i slabost je osnovana na način da predstavlja zaključak baziran na dokazima iz analize stanja. Izjave uglavnom utvrđuju trenutno stanje i jasno naznačuju razvojni potencijal UP Pula. Pazilo se da SWOT analiza pokrije zaključke navedene po sektorima proizašle iz analize stanja.

Međutim ono što je promaklo izrađivaču i što bi se trebalo ispraviti, odnosno uključiti u slabosti sektora „Urbanog okruženja“, jest identificirani problem nedovoljno ekološki prihvatljivih vozila javnog prijevoznog poduzeća te nepostojanje modernog sustava upravljanja urbanim prometom u UP Pula, kao i potrebu izrade Master plana za urbani promet.

Može se također zaključiti kako su prilike i prijetnje u SWOT analizi utemeljene na stvarnim eksternim trendovima i okolnostima u kontekstu kojih će se SRUP provesti.

Poveznice između analize stanja i SWOT analize su uglavnom jasne. Smjer promišljanja i izrade analize stanja i SWOT analize bio je dvostran, odnosno jedno ima vezu u drugome i obrnuto. Na taj način SWOT analiza okvirno daje smjernice za promišljanje i definiranje ciljeva, prioriteta i mjera SRUP-a Pula.

Analizom definiranih razvojnih potencijala i potreba evaluatori su u Drugom privremenom izvješću utvrdili da je potrebno pri analizi postojećeg stanja analizirati kontekst na način da se, između ostalog, uzmu o obzir informacije vezane uz specifične ciljeve iz OPKK i OPULJP koji se financiraju iz ITU mehanizma.

Na taj je način potrebno kroz analizu stanja utvrditi u kojoj se mjeri postojeća situacija može poboljšati provođenjem jedne ili više mjera koje su prihvatljive za financiranje u okviru ITU mehanizma ili kombinacijom mjera koje su samo djelomično prihvatljive u okviru ITU mehanizma, ali koje mogu imati sinergijski učinak u kombinaciji s drugim mjerama koje se financiraju iz drugih izvora. Navedene koristi koje će urbano područje imati od provedbe ITU mehanizma potrebno je uključiti u definiranje razvojnih potencijala i potreba. Naime, iz financijskih sredstava koja će biti dostupna putem provedbe ITU mehanizma UP Pula trebalo bi financirati programe i projekte koje će za rezultat imati da identificirane razvojne potrebe postanu razvojni potencijali. Stoga projekti koji su identificirani kao mogući za financiranje putem ITU mehanizma moraju imati uporište u identificiranim razvojnim potrebama, odnosno u SRUP-u.

U finalnom nacrtu SRUP-a koji se vrednuje za Završno izvješće prethodnog vrednovanja SRUP-a izrađivači su uvažili preporuke te sada svi projekti imaju uporište u definiranim razvojnim potencijalima i potrebama.

6.3. Ocjena jasnoće i prezentacije SRUP-a

Uvodno evaluacijsko pitanje, prije nego što se analitički ocijeni specifične aspekte strategije jest:

- *Jesu li vizija, ciljevi, prioriteti i mjere jasno definirani i prezentirani?*

Nakon intenzivnih konzultacija s dionicima putem Partnerskog vijeća i uvažavanja preporuka evaluatora navedenih u drugom privremenom izvješću, može se zaključiti da su vizija, ciljevi, prioriteti i mjere SRUP Pula jasno definirani i prezentirani.

Preporuka evaluatora usmjerena na izmjenu naziva mjere „1.1.2. Jačanje poduzetničkih potpornih institucija i programa“ u naziv: „1.1.2. Jačanje poduzetničke infrastrukture i programa“, dana u drugom privremenom izvješću, je usvojena.

Naime, u popisu indikativnih aktivnosti u Mjeri 1.1.2. vidljivo je da su iste usmjerene i na poslovne zone (PZ) i poduzetničke potporne institucije (PPI). Stoga se smatralo da bi točno bilo da se mjera promjeni naziv u „1.1.2. Jačanje poduzetničke infrastrukture i programa“, jer se tako uključuju i PZ i PPI kako je uređeno Zakonom o unapređenju poduzetničke infrastrukture (NN 93/13).

6.4. Ocjena važnosti (relevantnosti) SRUP-a

Analiza stanja i SWOT analiza pripremaju se u procesu izrade SRUP-a kako bi odabrana strategija bila utemeljena na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima urbanog područja. **Ocjena važnosti (relevantnosti)** provjerava se jesu li ciljevi i prioriteti planskog dokumenta utemeljeni na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima, odnosno do koje mjere su ciljevi programa opravdani u odnosu na potrebe. Jasna poveznica između analize i strategije ključna je za opravdanost cijele strategije.

U ocjeni važnosti strategije, evaluatori su se vodili sljedećim evaluacijskim pitanjima:

- *Jesu li predloženi ciljevi, prioriteti i mjere utemeljeni na analizi stanja?*
- *Je li predložena strategija utemeljena na u analizi identificiranim razvojnim poteškoćama, potrebama i potencijalima (snage i slabosti)?*
- *Je li predložena strategija oblikovana u skladu s u analizi prepoznatim trendovima i izazovima? (prilike i prijetnje)?*
- *Bi li se relevantnost strategije mogla ojačati dodatnim elementima analize?*
- *Je li način na koji su ciljevi, prioriteti i mjere strukturirani u skladu s prepoznatim potrebama i mogućnostima regionalnog razvoja i sektorskom logikom?*
- *Jesu li u definiciji ciljeva, prioriteta i mjera vidljivi naglasci na ključnim problemima i mogućnostima prepoznatim u analizi?*

Vizija razvoja UP Pula usklađena je nakon provedene rasprave izrađivača dokumenta s naručiteljem te nakon razmatranja primjedbi dionika usvojena na sjednici Partnerskog vijeća te je u sljedećoj formulaciji ušla u SRUP Pula: „ZELEN, PAMETAN I UKLJUČIV RAZVOJ I RAST URBANOG PODRUČJA PULA“. Formulirana vizija predstavlja sažetu izjavu vizije zajedničkog razvoja, kao jasnu i fokusiranu predodžbu željene promjene za UP Pula. Vizija je definirana na temelju nekoliko različitih, ali komplementarnih elemenata.

Logika kojom su potrebe i potencijali organizirani u tri postavljena cilja prati ključne elemente društveno-ekonomskog razvoja UP Pula. Ciljem (1) obuhvaćen je utjecaj na gospodarstvo kroz razvoj poduzetništva i poduzetničke klime, zatim na zeleni promet, očuvanje okoliša i održivo gospodarenje te na razvoj ljudskih potencijala kroz obrazovanje i unapređenje klime za nove razvojne inicijative u obrazovanju, usmjereno na potrebe tržišta rada. Ciljem (2) obuhvaćeni su svi kompleksni elementi održivog razvoja kulturne, prirodne i tradicijske baštine. Ciljem (3) se posebno stavio naglasak na jedan od velikih izazova razvoja koji mora biti u skladu s ostalim razvojnim inicijativama, a to su inicijative za razvoj društva, uključujući i socijalnu komponentu za najugroženije skupine, društvenih sadržaja s naglaskom na integrirani pristup razvoju.

Postavljene strateške ciljeve UP Pula ostvarit će kroz osam sektorski definiranih prioriteta (usmjerenih na gospodarstvo, društvo i urbano okruženje) te 18 mjera definiranih tako da omogućavaju očekivani utjecaj i razinu intervencije radi ostvarivanja pojedinačnih ciljeva.

Strateški ciljevi u najširem smislu odgovaraju potrebama i problemima prepoznatima u analizi stanja i SWOT analizi. Prioriteti su dobro prepoznati i opravdani glavnim nalazima analize te je gotovo za svaku

mjeru moguće pronaći odgovarajuću osnovu u SWOT analizi. S aspekta primjerenosti ciljeva, prioriteta i mjera evaluatori su mišljenja je da je ovaj ključni dio dokumenta u potpunosti usklađen na rješavanje ključnih potreba i potencijala prepoznatih u analizi stanja i SWOT analizi.

6.5. Ocjena usklađenosti (koherentnosti) SRUP-a

Usklađenost (koherentnost) strategije uključuje unutarnju i vanjsku usklađenost, odnosno logiku strategije, zatim utvrđuje se jesu li odabrani prioriteti i mjere komplementarni i povezani, je li planski dokument u skladu s relevantnim nacionalnim odnosno regionalnim strategijama/dokumentima. Vanjska usklađenost podrazumijeva usklađenost između ciljeva planskog dokumenata s ciljevima drugih javnih intervencija koje su s njim povezane. Unutarnja usklađenost podrazumijeva usklađenost ciljeva planskog dokumenta. Unutarnja povezanost implicira da postoji hijerarhija ciljeva, s time da hijerarhijski niži ciljevi logično doprinose ostvarenju viših ciljeva.

U procjeni usklađenosti (koherentnosti) strategije, evaluatori su se vodili sljedećim pitanjima:

- *Jesu li ciljevi komplementarni? Ima li preklapanja među njima?*
- *Jesu li prioriteti i mjere u strategiji jasno razgraničeni i komplementarni?*
- *Postoji li sinergija između ciljeva te između prioriteta i mjera?*
- *Uključuje li SRUP unutarnju i vanjsku usklađenost?*

S aspekta usklađenosti SRUP-a ocjena je da su ciljevi, prioriteti i mjere logički podijeljeni sukladno rezultatima analize stanja i SWOT analize. Pri utvrđivanju slijeda ciljeva, prioriteta i mjera nužnih za postepeno dostizanje razvojne vizije, izrađivač je logički povezao dijelove SRUP-a u cjelinu, čime je osigurano da je razvojni dokument u skladu s logikom upravljanja projektnim ciklusom. Ciljevi su komplementarni i među njima, kao ni među definiranim prioritetima i mjerama nema preklapanja.

Također, ciljevi, prioriteti i mjere djeluju sinergiji, jer su formulirani na način da pokrivaju interes razvoja cijelog Urbanog područja Pula, tj. fokusiraju se na održivi, integrirani razvoj i rast ukupnog teritorija UP Pula, a usklađeni su i sa županijskim, nacionalnom i europskim strateškim smjernicama regionalnog razvoja.

Nastavno na izneseno može se zaključiti da je tekst SRUP-a Pula unutarnje i vanjski usklađen.

6.6. Ocjena utjecaja strategije

Kako bi se ocijenio potencijalni društveno-ekonomski utjecaj strateške intervencije predložene ovom Strategijom, evaluatori su se vodili sljedećim evaluacijskim pitanjima:

- *Jesu li indikatori za ciljeve, prioritete i mjere mjerljivi, relevantni i realistični?*
- *Je li vjerojatno da će se predloženim mjerama postići očekivana razina ostvarivanja ciljeva?*

Drugo privremeno izvješće uključio je preporuku evaluatora da se razmotre predloženi pokazatelji ishoda prioriteta/mjera kako bi isti olakšali za praćenje ostvarenja SRUP-a te je predloženo postavljanje njihovih ciljanih vrijednosti u smislu da iste budu konzervativnije planirane, odnosno realno ostvarive.

Naime, kako se ovim dokumentom stvara podloga za povlačenje sredstava iz ITU mehanizma za UP Pula, odnosno kako je riječ o operativnom strateškom dokumentu, praćenje ostvarenja provedbe SRUP-a olakšat će ako se pokazatelji ishoda usklade, gdje god je to moguće, s pokazateljima i vrijednostima o kojima će korisnici sredstava izvještavati u provedbi projekta financiranih iz ITU mehanizma.

Nadalje, u prioritetima/mjerama gdje nije moguće primijeniti pokazatelje ITU SC-ova predlaže se da prvenstvo imaju prijedlozi pokazatelja za praćenje provedbe dani u „*Smjernicama za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe*“ (u Dodatku 3 - *Prijedlog pokazatelja za praćenje provedbe navedenog dokumenta*), kako MRRFEU predlaže u „*Smjernicama za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje*“.

Također, preporuka je postavljanje ciljanih vrijednosti pokazatelja na način da iste budu konzervativnije planirane, odnosno lakše ostvarive, odnosno da ih je s obzirom na analizu stanja na UP Pula realno moguće provesti unutar svakog cilja, prioriteta i mjere. Kod postavljanja pokazatelja i ciljanih vrijednosti potrebno je voditi računa o tome koje se aktivnosti financiraju unutar ITU mehanizma te naglasak dati na te pokazatelje na koje će se realno djelovati u sklopu provedbe SRUP-a.

Evaluatori preporučaju da se s dionicima koji su izravno uključeni u provedbu određenog prioriteta, odnosno mjere provjeri za svaki pokazatelj ishoda je li isti realno dostižan i može li se pratiti na način kako je predviđeno SRUP-om.

6.7. Opća ocjena provedbenih poglavlja SRUP-a

Kako bi se ocijenilo u kojoj mjeri Strategija predstavlja učinkovit instrument razvoja UP, evaluatorski tim dužan je ocijeniti i provedbene aspekte SRUP-a.

Pitanja na koja je u pogledu provedbenih poglavlja bitno odgovoriti:

- Je li iz provedbenih poglavlja jasno na koji način će se financirati provedba mjera predviđenih u strategiji?
- Je li jasna podjela institucionalnih nadležnosti u provedbi strategije?
- Je li institucionalni sustav za provedbu strategije kvalitetno osposobljen i adekvatan?
- Je li jasno na koji će se način pratiti i evaluirati provedba SRUP-a?

Provedbeni okvir sastoji se od financijskog okvira, institucionalnog okvira te popisa strateških projekta. Financijski okvir provedbe detaljno je razvijen putem zadanog formata Akcijskog plana, koliko je to bilo moguće s obzirom na dostupne podatke i informacije (posebno o planiranim ulaganjima JLS i njihovih javnih poduzeća, kao i ostalih dionika u određene projekte i područja, kao i moguće nejasnoće i naknadna odstupanja od planiranih sredstava za sufinanciranje mjera iz EU proračuna, nacionalnog proračuna i drugih izvora). Akcijski plan služi za operacionalizaciju SRUP-a, a omogućuje cjelovit pregled i strukturu svih aktivnosti potrebnih za provedbu u razdoblju 2017.-2020.

Institucionalni okvir uključuje opis kako će provedbeno tijelo SRUP Pula biti organizirano, te koji će biti njegovi zadaci. Napominje se da u tom dijelu teksta nije umetnuta Tablica 37. koja daje pregled radnih mjesta u okviru nove jedinice za provedbu ITU mehanizma, iako je ista navedena u popisu tablica, te je zahtjev evaluatora da se to upotpuni.

Ono što je još važno naznačiti unutar opisa institucionalnog okvira jest na koji će način unutar tijela koje će istovremeno pratiti i provedbu SRUP-a i biti ITU posredničko tijelo, biti osigurano odgovarajuće odvajanje funkcija u slučaju da je grad središte urbanog područja također i korisnik sredstava za sufinanciranje provedbe projekta u sklopu ITU mehanizma. Navedeno rješenje potrebno je za osiguranje nepristranosti tog tijela.

Također u Tablici 38. „Popis strateških projekata...” strateški projekt pod rednim brojem 4. „Čišćenje podmorja pulske luke” pod tipom projekta naveden je kao „soft projekt”, što je najvjerojatnije pogreška te je zahtjev evaluatora da se to provjeri, te po potrebi ispravi.

6.8. Ocjena kvalitete konzultacijskog procesa putem Partnerskog vijeća

Evaluatori su se vodili sljedećim evaluacijskim pitanjima:

- Jesu li u proces programiranja na adekvatan način uključeni svi relevantni dionici, te je li proces konzultacija bio uključiv i interaktivan?
- Kakva je kvaliteta sastava partnerstva, predstavlja li ono sve potrebne dionike i djeluju li oni na principima konsenzusa, jednakosti i transparentnosti?
- Je li Partnersko vijeće bilo na adekvatan način uključeno u sve faze pripreme Strategije?

Uvažavajući važnost i značenje partnerskog pristupa te sukladno odredbama Zakona o regionalnom razvoju i Uredbe o osnivanju, sastavu djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća, Grad Pula je na samom početku procesa izrade SRUP-a osnovao Partnersko vijeće. Njegovim osnivanjem službeno je počeo konzultacijski proces koji će trajati tijekom izrade SRUP Pula, pa preko provedbe Strategije, do praćenja i vrednovanja njezinih učinka.

Partnersko vijeće osnovano je kao savjetodavno tijelo radi sudjelovanja u SRUP-a, utvrđivanja prioriteta razvoja UP, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj UP te sudjelovanja u provedbi i praćenju SRUP-a. Sastavljeno je sukladno načelu ravnomjerne zastupljenosti partnera i u njegov sastav uključeni su predstavnici svih jedinica lokalne samouprave (JLS) urbanog područja, IŽ, regionalnog koordinatora, javnih tijela, visokoškolskih ustanova i pružatelja obrazovnih usluga, gospodarskih i socijalnih partnera, javnih poduzeća i organizacija civilnog društva.

PV urbanog područja Pula osnovano je 24.2. 2016. godine. Članovi PV aktivno su sudjelovali u procesu izrade SRUP-a osiguravajući svoj doprinos u svim fazama izrade dokumenta te sudjelujući na sjednicama PV gdje su zastupali svoje interesne skupine. Do trenutka predaje završnog izvješća prethodnog vrednovanja SRUP-a održane su tri sjednice PV u prostorima Grada Pule – 24.2.2016., 13.4.2016. i 9.5.2016. na kojima se provodio proces usmenih konzultacija. Proces konzultacija s

partnerima odvijao se i telefonski (partnere se kontaktiralo telefonom te su im cijelo vrijeme konzultacija bili dostupni brojevi telefona za telefonske upite). Konzultativni proces omogućen je za cijelo vrijeme trajanja procesa izrade SRUP-a i elektronskim putem (e-mail komunikacijom putem adrese itu@pula.hr) te objavom svih relevantnih informacija na internetskim stranicama Grada Pule <http://www.pula.hr/uprava/rad-gradske-uprave/itu-mehanizam/>. Također, nacrt SRUP-a Pula bio je i na javnim konzultacijama (javna rasprava) u razdoblju od 10. do 17. lipnja 2016.

Poslovníkom rada Partnerskog vijeća utvrđeni su način izbora predsjednika i zamjenika predsjednika, djelokrug, način rada i druga pitanja od važnosti za njegov rad te je utemeljena savjetodavna uloga Vijeća i osigurana primjena načela partnerstva i suradnje, ne samo u pripremi i izradi Strategije, već i u praćenju njene provedbe, pripremi izvješća o napretku te u njenom vrednovanju. Sukladno tome Partnersko vijeće sastavni je dio i sastavnica institucionalnog okvira za provedbu Strategije.

7. Zaključci i preporuke

7.1. Usklađenost (koherentnost) između različitih mjera unutar planskog dokumenta

Opća je procjena evaluatora da 7. nacrt SRUP Pula predstavlja relevantan i koherentan strateški dokument, kojemu je dodijeljena prolazna ocjena evaluatora. Međutim kako bi se dokument dodatno uskladio sa smjernicama evaluatori izdaju daljnje preporuke koje su navedene u dijelu „7.2. Daljnje preporuke“.

Evaluatori posebno napominju kako je potrebno učiniti dodatnu provjeru dokumenta kako bi se lektorirale jezične pogreške te ispravile eventualne tehničke pogreške. Također, u procesu prethodnog vrednovanja SRUP-a Pula tim evaluatora nije ulazio u provjeru točnosti navedenih podataka, niti je provjeravao točnost tabličnih izračuna te se slučaju propusta u tom dijelu od istih ograđuje.

7.2. Daljnje preporuke

Daljnje preporuke evaluatora sukladno provedenoj analizi su sljedeće:

- U dijelu „Teritorijalna pokrivenost“ SRUP Pula sadrži objašnjenje načina definiranja obuhvata UP Pula, ali bilo bi potrebno dodatno objasniti pretpostavke i način primjene metodologije MRRFEU-a, što bi uključilo i naznaku zašto Općina Fažana nije ušla u sastav UP Pula
- U dijelu „Teritorijalna pokrivenost“ prikazati UP Pula u širem kontekstu – pozicioniranje u kontekstu RH i međunarodnom kontekstu, opisujući fizičke poveznice i prepreke, prometne mreže, gospodarske poveznice ili druge značajne poveznice.
- Razmotriti da se dio SRUP-a koji je nazvan „2. Postojeće stanje“, a daje sažetak analize stanja, preimenuje u „2. Analiza stanja - sažetak“ kako je navedeno u Dodatku 1. Sadržaj SRUP-a - predložak, koji daje minimalni sadržaj SRUP-a (navedeno je u Dodatku 1 Smjernicama da nahođenju, izrađivač može umetnuti dodatne odjeljke i teme, pod uvjetom da nije izostavljen nijedan dio navedenog obrasca koji nije eksplicitno označen s „nije obvezno“)
- Ono što je bi trebalo dodatno naglasiti u analizi stanja, u dijelu „Gospodarstvo“ je koji stručni profili radnika nedostaju na tržištu rada, kako bi se ciljano djelovalo na rješavanje tih slabosti.
- Dodatno objasniti je u Tablici 21. *Broj poduzetnika i zaposlenih kod poduzetnika na UP Pula 2014.* na što se točno odnosi kolona „Udio“
- Dodatno objasniti način na koji je u Tablici 23. izračunata gustoća malih i srednjih poduzeća na UP Pula (nije navedeno na koji način je to izračunato, a to je podatak po kojem UP Pula zaostaje od Istarske županije)
- U analizu stanja SRUP Pula uključiti detaljnije objašnjenje važnosti nacionalnih manjina na UP Pula, pogotovo talijanske manjine, kako bi se mogao objasniti potencijal koji UP Pula ima kao multi-kulturalno područje. Naime to je kasnije u SRUP-u navedeno među ključnim razvojnim potrebama i potencijalima, a isto nema osnove u analizi stanja.

- Uključiti u slabosti sektora „Urbanog okruženja“ identificirani problem nedovoljno ekološki prihvatljivih vozila javnog prijevoznog poduzeća te nepostojanje modernog sustava upravljanja urbanim prometom u UP Pula i adekvatnog master-plana za promet
- Razmotriti predložene pokazatelje ishoda prioriteta/mjera, odnosno formuliranje istih kako bi olakšali praćenje ostvarenja SRUP-a te postavljanje ciljanih vrijednosti u smislu da iste budu konzervativnije planirane, odnosno realno ostvarivije. Naime, kako se ovim dokumentom stvara podloga za povlačenje sredstava iz ITU mehanizma za UP Pula, odnosno kako je riječ o operativnom strateškom dokumentu, praćenje ostvarenja provedbe SRUP-a olakšat će ako se pokazatelji ishoda usklade, gdje god je to moguće, s pokazateljima i vrijednostima o kojima će korisnici sredstava izvještavati u provedbi projekta financiranih iz ITU mehanizma. Kod postavljanja pokazatelja i ciljanih vrijednosti potrebno je voditi računa o tome koje se aktivnosti financiraju unutar ITU mehanizma te naglasak dati na te pokazatelje na koje će se realno djelovati u sklopu provedbe SRUP-a.
- Evaluatori preporučaju da se s dionicima koji su izravno uključeni u provedbu određenog prioriteta, odnosno mjere provjeri za svaki pokazatelj ishoda je li isti realno dostižan i može li se pratiti na način kako je predviđeno SRUP-om.
- Navedeni finalni nacrt SRUP-a koji je dostavljen na prethodno vrednovanje za završno izvješće nema umetnutu Tablicu 37. koja daje pregled radnih mjesta u okviru nove jedinice za provedbu ITU mehanizma, iako je ista navedena u popisu tablica te je zahtjev evaluatora da se to upotpuni.
- Naznačiti u institucionalnom okviru na koji će način unutar navedenog institucionalnog okvira koji će istovremeno pratiti i provedbu SRUP-a i biti ITU posredničko tijelo, biti osigurano odgovarajuće odvajanje funkcija u slučaju da je grad središte urbanog područja ITU posredničko tijelo također i korisnik u sklopu ITU mehanizma u okviru OPKK.
- U Tablici 38. „Popis strateških projekata...” strateški projekt pod rednim brojem 4. „Čišćenje podmorja pulske luke“ pod tipom projekta naveden je kao „soft projekt“, što je najvjerojatnije pogreška te je zahtjev evaluatora da se to provjeri te po potrebi ispravi.

8. Popis slika

Slika 1: Preslika Odluke čelnika tijela o početku vrednovanja SRUP Pula	9
Slika 2: Preslika Odluke o imenovanju članova Upravljačke skupine	11

9. Popis tablica

Tablica 1: Objašnjenja korištenih kratica.....	7
Tablica 2: Predviđena alokacija sredstava za ITU mehanizam na nacionalnoj razini po fondovima	8
Tablica 3: Plan vrednovanja: Prethodno vrednovanje (vrednovanje tijekom izrade) strategije razvoja urbanog područja Pula	10

Na temelju članka 64. stavka 3. Zakona o zaštiti okoliša (NN br. 80/13, 153/13 i 78/15), članka 23. stavka 3. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN br. 84/08), članka 61. Statuta Grada Pula - Pola („Službene novine“ Grada Pule br. 7/09, 16/09, 12/11 i 1/13-pročišćeni tekst) te nakon provedenog postupka Ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš, Gradonačelnik Grada Pule dana 18. siječnja 2017. godine, donosi

ODLUKU

kojom se utvrđuje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš Strategije razvoja urbanog područja Pula

Članak 1.

Gradonačelnik Grada Pula-Pola donio je Odluku o započinjanju postupka ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš Strategije razvoja urbanog područja Pula do 2020. godine (KLASA: 350-02/16-01/17, URBROJ: 2168/01-03-04-0449-16-4, od 26. listopada 2016.) prema kojoj je Grad Pula-Pola putem Upravnog odjela za prostorno uređenje, komunalni sustav i imovinu proveo postupak Ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš Strategije razvoja urbanog područja Pula do 2020. godine.

U postupku Ocjene o potrebi strateške procjene utvrđeno je da predmetna Strategija neće imati značajan utjecaj na okoliš, na osnovu čega se utvrđuje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš.

Članak 2.

Razlozi za izradu Strategije su:

- Strategija razvoja jedinica lokalne samouprave predstavlja strateški razvojni dokument urbanog područja Pula;
- Strategija će dati odgovore na pitanja u kojem se smjeru treba planirati razvoj urbanog područja Pula, na koji način ostvariti razvoj te će dati sliku o potrebama svih subjekata i skupina u društvu;
- Strategija će pomoći pri rješavanju problema s kojima se urbano područje Pula susreće (npr. prihodi, zaposlenost, privlačenje investicija i slično);
- Strategija je osnova za buduće korištenje bespovratnih sredstava u programskom razdoblju 2015.-2020.

Članak 3.

Ciljevi Strategije su vizija zelenog, pametnog i uključivog razvoja i rasta urbanog područja Pula prikazani, a ciljevi su razvrstani po skupinama kako slijedi:

- SC1 Razvijati zeleno i pametno urbano područje;
- SC2 Koristiti kulturnu baštinu za osnaživanje razvoja urbanog područja;
- SC3 Osnaživati uključivost urbanog područja.

Postavljeni ciljevi se planiraju ostvariti kroz osam prioriteta i 18 mjera iz kojih je radna skupina uključena u proces izrade Strategije usuglasila i izabrala deset projekata koji su ocijenjeni strateškim s obzirom na njihov očekivani doprinos razvoju urbanog područja Pula.

Pet je strateških projekata identificirano u sklopu cilja SC1 – Razvijati pametno i zeleno urbano područje, a uglavnom su orijentirani na „ozelenjavanje“ javnog prometa, razvoja poduzetništva i zaštitu okoliša.

U okviru cilja SC2 planirana je provedba preostalih pet strateških projekata koji će pridonijeti obnovi kulturno-povijesnih spomenika na urbanom području, dok za cilj SC3 nije istaknut niti jedan strateški projekt.

Uvidom u poglavlje 5.3. Nacrta Strategije: Razvojni prioriteti i mjere, utvrđeno je da se mjere odnose na:

- unaprjeđenje poduzetničkih aktivnosti na urbanom području te povećanje zaposlenosti i ukupnih rezultata poslovanja u poduzetništvu putem poticanja inovacija, zelenog poduzetništva i gospodarstva, ulaganja u obrazovanje i jačanje kapaciteta poduzetnika te povezivanje znanstvene zajednice s poduzetništvom;
- jačanje potpornih institucija i diversifikaciju potpornih programa namijenjenih poduzetništvu, uvođenjem stimulativnih mjera i promoviranje zelenog gospodarstva i dobre prakse s razmjenom iskustava, poticanju eco-inovacija, jačanju kapaciteta poduzetnika s ciljem da razviju proizvodnju s niskim emisijama ugljika, bolje upravljaju rizicima te istu prilagode klimatskim promjenama;
- jačanje poduzetničke infrastrukture i programa, gdje se planira učinkovito opremanje postojećih i planiranih poduzetničkih zona koje su definirane postojećom prostorno planskom dokumentacijom gradova/općina uključenih u urbano područje Pula ili dokumentacijom koja će se morati uskladiti s prostornim planom višeg reda - Izmjene i dopune prostornog plana Istarske županije (Sl. novine IŽ 9/16) za kojeg je proveden postupak strateške procjene utjecaj plana na okoliš kao i glavna ocjena prihvatljivosti plana za ekološku mrežu;
- unaprjeđenje prometne infrastrukture s ciljem podizanja sigurnosti u prometu i to prije svega u dijelu cestovnog prometa te unaprjeđenje javnog prijevoza s ciljem uvođenja prijevoza s niskom/nultom stopom emisija CO₂ (osuvremenjivanje voznog parka s niskom emisijom CO₂ za tvrtke javnog prijevoza);
- jačanje teritorijalne kohezije unutar urbanog područja unaprjeđenjem prometne infrastrukture i poticanje razvoja onih oblika prometa koji podržavaju „čistu mobilnost“ i imaju najmanje negativan učinak na okoliš (prijelaz s privatnog na javni prijevoz (Park and Ride“, i „Bike and Ride“), jačanje infrastrukture za električni promet (uvođenje e-bicikala, e- skutera i punionice za električna vozila), izgradnja i poboljšanje biciklističkih puteva i staza i odgovarajuće biciklističke infrastrukture, uvođenje sustava zajedničkog korištenja bicikala, uspostava *smart* sustava za praćenje i upravljanje prometnim sustavima u gradu, uključujući uspostavu operativnog i nadzornog centra i modernizaciju semaforne signalizacije, uvođenje *smart* parkirnih aplikacija;
- zaštitu i očuvanje kvalitete okoliša unaprjeđenjem komunalnih usluga i infrastrukture te poticanjem korištenja obnovljivih izvora energije i provedbom mjera energetske učinkovitosti (poboljšanje komunalnih usluga i infrastrukture primarno u području vodoopskrbe, odvodnje i gospodarenju otpadom).

Analizom stanja, okoliš je prepoznat kao jedan od glavnih razvojnih resursa urbanog područja pa je potrebno da se adekvatnim mjerama spriječi njegova daljnja devastacija koja se prvenstveno odnosi na implementaciju „čiste proizvodnje“ odnosno uvođenje najboljih

raspoloživih tehnika u tehnološke procese, poljoprivredu, turizam, ali i u upravljanje svim komunalnim sustavima, a posebno u sustave održivog gospodarenja otpadom.

Članak 4.

U provedenom postupku utvrđivanja mogućeg utjecaja na okoliš Strategije, što je predmet ovoga postupka, Grad Pula je zatražio mišljenja sljedećih tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima:

1. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Uprava za zaštitu prirode; Radnička cesta 80, 10000 Zagreb
2. Hrvatske vode, VGO Rijeka; Đure Šporera 3, 51000 Rijeka
3. Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Puli; Ul. Grada Graza 2, 52000 Pula
4. Županijska uprava za ceste; M.B.Rašana 2/4 52000 Pazin
5. Upravni odjel za održivi razvoj Istarske županije, Odsjek za zaštitu prirode i okoliša; Flanatička 29, 52100 Pula
6. Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribarstvo i vodoprivredu Istarske županije; Šetalište Pazinske gimnazije 1, Pazin 52000
7. Upravni odjel za gospodarstvo Istarske županije; Riva 8, 52100 Pula
8. JU Natura Histrica; Riva 8, 52100 Pula
9. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije; Nazorova ul. 23, 52100, Pula
10. Lučka kapetanija Pula; Riva 18, 52100, Pula
11. Grad Vodnjan-Dignano; Trgovačka ul. 2, 52215, Vodnjan
12. Općina Barban; Barban 69, 52207, Barban
13. Općina Ližnjan-Lisignano; Ližnjan 147, 52204 Ližnjan
14. Općina Marčana; Marčana 158, 52206 Marčana
15. Općina Medulin; Centar 223, 52203 Medulin
16. Općina Svetvinčenat; Svetvinčenat 47, 52342 Svetvinčenat.

Unutar zakonom propisanog roka (30 dana) zaprimljena su mišljenja sljedećih tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima:

1. Mišljenje Ministarstva zaštite okoliša i energetike,
KLASA: 612-07/16-58/365, URBROJ: 517-07-2-1-16-2 od 16. studenog 2016.,
zaprimljeno 22.11.2016., zaprimljenog 22. studenog 2016. godine (KLASA: 350-02/16-01/17, URBROJ: 517-16-10).

Navedenim mišljenjem utvrđeno je da je Strategija razvoja urbanog područja Pula prihvatljiva za ekološku mrežu te da za istu nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš.

2. Mišljenje Upravnog odjela za održivi razvoj Istarske županije, Klasa: 351-03/16-01/57, Urbroj: 2163/1-08/2-16-4 od 23. studenog 2016., zaprimljenog 30. studenog 2016. godine (KLASA: 350-02/16-01/17, URBROJ: 2163/1-16-11).

Navedenim mišljenjem utvrđeno je da za Strategiju nije potrebno provesti postupak strateške procjene utjecaja na okoliš kao ni glavnu ocjenu prihvatljivosti.

3. Mišljenje Načelnika Općine Ližnjan – Lisignano, Klasa: 350-02/16-01/43, Urbroj: 2168/03-01/16/2 od 29. studenog 2016., zaprimljenog 02. prosinca 2016. godine (KLASA: 350-02/16-01/17, URBROJ: 2168/03-16-12).

Navedenim mišljenjem utvrđeno je kako Strategija nema značajan utjecaj na okoliš.

Članak 5.

Sukladno kriterijima za utvrđivanje značajnog utjecaja iz Priloga II Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN br. 64/08), u postupku ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš, utvrđeno je da se na području obuhvata Strategije nalaze sljedeća zaštićena područja temeljem Zakona o zaštiti prirode:

- nacionalni park Brijuni;
- značajni krajobrazi Donji Kamenjak i Medulinski arhipelag;
- Gornji Kamenjak;
- Rovinjski otoci i priobalno područje;
- park šume Šijana, Busoler, Kašteja i Brdo Soline.

Sukladno Uredbi o proglašenju ekološke mreže (NN br. 124/2013, 105/2015) unutar obuhvata Strategije nalazi se dio područja ekološke mreže kako slijedi:

a) Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)

- HR2001207 Pliškovićeve jama;
- HR2001360 Šire rovinjsko područje;
- HR2001349 Dolina Raše;
- HR2001238 Bušotina za vodu Rakonik;
- HR2001388 Budava;
- HR2001145 Izvor špilja na Velom Vrh;
- HR2000522 Luka Budava-Istra;
- HR5000032 Akvatorij zapadne Istre;
- HR2000604 Nacionalni park Brijuni;
- HR3000173 Medulinski zaljev;
- HR3000174 Pomerski zaljev;
- HR2000616 Donji Kamenjak;

b) Područja očuvanja značajna za ptice (POP)

- HR1000032 Akvatorij zapadne Istre.

Sukladno gore navedenim dostavljenim mišljenjima meritornih institucija kao i činjenicom da je Strategija planski dokument koji definira opće smjernice razvoja urbanih područja Pule te da se radi o projektima koji su većinom vezani uz građevinska/urbana područja naselja, uzimajući u obzir mali doseg mogućih utjecaja planiranih projekata, zaključeno je da provedba Strategije neće imati značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitosti područja ekološke mreže. Također, planirane aktivnosti i projekti moraju biti u skladu s odredbama Prostornog plana Istarske županije za koji je proveden postupak strateške procjene utjecaja na okoliš, odnosno, ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu. Primjenjujući načelo učinkovitosti i ekonomičnosti postupka, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike zatražilo je mišljenje Hrvatske agencije za okoliš i prirodu o mogućnosti značajnih negativnih utjecaja Strategije na ciljeve očuvanja i cjelovitosti područja ekološke mreže. Za programske dokumente nižeg reda i pojedinačne projekte/zahvate koji bi mogli imati značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, potrebno je provesti ocjenu prihvatljivosti.

Sa stajališta sektora zaštite prirode, uzimajući u obzir opći/planski karakter Strategije, Ministarstvo je mišljenja da provedba Strategije neće imati negativnih utjecaja na bioraznolikost i zaštićena područja urbanog područja Pula te da stoga nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš. Prilikom realizacije pojedinačnih zahvata potrebno je

provesti odgovarajuće postupke sukladno posebnim propisima (zaštita prirode, zaštita okoliša, gospodarenje otpadom, prostorno uređenje, građenje, itd.) kako bi se eventualni mogući negativni utjecaji sveli na prihvatljivu razinu.

S obzirom na sve gore navedeno, utvrđeno je da za Strategiju urbanog područja Pula nije potrebno provesti postupak strateške procjene utjecaja na okoliš te da je ista prihvatljiva za ekološku mrežu.

Članak 6.

Grad Pula je o ovoj Odluci dužan informirati javnost sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša i odredbama Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN br. 64/08) kojima se uređuje informiranje javnosti u pitanjima zaštite okoliša.

Članak 7.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se na službenoj internet stranici Grada Pule i u „Službenim novinama Grada Pule“.

Klasa: 350-02/16-01/17
Urbroj:2168/01-03-04-0341-17-15
Pula, 18. siječnja 2017.

GRADONAČELNIK
Boris Miletić